

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 27.05.2019
Tid: 18:00

Evt. forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på 476 92 392 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no .

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Verdal, 20. mai 2019

Bjørn Iversen
Ordfører (s)

Saksnr	Innhold
PS 35/19	Godkjenning av møteprotokoll
PS 36/19	Regnskap 2018 Verdal kommune
PS 37/19	Økonomirapport etter første kvartal 2019 og budsjettjusteringer
PS 38/19	Ordning for nærmiljøtiltak i Verdal
PS 39/19	Ørin industriområde - festeavtale med grunneier
PS 40/19	Innkjøpspolitikk
PS 41/19	2.gangsbehandling av detaljregulering Kvislaparken
PS 42/19	Retningslinjer for motorferdsel i utmark i Verdal kommune
PS 43/19	Fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden grunnet flytting fra kommunen
PS 44/19	Kontrollutvalgets årsmelding for 2018
PS 45/19	Regnskap 2018 - Innherred Brann og redning - meldingssak
PS 46/19	Orienteringer
PS 47/19	Spørsmål til ordfører fra Pål Sverre Fikse (SP): Nærpolitireformen

PS 35/19 Godkjenning av møteprotokoll

Regnskap 2018 Verdal kommune

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/1699 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalg	16.05.2019	5/19
Formannskap	16.05.2019	51/19
Kommunestyre	27.05.2019	36/19

Saksprotokoll i Formannskap - 16.05.2019

BEHANDLING:

Bjørn Holmli møtte. Til stede 9 representanter.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommunes årsregnskap fastsettes med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 9.573.712,25.
2. Regnskapsmessig mindreforbruk i 2018 avsettes til disposisjonsfond.
3. Rådmannens årsberetning for 2018 vedtas.
4. Finansrapport tas til orientering.

Saksprotokoll i Administrasjonsutvalg - 16.05.2019

BEHANDLING:

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:
«Saken tas til orientering.»

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Saken tas til orientering.

Rådmannens innstilling:

5. Verdal kommunes årsregnskap fastsettes med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 9.573.712,25.
6. Regnskapsmessig mindreforbruk i 2018 avsettes til disposisjonsfond.
7. Rådmannens årsberetning for 2018 vedtas.
8. Finansrapport tas til orientering.

Vedlegg:

1. [Årsregnskap 2018](#)
2. [Årsberetning 2018 - Verdal kommune](#)
3. [Revisjonsberetning 2018 - Verdal kommune](#)
4. [Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap 2018 - Verdal kommune](#)
5. [Finansforvaltning, årsrapport 2018 – Verdal kommune](#)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

1. [Revisjonsnotat 2018 Verdal kommune](#)

Saksopplysninger:

Med dette legges Verdal kommunes regnskap og årsberetning 2018 fram til behandling. Kommunens driftsregnskap for 2018 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på 9,6 millioner kroner. Investeringsregnskapet for 2018 er gjort opp i balanse og balanseregnskapet viser et disposisjonsfond på ca 42 mill kr pr 31.12.18.

I likhet med de 2 foregående år ble den nasjonale skatteinngangen betydelig bedre enn varslet. Dette har gitt ekstraordinært høye inntekter i 2018. Regnskapsresultatet gjenspeiler i liten grad de store merinntektene. Regnskapsresultatet er dermed svakere enn det burde vært. Denne konklusjonen forsterkes av mindreutgifter på anslagsposter som renter og pensjon. Regnskapsresultatet er analysert i årsberetningen som følger regnskapssaken.

Revisjonsberetning:

Kommunerevisjonen har avlagt revisjonsberetning uten anmerkning av feil eller forbehold. Revisjonen har skrevet et revisjonsnotat som omhandler mindre alvorlige forhold. Rådmannen vil følge opp merknadene fra revisjonen med forbedringer i regnskap og rapportering.

Vurdering:

Regnskapsresultatet for 2018 viser et noe sammensatt bilde. Driftsregnskapet i kommuneregnskapet har to resultatbegrep som er viktige for å tolke resultatet av årets drift. Bunnlinjen i driftsregnskapet (mer/mindreforbruket) viser et regnskapsresultat som i realiteten er et budsjettavvik. Det andre resultatbegrepet er netto driftsresultat, som er resultatet før bruk og avsetninger. Regnskapsresultatet for 2018 viser et mindreforbruk (overskudd) på 9,6 mill kr, mens netto driftsresultat viser et merforbruk (underskudd) på 8,6 mill kr. De to resultatbegrepene viser med andre ord to helt forskjellige virkelighetsbilder for året 2018.

Netto driftsresultatet (driftsmarginen) viser årets løpende inntekter minus årets løpende utgifter. Netto driftsresultat vil i de fleste tilfeller være bedre egnet enn regnskapsresultatet til å si noe om årets driftsøkonomi. Resultatbegrepet er også det som ligner mest på årsresultat i privat virksomhet. Et netto driftsresultat i minus i 2018 betyr at kommunens aktivitet ikke var finansiert fullt ut med årets inntekter. Altså gikk driften av kommunen i minus i 2018 og kommunen finansierer dette med å tære på egenkapital. Dette bekreftes av beregningene i årsberetningen kap 4.3.1. Her gjøres det ulike korrigeringer i tallmaterialet for å finne svar på om driftsnivået i 2018 var bærekraftig.

Den viktigste årsaken til at regnskapsresultatet blir et mindreforbruk, er netto inntektsføring av avsetninger fra tidligere år. Inntektsført bruk av avsetninger (63,9 mill kr) overstiger utgiftsføring av avsetninger (45,7 mill kr), slik at netto avsetning gir en forbedring fra netto driftsresultat til regnskapsresultat på 18,2 mill kr. Den høye bruken av avsetninger må ses i sammenheng med at opprinnelig budsjett forutsatte at deler av aktiviteten i 2018 skulle finansieres av disposisjonsfondet. I senere budsjettrevisjoner har bruk av disposisjonsfond blitt økt ytterligere. Hele mindreforbruket fra 2017 på 27,6 mill kr ble avsatt til disposisjonsfond, men det er også brukt 16,8 mill kr av fondet. Konsekvensen er at disposisjonsfondet bare økte med 10,7 mill kr i løpet av 2018. Mindreforbruket i regnskap 2018 betyr at kommunen har klart å overholde balansekravet i kommuneloven med en margin på 9,6 mill kr. Balansekravet krever at årets løpende inntekter pluss bruk av avsetninger er store nok til å finansiere årets løpende utgifter pluss avsetninger.

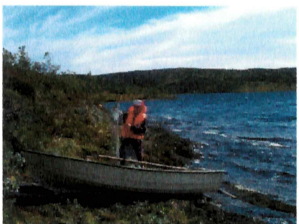
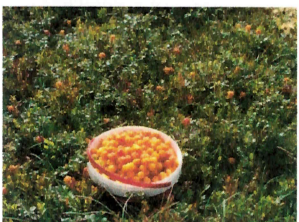
Sammenhengen mellom netto driftsresultatet og regnskapsresultatet kan skjematisk beskrives slik:

Netto driftsresultat:	-	8,6
Bruk av avsetninger:	+	63,9
Avsetninger:	-	45,7
Mindreforbruk:	=	+ 9,6

Et forstyrrende element i tolkning av regnskapsresultat i driftsregnskapet er at utgiftene ble belastet med lønn for mer enn 12 måneder. Det skyldes skifte av praktisering av periodiseringsprinsipp for lønnsutgifter. Praksis ble endret som følge av krav fra kommunerevisjonen (revisjonspålegg) om at lønn skal periodiseres til tidsrommet 1. januar til 31. desember. Kommunen har også foregående år periodisert 12 måneder lønn til året, men har brukt en forenklet metode basert på lønnsutbetalinger gjennom året, uavhengig av hvilket år utbetalingen tilhører. Ny praksis gir en korrekt periodisering. Skifte av praksis utløste en engangsutgift som ble finansiert ved å hente ekstra midler fra disposisjonsfondet. Korrigeringen ble bokført på en slik måte at den i minst mulig grad påvirker kommunens regnskapstall. Korrigeringen har ikke påvirket regnskapsresultatet samlet og heller ikke resultatene for virksomhetene. Derimot påvirkes lønnsutgifter og driftsmargin. Uten korrigeringen ville kommunen fortsatt fått en svak driftsmargin, men den hadde ikke vært negativ.

Analyser av regnskapsresultatet viser at tallene for den underliggende drift er svake. D.v.s. at uansett om det korrigeres for ekstraordinære poster og poster som reelt sett ikke tilhører året, så forblir driftsmarginen svak. Kommunen har ikke oppnådd sine egne måltall for netto driftsresultat og disposisjonsfond. Dette er et klart signal om behov for økonomisk omstilling. Analysene av årets regnskap finnes i årsberetningen kapittel 4.3.

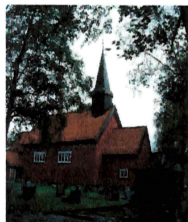
Rådmannen anbefaler at regnskapsoverskudd 2018 settes av til disposisjonsfond. Årets regnskapsoverskudd må betraktes som tilfeldige engangspenger og ikke som noe reelt driftsoverskudd. Engangspenger bør ikke brukes til å øke aktivitet som krever årlig finansiering.

Verdal kommune

Årsregnskap 2018

Verdal 15.02.2019

VERDAL KOMMUNE 2018

Økonomisk oversikt - drift

	NOTER	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		43 575 202,51	43 939 477,75	43 568 227,75	41 931 847,41
Andre salgs- og leieinntekter		89 837 728,44	88 350 629,00	87 940 629,00	78 485 799,33
Overføringer med krav til motytelse		166 277 358,40	128 729 131,81	110 018 675,28	153 250 251,63
Rammetilskudd		471 610 662,00	469 000 000,00	469 000 000,00	461 589 890,02
Andre statlige overføringer		39 932 121,00	40 053 859,00	39 050 000,00	44 075 570,00
Andre overføringer		9 914 994,90	159 500,00	-	7 608 649,69
Skatt på inntekt og formue		334 368 751,53	325 000 000,00	325 000 000,00	319 009 904,78
Eiendomsskatt	9	37 776 884,86	40 250 000,00	34 500 000,00	35 568 061,56
Sum driftsinntekter	1	1 193 293 703,64	1 135 482 597,56	1 109 077 532,03	1 141 519 974,42
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	2,3,9	629 616 459,44	601 923 233,97	573 862 677,03	566 773 493,89
Sosiale utgifter		166 846 756,46	179 352 344,77	170 634 776,00	148 766 921,74
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	2	138 750 429,19	120 457 179,59	120 758 249,00	131 286 676,15
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		120 772 911,54	114 509 137,60	103 929 102,00	132 334 970,54
Overføringer		79 730 342,06	64 584 635,63	83 386 440,00	64 244 518,24
Avskrivninger	4	66 533 797,55	49 000 000,00	49 000 000,00	48 935 595,00
Fordeelte utgifter		-1 910 999,00	512 908,00	-3 896 370,00	-1 016 085,00
Sum driftsutgifter	1	1 200 339 697,24	1 130 339 439,56	1 097 674 874,03	1 091 326 090,56
Brutto driftsresultat		-7 045 993,60	5 143 158,00	11 402 658,00	50 193 883,86
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte		8 110 496,00	5 480 000,00	5 480 000,00	6 648 181,11
Mottatte avdrag på utlån		388 334,92	400 000,00	400 000,00	460 092,92
Sum eksterne finansinntekter		8 498 830,92	5 880 000,00	5 880 000,00	7 108 274,03
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	6	34 850 102,56	36 802 000,00	35 302 000,00	33 747 736,46
Avdrag på lån	6,7	40 999 950,00	41 000 000,00	41 000 000,00	38 000 050,00
Utlån		772 871,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 016 836,00
Sum eksterne finansutgifter		76 622 923,56	78 802 000,00	77 302 000,00	72 764 622,46
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-68 124 092,64	-72 922 000,00	-71 422 000,00	-65 656 348,43
Motpost avskrivninger		66 533 797,55	49 000 000,00	49 000 000,00	48 935 595,00
Netto driftsresultat	17	-8 636 288,69	-18 778 842,00	-11 019 342,00	33 473 130,43
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	10	27 560 123,65	27 560 123,65	-	23 965 609,56
Bruk av disposisjonsfond	10	16 815 000,00	16 815 000,00	7 150 000,00	5 663 000,00
Bruk av bundne fond	10	19 560 459,27	13 784 791,00	4 119 000,00	11 963 249,98
Sum bruk av avsetninger		63 935 582,92	58 159 914,65	11 269 000,00	41 591 859,54
Overført til investeringsregnskapet		-	-	-	100 000,00
Avsatt til disposisjonsfond	10	27 560 123,65	27 560 123,65	-	23 965 609,56
Avsatt til bundne fond	10	18 165 458,43	11 821 291,00	250 000,00	23 439 256,76
Sum avsetninger		45 725 582,08	39 381 414,65	250 000,00	47 504 866,32
Regnskapsmessig mindreforbruk	17	9 573 712,15	-342,00	-342,00	27 560 123,65
Udekket merforbruk selvkostområdet					
avløp	13	860 556,17			
Regnskapsmessig mindreforbruk		10 434 268,32			

VERDAL KOMMUNE 2018

		Økonomisk oversikt - investering			
	NOTER	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom	4	6 593 315,74	-	-	4 124 421,35
Andre salgsinntekter		15 510,00	-	-	17 510,14
Overføringer med krav til motytelse		6 800 077,00	-	-	16 490 196,00
Kompensasjon for merverdiavgift		16 323 681,14	22 305 000,00	27 750 000,00	12 345 152,22
Andre overføringer	15	66 000 000,00	-	-	-
Sum inntekter		95 732 583,88	22 305 000,00	27 750 000,00	32 977 279,71
Utgifter					
Lønnsutgifter		701 689,44	-	-	-
Sosiale utgifter		223 864,08	-	-	-
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		112 252 224,39	124 320 000,00	145 050 000,00	120 644 300,23
Overføringer		17 823 681,14	23 805 000,00	29 250 000,00	13 845 152,22
Renteutgifter og omkostninger		978 910,00	-	-	984 518,91
Sum utgifter		131 980 369,05	148 125 000,00	174 300 000,00	135 473 971,36
Finansstransaksjoner					
Avdrag på lån	6,7	17 251 449,00	-	-	15 470 203,00
Utlån		41 813 530,97	35 700 000,00	30 000 000,00	41 389 580,26
Kjøp av aksjer og andeler	5,15	69 032 415,00	3 000 000,00	3 000 000,00	2 783 061,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	5	-	-	-	3 690 000,00
Avsatt til bundne investeringsfond	7,10	9 680 705,75	-	-	10 319 896,74
Sum finansieringstransaksjoner		137 778 100,72	38 700 000,00	33 000 000,00	73 652 741,00
Finansieringsbehov		174 025 885,89	164 520 000,00	179 550 000,00	176 149 432,65
Dekket slik:					
Bruk av lån	6	140 550 224,14	161 520 000,00	176 550 000,00	146 421 693,29
Salg av aksjer og andeler	5	116 000,00	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån		20 252 772,75	-	-	18 246 132,74
Overført fra driftsregnskapet		-	-	-	100 000,00
Bruk av disposisjonsfond			3 000 000,00	3 000 000,00	2 683 061,00
Bruk av bundne driftsfond	7,10	10 074 474,00	-	-	8 698 545,62
Bruk av ubundne investeringsfond	10	3 032 415,00	-	-	-
Sum finansiering		174 025 885,89	164 520 000,00	179 550 000,00	176 149 432,65
Udekket/udisponert		-	-	-	-

VERDAL KOMMUNE 2018

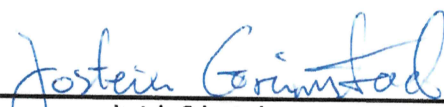
		Anskaffelse og anvendelse av midler			
	NOTER	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Anskaffelse av midler					
Inntekter driftsdel	1	1 193 293 703,64	1 135 482 597,56	1 109 077 532,03	1 141 519 974,42
Inntekter investeringsdel	1	95 732 583,88	22 305 000,00	27 750 000,00	32 977 279,71
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	1	169 417 827,81	167 400 000,00	182 430 000,00	171 776 100,06
Sum anskaffelse av midler		1 458 444 115,33	1 325 187 597,56	1 319 257 532,03	1 346 273 354,19
Anvendelse av midler					
Utgifter driftsdel	1	1 133 805 899,69	1 083 141 905,93	1 025 828 002,03	1 042 390 495,56
Utgifter investeringsdel	1	131 001 459,05	148 125 000,00	174 300 000,00	134 489 452,45
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	1	205 699 228,53	117 502 000,00	110 302 000,00	133 391 985,63
Sum anvendelse av midler		1 470 506 587,27	1 348 768 905,93	1 310 430 002,03	1 310 271 933,64
Anskaffelse - anvendelse av midler		-12 062 471,94	-23 581 308,37	8 827 530,00	36 001 420,55
Endring i ubrukte lånemidler	6	-10 550 224,14	-	-	-7 406 693,29
Endring i arbeidskapital		-22 612 696,08	-23 581 308,37	8 827 530,00	28 594 727,26
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Avsetninger	10	65 840 556,15	39 381 414,65	250 000,00	88 974 886,71
Bruk av avsetninger	10	77 042 471,92	61 159 914,65	14 269 000,00	52 973 466,16
Til avsetning senere år	13	860 556,17	-	-	-
Netto avsetninger		-12 062 471,94	-21 778 500,00	-14 019 000,00	36 001 420,55
Int. overføringer og fordelinger					
Interne inntekter mv		68 444 796,55	48 487 092,00	52 896 370,00	50 051 680,00
Interne utgifter mv		68 444 796,55	48 487 092,00	52 896 370,00	50 051 680,00
Netto interne overføringer		-	-	-	-

VERDAL KOMMUNE 2018

		Oversikt - balanse		
	NOTER	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett
EIENDELER				Regnskap 2017
Anleggsmidler	4	2 961 130 367,59		2 741 844 091,65
Herav:				
Faste eiendommer og anlegg	4	1 401 874 084,65		1 334 588 749,13
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	39 251 532,42		42 762 288,69
Utlån		192 046 024,52		170 227 932,83
Aksjer og andeler	5,15	123 985 547,00		55 069 132,00
Pensjonsmidler	3	1 203 973 179,00		1 139 195 989,00
Omløpsmidler	1	313 212 150,39		323 945 737,71
Herav:				
Kortsiktige fordringer		69 309 596,70		88 689 723,45
Premieavvik	3	49 919 878,47		41 920 446,33
Kasse, postgiro, bankinnskudd		193 982 675,22		193 335 567,93
SUM EIENDELER		3 274 342 517,98		3 065 789 829,36
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital		207 845 407,54		83 782 325,68
Herav:				
Disposisjonsfond	10,17	42 040 569,93		31 295 446,28
Bundne driftsfond	10,13	28 638 372,94		30 033 373,78
Ubundne investeringsfond	10	2 326 753,00		5 359 168,00
Bundne investeringsfond	7,10	10 939 038,39		11 332 806,64
Regnskapsmessig mindreforbruk	17	10 434 268,32		27 560 123,65
Regnskapsmessig merforbruk	13,17	-860 556,17		-
Kapitalkonto	11	124 292 996,08		-11 832 557,72
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift		-9 966 034,95		-9 966 034,95
Langsiktig gjeld		2 922 134 201,00		2 849 523 703,00
Herav:				
Pensjonsforpliktelser	3	1 399 130 939,00		1 398 269 042,00
Ihendehaverobligasjonslån		-		200 000 000,00
Sertifikatlån	6	109 015 000,00		109 015 000,00
Andre lån	6	1 413 988 262,00		1 142 239 661,00
Kortsiktig gjeld		144 362 909,44		132 483 800,68
Herav:				
Annen kortsiktig gjeld	1,9	144 362 909,44		132 483 800,68
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		3 274 342 517,98		3 065 789 829,36
MEMORIAKONTI				
Memoriakonto		-		-
Herav:				
Ubrukte lånemidler	6	85 296 829,49		95 847 053,63
Ubrukte konserninterne lånemidler		-		-
Andre memoriakonti		-85 296 829,49		-95 847 053,63
Motkonto for memoriakontiene		-		-

Verdal 15. februar 2019

Jostein Grimstad
Rådmann

Per Erik Garli
Daglig leder Innherred kommunesamarbeid
regnskap, innfordring og lønn

VERDAL KOMMUNE 2018

	NOTER	Regnskap 2018	Oversikt endring arbeidskapital		Regnskap 2017
			Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	
OMLØPSMIDLER					
Endring betalingsmidler		647 107,29			13 340 385,00
Endring kortsiktige fordringer		-19 380 126,75			990 806,36
Endring premieavvik		7 999 432,14			-10 816 322,74
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	1	-10 733 587,32			3 514 868,62
KORTSIKTIG GJELD					
Endring kortsiktig gjeld (B)	1	-11 879 108,76			25 079 858,64
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	1	-22 612 696,08			28 594 727,26

VERDAL KOMMUNE 2018

	Regnskap 2018	Regnskapsskjema 1A - drift		Regnskap 2017
		Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	
Skatt på inntekt og formue	334 368 751,53	325 000 000,00	325 000 000,00	319 009 904,78
Ordinært rammetilskudd	471 610 662,00	469 000 000,00	469 000 000,00	461 589 890,02
Skatt på eiendom	37 776 884,86	40 250 000,00	34 500 000,00	35 568 061,56
Andre generelle statstilskudd	2 811 538,00	3 300 000,00	3 300 000,00	3 341 170,00
Sum frie disponible inntekter	846 567 836,39	837 550 000,00	831 800 000,00	819 509 026,36
Renteinntekter og utbytte	7 884 663,67	5 300 000,00	5 300 000,00	6 648 181,11
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	34 828 621,18	36 800 000,00	35 300 000,00	33 747 736,46
Avdrag på lån	40 999 950,00	41 000 000,00	41 000 000,00	38 000 050,00
Netto finansinnt./utg.	-67 943 907,51	-72 500 000,00	-71 000 000,00	-65 099 605,35
Til ubundne avsetninger	27 560 123,65	27 560 123,65	-	23 965 609,56
Til bundne avsetninger	216 613,77	-	-	-
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	27 560 123,65	27 560 123,65	-	23 965 609,56
Bruk av ubundne avsetninger	16 815 000,00	16 815 000,00	7 150 000,00	5 663 000,00
Netto avsetninger	16 598 386,23	16 815 000,00	7 150 000,00	5 663 000,00
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	100 000,00
Til fordeling drift	795 222 315,11	781 865 000,00	767 950 000,00	759 972 421,01
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	785 648 602,96	781 865 003,00	767 950 000,00	732 412 297,36
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	9 573 712,15	-3,00	-	27 560 123,65

VERDAL KOMMUNE 2018

	Regnskap 2018	Regnskapsskjema 1 B - drift		Regnskap 2017
		Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	
Rådmann	39 792 748,68	41 482 589,00	41 030 000,00	26 888 896,91
Kulturturtjenesten	20 261 326,70	20 957 458,00	21 578 000,00	20 401 679,50
Oppvekst felles	124 346 830,34	124 959 528,00	114 524 000,00	113 918 795,22
Skole / SFO	200 797 286,55	194 475 745,00	192 315 000,00	191 103 428,00
Barnehage	-1 996 702,56	965 625,00	1 521 000,00	197 147,69
Ressurssenter oppvekst	51 738 578,92	51 403 069,00	49 547 000,00	47 591 512,27
NAV Sosial- og flyktingetjenesten	24 848 182,65	22 186 289,00	22 287 000,00	22 809 551,29
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 436 604,07	6 307 444,00	6 185 000,00	-57 053,47
Teknisk drift	37 687 980,57	36 118 125,00	35 291 000,00	35 827 969,58
Integrering og mangfold	-793 728,55	-898 925,00	-1 000 000,00	-2 049 732,26
Hjemmetjenesten	86 376 432,23	82 263 017,00	78 352 000,00	79 885 624,65
Institusjonstjenesten	92 541 917,96	91 511 423,00	89 090 000,00	87 854 515,43
Bo- og dagtilbudstjenesten	85 559 451,99	87 071 534,00	83 776 000,00	83 776 778,53
Innherred kommunesamarbeid, Regnskap, innfordring og lønn	3 208 429,53	4 480 059,00	4 214 000,00	4 876,22
Innherred kommunesamarbeid, Geodata og oppmåling	561 269,30	81 861,00	-	7 013,90
Fellesområder	8 845 279,35	11 909 662,00	24 344 000,00	465 546,87
§27-samarbeid Levanger (IKT, Kemner, innkjøp og jus)	12 201 555,00	11 450 800,00	11 266 000,00	-
Brann og feiervesen, samarbeid med Levanger	9 607 009,47	10 159 700,00	8 650 000,00	-
Kommunens andel til ISK	-32 213,20	-	-	38 117 032,05
Finanstransaksjoner	-16 339 636,04	-15 020 000,00	-15 020 000,00	-14 331 285,02
Sum hovedgruppe: 15 Regnskapsskjema 1 B	785 648 602,96	781 865 003,00	767 950 000,00	732 412 297,36

VERDAL KOMMUNE 2018

	Regnskap 2018	Regnskapsskjema 2 A - investering		Regnskap 2017
		Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	
Investeringer i anleggsmidler	131 980 369,05	148 125 000,00	174 300 000,00	135 473 971,36
Utlån og forskutteringer	41 813 530,97	35 700 000,00	30 000 000,00	41 389 580,26
Kjøp av aksjer og andeler	69 032 415,00	3 000 000,00	3 000 000,00	2 783 061,00
Avdrag på lån	17 251 449,00	-	-	15 470 203,00
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsetninger	9 680 705,75	-	-	14 009 896,74
Årets finansieringsbehov	269 758 469,77	186 825 000,00	207 300 000,00	209 126 712,36
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	140 550 224,14	161 520 000,00	176 550 000,00	146 421 693,29
Inntekter fra salg av anleggsmidler	6 709 315,74	-	-	4 124 421,35
Tilskudd til investeringer	66 000 000,00	-	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	16 323 681,14	22 305 000,00	27 750 000,00	12 345 152,22
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	27 052 849,75	-	-	34 736 328,74
Andre inntekter	15 510,00	-	-	17 510,14
Sum ekstern finansiering	256 651 580,77	183 825 000,00	204 300 000,00	197 645 105,74
Overført fra driftsregnskapet	-	-	-	100 000,00
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	13 106 889,00	3 000 000,00	3 000 000,00	11 381 606,62
Sum finansiering	269 758 469,77	186 825 000,00	207 300 000,00	209 126 712,36
Udekket/udisponert	-	-	-	-

VERDAL KOMMUNE 2018

	Regnskap 2018	Regnskapsskjema 2 B		Regnskap 2017
		Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	
Administrasjon	2 193 897,00	6 900 000,00	6 900 000,00	10 202 746,30
Administrasjonslokaler	33 765,00	6 500 000,00	6 500 000,00	-
Administrasjonslokaler	6 596 881,39	-	-	3 429 965,28
PREMIEFOND	-26 419,12	-	-	-
Diverse fellesutgifter	662 594,49	-	-	-
Interne serviceenheter	2 750,00	-	-	24 579,00
Førskole	115 165,80	-	-	-
Grunnskole	5 958,00	3 000 000,00	3 000 000,00	608 363,18
Førskolelokaler og skyss	25 689 627,68	25 750 000,00	23 000 000,00	6 417 468,21
Skolelokaler	4 275 322,68	9 600 000,00	44 600 000,00	13 149 097,82
Helse og omsorgstjenester i institusjon	220 665,46	7 500 000,00	7 500 000,00	149 453,00
Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende	110 242,00	-	-	-
Institusjonslokaler	9 420 674,89	6 625 000,00	5 000 000,00	8 868 523,79
Kommunalt disponerte boliger	-	200 000,00	-	-
Omsorgsboliger	2 824 188,82	-	-	286 743,54
Utbyggingsområder for boliger	1 782 308,67	2 500 000,00	500 000,00	7 326 765,47
Kommunale veger	25 912 554,29	28 300 000,00	28 300 000,00	22 335 490,82
Gatelys	162 357,00	-	-	349 531,00
Rekreasjon i tettsted	2 353 788,53	6 500 000,00	5 500 000,00	4 235 325,74
Feiervesen	-	-	350 000,00	-
Beredskap Verdal	504 789,45	3 350 000,00	3 350 000,00	151 554,41
Produksjon av vann	753 043,70	-	-	58 137,42
Distribusjon av vann	19 587 418,72	15 400 000,00	12 000 000,00	18 847 070,81
Drift/vedlikehold av avløpsnett	21 732 224,75	17 000 000,00	19 000 000,00	25 034 941,39
Bibliotek	-	500 000,00	500 000,00	-
Bokbuss	-	-	-	300 000,00
Andre idrettsformål	4 533 342,58	3 300 000,00	3 300 000,00	2 185 740,19
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	385 155,02	3 500 000,00	3 500 000,00	374 275,00
Kommunale kulturbygg	385 572,25	200 000,00	-	9 638 198,99
Gravplasser og krematorier	1 762 500,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
TOTALT	131 980 369,05	148 125 000,00	174 300 000,00	135 473 971,36

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 0 Regnskapsprinsipper, vurderingsregler og organisering (jf. KRS nr. 6)

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Det er i 2018 endret regnskapsprinsipp når det gjelder periodisering av variabel lønn, som er utbetalt i januar 2019. Denne er i sin helhet utgiftsført i regnskapet for 2018. Dette medfører at det er 13 måneder med variabel lønn i 2018.

Tall for prinsippendringen vises i note 9, vesentlige transaksjoner.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Regnskapet til Verdal kommune inneholder ikke en komplett oversikt over alle kommunens aktiviteter. For å få en komplett oversikt over kommunens samlede virksomhet som konsern, må regnskapet ses i sammenheng med særregnskaper og regnskaper for kommunesamarbeid med Levanger kommune. Nedenfor er det gitt opplysninger om hvilke selskaper og hvilke regnskaper som til sammen utgjør kommunen som konsern.

Kommunesamarbeid med Levanger:

	0	1	2	3	4 = sum 1,2,3	5	6	Bokført etter avregning	
	Budsjett	Regnskap før avregning	Intern-fakturert til "gjestekommune"	Andre korreksjoner	Fordelings-grunnlag regnskap	Verdal betaler	Levanger betaler	Verdal forbruk	Levanger forbruk
IKRIL (Verdal)	4 480 059	1 228 386	6 299 428	-	7 527 814	1 979 905	-1 979 905	3 208 430	4 319 523
Geodata (Verdal)	81 862	1 172 876	144 060	-	1 316 936	-611 609	611 609	561 269	755 669
KIIK (Levanger)	15 044 400	17 272 291	11 487 554	-	28 759 845	769 651	-769 651	12 201 555	16 502 640
Brann (Levanger - særregnskap))						-428 743	428 743	9 607 009	14 303 281
Brutto avregning						1 709 205	-1 709 205	25 578 263	35 881 112

§27-samarbeid for Brann og Redning er registrert som eget rettssubjekt, og har følgelig særregnskap.

Oversikt over selskaper og økonomiske bindinger som følge av eierskap

Uten at det formelt er stilt garanti, vil det også skapes bindinger som følge av eierskap i andre selskaper. Dette er bindinger som følger av lovgivning og eller avhengighetsforhold til andre selskaper. Et eksempel på et slikt avhengighetsforhold er selskaper som fyller et formål i kommunens leveranse av tjenester til innbyggerne. Det leveres særregnskaper for aksjeselskaper og interkommunal selskaper.

Løpende avtaler regulerer arbeidsdeling og økonomi mellom kommunen og selskapene. Eksempelvis leieavtaler for bruk av bygg.

I tabellen nedenfor er alle større eierforhold listet opp. Tallene er hentet fra regnskap 2017 som er siste avlagte regnskap i selskapene.

1. Aksjeselskaper: Kommunen har i hht Aksjeloven ikke et formelt ansvar for aksjeselskapers gjeld. Kommunen kan likevel ha et avhengighetsforhold til aksjeselskaper slik at en evt konkurs i selskapet ville rammet kommunens tjenester. For eksempel er Kinobygget AS et bygg som inneholder kommunens kinotilbud. I tabellen vises nøkkeltall som sier noe om selskapenes robusthet.
2. Interkommunale selskaper mv.: Etter selskapslovgivningen har kommunen et medansvar for selskapenes gjeld i samsvar med eierandel.

Selskaper som Verdal kommune er eier i	Eierandel	Langsiktig gjeld	Egenkapital	Soliditet	Ansvar for gjeld	
	%	1000 kr	1000 kr	%	%	1000 kr
Aksjeselskaper (1)						
Verdal boligselskap AS	100,0 %	18 620	35 894	63,8 %	0,0 %	-
Veksttorget AS	100,0 %	212	4 306	63,0 %	0,0 %	-
Kinobygget AS	100,0 %	21 578	-281	-1,3 %	0,0 %	-
Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS	50,0 %	19 968	33 565	50,6 %	0,0 %	-
Tindved Kulturhage AS	45,3 %	14 747	16 139	50,4 %	0,0 %	-
Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad AS	30,8 %	-	195	36,9 %	0,0 %	-
Proneo AS	13,0 %	-	8 276	54,1 %	0,0 %	-
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS	8,8 %	3 148 943	4 284 502	18,3 %	0,0 %	-
						-
Interkommunale selskaper (2)						
Innherred interkommunale legevakt IKS	31,4 %	-	-955		31,4 %	-
Innherred Renovasjon IKS (konserntall)	16,4 %	138 256	104 412	31,1 %	16,4 %	22 674
Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS	10,0 %	640	1 688		10,0 %	64
Trondheim Havn IKS	8,0 %	20 285	893 493		8,0 %	1 623
Lierne nasjonalparksenter IKS	5,0 %	836	3 660		5,0 %	42
Revisjon Midt-Norge SA	4,3 %					-
KonSek Trøndelag IKS	4,0 %	-		84,6 %		-
Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS	2,9 %	9 113	8 314		2,9 %	268
Sum indirekte ansvar for gjeld:		3 393 198	5 393 208			24 671

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 1 Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	313 212 150	323 945 738	
2.3 Kortsiktig gjeld	144 362 909	132 483 801	
Arbeidskapital	168 849 241	191 461 937	-22 612 696

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	1 193 293 704	
Inntekter investeringsregnskap	95 732 584	
Innbet.ved eksterne finanstransaksjoner	169 417 828	
Sum anskaffelse av midler	1 458 444 115	1 458 444 115
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	1 133 805 900	
Utgifter investeringsregnskap	131 001 459	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	205 699 229	
Sum anvendelse av midler	1 470 506 587	1 470 506 587
Anskaffelse - anvendelse av midler		-12 062 472
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)		-10 550 224
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap		-22 612 696
Endring arbeidskapital i balansen		-22 612 696
Differanse (forklares nedenfor)		0

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 2 Ytelser til ledende personer

Henviser til post lønnsutgifter i regnskapet pålydende kr 629.616.459,44

	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Ytelser til ledende personer				
Administrasjonssjef Jostein Grimstad	1 093 598	-	-	-
Ordfører Bjørn Iversen	947 176	-	-	-

Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Revisjon Midt-Norge SA. Samlede godtgjørelser til revisor utgjør kr 1.225.000,-. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

Note 3 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnpensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01.	101 321	854 027
Tilført premiefondet i løpet av året	14 050 766	8 562 714
Bruk av premiefondet i løpet av året	13 978 363	9 315 420
Innestående på premiefond 31.12.	173 724	101 321

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 48 nr 2). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2018 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 1.681.992 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	Andre
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,50 %	
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %	

VERDAL KOMMUNE 2018

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik		2018	2017
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	68 952 464	59 692 561
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	53 115 806	50 689 054
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-50 498 164	-46 036 660
	Adminstrasjonskostnad	4 430 695	4 001 288
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	76 000 801	68 346 243
B	Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	85 847 731	74 195 918
C	Årets premieavvik (B-A)	9 846 930	5 849 675

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2018	2017
B	Forfalt pensjonspremie inkl. adm.kostnader)	85 847 731	74 195 918
C	Årets premieavvik	-9 846 930	-5 849 675
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	8 164 938	7 672 785
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering(SUM B:D)	84 165 739	76 019 028
G	Pensjonstrekk ansatte	11 067 357	9 938 842
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-G)	73 098 382	66 080 186

Akkumulert premieavvik		2018	2017
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	44 396 672	46 219 781
	Årets premieavvik	9 846 930	5 849 675
	Premieavvik fra Innherred Samkommune	-2 327 675	
	Sum amortisert premieavvik dette året	-8 164 938	-7 672 785
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12	43 750 989	44 396 671
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	6 168 889	6 259 931
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	49 919 878	50 656 601

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2018	2017
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	216 975 409	233 945 539
	Årets premieavvik	-9 846 930	-5 849 675
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-36 087 498	-11 120 454
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	171 040 981	216 975 410
	<i>Herav:</i>		
	Brutto pensjonsforpliktelse	-1 375 014 161	-1 314 558 828
	Pensjonsmidler	1 203 973 180	1 097 583 418
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-24 116 778	-30 593 533

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 4 - Anleggsregister

1. Bokført verdi pr. 31.12.2018

	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	X	Sum
Akk. Ansk.kost pr. 01.01.18	53 851 361	118 039 570	97 118 791	1 260 595 527	355 789 959	50 013 016	1 935 408 223
Akk./reverserte nedskr.	-	-	-	-	-	-	-
Akk. Ord. avskr. pr. 01.01.18	-26 217 743	-48 749 746	-61 247 423	-344 422 242	-86 816 031	-	-567 453 184
Bokført verdi 01.01.18	27 633 618	69 289 824	35 871 368	916 173 285	268 973 928	50 013 016	1 367 955 039
Tilgang i året	2 260 885	44 563 220	21 686 532	51 788 383	8 517 755	1 758 797	130 575 571
Avgang i året	-	-	-	-98 153	-	-	-98 153
Delsalg i året	-	-	-	-6 583	-	-162 464	-169 047
Årets ordinære avskrivninger	-6 040 286	-8 607 064	-4 299 592	-31 107 832	-7 123 019	-	-57 177 793
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskr.	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12.18	23 854 216	105 245 980	53 258 308	936 749 100	270 368 663	51 609 349	1 441 085 617

2. Ansk.kost pr. 31.12.2018

	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	X	Sum
Akk. Ansk.kost pr. 01.01.18	53 851 361	118 039 570	97 118 791	1 260 595 527	355 789 959	50 013 016	1 935 408 223
Akk./reverserte nedskr.	-	-	-	-	-	-	-
Tilgang i året	2 260 885	44 563 220	21 686 532	51 788 383	8 517 755	1 758 797	130 575 571
Avgang i året	-	-	-	-98 153	-	-	-98 153
Delsalg i året	-	-	-	-6 583	-	-162 464	-169 047
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskr.	-	-	-	-	-	-	-
Akk. Ansk.kost pr. 31.12.18	56 112 246	162 602 789	118 805 323	1 312 279 174	364 307 713	51 609 349	2 065 716 594
Akk. Ord. avskr. pr. 31.12.18	-32 258 029	-57 356 810	-65 547 015	-375 530 074	-93 939 050	-	-624 630 977
Bokført verdi 31.12.18	23 854 216	105 245 980	53 258 308	936 749 100	270 368 663	51 609 349	1 441 085 617

3. Endringer i AM som påvirker kapitalkonto pr. 31.12.18

	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	X	Sum
Kostpris v/tilgang i året	2 260 885	44 563 220	21 686 532	51 788 383	8 517 755	1 758 797	130 575 571
Salgssum v/avgang i året	-	-	-	-488 690	-	-5 235 378	-5 724 068
Delsalg i året	-	-	-	-438 690	-	-5 235 378	-5 674 068
Årets ordinære avskr.	-6 040 286	-8 607 064	-4 299 592	-31 107 832	-7 123 019	-	-57 177 793
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskr.	-	-	-	-	-	-	-
Sum endring kapitalkonto	-3 779 401	35 956 156	17 386 940	20 191 861	1 394 736	-3 476 581	67 673 710
Avgang i året (bokført verdi)	-	-	-	-104 736	-	-162 464	-267 200
Salgssum v/salg	-	-	-	-488 690	-	-5 235 378	-5 724 068
Negativt verdiavvik v/salg	-	-	-	16 957	-	114 772	131 729
Positivt verdiavvik v/salg	-	-	-	-432 107	-	-5 187 686	-5 619 793

Avskrivningstid:

03 ÅR = EDB-utstyr

05 ÅR = EDB-utstyr, kontormaskiner mm

10 ÅR = Anleggsmaskiner, biler mm

20 ÅR = Brannbiler, tekniske anlegg mm

40 ÅR = Boliger, skoler, barnehager etc

50 ÅR = Adm.bygg, institusjoner mm

X = Tomtegrunn mm

VERDAL KOMMUNE 2018**Note 5 Aksjer og andeler**

Selskapets navn	Henvisning i balansen	Eierandel i selskapet	Eventuell markeds-verdi	Balanseført verdi 31.12.2018	Balanseført verdi 01.01.2018
Egenkapitalinnskudd KLP	22141100			kr 29 861 035	kr 26 978 620
KomRev IKS	22168001			kr -	kr 96 000
Revisjon Midt-Norge SA	22168005	4,29 %		kr 120 000	
KomSek IKS	22168002			kr -	kr 20 000
Konsek IKS Kontrollsekretariat Midt-Norge	22168004	4,00 %		kr 100 000	kr 100 000
Lierne nasjonalparksenter IKS	22168003	5,00 %		kr 25 000	kr 25 000
Verdal boligselskap AS	22170003	100,00 %		kr 6 100 000	kr 6 100 000
Boligbyggelaget MIDT	22170005			kr 1 900	kr 1 900
Tindved kulturhage AS	22170009	45,32 %		kr 7 500 000	kr 7 500 000
Veksttorget AS	22170012	100,00 %		kr 100 000	kr 100 000
AL Biblioteksentralen	22170014			kr 3 000	kr 3 000
Stiklestad nasjonale kultursenter AS	22170015	50,00 %		kr 8 000 000	kr 8 000 000
Naboer AB	22170017	5,90 %		kr 18 440	kr 18 440
Trøndelag reiseliv AS	22170018	0,06 %		kr 1 200	kr 1 200
Opplæringskontor for byggfag Inn-Trøndelag	22170019			kr 1 000	kr 1 000
Kinobygget AS	22170021	100,00 %		kr 5 866 667	kr 5 866 667
Innherrred Interkommunale legevakt IKS	22170022	31,40 %		kr 1	kr 1
Innherrred renovasjon IKS	22170023	16,40 %		kr 1	kr 1
Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad	22170024	30,77 %		kr 50 000	kr 50 000
Proneo	22170025	12,99 %		kr 200 000	kr 200 000
Oi! Trøndersk mat og drikke AS	22170026	0,20 %		kr 7 303	kr 7 303
Veksttorget Service og Tjenester AS	22170027	100,00 %		kr 30 000	
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS NTE	22170028	8,80 %		kr 66 000 000	
Sum			kr -	kr 123 985 547	kr 55 069 132

I tillegg har Verdal kommune 2,94 % eierandel i Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS org.nr 971 375 965 og 8 % eierandel i Trondheim Havn IKS - org.nr 945 510 552.

*) Det vises for øvrig til egen note med nærmere opplysninger om NTE-aksjene.

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 6 Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2018	01.01.2018	Neste års avdrag	Vektet løpetid (år)
Gjeldsbrevslån/banklån	1 227 520 711	968 520 661	48 000 000	9,7
Obligasjonslån	0	200 000 000	0	0,0
Sertifikatlån	109 015 000	109 015 000	0	0,2 *)
Husbanklån	186 467 551	173 719 000	6 590 974	25,9
Sum bokført langsiktig gjeld	1 523 003 262	1 451 254 661	54 590 974	
Hervav selvfinansierende gjeld knyttet til selvkostområder	268 466 000	237 517 000		

*) Sertifikatlånet på 109 millioner skal innfris / refinansieres ila mars 2019.

Gjeld til kommunens egne investeringer - bevegelse IB-UB	Beløp
Langsiktig investeringsgjeld 01.01.2018	1 277 535 661
Innfrielse av lån	-200 000 000
Opptak av nye lån	300 000 000
Betalte avdrag	-40 999 950
Langsiktig investeringsgjeld 31.12.2018	1 336 535 711

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2018	Vektet gj.sn.rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	100 000 000	2,34 %
Langsiktig gjeld med flytende rente - investeringslån:	1 236 535 711	1,73 %
Langsiktig gjeld med flytende rente - husbanklån:	186 467 551	1,54 %

Anordning av renteutgifter pr 31. desember 2018

Beskrivelse	Beløp	Rente	Siste termin	Dager	Påløpte, ikke forfalte renter i 2018	Rente-beregning
Sertifikatlån ff 20.03.19 (DnB)	109 015 000	1,18	19. sep. 2018	104	371 620	act/360
NKB FRN +25 FF 0621	200 000 000	1,53	19. des. 2018	13	110 500	act/360
NKB FRN +36 FF 06/20	178 411 351	1,64	19. des. 2018	13	105 659	act/360
NKB 3M nibor - var margin m avdrag	58 890 000	1,88	19. des. 2018	13	39 980	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	76 700 000	1,88	19. des. 2018	13	52 071	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	130 000 000	1,88	19. des. 2018	13	88 256	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	24 337 850	1,88	19. des. 2018	13	16 523	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	69 200 000	1,88	19. des. 2018	13	46 979	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdr	46 000 000	1,88	19. des. 2018	13	31 229	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	28 817 980	1,88	19. des. 2018	13	19 564	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	69 563 530	1,88	19. des. 2018	13	47 226	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	42 800 000	1,88	19. des. 2018	13	29 056	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	129 000 000	1,88	19. des. 2018	13	87 577	act/360
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	73 800 000	1,88	19. des. 2018	13	50 102	act/360
KLP fast rente til 210625	100 000 000	2,34	21. jun. 2018	192	1 248 000	30/360
swap 8: flytende inn til 06/2020	-100 000 000	1,28	19. des. 2018	13	-46 222	act/360
swap 8: fast ut til 06/2020	100 000 000	4,51	19. des. 2018	13	162 861	act/360
swap 9: flytende inn til 06/2020	-50 000 000	1,28	19. des. 2018	13	-23 111	act/360
swap 9: fast ut til 06/2020	50 000 000	3,76	19. des. 2018	13	67 889	act/360
swap 11: flytende inn til 12/2019	-50 000 000	1,28	19. des. 2018	13	-23 111	act/360
swap 11: fast ut til 12/2019	50 000 000	4,66	19. des. 2018	13	84 139	act/360
swap 14: flytende (motta) til 12/2020	-50 000 000	1,28	19. des. 2018	13	-23 111	act/360
swap 14: fast (betale) til 12/2020	50 000 000	4,54	19. des. 2018	13	81 972	act/360
	1 336 535 711		Avsatt som kostnad i 2018:		2 625 647	

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 7 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7, ved å vekte gjenværende levetid for hver anleggsgruppe i forhold til bokført verdi totalt. Sammenligning mellom utgiftsførte avdrag og kapitalslit som frekommer ved bruk av denne beregningsmåten er vist nedenfor.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2018	2017
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	40 999 950	38 000 050
Beregnet minimumsavdrag	38 945 771	37 692 953
Avvik	2 054 179	307 097

Det er i løpet av året avdekket en feil i anleggsmodulen som har medført at enkelte anleggsmidler ikke har blitt avskrevet de siste årene. Avdrag for 2018 er betalt og utgiftsført før denne feilen ble korrigert, og en oppdatert beregning av minimumsavdraget viser at kommunen har betalt drøyt 2 millioner høyere avdrag enn minimumsberegningen skulle tilsi.

Avdrag på lån til videre utlån og forskutteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskutteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jfr. også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

	2018	2017
Mottatte avdrag på startlån	16 852 773	16 846 133
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	-6 682 116	-6 771 658
Bruk av avdragsfond	-10 074 475	-8 698 545
Avsetning til avdragsfond	9 675 798	10 074 475
Saldo avdragsfond 31.12., konto 25500110	9 675 798	10 074 475

Note 8 Kommunens garantiansvar

Garantiansvar gitt overfor - navn	Prosent- andel	Garanti-ramme	Garantiansvar per		Utløper dato
			31.12.2018	31.12.2017	
Helgådal IL	100 %	kr 500 000	kr 285 533	kr 323 937	01.02.2024
Stiklestad IL 4484.14.33170	100 %	kr 17 820 000	kr 15 150 964	kr 9 630 230	31.12.2025
Vuku IL 8673.13.06178	100 %	kr 23 650 000	kr 21 610 000	kr 21 160 000	02.06.2042
Vuku IL 8673.12.78417	100 %	kr 13 200 000	kr 12 000 000	kr -	15.02.2040
Ansvar som følge av eierpost, lån i Kommunalbanken					
Innherred renovasjon AS - lånenr 20080694	16,40 %			kr 826 100	19.06.2018
Innherred renovasjon IKS - lånenr 20130476	16,40 %		kr 3 395 669	kr 3 638 215	27.09.2032
Innherred renovasjon IKS - lånenr 20150640	16,40 %		kr 2 152 497	kr 2 391 664	15.03.2021
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060112	8,00 %		kr 102 500	kr 184 500	01.08.2022
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060113	8,00 %		kr 26 304	kr 52 608	10.11.2020
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060114	8,00 %		kr 55 200	kr 110 400	16.11.2020
Trondheim Havn IKS - lånenr 20130213	8,00 %		kr 235 322	kr 264 737	03.08.2026
Trondheim Havn IKS - lånenr 20130214	8,00 %		kr 142 474	kr 213 710	16.11.2020
Trondheim Havn IKS - lånenr 20130215	8,00 %		kr 706 212	kr 800 372	09.03.2026
Trondheim Havn IKS - lånenr 20150753	8,00 %		kr 3 040 000	kr -	17.04.2045
Ansvar som følge av eierpost, lån i KLP					
Innherred Renovasjon 8317.50.24827	16,40 %		andel av restlån kr 842 370	kr 953 700	02.11.2029
Innherred Renovasjon 8317.50.38488	16,40 %		kr 403 043	kr 584 905	01.04.2021
Innherred Renovasjon 8317.50.40091	16,40 %		kr 1 209 596	kr 1 671 799	30.11.2021
Innherred Renovasjon 8317.50.44275	16,40 %		kr 384 247	kr 486 817	30.01.2023
Innherred Renovasjon 8317.52.43863	16,40 %		kr 408 178	kr 634 667	19.12.2020
Innherred Renovasjon 8317.52.77075	16,40 %		kr 993 184	kr 1 373 600	10.10.2021
Innherred Renovasjon 8317.53.47332	16,40 %		kr 2 521 500	kr 2 831 562	05.09.2030
Innherred Renovasjon 8317.54.75268	16,40 %		kr 5 262 350	kr 6 000 362	25.11.2028
Trondheim Havn IKS 8317.50.50968	8,00 %		kr -	kr 60 800	30.10.2018
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060109	8,00 %		kr -	kr 277 500	15.05.2018
Trondheim Havn IKS - lånenr 20060111	8,00 %		kr -	kr 375 000	15.03.2018
Sum garantiansvar			kr 70 927 142	kr 54 847 186	

Kommunen har også andre garantiansvar, ref :

- Garanti etter lov om sosial omsorg
- Garanti for dep. Komm. og flyktningetjenesten
- Garanti for dep. ved leieforhold til private

Dette er garantier som vanskelig kan tallfestes. Tjenesteenhet NAV har gitt tilbakemelding om at garanti etter lov om sosialomsorg ikke er tallfestbar. Dette med begrunn i at det i 2004 ble inngått en avtale mellom kommunen og Verdal Boligselskap AS om at kommunen var økonomisk ansvarlig for alle utgifter på leieforhold som ikke leietaker betaler selv, uavhengig av garantier som ble gjort i form av vedtak etter lov om sosiale tjenester. Dette være seg utgifter til manglende husleiebetaling, reparasjoner av ødeleggelser m.m. Det er heller ingen tidsbegrensing av dette i avtalen.

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 9 Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner

Periodisering variabel lønn

I årene 2015-2017 har ikke kommunen anordnet variabel lønn opptjent i desember til riktig regnskapsår. Dette har sin opprinnelse i at man av praktiske hensyn i 2015 valgte å gå bort fra en 13. lønnskjøring, og heller la variabel lønn for siste periode i det ene året, belaste neste års regnskap. Så lenge man fulgte det samme prinsippet år etter år, ga denne forskyvningen kun en marginal feil på regnskapene. Denne praksisen var imidlertid ikke i tråd med anordningsprinsippet, og av både prinsipielle og styringsmessige hensyn, er variabel lønn fra og med 2018 henført til det regnskapsåret hvor den er opptjent.

Variabel lønn som er opptjent i 2017, men som er belastet de første regnskapsperiodene for 2018, utgjør kr 8 715 000, og er finansiert ved dekning fra disposisjonsfondet, ref kommunestyresak 84/18. Dette med bakgrunn i at den ekstra belastningen skriver seg fra tidligere regnskapsår, samtidig som at disposisjonsfondet tilbake i 2015 ble tilført midler da regnskapsresultatet ble uvanlig godt som følge av at man da gikk bort fra 13. lønnskjøring. Ved å finansiere årets prinsippendring fra disposisjonsfondet, har endringen først og fremst fått virkning av betydning på netto driftsresultat. Korrigeringen er innrettet slik at målingen av ressursbruk og sammenlignbarhet med tidligere år forstyrres minst mulig. Lønn opptjent i desember 2018, som etter tidligere praksis ville blitt regnskapsført i januar neste år, er etter den nye praksisen nå anordnet til 2018.

Kreditering eiendomsskatt NTE Nett 2013-2017

NTE har i løpet av 2018 fått medhold i en klagesak vedr taksgrunnlaget som ble fastsatt for NTE Netts anlegg tilbake i 2012. Dette har medført en kreditering av eiendomsskatt som er utskrevet i perioden 2013-2017, som beløper seg til 2,34 millioner kroner og som er belastet 2018-regnskapet.

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 10 - Avsetning og bruk av fond

	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i inv.- regnskapet	Beholdning 31.12.2018
Disposisjonsfond	31 295 446	27 560 124	16 815 000	0	42 040 570
Bundne driftsfond	30 033 374	18 165 458	19 560 459	0	28 638 373
Ubundne investeringsfond	5 359 168	0		3 032 415	2 326 753
Bundne investeringsfond	11 332 807	9 680 706		10 074 474	10 939 039
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	78 020 795	55 406 288	36 375 459	13 106 889	83 944 735

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 11 Kapitalkonto

Saldo kapitalkonto 1.1.2018	-11 832 557,72
Økning av kapitalkonto (kreditposter):	
Aktivisering fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	130 575 571,25
Reversert nedskr. eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transp.midler	5,55
Kjøp av aksjer/andeler	66 150 000,00
Reversert nedskrivning aksjer/andeler	0,00
Utlån - sosiale utlån	772 871,00
Utlån - andre utlån	41 813 530,97
Avdrag på eksterne lån	58 251 399,00
Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	
Endring pensjonsmidler SPK	2 347 855,00
Endring pensjonsmidler KLP	62 429 335,00
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Reversert oppskrivning utenlandslån	
Egenkapitalinnskudd KLP	2 882 415,00
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter):	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	267 200,00
Avskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	66 533 797,55
Nedskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0,00
Salg aksjer/andeler	116 000,00
Nedskrivning aksjer/andeler	0,00
Avdrag på utlån - sosiale utlån	388 334,92
Avdrag på utlån - andre utlån	20 252 772,75
Avskrivning på utlån - sosiale utlån	106 610,05
Avskrivning på utlån - andre utlån	20 592,56
Bruk av lånemidler	140 550 224,14
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	861 897,00
Endring pensjonsmidler SPK	
Endring pensjonsmidler KLP	
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Urealisert kurstap (oppskrivning) utenlandslån	
Saldo kapitalkonto 31.12.2018	124 292 996,08

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 12 Investeringsprosjekter

Prosjekt	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskaps- ført 2017	Sum regnskaps- ført
IKT-utstyr kommuneorganisasjonen	911	4 700 000	4 700 000	4 533 733	4 534 644
IKT-utstyr skoler og barnehager	2 093 897	3 000 000	3 000 000	4 143 018	6 236 915
IKT utstyr og Velferdsteknologi, helse	3 415 992	6 000 000	6 000 000	178 167	3 594 159
Rådhuskvartalet - tilpasninger bygg	7 092 248	6 500 000	6 500 000	3 480 635	10 572 883
Ørmelen skole	4 287	-	-	7 759 038	7 763 325
Vinne skole	2 081 773	5 000 000	40 000 000	499 147	2 580 920
Stiklestad skole	1 228 686	2 000 000	2 000 000	1 031 421	2 260 107
Garnes skole	715 336	2 600 000	2 600 000	1 043 674	1 759 010
Uteområdet Vuku skole	288 764	3 000 000	3 000 000	244 413	533 177
Vuku barnehage, nybygg	24 675 955	24 750 000	22 000 000	5 243 835	29 919 790
Barnehage nybygg/utbedring	1 004 925	1 000 000	1 000 000	1 123 362	2 128 287
Brannsikring/nødstrøm Verdal bo- og helsetun	1 545 959	2 625 000	1 000 000	328 525	1 874 484
Helsebygg	5 772 891	5 000 000	5 000 000	1 830 859	7 603 750
N-T teater	2 156 409	1 000 000	-	12 413 793	14 570 202
Oppgradering avlastningsbolig	1 436 013	200 000	-	6 113 228	7 549 241
Oppgradering kommunale bygg	391 528	1 200 000	1 000 000	4 568 256	4 959 784
Boligfelt	1 622 147	2 500 000	500 000	7 326 765	8 948 912
Kommunale veger	22 749 690	23 000 000	23 000 000	8 321 526	31 071 216
Gang og sykkelveier	795 884	5 000 000	5 000 000	11 127 222	11 923 106
Vannforsyning	20 340 462	15 400 000	12 000 000	18 783 541	39 124 003
Avløp	21 732 224	17 000 000	19 000 000	24 899 661	46 631 885
Vinne aktivitetspark	4 203 219	3 500 000	3 500 000	2 144 515	6 347 734
Moparken	2 204 539	5 000 000	5 000 000	3 907 602	6 112 141
Park/aktivitetsanlegg	592 638	800 000	800 000	543 445	1 136 083
Kjøretøy/maskinve	1 625 607	2 500 000	2 850 000	2 233 037	3 858 644
Brannstasjon/utstyr	504 790	3 350 000	3 350 000	151 554	656 344
Kirker og kirkegårder	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	3 000 000
Øvrig	203 596	-	-	-	203 596
SUM	131 980 370	148 125 000	174 300 000	135 473 972	267 454 342

Med i rapportering er alle prosjekt med registrert utgift eller budsjett i 2018.

Regnskapsført 2017 er tilhørende regnskapspost på samme prosjektnummer eller innenfor samme prosjektgruppe.

Tilskudd/bidrag til finansiering av investeringer

Det er mottatt tilskudd fra Værdalsbruket A/S på kr 1 500 000 til ny Holmen bru.

Husbantilskudd til avlastningsbolig Ringveien, kr 3 443 000.

Spillemidler mottatt til Vinne aktivitetspark på kr 1 068 000

Utsmykningsmidler fra Trøndelag fylkeskommune og Kunst i offentlige rom til Nord-Trøndelag teater, til sammen kr 710 000.

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 13 - Selvkostområder

	Resultat 2018					Balansen 2018	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ under- skudd (-)	Årets deknings- grad i % ¹⁾	Vedtatt deknings- grad i %	Avsetn(+)/ bruk av (-) selvkost- fond	Selvkostfond/ fremførbart underskudd pr. 31.12 ²⁾
Vann	22 343 650	22 954 079	-610 429	97,3 %	100,0 %	-610 429	124 270
Avløp	32 755 740	35 418 875	-2 663 135	92,5 %	100,0 %	-1 803 491	-859 644
Byggesak	3 005 737	3 033 255	-27 518	99,1 %	100,0 %	-27 518	104 903
Feiing Verdal kommune sin andel	3 028 554	3 165 523	-136 969	95,7 %	100,0 %	-136 970	213 201

	Resultat 2017					Balansen 2017	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ under- skudd (-)	Årets deknings- grad i % ¹⁾	Vedtatt deknings- grad i %	Avsetn(+)/ bruk av (-) selvkost- fond	Selvkostfond/ fremførbart underskudd pr. 31.12 ²⁾
Vann	19 751 982	21 824 071	-2 072 089	90,5 %	100,0 %	-2 072 089	667 143
Avløp	32 176 706	35 747 135	-3 570 429	90,0 %	100,0 %	-3 570 429	1 658 211
Feiing	2 212 371	2 488 969	-276 598	88,9 %	100,0 %	-276 598	351 322
Plan- og byggesak	3 676 194	4 360 445	-684 252	84,3 %	100,0 %	-684 252	132 421

Feiing viser Verdal sin andel, 42,6%, av Innherred Brann og Redning sin selvkostnote i 2018.

Feiing viser Verdal sin andel, 42,74%, av Innherred Brann og Redning sin selvkostnote i 2017.

Selvkostnote fra Innherred Renovasjon

2018

KOSTRA: SKJEMA 23
6. AVFALLSSEKTOREN

	Innbyggere pr. 01.01.2018 Relativ andel	Totalt husholdning og hytterrenovasjon	MERAKER 2469 2,65 %	STJØRDAL 23664 25,70 %	FROSTA 2616 2,81 %	LEKSVIK 3480 3,73 %	LEVANGER 20115 21,57 %	VERDAL 14943 16,02 %	INDERØY 6785 7,28 %	MALVIK 13958 14,97 %	SEL
A	Direkte driftsutgifter	94 595 953,55	2 504 449	24 308 067	2 653 560	3 529 865	20 403 505	15 157 547	6 882 417	14 158 404	
B	Henførbare indirekte driftsutgifter	11 251 796,82	297 894	2 891 344	315 630	410 875	2 426 948	1 802 927	818 535	1 884 084	
C	Kalkulatoriske rentekostnader	2 400 234	63 547	616 782	67 330	89 568	517 717	384 601	174 631	359 249	
D	Kalkulatoriske avskrivninger	11 725 407	310 433	3 013 040	328 915	437 548	2 529 103	1 878 816	853 093	1 754 970	
E	Andre inntekter	3 055 198,66	80 887	785 086	85 703	114 009	658 989	480 540	222 284	457 279	
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	116 018 192,09	3 095 435	30 044 153	3 279 732	4 362 947	25 218 583	18 734 342	8 506 492	17 499 428	
G	Gebyrinntekter	115 733 462,88	3 064 070	29 739 724	3 248 500	4 318 738	24 963 051	18 544 512	8 420 298	17 322 111	
H	Årets finansielle resultat (G-F)	-1 184 699,41	-31 365	-304 429	-33 233	-44 209	-255 533	-189 830	-86 194	-177 317	
I	Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd										
J	Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd										
K	Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)		31 365	304 429	33 233	44 209	255 533	189 830	86 194	177 317	
L	Saldo selvkostfond pr. 01.01.		391 641	3 750 569	413 146	550 931	3 150 143	2 353 788	1 069 202	2 101 515	
M	Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd										
N	Saldo selvkostfond pr. 31.12 (L+M+H-J)		360 276	3 446 160	379 914	506 722	2 894 611	2 163 958	983 008	2 014 198	
O	Nøkkeltall										
P	Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100%		98,99 %	98,99 %	98,99 %	98,99 %	98,99 %	98,99 %	98,99 %	98,99 %	
P	Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100%		100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 14 - Tap på utlån og forskutteringer

Kommunen har i regnskapsåret hatt følgende tap på utlån og forskutteringer:

Utlånt til	Samlet utestående	Tap på hovedstol	Tap påløpte renter mv.	Samlet tap
Boligsosiale formål (startlån)	kr 149 721 040	kr 20 593	kr -	kr 20 593
<i>Andre utlån og forskutteringer:</i>				
Sosiale utlån	kr 5 944 984	kr 106 610	kr -	kr 106 610
Sum		kr 127 203	kr -	kr 127 203

VERDAL KOMMUNE 2018

Note 15 - NTE-aksjer

Verdal kommune har fra 2018 blitt deleier av Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS. Dette er nærmere omtalt i kommunestyresak PS 107/18. Nord Trøndelag Fylkeskommune overførte sine aksjer til kommunene i gamle Nord-Trøndelag. Denne transaksjonen har påvirket investeringsregnskapet og balansen til Verdal kommune.

Overføringen av verdiene er utgiftsført i investeringsregnskapet som et aksjekjøp til 66 mill kr, som finansieres med tilsvarende inntekt fra mottatt gave. Beløpet på 66 mill kr er aktivert som eiendel i balansen.

Kommunen forventes å motta årlige utbytteinntekter fra NTE på de overdratte aksjene. Inntektene vil ikke bli inntektsført i driftsregnskapet før det foreligger årlige vedtak på utbetaling av utbytte. Det er således ikke inntektsført NTE-utbytte fra 2018 i driftsregnskapet for 2018.

Nøkkeltall Verdal Kommunes andel

Pålydende	7 500
Antall aksjer	8 800
Eierandel	8,8 %
Balanseverdi	66 000 000

Aksjene er bokført i kommunens regnskap på følgende måte:

Gave mottatt	Investeringsregnskap	Inntekt	66 000 000
Anskaffelse aksjer	Investeringsregnskap	Utgift	66 000 000
Aktivering i balansen	Balanseregnskapet	Verdi	66 000 000
Kommunens egenkapital øker	Kapitalkonto	Verdi	66 000 000

Note 16 - §27-samarbeid - Avregning mellom Verdal og Levanger

Fordelingsnøkler	Folketall 31.12.17	%
Levanger	20 116	57,4 %
Verdal	14 941	42,6 %
Totaler	35 057	100,0 %

	0	1	2	3	4 = sum 1,2,3	5	6	Bokført etter avregning	
	Budsjett	Regnskap før avregning	Intern-fakturert til "gjestekommune"	Andre korreksjoner	Fordelings-grunnlag regnskap	Verdal betaler	Levanger betaler	Verdal forbruk	Levanger forbruk
IKRIL (Verdal)	4 480 059	1 228 386	6 299 428	-	7 527 814	1 979 905	-1 979 905	3 208 430	4 319 523
Geodata (Verdal)	81 862	1 172 876	144 060	-	1 316 936	-611 609	611 609	561 269	755 669
KIIK (Levanger)	15 044 400	17 272 291	11 487 554	-	28 759 845	769 651	-769 651	12 201 555	16 502 640
Brann (Levanger - særregnskap))						-428 743	428 743	9 607 009	14 303 281
Brutto avregning						1 709 205	-1 709 205	25 578 263	35 881 112

Prinsipper

- Gjestekommunens mer-/mindrebetalning avregnes. Etter avregning er kontorkommunens utgifter lik utgifter som skal dekkes etter fordelingsnøkkel.
- Gjestekommunen betaler eller refunderes avvik mellom betalt og endelig avregning.

Resultat av avregning

- Overskudd i IKRIL deles
- Merforbruk i Geodata deles
- Merforbruk i KIIK deles
- Verdal godskrives for mye betalt på Brann.

VERDAL KOMMUNE 2

Note 17 - Vurdering av regnskapsresultater

Regnskapsresultatet er svakt i forhold til kommunens mål.

Det samme gjelder størrelsen på disposisjonsfondet.

	2015	2016	2017	2018
Disposisjonsfond				
Beholdning 01.01	21 063	4 625	15 676	31 295
Avsatt	1 578	12 009	23 966	27 560
Brukt	-18 016	-958	-8 347	-16 815
Beholdning 31.12	4 625	15 676	31 295	42 040
% av driftsinntekt	0,4 %	1,4 %	2,7 %	3,5 %

	2015		2016		2017		2018	
	Kr	%	Kr	%	Kr	%	Kr	%
Netto driftsresultat	15 144	1,4 %	25 795	2,3 %	33 473	2,9 %	-8 636	-0,7 %
Årsresultat	9 284		23 966		27 560		9 573	

Note 18 - Rentesikring

Kommunens finansreglement inneholder regler og rammer for bruk av rentesikring. Rentesikringer tas i bruk for å skape forutsigbarhet og stabilitet i kontantstrømmen knyttet til renteutgifter. Etablering av rentesikring skjer ihht intern strategi for innlån og rentesikring. Rentesikringene foretas under forutsetning om lang tidshorisont og at de vil bli holdt til forfall.

Anvendt sikringsinstrument: renteswap/rentebytteavtale

Type risiko: variabilitet i kontantstrøm

Sikringsobjekt: portefølje av flytende lånemasse

Sikringseffektivitet: Høy, margin er usikret

Formål med sikringen: sikring av kontantstrøm

Motpart	Kupong-rente	Sluttdato	Volum	Markeds-kurs	Markeds-verdi	Startdato	Type sikring
Danske Bank	4,6600	imm des 19	50 000 000	103,25	51 625 000	løpende	kontantstrøm
DNB	4,5100	imm jun 20	100 000 000	104,65	104 650 000	løpende	kontantstrøm
Danske Bank	3,7575	imm jun 20	50 000 000	103,60	51 800 000	løpende	kontantstrøm
Danske Bank	4,5400	imm des 20	50 000 000	106,20	53 100 000	løpende	kontantstrøm

Markedsverdien av swappene er negativ med 11 millioner kroner.

Verdal kommune

Årsberetning 2018

Rådmannen - 2. april 2019

Foto: Grethe Norum Fornes

INNHold

1	INNLEDNING.....	3
2	MÅLTALL OG MÅLOPPNÅELSE.....	4
2.1	Formålet med årsberetningen.....	4
2.2	Året 2018.....	5
2.3	Historikk.....	8
2.4	Utfordringsbilde – Sammendrag av årsberetningen	9
3	ORGANISASJONSKART	13
4	ØKONOMI	15
4.1	Innledning – Om kommuneøkonomi og regnskap	15
4.2	Kommunens totaløkonomi – Med regnskapsoversikter	16
4.3	Driftsregnskap – Inntekter og utgifter	20
4.4	Balanseregnskap – Eiendeler, gjeld og egenkapital	34
4.5	Investeringsregnskapet – Investeringer med finansiering	44
4.6	Finansområdet.....	45
4.7	Selvkost.....	47
4.8	Virksomhetenes økonomi – Drift regnskapsskjema 1A og 1B.....	49
4.9	Investeringsprosjekter – Regnskapsskjema 2A og 2B	68
5	ARBEIDSGIVERANSVARET	73
5.1	Status og planer for internkontroll og kvalitet på arbeidsgiverområdet	73
5.2	Årsverk.....	74
5.3	Sykefravær	75
5.4	Diskriminering og likestilling.....	78
5.5	Etikk	79
6	INTERNKONTROLL	80
6.1	Rutiner for internkontroll	80
6.2	Håndtering av avvik, varsler og klagesaker	81
7	VEDLEGG – UNDERLAGSMATERIALE BRUKT I ÅRSBERETNINGEN	84
7.1	Til kap 2.2: Året 2018 – oversikt budsjettjusteringer	84
7.2	Til kap 4.3.1: Metode brukt i beregning av underliggende drift	85
7.3	Årsberetning § 27 samarbeid: Kemner, IKT og Jus	88
7.4	Årsberetning § 27 Brann og Redning.....	93

1 INNLEDNING

Etter avvikling av Innherred samkommune i 2017 er Verdal kommune relativt godt etablert med ny organisering i 2018. Nye medarbeidere har funnet sine roller, og nye samarbeidsrelasjoner er etablert med Levanger kommune for å ivareta flere av de faglige fellesskap samkommunen hadde.

Midt-Trøndelag regionråd er også utvidet til å favne flere kommuner, og dette er også et uttrykk for at det foregår samarbeidsutvikling og tilpasninger til nytt Trøndelag. Utvikling av nettverk og samarbeidsløsninger vil fortsette i årene framover også, som vi nå ser ved etablering av innkjøpsfellesskap mellom Verdal og fem andre kommuner ved årsskiftet.

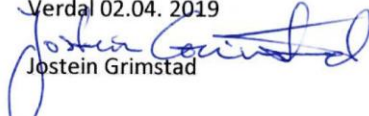
Fødselstallene i Verdal har vært markant lavere de siste årene enn hva vi historisk har vært vant til. Slik er det også i 2018, med 142 fødte. I motsetning til de fleste år var det ikke vekst, men flat utvikling for innbyggertallet i Verdal.

Regnskapet for 2018 gjøres opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 9,5 mill. kroner, mens netto driftsresultat er negativt. I likhet med de siste par årene ble også den nasjonale skatteinngangen større enn kommuneopplegget og prognosene tilsa. I motsetning til de tidligere år med slik vekst har vi i 2018 ikke klart at denne merinntekten genererer tilsvarende positivt resultat. Dette fordi flere av virksomhetsområdene har forbruk over kommunestyrets bevilgede rammer. Merforbruk kan finne sin forklaring i både aktivitetsnivå og kostnadsutvikling. Økonomien i kommunen er så vidt sårbar at det er svært krevende å håndtere svingninger og merforbruk, og drift innenfor vedtatte rammer blir fortsatt særdeles viktig og nødvendig.

I årsberetningen for 2018 er det lagt stor vekt på å utvikle analyser av kommunens hovedtall, både for inntekter og kostnader, og vurderinger av ulike balanseposter er viet økt oppmerksomhet. I dette er det også lagt mye arbeid i å forklare sammenhenger m.v., også ut over den rene rapporteringen om virksomheten i 2018, slik at årsberetningen blir en kommunaløkonomisk kunnskapsbase også. Den videre utviklingen av rapportering vil ha fokus på aktivitetsanalyser og driftsøkonomi innen de ulike virksomheter, og også å utvide neste års beretning med mer aktivitetsrapportering til en utvidet årsrapport.

Kommunesektoren oppleves å være stadig mer innrammet med normer, politiske forventninger knyttet til bevilgninger, reguleringer, rettighetslovgivning m.v. Dette betyr at det fortsatt vil være arbeidet med endring og utvikling som må stå i fokus for å søke å skape handlingsrom for lokalpolitiske prioriteringer. Vi vet ikke alltid hva vi skal møte, men vi vet vi må endre oss – og da er endringskompetansen gjennomgående nødvendig.

Takk for innsatsen og mange gode resultater og opplevelser i Verdal i 2018.

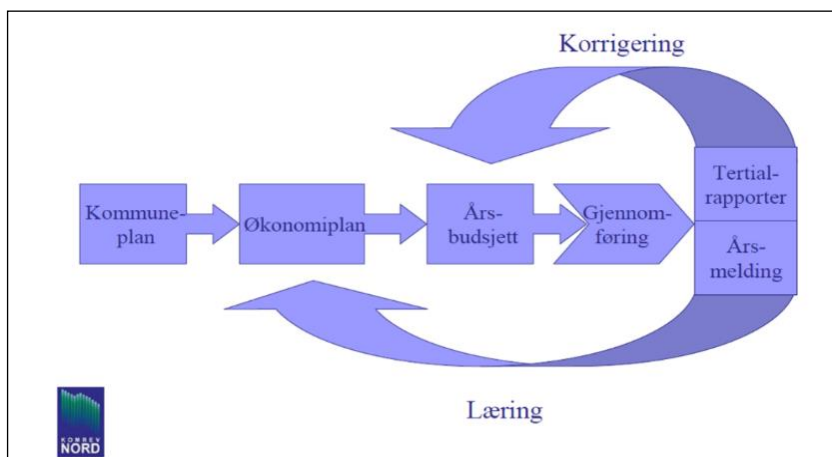
Verdal 02.04. 2019

Jostein Grimstad

2 MÅLTALL OG MÅLOPPNÅELSE

2.1 Formålet med årsberetningen

Årsberetningen for kommunene er definert i kommunelov med tilhørende bestemmelser i regnskapsforskrift og anbefalinger i regnskapsstandard. Årsberetningen for Verdal kommune for året 2018 er skrevet med utgangspunkt i kravene i bestemmelsene om årsberetning.

Årsberetningens fremste oppgave er å gi en analyse av regnskapet, om det er samsvar mellom inntekter og aktivitetsnivå, om driften av kommunen er økonomisk bærekraftig mv. I tillegg er det en del pliktige tema som skal omtales. Dette er internkontroll, etikk, likestilling osv. Årsberetningen skal gi grunnleggende og vesentlig informasjon om hvorvidt kommunen lykkes med styring, og bidra til at læring og erfaringer fra arbeidet med å utarbeide årsberetning tas med videre inn i arbeidet med nytt budsjett. Årsberetningen vil således inngå i en styrings- og læringssløyfe som binder sammen kommunens styringsdokumenter.

Figur: Styrings- og læringssløyfe i hht Plan og Bygningslov og Kommune lov

Som det fremgår av figuren er årsberetningen (årsmelding) det dokumentet som oppsummerer læring og erfaring og bringer dette fram til forbedringer i økonomisk planlegging (budsjett og økonomiplan.)

Kommuneloven § 48:

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens [...] økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen [...]. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i [...] kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, samt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. [vår uth.]

2.2 Året 2018

Verdal kommune har i 2018 et regnskapsresultat i pluss med 9,6 mill kr. Samtidig er driftsmarginen (netto driftsresultat) negativt med 8,6 mill kr. Uten endret periodisering av lønn ville driftsmarginen blitt omtrent null. Disposisjonsfond øker, men med et beløp som er langt lavere enn årsresultatet for 2017. Vekst i inntekter i 2018 er god. Med langt høyere inntekter enn budsjettet skulle dette tilsi et bedre regnskapsresultat enn det som fremgår av regnskapet. Dette motsvares i at veksten i utgifter også er høy i 2018. Nedenfor er opplistet en del momenter som kan forklare dette.

- Driftsøkonomien i året preges av svake tall for den underliggende drift. Når årsresultatet likevel blir positivt, er en stor del av forklaringen knyttet til planlagt bruk av fondsmidler. Altså er regnskapet forbedret med bruk av oppsparte midler fra tidligere år.
- Det er ikke budsjettet med driftsmarginer i det opprinnelige budsjettet. Kommunen har i løpet av året mottatt store ekstraintekter, som har medgått uten å gi overskudd i regnskapet. Dette er merskatteinntekter (11,3 mill kr), bruk av premiefond, premieavvik, mv. En del av inntektsøkningen er også knyttet til utgifter. Dette er eksempelvis lønnsrefusjoner for fravær og prosjektinntekter.
- Det er flere virksomheter som har brukt mer enn budsjettet. De er store avvik i skole, NAV og i hjemmetjenesten. Det er større spredning i resultatene i 2018 enn i 2017.
- I løpet av året er det innført rutiner for månedlig budsjettoppfølging. Sannsynlig merforbruk ble varslet tidlig i året.
- Finansutgiftene i første del av året har vært lavere enn budsjettet. Dette skyldes forsiktighet i anslagene og økte renteinntekter ved en mer aktiv plassering av overskuddslikviditet.
- Pensjonsutgifter ble lavere enn anslagene. Dette skyldes premieavvik og bruk av pensjonsfond. Kommunen kan ikke påvirke disse tallstørrelsene, og budsjettet er basert på grove anslag etter et forsiktighetsprinsipp. Nettovirkning av premieavvik og amortisering er redusert utgift på ca 1,7 mill kr.
- Det er gjort budsjettjusteringer gjennom året som har gitt virksomhetene lavere budsjetttrammer. Merforbruk hos flere virksomheter tyder på at det har vært vanskelig å tilpasse seg de vedtatte budsjettreduksjonene
- Kunnskapsgrunnlaget i årsberetningen bekrefter i grove trekk konklusjoner fra kvartalsrapportering i 2018. Økonomiplan 2019-2022 bygger da på samme kunnskapsgrunnlag. I avsnittet nedenfor gis en oversikt over noen nye forhold som har kommet til i ettertid.

Nye forhold etter at økonomiplanen ble lagt fram og oppdateringer:

Dette er forhold som kommunen har blitt kjent med etter avslutning av arbeidet med økonomiplan 2019-2022 og/eller forhold som vil påvirke økonomien fremover.

Eiendomsskatt: Loven er endret og flere endringer kommer. Begrensninger i eiendomsskatt og takseringer. Større utslag enn tidligere lagt til grunn. Kommer tilbake i kvartalsrapporten med mer info.

Bortfall av distriktstilskudd: Årsberetningen for 2017 meldte at kommunen trolig ville miste inntekten. I 2018 ble endringen satt på vent, og kommunen beholder tilskuddet for 2019. Det er fortsatt uavklart om tilskuddet forsvinner for årene etter 2019.

Økning i avdrag: Det er i 2018 funnet feil i avskrivningsgrunnlag. Korrekt avskrivningsgrunnlag gir økning i avdrag. Dette forsterkes av bestemmelsene i ny kommunelov om ny beregningsmetode for minimum avdrag.

Ressurskrevende tjenester: I endelig vedtak av statsbudsjettet ble foreslåtte innstramminger i ordningen reversert.

Justeringer av budsjettet for 2018 - Politiske vedtak:

Budsjettet er justert i flere omganger i 2018. Dette har medført noe trangere budsjetttrammer for de fleste. En samlet oversikt over budsjettjusteringene finnes i vedleggsdelen kapittel 7.

Her er de endringene som i størst grad har påvirket virksomhetenes drift gjennom året:

- Under budsjettbehandlingen 2018 ble forslag om økning av eiendomsskatt reversert. Bortfallet av inntekt medførte en underbalanse i budsjettet på 10,5 mill kr, som ble finansiert ved å vedta et innsparingskrav på utvalgte virksomhetsområder. Innsparingskravet ble lagt inn i budsjettet som inntektsposter. I nytt kommunestyrevedtak på nyåret ble innsparingskravet halvert til 5,25 mill pga økning av eiendomsskattesats. Til delvis finansiering av gjenstående innsparingskrav på 5,25 mill ble 3,1 mill hentet fra reduksjon av innkjøpskostnader og vakanser i stab utvikling og virksomhetsstøtte. Det gjestod da fortsatt et restbeløp som krevde ny budsjettjustering senere i året.
- Etter sommeren ble det vedtatt et rammenedtrekk på 5 mill fordelt på alle virksomheter. Rammenedtrekket finansierer gjenstående innsparingskrav og økte rammer på barnevern. Nedtrekk ble fordelt på virksomhetene etter fordelingsnøkkel basert på lønnsmasse.
- Vedtak om dekning av utgift som følge av krav om endring av praksis for periodisering av variabel lønn. Økt lønnsutgift på 8,715 mill ble finansiert av disposisjonsfondet. Utgiftsøkningen var en engangskorreksjon og påvirker bare regnskapet for 2018.

Utviklingen i 2018 sett opp mot 2017

Tendensene fra 2017 har forsterket seg i 2018. Budsjettet for 2018 ble lagt ut fra et mål om konsolidering. Budsjettet ga derfor svake incentiver til store reelle endringer for bedre driftsbalanse. Budsjettet for 2018 er preget av at historiske rammer i stor grad ble videreført og at avviklingen av samkommunen skulle skje på en mest mulig budsjettneutral måte. Gjennom året er det vedtatt flere budsjettjusteringer som har gitt reduserte driftsrammer for virksomhetene. Det er variabelt i hvor stor grad virksomhetene har klart å innrette driften i samsvar med reduserte rammer. Dette viser både at budsjettjusteringer gjennom året så langt mulig bør unngås og at justeringer bør gjøres tidlig i året for å få ønsket effekt. Virksomhetenes behov for tid til å tilpasse seg nye rammevilkår, tyder på at det er et stort behov for å jobbe enda mer med endringer i årene som kommer. Utviklingen i 2018 er dermed sterkt sammenfallende med utfordringsbildet som beskrives i økonomiplan 2018-2022. Det betyr også at de viktigste læringspunktet i årsberetningen 2018 er omsatt til styringsmål for årene 2019-2022. Det er en stor utfordring at deler av virksomheten har høyere aktivitetsnivå (budsjettoverskridelser) enn budsjettet for 2018, og dermed har kommet på etterskudd i fht endringsbanen som er beskrevet i

økonomiplan 2019-2022. Dette betyr et større omstillingstrykk i organisasjonen enn det som fremkommer av økonomiplanen.

Behov for å endre praksis på anslag investeringsprosjekter:

Arbeidet med utredning av kostnadsbildet for nye skolebygg og helsebygg viser at det oppstår relativt store endringer i investeringsbeløp underveis fra førstegangs kostnadsanslag til investeringene planlegges og realiseres. Det er behov for å sette en fastere praksis for hvordan anslag skal gjøres, hvilke kostnadselementer som skal være med, rutine for prisjusteringer, ambisjonsjusteringer osv. Det må tas høyde for Investeringskostnader som kommer i tillegg til byggekostnaden. Dette er elementer som gebyrer, kunst, bruk av egne ansatte til å følge byggeprosjektet, byggelånsrenter, kostnader til forprosjekt, konsulenter osv. Den endelige byggekostnaden vil dermed avgjøres av antall kvadratmeter, byggets utforming, oppnådd kvadratmeterpris på byggekostnader og av kostnader som kommer i tillegg til byggekostnadene.

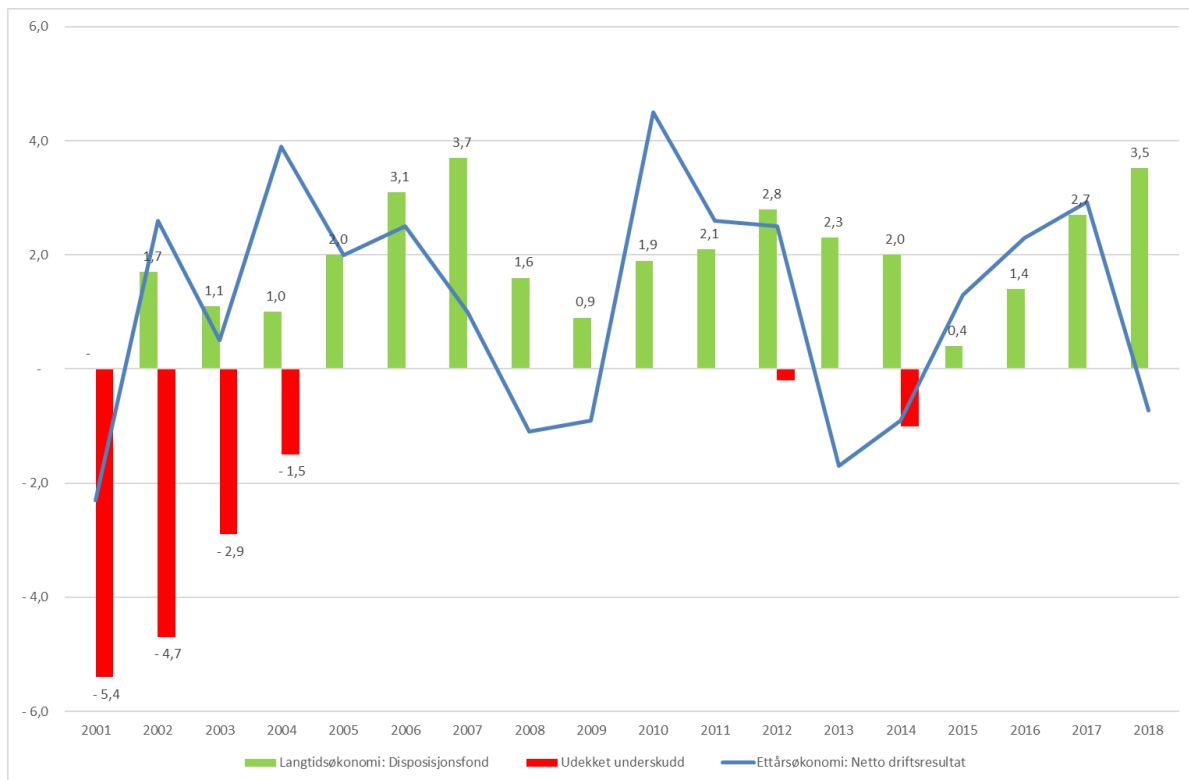
I de tilfeller bygget realiseres raskt etter at det er ført opp i investeringsbudsjett, vil det kunne forventes at estimert byggekostnad og faktisk byggekostnad er noenlunde samme beløp. Hvis det går flere år, er det grunn til å forvente større feil i anslaget. Anslag på byggekostnad vil måtte være grove skjønnsmessige vurderinger fram til det foreligger konkrete byggeplaner og pristilbud. Det er viktig å være klar over at en god kalkyle ikke er noen garanti for at anslaget treffer endelig investeringskostnad, men det gir likvel tallene en bedre teoretisk forankring og øker sannsynligheten for at anslaget er realistisk.

Et læringspunkt fra 2018 er derfor at det etableres nye rutiner for kostnadsanslag og oppdatering av kostnadsanslagene i investeringdelen av økonomiplanen. Det legges påslag for kostnader utover ren byggekostnad, estimert byggekostnad prisjusteres årlig og vesentlige endringer i premissene for byggeprosjektet kostnadsberegnes i form av anslag.

2.3 Historikk

I dette kapitlet beskrives de langsiktige utfordringene og endringene i kommunens økonomi. Kommunens langsiktige økonomi vil i langt sterkere grad enn et enkelt årsresultat kunne sin noe om utfordringer og handlingsrommet for årene som kommer.

Figur: Utvikling i kommunens økonomi fra 2001-2018

Figuren viser hvordan kommunens langsiktige økonomi (målt med disposisjonsfond og udekket underskudd) og kortsiktige driftsbalanse (målt ved netto driftsresultat) har endret seg fra år 2001 til år 2018. Yttergrensene for en kritisk svak økonomi er satt til 2% eller mer i samlet regnskapsunderskudd. Minimumsmålet for en god og robust økonomi er satt til disposisjonsfond på minimum 6%. Anbefalt årlig driftsmargin (netto driftsresultat) er satt til 2%. Referansestørrelsene 2% netto driftsresultat og 6% disposisjonsfond er innarbeidet i økonomiplan 2019-2022 som kommunens egne måltall for god økonomistyring.

Tallene viser at kommunen hadde en sterk forbedring av økonomien fra 2001 til 2007. Dette var også helt nødvendig for å komme ut av Robek (Kommuneloven § 60). I flere av årene 2007 til 2014 var netto driftsresultat høyt nok i fht kommunens mål (2%), men uten at dette medførte at disposisjonsfondet økte videre til et robust nivå (6%). I 2016 og 2017 var de regnskapsresultatene gode, men årsberetningen for 2017 viste at den underliggende drift i realiteten var svakere enn tallene viste. Først og fremst fordi resultatet i stor grad var påvirket av ekstraordinært høye skatteinntekter.

Korttidsøkonomi: Netto driftsresultat (NDR) viser en negativ utvikling i 2018. NDR er på mange måter en varselampe som nå viser at den underliggende drift er svak. Samtidig ser vi at tallene for

langtidsøkonomien (disposisjonsfondet) viser en svak positiv utvikling i 2018. Det skyldes alene ettervirkningene av gode årsresultat i 2016 og 2017.

Bildet ved utgangen av 2018 er dermed at den positive utviklingen i driftsmaginer og disposisjonsfond i årene 2014-2017 har bremsset opp, og at utviklingen er på vei inn i en fase som samsvarer med det bildet som er tegnet i økonomiplan for 2019-2022.

Fjorårets versjon av ovenstående figur viste at det kunne være realisme i å nærme seg målet om 6% disposisjonsfond etter 2019. Det bygde på forutsetninger om økning i fondet i 2018. Årsresultat 2017 ble satt av til fond, men det ble også disponert midler fra fondet. Økonomiplan 2019-2022 bygger på forutsetninger om relativt stor bruk av disposisjonsfond til å skape mykere overgang til lavere driftsrammer. Dermed er forutsetningene for å nå et mål om 6% fond ved utgangen av 2019 ikke lenger til stede. Økonomiplanen gir samtidig en retningsendring som vil kunne gjøre det mulig å nå målet et senere år.

Rådmannen er fortsatt av den mening at referansemålene i økonomiplanen er mulige å nå. Det er ingen krise i økonomien med 42 mill kr på disposisjonsfondet pr 31.12.18, men driftsnivået må tilpasses bedre til de økonomiske realiteter.

2.4 Utfordringsbilde – Sammendrag av årsberetningen

I dette kapitlet oppsummeres de viktigste funn og konklusjoner i årsberetningen. Disse punktene følges opp i arbeidet med budsjett og økonomiplan.

2.4.1 Oppsummering av årsberetning kapittel 4 - Økonomi

I hovedsak videreføres konklusjoner i årsberetning 2017 til årsberetning 2018. Begge år viser svake tall for den underliggende drift, men tydeligere i 2018. De svake driftstallene i 2018 må ses i sammenheng med budsjettavvik hos flere virksomhetsområder og en lavere økning av disposisjonsfond. Budsjettet for 2018 ble lagt ut fra en strategi om konsolidering av økonomien i forkant av store endringer som måtte komme. Budsjettjusteringer gjennom året har gitt noe lavere driftsrammer, men ikke i så stor grad at ambisjonsnivået for omstilling ble vesentlig hevet i 2018. Det er med andre ord ikke lagt et budsjett som styrer mot gode driftsmarginer og gode avsetning til disposisjonsfond. Året 2018 var slik sett et godt utgangspunkt for å vise kommunens utgangspunkt (endringsbehov) før oppstart av de endringer som beskrives i økonomiplanen.

Kommunen har i 2018 hatt relativt store ekstrainntekter i form av høyere nasjonal skattevekst, lavere pensjonsutgifter som følge av forsiktig budsjettering av premiefond, premieavvik osv. Dersom alle virksomhetsområder hadde levert på budsjettnivå, skulle det dermed vært vesentlig bedre tall på bunnlinjene. Altså bedre driftsmargin og årsresultat. I stedet går inntektsvekst og utgiftsreduksjoner på anslagsposter med til å finansiere et aktivitetsnivå som er høyere eller dyrere enn planlagt. Dette

samtidig som driften tilføres midler fra disposisjonsfondet. I sum blir effekten at kommunen riktig nok slipper unna underskudd i 2018, men sårt tiltenkte fondsmidler som kunne gitt finansiell kraft inn i perioden 2019 – 2022 er for en stor del tapt underveis i 2018. Dette er utgangspunktet for at det konkluderes med et svakt regnskapsresultat for 2018, selv om kommunen til tross for svake marginer kommer ut med 9,6 mill kroner i regnskapsmessig overskudd.

Vurderinger av underliggende drift er gjennomgått i kapittel 4.3.1. Tallene gir indikasjoner på at kommunens basisdrift ikke er tilstrekkelig tilpasset utfordringene i et normalår. De korrigerte tallene indikerer at det er et endringsbehov som må følges opp videre i arbeidet med budsjett og økonomiplan.

Det er viktig at aktivitet ikke legges etter de gode årene, men etter nøkterne inntektsprognoser for normalår. En slik strategi vil gjøre det mulig å utnytte de gode årene til å bygge opp nødvendige reserver. Et hovedprinsipp i kommunelovens økonomibestemmelse er at løpende driftsutgifter skal finansieres med løpende driftsinntekter. Konsekvensen av prinsippet er at ekstraintekter styres mot fond, og at upåregnelige ekstraavgifter kan finansieres ved å hente midler fra fond.

Det er varslet endringer i regelverket for eiendomsskatt som kan påvirke kommunens inntektsnivå fra 2020. Dette er nærmere beskrevet i kap. 4.3.2 inntekstposter under overskrift eiendomsskatt.

Deler av disposisjonsfondet på 42 mill kr er allerede disponert til tiltak i 2019. Det forventes et disposisjonsfond på 25 mill kr ved neste årsskifte. Dette er nærmere omtalt i kap 4.4.3.

Styringsdata:

Det er over flere år pekt på behov for forbedring av styringsdata. Det er satt i gang arbeid på flere plan for å få til dette i 2018.

- Kostraanalysen (sak 71/18) og kommunebarometer.
- Generell forbedring av økonomidokumentene og metodikk. Fokus på driftsøkonomi i 2018 og utvidet til investeringsdelen i 2019.
- Prosjekt for bedre styringsdata i hjemmetjenesten er i gang.
- Rydding og forbedringer i kontoplan og regnskapsrapporter. Bedre økonomirapporter og opplæring av ledere.
- Årsprognose for budsjettavvik som kan kjøres månedlig
- Anskaffe nye moderne nettbaserte verktøy for analyse og formidling av økonomikompetanse
- Kartlegge styringsdata for lønn, ressursforbruk osv. Skal gi mer presise data for ressursbruk i årsverk og timer og gi mere kunnskap om både nærvær og fravær.

For 2019 vil dette bli supplert med en sterk satsing og fokus på arbeidsgiverpolitikk, ledelse og styringsprinsipper.

I kapittel 4.6 er det sett nærmere på analyse av finansområdet. Ut fra varsler om økt rente fra høsten 2018 og gjennom 2019, er det naturlig at behovet for tiltak på finansområdet tas inn i arbeidet med nytt budsjett og økonomiplan.

Hvor står Verdal kommunes økonomi ved utgangen av 2018:

Finansielle og økonomiske indikatorer gir grunnlag for å sjekke status på kommunens økonomiske og finansielle situasjon.

Fem indikatorer kan sammen indikere din kommunes økonomiske tilstand (se figur til venstre).

En solid økonomisk tilstand kan fort endres ved at det fattes beslutninger uten å ha innsikt i beslutningenes virkninger.

Figur hentet fra veileder i økonomistyring, Fylkesmannen i Nordland

Denne metodikken er overført på tallene for Verdal. I tabellen nedenfor gis vurderinger på alle fem vurderingspunktene.

Alle måltallene som er brukt i tabellen er omtalt andre steder i årsberetningen, og vil derfor ikke bli kommentert nærmere her.

Mål	Dagens drift	Framtid
Netto driftsresultat - ukorrigert	Svak	ØP 2019-2022 baseres på saldering av drift via disposisjonsfond. Behov for å bedre dette i kommende ØP-perioder.
Netto driftsresultat i normalåret	Svak	Svak
Gjeldsbelastning	Stigende. Både renter og avdrag er økende	Mer krevende
Renteeksponering	Ok	Mer krevende
Likviditet	Bedret i 2015-2017. Fortsatt ok.	Må styrkes
Robek	Ok	Ikke de nærmeste år.

2.4.2 Oppsummering av årsberetning kapittel 5 -Arbeidsgiveransvaret.

Sykefraværet i 2018 er på 7,3 %, og det viser at vi har en nedgang fra året før. Den beste sammenligningen over år er at vi sammenligner oss med oss selv. Fraværet er fortsatt for høyt, og det er faktisk hele 80 ansatte som er borte fra jobb hver dag.

Vi skal ha et sterkere fokus på nærvær og utvikling av helsefremmende arbeidsplasser i vår nye arbeidsgiverpolitikk.

Det er avgjørende å utvikle bedre kommunale måltall for styring av forbruk av årsverk i kommunen. Det er behov for å forbedre rutiner og system. Området egner seg godt for arbeid med digitalisering, da bedre systemer vil kunne gi både tidsbesparelser og bedre data for analyse.

Gjennom året har støtteresurser på økonomi og personal blitt etablert og videreutviklet. En vurdering av HMS- arbeidet viser at det fremdeles er potensiale for forbedring. System for melding av avvik viser at avvik blir meldt, men det er noe ujevn praksis for melding og håndtering av avvik. I tillegg er det mulighet for å melde forbedringstiltak i kvalitetssystemet vårt, men dette blir benyttet i liten grad. Vi har satt i gang et arbeid med fokus på lærende organisasjon, der vi skal benytte kunnskapen fra de avvikene og forbedringsmeldingene vi melder selv, den kunnskapen vi får fra internrevisjoner (kontrollutvalg og revisjon) samt den kunnskapen vi får fra eksterne tilsyn. Kvalitetssystemet vil fremstå i «ny drakt» i løpet av året, og vi setter i gang en arbeidsgruppe som ser på forenkling i bruken av programvaren for å gjøre det mer brukervennlig både for leder og medarbeidere.

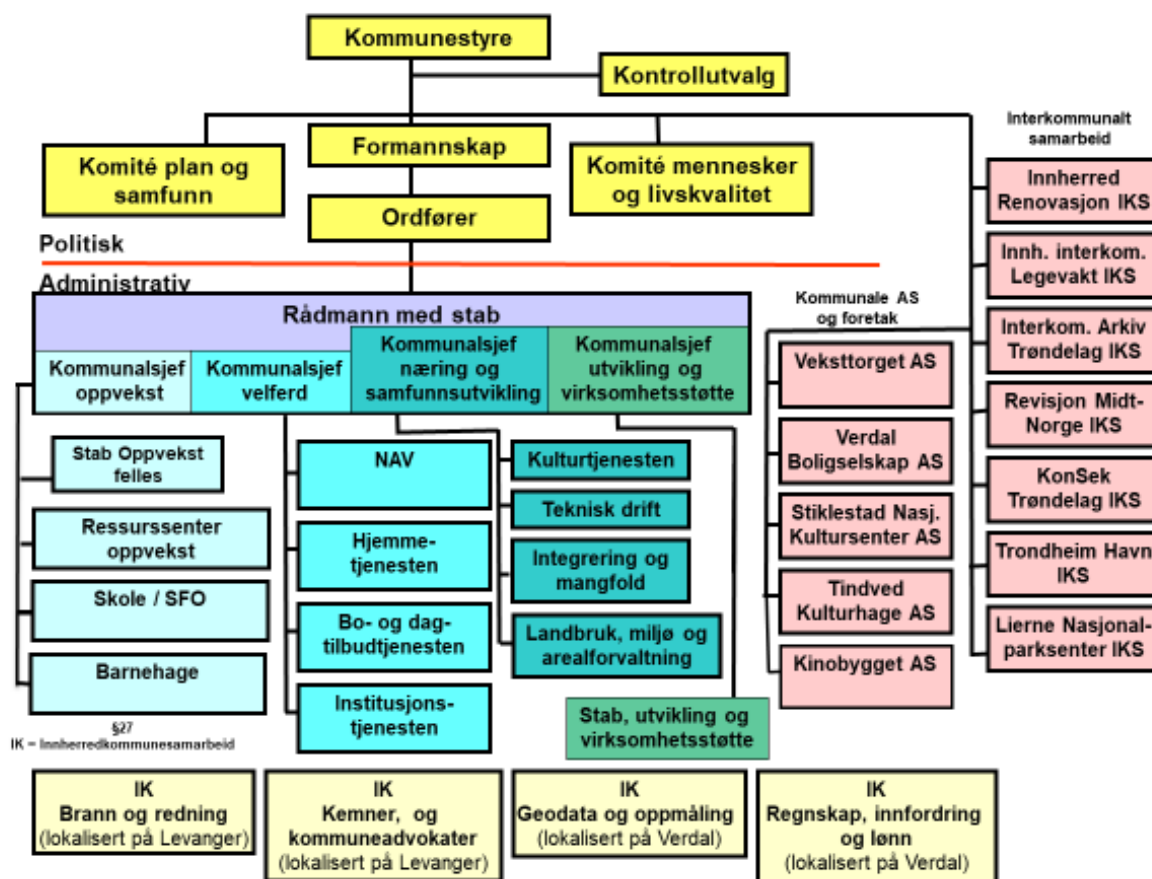
Arbeidet med etikk er på dagsorden i varierende grad ute i virksomhetene, og dette viser at det er grunnlag for å styrke fokuset fremover. Vi jobber ut fra verdibasert ledelse, og både våre verdier og vår etiske plattform skal integreres i hele organisasjonen.

Ved gjennomgangen av lønnspolitikken skal det vurderes hvorvidt det finnes lønnsmessige ulikheter. Det er fremdeles noe lavere gjennomsnittlig stillingsstørrelse på kvinner enn på menn i vår organisasjon, og kommunestyret har ved behandling av årsbudsjett for 2019 og økonomiplan for 2019- 2022 gitt rådmannen i oppdrag å gjøre tiltak i forhold til uønsket deltid. Det er grunn til å tro at de største utfordringene er i helse og velferd, og nærmere bestemt omsorgstjenestene.

3 ORGANISASJONSKART

Organisasjonskartet viser hvilke virksomhetsområder og myndighetsstrukturer kommunen ble driftet etter i 2018. Fokuset for administrativt lederskap er samhandling og helhet i arbeidsprosesser innad og på tvers av organisasjonsstrukturen.

Figuren viser Verdal kommunes organisering gjennom 2018.

Kommunestyret ønsket ikke at det ble gjennomførte tilsetning i stillingen kommunalsjef utvikling og virksomhetsstøtte. Dette gir mindre kraft i styring, ledelse og utvikling enn forutsatt ved etablering av ny organisasjon etter avvikling av Innherred Samkommune. Ledelse av større investeringsprosjekter må også ivaretas av kommunalsjefer for øvrig, og da med mindre kapasitet igjen til tjenesteutvikling m.v.

Organisasjonskartet viser også interkommunale samarbeid, men oversikten er ikke fullstendig. For utfyllende informasjon vises til [Eierskapsmelding 2018](#).

Etter avvikling av samkommunen 31.12.2017 ble det interkommunale samarbeidet med Levanger organisert etter kommunelovens §27. Sak 11/12-17, PS 111/17.

Interkommunalt samarbeid etter §27 har vært i drift på følgende områder fra 1/1-18:

- Brann og redning. Forretningsadresse Levanger, lokasjoner i begge kommuner.
- Kemner, IKT, innkjøp og kommuneadvokat (lokalisert Levanger)
- Geodata og oppmåling (lokalisert Verdal)
- Regnskap, innfordring og lønn (lokalisert Verdal)

Øvrige oppgaver som ble håndtert i samkommunen er tilbakeført til respektive kommuner.

Innkjøp: Fra og med januar 2019 er det blitt etablert et nytt samarbeid etter §27 i kommuneloven, vedtatt i kommunestyremøte 24/9-18. Samarbeidet skal ta hånd om kommunenes innkjøp og er forventet å kunne gi mer effektive anskaffelser, basert på tverrfaglige behovsanalyser og med trygg forankring opp mot regelverk om offentlige anskaffelser. Deltakende kommuner i innkjøpssamarbeidet er Snåsa, Steinkjer, Verran, Inderøy, Verdal og Levanger. Inderøy kommune ivaretar funksjon som kontorkommune og formell arbeidsgiver for samarbeidets ansatte.

Nye eierskap i 2018

Verdal kommune har fra 2018 blitt deleier av *Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS*, eierandel 8,8%. Dette er nærmere omtalt i kommunestyresak [PS 107/18](#). Nord Trøndelag Fylkeskommune overførte sine aksjer til kommunene i tidligere Nord-Trøndelag fylke. Denne transaksjonen har påvirket investeringsregnskap og balanse til Verdal kommune. Kommunen forventes å motta årlige utbytteinntekter fra NTE på de overdratte aksjene. Inntektene vil ikke bli inntektsført i driftsregnskapet før det foreligger årlige vedtak på utbetaling av utbytte. Det er således ikke inntektsført NTE-utbytte fra 2018 i driftsregnskapet for 2018.

VekstTorget Service og Tjenester AS – etablert august 2018. Kommunen har 100% eierandel i selskapet ved sitt eierskap i VekstTorget AS. Selskapet har pr februar 2019 ikke igangsatt noen virksomhet. Selskapets vedtektsbestemte formål er å tilby eierkommunen kvalitative tiltak som åpner for sysselsetting, deltakelse og inkludering i det ordinære arbeidslivet for kommunens innbyggere. For at VekstTorget AS skal bli godkjent tiltaksarrangør for NAV kreves det utskilling av deler av virksomheten som i dag drives i VekstTorget AS. Det er i februar 2019 påbegynt aktiviteter for å fisjonere VekstTorget AS til VekstTorget Service og Tjenester AS og VekstTorget Marked AS, et selskap under stiftelse.

Selskaper og økonomiske bindinger som følge av kommunens eierskap

Uten at det formelt er stilt garanti, vil det også skapes bindinger som følge av eierskap i andre selskaper. Dette er bindinger som følger av lovgivning og eller avhengighetsforhold til andre selskaper. Det er tatt inn en oversikt over slike eierskap i note 0 i kommunens årsregnskap.

4 ØKONOMI

4.1 Innledning – Om kommuneøkonomi og regnskap

I kapittel 4 viser vi regnskapsoversiktene fra regnskap 2018 sammen med analyser for de viktigste tallene i kommunens økonomi:

- Kapittel 4.2 viser oversikt over kommunens samlede økonomi.
- Kapittel 4.3 analyse av driftsregnskapets inntekter og utgifter.
- Kapittel 4.4 balanseregnskap, eiendeler, gjeld og egenkapital.
- Kapittel 4.5 og 4.9 investeringsregnskapet. Viser kommunens investeringer, finansiering og status på store investeringsprosjekter.
- Kapittel 4.6 belyser finansområdet.
- Kapittel 4.7 omhandler kommunens selvkostområder.
- Kapittel 4.8 analyse av virksomhetenes økonomi: tall for kommunens drift og oversikt over budsjettavvikene for virksomhetsområdene.

Analysene i kapittel 4 bygger på kommuneregnskapet for 2018. Regnskapet dekker alle deler av kommunens virksomhet som ikke bokføres i egne regnskaper. Interkommunale selskaper, aksjeselskaper mv som inngår i kommunekonsernet er således ikke med i kommuneregnskapet.

Kommuneøkonomi

I en kommune er ikke overskudd det primære målet, men et verktøy for bedre styring av ressurser slik at kommunen kan produsere bedre tjenester. I kapittel 4.3 er fokus satt på analyse av kommunens totaløkonomi.

Regnskapsoversiktene er satt opp etter art, altså type inntekt og utgift. Kommunens økonomi er et resultat av inntektene kommunen mottar og de utgifter som følger av kommunens aktivitet. En god kommuneøkonomi betyr at det er god balanse mellom inntekter og aktivitetsnivå /utgifter.

4.2 Kommunens totaløkonomi – Med regnskapsoversikter

4.2.1 Økonomisk oversikt drift (art)

Beløp i 1000

Kapittel- henvisning	Økonomisk oversikt - drift		
	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Regnskap 2017
Driftsinntekter			
Brukerbetalinger	4.3.2	43 575	43 939
Andre salgs- og leieinntekter	4.3.2	89 838	88 351
Overføringer med krav til motytelse	4.3.2	166 277	128 729
Rammetilskudd	4.3.2	471 611	469 000
Andre statlige overføringer	4.3.2	39 932	40 054
Andre overføringer	4.3.2	9 915	160
Skatt på inntekt og formue	4.3.2	334 369	325 000
Eiendomsskatt	4.3.2	37 777	40 250
Sum driftsinntekter		1 193 294	1 135 483
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	4.3.3	629 616	601 923
Sosiale utgifter	4.3.3	166 847	179 352
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	4.3.4	138 750	120 457
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	4.3.4	120 773	114 509
Overføringer	4.3.4	79 730	64 585
Avskrivninger	4.4.1	66 534	49 000
Fordelte utgifter		-1 911	513
Sum driftsutgifter		1 200 340	1 130 339
Brutto driftsresultat	4.3.1	-7 046	5 143
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte		8 110	5 480
Mottatte avdrag på utlån		388	400
Sum eksterne finansinntekter	4.6	8 499	5 880
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostninger		34 850	36 802
Avdrag på lån	4.4.1	41 000	41 000
Utlån		773	1 000
Sum eksterne finansutgifter	4.6	76 623	78 802
Resultat eksterne finanstransaksjoner	4.6	-68 124	-72 922
Motpost avskrivninger	4.4.1	66 534	49 000
Netto driftsresultat	4.3.1	-8 636	-18 779
Interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		27 560	27 560
Bruk av disposisjonsfond		16 815	16 815
Bruk av bundne fond		19 560	13 785
Sum bruk av avsetninger	4.4.3	63 936	58 160
Overført til investeringsregnskapet		-	-
Avsatt til disposisjonsfond		27 560	27 560
Avsatt til bundne fond		18 165	11 821
Sum avsetninger	4.4.3	45 726	39 381
Regnskapsmessig mindreforbruk	4.3.1	9 574	-0
Udekket merforbruk selvkostområdet avløp	4.7	861	-
Regnskapsmessig mindreforbruk		10 434	27 560

4.2.2 Økonomisk oversikt investering (art)

Beløp i 1000

Kapittel- henvising	Økonomisk oversikt - investering		
	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Regnskap 2017
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	4.9.3	6 593	4 124
Andre salgsinntekter	4.9.3	16	18
Overføringer med krav til motytelse	4.9.3	6 800	16 490
Kompensasjon for merverdiavgift	4.9.3	16 324	12 345
Andre overføringer	4.9.3	66 000	-
Sum inntekter	4.9.3	95 733	32 977
Utgifter			
Lønnsutgifter	4.9.2	702	-
Sosiale utgifter	4.9.2	224	-
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	4.9.2	112 252	120 644
Overføringer	4.9.2	17 824	13 845
Renteutgifter og omkostninger		979	985
Sum utgifter	4.9.2	131 980	135 474
Finansransaksjoner			
Avdrag på lån		17 251	15 470
Utlån		41 814	41 390
Kjøp av aksjer og andeler	3	69 032	2 783
Avsatt til ubundne investeringsfond		-	3 690
Avsatt til bundne investeringsfond		9 681	10 320
Sum finansieringstransaksjoner		137 778	73 653
Finansieringsbehov		174 026	164 520
Dekket slik:			
Bruk av lån	4.9.4	140 550	146 422
Salg av aksjer og andeler		116	-
Mottatte avdrag på utlån		20 253	18 246
Overført fra driftsregnskapet		-	100
Bruk av disposisjonsfond		-	2 683
Bruk av bundne driftsfond		10 074	8 699
Bruk av ubundne investeringsfond		3 032	-
Sum finansiering		174 026	176 149
Udekket/udisponert		-	-

4.2.3 Balanse

Beløp i 1000

Kapittel- henvisning	Oversikt - balanse	
	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
Anleggsmidler	2 961 130	2 741 844
Herav:	-	-
Faste eiendommer og anlegg	4.4.1 1 401 874	1 334 589
Utstyr, maskiner og transportmidler	4.4.1 39 252	42 762
Utlån	4.4.1 192 046	170 228
Aksjer og andeler	3 og 4.4.1 123 986	55 069
Pensjonsmidler	4.3.3 1 203 973	1 139 196
Omløpsmidler	313 212	323 946
Herav:		
Kortsiktige fordringer	4.4.2 69 310	88 690
Premieavvik	4.3.3 49 920	41 920
Kasse, postgiro, bankinnskudd	4.4.2 193 983	193 336
	-	-
SUM EIENDELER	3 274 343	3 065 790
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	4.3.3 207 845	83 782
Herav:		
Disposisjonsfond	4.4.3 42 041	31 295
Bundne driftsfond	4.4.3 28 638	30 033
Ubundne investeringsfond	2 327	5 359
Bundne investeringsfond	10 939	11 333
Regnskapsmessig mindreforbruk	4.3.1 10 434	27 560
Regnskapsmessig merforbruk	4.7 -861	-
Kapitalkonto	124 293	-11 833
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-9 966	-9 966
Langsiktig gjeld	2 922 134	2 849 524
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	4.3.3 1 399 131	1 398 269
Ihendehaverobligasjonslån	4.4.4 -	200 000
Sertifikatlån	4.4.4 109 015	109 015
Andre lån	4.4.4 1 413 988	1 142 240
Kortsiktig gjeld	144 363	132 484
Herav:		
Annen kortsiktig gjeld	4.4.2 144 363	132 484
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	3 274 343	3 065 790
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto		
Herav:		
Ubrukte lånemidler	85 297	95 847
Andre memoriakonti	-85 297	-95 847
Motkonto for memoriakontiene	-	-

4.2.4 Regnskapsresultat

Driftsregnskapet er avsluttet med et negativt netto driftsresultat på 8,6 mill kr, og et årsresultat på 9,6 mill i mindreforbruk (overskudd). Balanseført overskudd pr 31.12.18 er netto 9,6 mill kr, som tilsvarer årsresultat drift 2018. Kommunen har ikke udekket driftsunderskudd i balansen. Kommunen har økt disposisjonsfondet fra 31,3 til 42 mill kr.

Netto driftsresultat er -0,7% av driftsinntektene. Dette er 2,7% lavere enn kommunens mål for netto driftsresultat på 2%. I foreløpige kostratall (Kostra pr 15.03) er det av ukjent grunn registrert et avvikende tall for netto driftsresultat på minus 0,4%. Enten det legges -0,7% eller -0,4% til grunn, er konklusjonen at tallene er svake i fht sammenlignbare kommuner. Resultatet er omtrent på linje med Levanger, som har tilsvarende korrigering av feilperiodisert lønn som Verdal.

Foreløpige tall i Kostra:

Nøkkel tall	Enhet	Verdal		Levanger		Kostragruppe 08		Landet uten Oslo	
		2018	+	2018	+	2018	+	2018	+
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	-0,4		-0,6		1,5		2,1	
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	0,8		0,0		1,0		1,2	

I økonomisk oversikt drift er kommunens årsresultat splittet i et underskudd på selvkost og et overskudd ordinær drift. Årsaken til at oppstillingen splitter årsresultatet i to deler i regnskapsoversikten, er at det prinsipielt alltid skal være nullresultat på selvkostområdet. Det er således en unntakssituasjon at det oppstår underskudd på et selvkostområde. Kommunen kan ta inn underskuddet i økte avgifter de påfølgende år, men kommunen har ikke lov å bokføre et negativt fond (som da i realiteten ville vært å føre en fordring på de innbyggere som skal betale høyere gebyrer de påfølgende år). Til tross for at skjemaet splitter i to resultat, er kommunens offisielle resultat på + 9.6 mill kr (summen av de to resultatlinjene)

Splitten er vist slik i økonomisk oversikt drift (kap 4.2.1): Tall i 1000 kr

- Udekket merforbruk (underskudd avløp) -861
- Overskudd øvrig drift +10.434
- Årsresultat samlet = 9.573

Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse. Det var ikke balanseført udisponert (positiv egenkapital) eller udekket (negativ egenkapital) i balansen pr 01.01.18. Det betyr at det heller ikke er balanseført udisponert eller udekket pr 31.12.18.

Årsresultatet for drift og investering oppfyller kommunelovens minimumsbestemmelse om økonomisk balanse i driftsregnskap og investeringsregnskap.

4.3 Driftsregnskap – Inntekter og utgifter

4.3.1 Driftsmarginer og årsresultat

REGNSKAPSRESULTAT			Tall i hele tusen	Endring siste år
	2016	2017	2018	
Driftsinntekter	1 103 372	1 141 520	1 193 294	5 %
Driftsutgifter	1 060 883	1 091 326	1 200 340	10 %
Brutto driftsresultat	42 489	50 194	-7 046	-114 %
Eksterne finansinntekter	8 581	7 108	8 499	20 %
Eksterne finansutgifter	71 553	72 765	76 623	5 %
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-62 972	-65 656	-68 124	4 %
Motpost avskrivninger	46 279	48 936	66 534	36 %
Netto driftsresultat	25 796	33 473	-8 636	-126 %
Netto avsetninger	-1 830	-5 813	18 210	-413 %
Overført til investeringsregnskapet	-	-100	-	-100 %
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	23 966	27 560	9 574	-65 %

Oversikten viser at Verdal kommune i 2018 har et netto driftsresultat på minus 8,6 mill kr og et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på 9,6 mill. kroner.

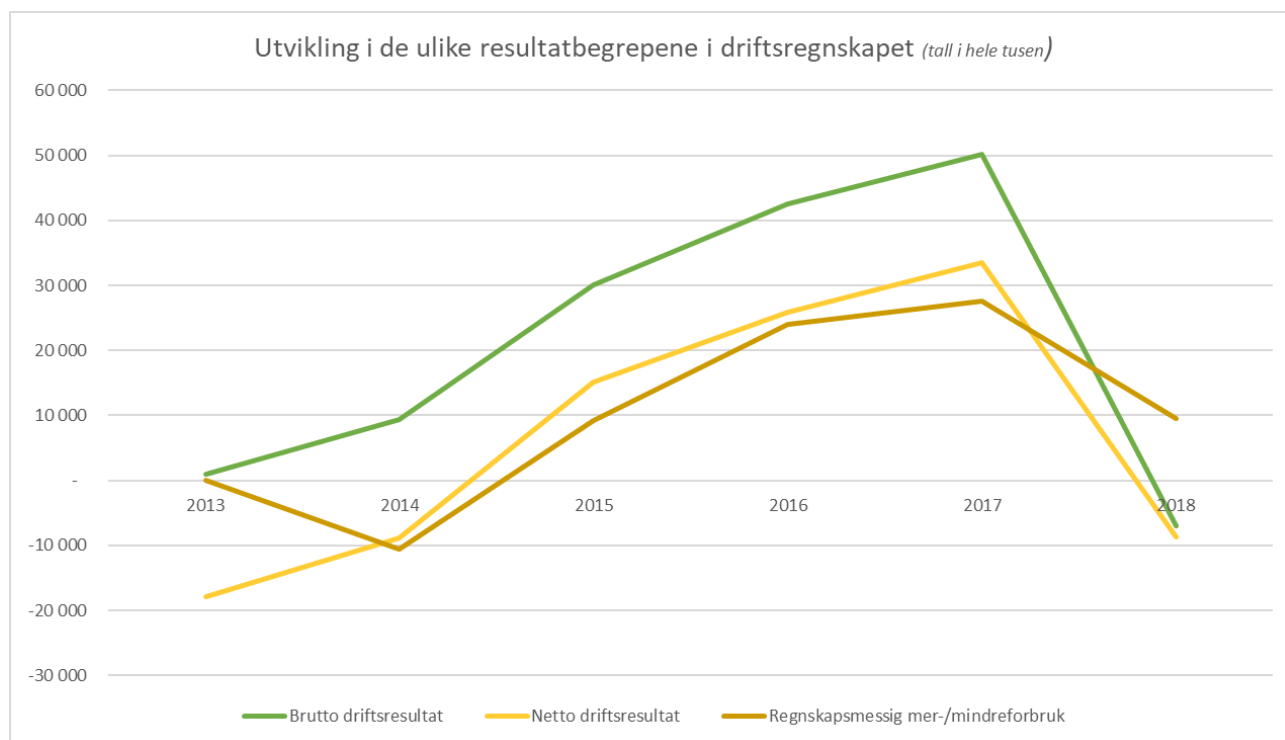
Regnskapsresultatet for 2018 er påvirket av eksterne faktorer som er relativt lite styrbare for kommunen. De faktorer som i stor grad ligger utenfor kommunens kontroll, er i hovedsak økt skatteinngang på nasjonalt nivå, lavere pensjonskostnader enn budsjettert og netto lavere finanskostnader enn budsjettert.

Alle resultatmål viser forbedring i 3-årsperioden under ett, men også at forbedringen stopper opp i 2018. Konsekvensen av bedre resultater i driftsregnskapet er at også tallene for frie fond og likviditet i balansen viser bedring. Det betyr at de gode resultatene er brukt til å konsolidere kommunens økonomi, slik at kommunen er mer robust enn tidligere. Denne utviklingen er både ønskelig og nødvendig med økte investeringer og låneopptak i årene som kommer.

Tre resultatbegreper i driftsregnskapet:

Brutto driftsresultat viser resultat av eksterne inntekter og eksterne utgifter inklusive avskrivninger, men uten at finansinntekter og utgifter eller interne poster er tatt med. **Netto driftsresultat** er det resultatbegrepet i kommune-regnskapet som ligner mest på årsresultatet etter regnskapsloven (for f.eks private virksomheter). Netto driftsresultat viser resultat av eksterne inntekter og eksterne utgifter. Men fordi kommune-regnskapet er finansielt orientert blir avskrivningene (kalkulatorisk post) tilbakeført og erstattet med avdrag på lån (betalbar post).

Årsresultatet er netto driftsresultat påplussset interne poster som bruk av fond og fratrasket avsetninger til fond og overføring til investeringsregnskapet. Årsresultatet i kommuneregnskapet er derfor i realiteten et budsjettavvik. Det beste analysegrunnlaget for kommunens økonomiske sunnhet er netto driftsresultat.

Om regnskapsavlutningen:

Det er ikke budsjettert med overføringer til investeringsregnskap eller avsetninger til frie fond. Det er da heller ingen avsetninger som er strøket etter strykingsbestemmelsene i kommuneloven. Det er et signal om manglende robusthet når det ikke er funnet rom for budsjettert avsetninger og overføringer til investeringsregnskap (altså egenfinansiering av investering). Men dette er en indirekte konsekvens av det som samlet er vurdert for kommunens økonomi i 2018.

Er regnskapsresultatet bærekraftig?

I forarbeidene til kommuneloven er begrepet «bærekraftig økonomi» brukt for å si at økonomistyringen skal ha et langsiktig perspektiv. I beregningene nedenfor har kommunen gjort beregninger for å gi et svar på om kommunen har en bærekraftig økonomi. Som indikator brukes korrigert driftsmargin (korrigering av netto driftsresultat). Driftsmarginen renskes for ekstraordinære transaksjoner, slik at tallet gir et best mulig uttrykk for et nivå i et normalt år (et gjennomsnittlig år).

Beregningsmetode og beregningsforutsetninger:

I vedlegg, kap 7, er beregningene og beregningsforutsetningene forklart og tolket metode for metode.

Tall i hele tusen.

	Testing av netto driftsresultat	2015	2016	2017	2018
	Driftsinntekt	1 122 961	1 103 372	1 141 520	1 193 294
	Metode 0: Netto driftsresultat offisielt	15 144	25 795	33 473	-8 636
+	Bruk av bundne fond	5 717	7 597	11 963	19 560
-	Avsetning til bundne fond	-11 976	-7 660	-23 439	-18 165
=	Resultat metode 1:	8 885	25 732	21 997	-7 241
+/-	Premieavvik (ikke årsrelevant)	11 712	421	2 080	737
=	Resultat metode 2:	20 597	26 153	24 077	-6 504
+/-	Ekstraordinære poster (skattevekst)	-8 447	-11 645	-8 251	-263
=	Resultat metode 3:	12 150	14 508	15 826	-6 767
+	Avdrag	33 018	36 225	38 000	41 000
-	Avskrivninger	-45 624	-46 279	-48 935	-66 534
=	Resultat metode 4:	-456	4 454	4 891	-32 301
	Resultat% regnet av driftsinntekt				
	Metode 0: Ukorrigerte tall	1,3 %	2,3 %	2,9 %	-0,7 %
	Metode 1: Korrigert for selvkost	0,8 %	2,3 %	1,9 %	-0,6 %
	Metode 2: Standardkorr premieavvik	1,8 %	2,4 %	2,1 %	-0,5 %
	Metode 3: Standardkorr ekstraord skatt	1,1 %	1,3 %	1,4 %	-0,6 %
	Metode 4: Tilnærmet regnskapslov	0,0 %	0,4 %	0,4 %	-2,7 %

Oppsummering:

Beregningene indikerer at kommunens basisdrift ikke er tilstrekkelig tilpasset utfordringene i et normalår.

Det første kravet er at netto driftsresultat i det offisielle regnskap er minst 2%. Dette er kommunens eget måltall for netto driftsresultat. Dette kravet oppfylles ikke i 2018. Netto driftsresultat ukorrigert er i beregningen omtalt som metode null.

Kommunens gode regnskapsresultater i 2016 og 2017 er reelle, men preget av engangsinntekter og ekstraordinære forhold. Tallene er mao ikke representative for normalåret. Regnskapsresultatet i et normalår ville ikke vært tilstrekkelig til å opprettholde kapitalen (metode 4). For 2018 er bildet mer sammensatt. Alle metodene viser at resultatet for 2018 er svakt. Korrigeringen for ekstraordinære poster er langt mindre i 2018. Ekstrainntektene fra skatt er fortsatt høyt, men virkning av prinsippendringer på periodisering lønn og engangstap i eiendomsskatt balanserer i stor grad ut de ekstra skatteinntektene. Med bedre samsvar mellom aktivitetsnivå hos virksomheten og vedtatte budsjetterammer ville negativt netto driftsresultat i stor grad kunne vært forklart med periodiseringsendringen på lønn. Men det er fortsatt langt opp til målet om positivt netto driftsresultat for 2018. I sum må derfor resultatet tolkes som svakt uansett hvilke beregningsforutsetninger som brukes.

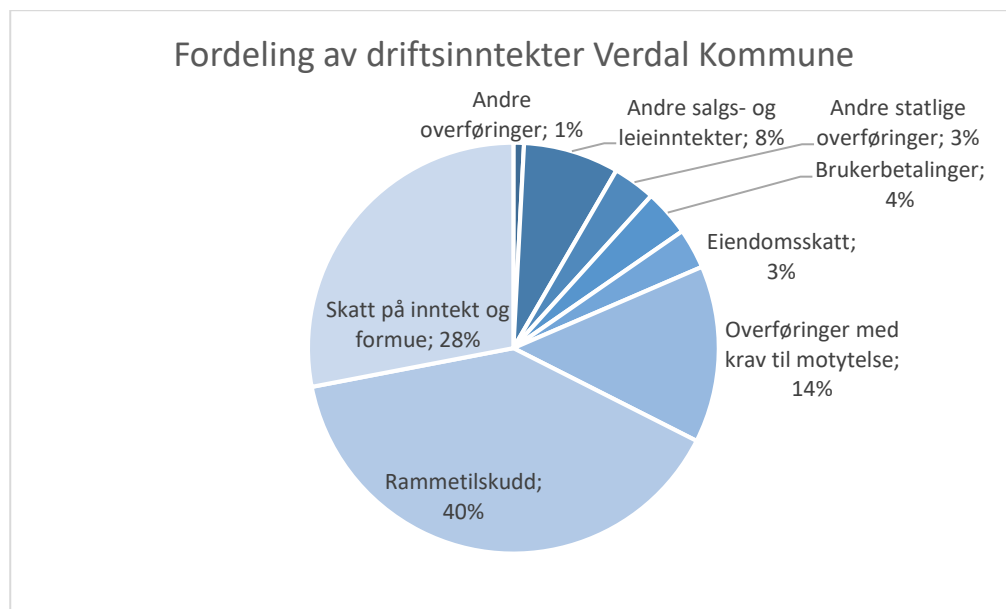
I fjorårets årsberetning ble det konkludert med at en reell forbedring i den underliggende driftsbalansen på 1% med uforandret drift, ville gi en klar forbedring av kommunens økonomi. Årets tall for bærekraftig økonomi viser at situasjonen er mer utfordrende ved utgangen av 2018. Dette kan synes å stå i kontrast til et relativt stort disposisjonsfond (42 mill kr) ved utgangen av 2018. Framskrevet utvikling i disposisjonsfondet (ned til 25 mill kr) og endringsbehovene som er innarbeidet i økonomiplan 2019-2022 (2% årlig endringstakt) viser likevel at kjente data ved utgangen av 2018 peker i retning av en mer krevende økonomi fra 2019.

Til metode 4 kan den store økningen i avskrivninger fra 2017 til 2018 forklares med investeringer (større avskrivningsgrunnlag) og korrigering av en feil i avskrivningsgrunnlaget. En større verdi i bygningsmassen krever et bedre driftsresultat og større egenkapital som motvekt til det årlige verditapet ved at byggene over tid eldes og må gjenanskaffes/refinansieres.

4.3.2 Inntektsposter

Den største delen av kommunens inntekter kommer fra skatt og rammetilskudd. Nivået bestemmes i stor grad nasjonalt, og fordelingsmekanismene er slik at store deler av inntekten følger folketallet. Det vil derfor være sterk kobling mellom kommunens inntekter og utviklingen i folketall. Det vil også være koblinger mellom endringer i befolkningens alderssammensetning og endringer i inntektsnivå.

En mindre del av kommunens inntekter vil være bestemt av regelverk. Dette vil gjelde selvkosttjenester der inntektene ikke skal overstige utgiftene, og det gjelder statlige tilskudd som utmåles etter regelverk.

Tabell: Tabellen under viser utviklingen i driftsinntektene de siste årene

UTVIKLING I INNTEKTER				Endring siste år
	2016	2017	Tall i hele tusen 2018	
Skatt på inntekt og formue	303 298	319 010	334 369	4,8 %
Rammetilskudd	459 460	461 590	471 611	2,2 %
Eiendomsskatt	34 365	35 568	37 777	6,2 %
Andre generelle statstilskudd	4 050	3 341	2 812	-15,9 %
Sum frie inntekter	801 173	819 509	846 568	3,3 %
Brukerbetalinger	41 817	41 932	43 575	3,9 %
Andre salgs- og leieinntekter	78 379	78 486	89 838	14,5 %
Overføringer med krav til motytelse	144 285	153 250	166 277	8,5 %
Andre statlige overføringer	35 831	40 734	37 121	-8,9 %
Andre overføringer	1 889	7 609	9 915	30,3 %
Sum driftsinntekter	1 103 372	1 141 520	1 193 294	4,5 %

Frie inntekter

Med frie inntekter menes skatt og rammetilskudd. I analysesammenheng kan også eiendomsskatt inkluderes, men eiendomsskatten er en selvvalgt inntekt som ikke alle kommuner har. Eiendomsskatt er ikke med i tabell under.

	Frie inntekter per innbygger (kr)			
	2015	2016	2017	2018
Verdal	48 838	51 368	52 245	53 973
Landet uten Oslo	49 775	52 158	53 619	55 132
Fylket *	52 572	54 050	54 369	53 177
KOSTRA-gruppe 8	48 134	50 236	51 409	53 000

*) Dvs Nord-Trøndelag tom 2017 og Trøndelag fom 2018

Innhold i tabellen er hentet fra KOSTRA, og viser at de frie inntektene pr innbygger i Verdal er noe høyere enn i sammenlignbare kommuner (kommunegruppa), men lavere enn landssnittet. Lavere inntekt enn landssnittet skyldes i stor grad at Verdal kommune er en minsteinntektskommune. Verdal har et nivå på skatteinntekter etter utjevning på ca 94% av landssnittet. Dette er nærmere omtalt nedenfor under avsnittet om skatteinntekter. Verdal kommune har derfor ca 6% lavere inntekt enn landssnittet. Dette gir føringer for at kommunen må drives effektivt.

Skatt på inntekt og formue

Skatteinntekter er en ukjent størrelse når året starter. I budsjett for 2018 ble det lagt til grunn et anslag for skatt basert på det som var kjente nasjonale anslag høsten 2017 med et lite tillegg for innbyggervekst og et skjønnsmessig tillegg. Fram til kommuneproposisjonen i mai 2018 viste våre anslag et estimert beløp som lå noe over anslagene til KS. Utover høsten 2018 ble det mer og mer klart at det gikk mot et nytt år med skattevekst ut over anslagene. I oversikten nedenfor vises skattetall for de siste årene inkludert utjevningstall for skatt. Tallene viser at kommunen har fått et utjevnet skattenivå alle år på ca 94% av landssnittet. Kommunens egen skatt har variert fra 70-75% av landssnittet. Kommunene har de fleste årene fått mer utjevnet skatt enn statsbudsjettprognosen, men avvikene var relativt små fram til de siste tre årene. Merskatten har bidratt til gode årsresultat i 2016 og 2017. For 2018 er merskatt på 11,3 mill kr. Ekstrainntekten er på linje med nivået i 2016, uten at kommunen av den grunn har oppnådd gode regnskapsresultater i 2018.

Det er et sunt prinsipp at kommunen ikke budsjetterer økte skatteinntekter i løpet av året, men avventer det endelige årsresultat av skatteavregningen.

Tabell: Skattetall analyse.

	Enhet	2015	2016	2017	2018
Endelige tall					
Skatt på formue og inntekt	1000 kr	280 360	303 298	319 010	334 369
Netto inntektsutjevning	1000 kr	87 203	97 728	95 825	96 630
Skatt inklusiv utjevning	1000 kr	367 563	401 026	414 835	430 999
Skattevekst uten utjevning	%	0,2 %	8,2 %	5,2 %	4,8 %
Skattevekst med utjevning	%	4,9 %	9,1 %	3,4 %	3,9 %
Sammenlignet med statsbudsjettprognose					
Anslag skatt inklusiv utjevning i statsbudsjett	1000 kr	368 291	389 841	407 044	419 721
Merskatt i året	1000 kr	-728	11 185	7 791	11 278
Merskatt (mer enn varslet) pr innbygger	Kroner	-49	751	525	755
Skatteanalyse (kroner)					
Skatt pr innbygger nasjonalt	Kroner	26 443	28 733	29 779	30 693
Skatt pr innbygger Verdal	Kroner	18 932	20 376	21 484	22 376
Skatteutjevning pr innbygger Verdal	Kroner	5 889	6 566	6 453	6 467
Utjevnet skatt pr innbygger Verdal	Kroner	24 820	26 942	27 937	28 843
Mindre skatt pr innbygger enn landssnitt	Kroner	1 622	1 791	1 842	1 850
Andel skatt før utjevning	%	71,6 %	70,9 %	72,1 %	72,9 %
Andel skatt etter utjevning	%	93,9 %	93,8 %	93,8 %	94,0 %
Andel skatt av landet før utjevning	Promille	2,1	2,0	2,0	2,1

Kommunal rapport skriver følgende om skatteutviklingen i 2018:

Kommunene fikk til sammen drøyt 162,5 milliarder kroner i skatteinntekter. Det er ganske nøyaktig 4 milliarder kroner mer enn hva de opprinnelig budsjetterte med. Inntektene er også 2,2 milliarder kroner høyere enn hva regjeringen anslo så sent som i oktober i fjor.

Det var ingen av anslagene fra Kommunaldepartementet gjennom året som traff på hvor stor skatteveksten skulle bli. KS advarer mot å anta at merskatteveksten vil fortsette i årene som kommer.

Rammetilskudd

1000 kr	2015	2016	2017	2018	Statsbudsjettet	
					2017 SB	2018 SB
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	331 393	336 965	347 127	354 514	347 127	354 514
Utgiftsutjevningen	9 977	13 711	11 695	12 534	11 695	12 534
Overgangsordning - INGAR	6 415	1 202	-1 502	-1 068	-1 502	-1 068
Saker særskilt ford (helsestasjon, frivillig setraler)	1 244	2 067	2 532	2 575	2 532	2 575
Distriktstilskudd Sør-Norge	2 588		3 485	3 477	3 485	3 477
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	1 400	2 200	1 800	1 000	1 800	1 000
Skjønn - tap endringer av inntektssystemet 2011	2 300	2 300				
Mindre endringer knyttet til enkeltår	2 168	1 812	-91	1 288		
Sum rammetilskudd uten inntektsutj	357 485	360 257	365 046	374 320	365 137	373 032
Rammetilskudd eks utjevning - endring i %	-0,8	0,8	1,3	2,5		

Som det fremgår av tabellen ble det en lav økning av samlet rammetilskudd fra 2016 til 2017, og en noe større økning i 2018. Økningen i 2018 skyldes i stor grad økt innbyggertall fra 14.849 til 14.943 i tillegg til at den generelle økningen i kommunenes inntekter økte rammetilskudd pr innbygger fra 23.313 til 23.726 kr pr innbygger. Rammetilskuddet økte med 2,2% i 2018. Denne økningen er nominell, og må ses opp mot at endelig deflator (lønns- og prisstigning) ble på 3% i 2018. Kilde deflator er KS-rapport 1/19.

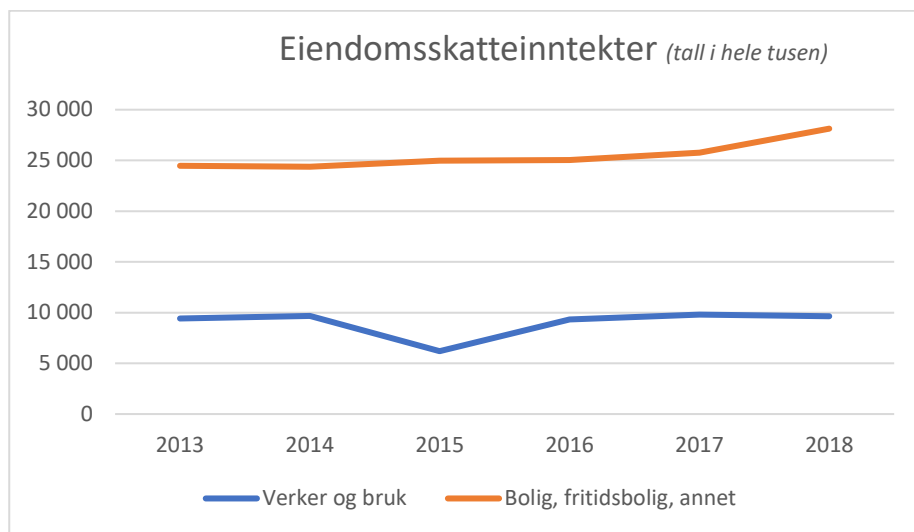
Rammetilskuddet er i stor grad endelig når det legges fram høsten før budsjettåret. I 2018 ble det gjort revideringer på netto 1.288.000 kr i økning i løpet av i 2018. Nedenfor vises en splitting av tallene.

Ekstra skjønn tildelt av KMD inkl. ufrivillig alene kommuner, infrastruktur og bosetting enslig mindreårige	703
Budsjettvedtak 2018 Stortinget - endringer ekskl skjønn	404
RNB 2018/Nysaldering 2018 - endringer i rammetilskudd	181
	1 288

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten ga en inntekt i 2018 på 37,8 mill. kroner, noe som er omtrent 2,5 mill kroner lavere enn budsjettert, og 2,2 mill høyere enn i 2017. I endelig budsjettvedtak for 2018 ble eiendomsskattesatsen økt fra 3,5 til 4 promille. Dette var estimert å gi en økt eiendomsskatteinntekt på 5,75 millioner. Når den faktiske netto inntektsøkningen ble bare 2,2 millioner, så skyldes det først og fremst en tilbakebetaling i en klagesak vedr eiendomsskattegrunnlag for 2013-2017, og som beløper seg til 2,34 mill. Dette gir seg utslag på den grafiske fremstillingen under, hvor det ser ut som at inntekt fra verker

og bruk har stått stille, mens boliger og fritidsboliger øker. Realiteten er en brutto økning i begge kategorier.

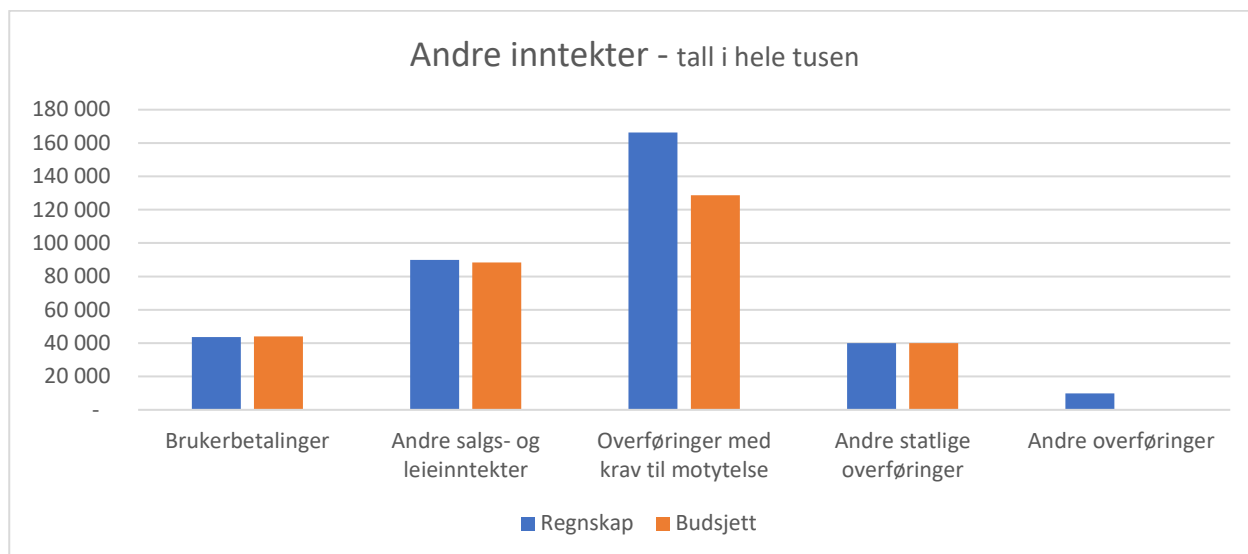
Kommunens takstgrunnlag er fra 2011. Etter Eieendomsskattelova § 8A-3 (2.ledd) skal det være allmenn taksering i kommunen hvert tiende år, altså i 2021 for Verdals del, og da med virkning fra 2022. Inntil da (og også i perioden fra 2012 og fram til i dag), vil eiendomsskatteinntektene i kommunen kun påvirkes av endringer i skattesats, tilførsel av nye objekter, og endringer i regelverket. Det er kjent at det med virkning fra 2019 og 2020 vil komme til dels betydelige endringer i eiendomsskatteregelverket. Fra 2019 faller begrepet «verker og bruk» bort, og erstattes med næringseiendom. I tillegg til at begrepet er nytt, er også verdsettelsesmetoden annerledes; næringseiendommer skal fra 2019 verdsettes til markedsverdi i stedet for tidligere teknisk verdi. I tillegg skal produksjonsutstyr og -installasjoner holdes utenfor eiendomsskattegrunnlaget. Til denne endringen i lovverket er det laget en overgangsordning hvor kommunene skal få «tilnærmet full kompensasjon» for inntektstapet i en 7-årsperiode. Fra 2020 er det imidlertid også besluttet to endringer som gjelder bolig og fritidsbolig som vil være av stor betydning for kommunen. For det første differensieres eiendomsskattesatsen, slik at maksimal skattesats for bolig og fritidsbolig blir 5 promille (for annen type eiendom, f.eks næringseiendom er maksimalsatsen fortsatt 7 promille). I tillegg innføres det en obligatorisk reduksjonsfaktor på minimum 30 % i takstene på boliger og fritidsboliger. Den siste regel-endringen vil gi Verdal kommune en inntektsreduksjon i 2020 på anslagsvis 8,4 millioner sammenlignet med dagens nivå, forutsatt at skattesats og lokale fritak holdes uendret.

Andre inntekter

De inntektene som ikke er omtalt i avsnittene over, er brukerbetaling, salgs- og leieinntekter, og diverse overføringer.

Brukerbetaling består primært av egenbetaling for opphold på sykehjem, foreldrebetaling i barnehage og SFO, egenandeler til hjemmetjenester og kostbetaling. Andre salgs- og leieinntekter er først og fremst kommunale årsgebyrer for vann og avløp, husleieinntekter, og øvrige gebyr- og salgsinntekter.

Både brukerbetalinger og salgs- og leieinntekter er forholdsvis forutsigbare størrelser, og budsjettavvik er ubetydelige.

Inntektskategorien «overføringer med krav til motytelser» viser derimot et budsjettavvik på drøye 37 millioner i merinntekt. Av dette utgjør toppfinansieringstilskuddet for ressurskrevende tjenester en merinntekt på 5 millioner, noe som til dels skyldes økt refunderbar aktivitet, men som også i stor grad må tilskrives prinsippendringen for tilordning av variabel lønn. At variabel lønn opparbeidet i desember, og delvis også i november, nå er anordnet til desember 2018, i stedet for å følge tidligere praksis hvor det er blitt bokført i januar påfølgende år, gjør at refusjonsgrunnlaget er blitt større. Hele 17,4 millioner av budsjettavviket knytter seg til refusjoner for sykelønn og foreldrepenger, som er mangelfullt budsjetttert. Dette er også nærmere omtalt i kapittel 4.3.3 om lønnsutgifter. Til sammen 15,9 millioner i merinntekt kommer også fra andre typer refusjoner, både fra private og statlig hold, og i ulike øremerkede midler. Beløpene er en total av mange mindre beløp, og det er derfor vanskelig å peke på enkeltprosjekter e.l. som kan forklare budsjettavviket. De 37 millionene i samlede ikke-budsjetterte overføringsinntekter, viser at vi fortsatt har en vei å gå for å gjøre budsjettene til gode styringsverktøy.

I andre statlige overføringer ligger primært integreringstilskudd, som er blitt omtrent 0,8 mill høyere enn budsjetttert, og rente- og avdragskompensasjon som er blitt 0,5 mill lavere enn forventet. Sistnevnte skyldes at budsjettet ikke har tatt hensyn til investeringer som har falt ut av ordningen i 2018.

I andre overføringer ligger mottatte spillemidler på drøyt 9 millioner som er videreført til lag og foreninger i kommunen eller som inngår i finansiering av kommunens egne investeringer, f.eks Aktivitetsparken i Vinne nå i 2018. Her finner vi også gavemidler som kommunen har mottatt i 2018, til sammen kr 316.495, som vil bli anvendt i tråd med givers ønsker.

4.3.3 Lønnsutgifter

Tabell: Utviklingen i lønnsutgifter i perioden 2015 til 2018 lønn og driftsutgifter de siste årene.

Utvikling i lønnsutgifter	Beløp i hele tusen				Endring 2017-2018	
Type lønnsutgift	2015	2016	2017	2018	i kr	i %
Lønn faste stillinger	408 551	430 888	449 729	499 136	49 408	11 %
Øvrig lønn	111 572	112 707	111 061	124 157	13 096	12 %
Sosiale kostnader lønn	143 747	145 428	148 767	166 847	18 080	12 %
Ref. sykelønn/nedkomst	-31 061	-28 889	-30 196	-32 537	-2 341	8 %
Sum lønnsutgifter	632 808	660 135	679 360	757 603	78 243	

Kommunens lønnsutgifter øker med 78 mill i 2018 sammenlignet med driftsåret 2017. Deler av denne veksten kan forklares ved effekten av oppløsning av samkommunen. Bemanning av funksjoner innenfor administrasjon (økonomi/personal/arkiv, service, informasjon) landbruk, miljø og arealforvaltning samt bemanning av kommunesamarbeidene (§27 selskap) geodata og oppmåling og regnskap, lønn og innfordring medførte en økning på 35,6 mill. Lønnsoppgjør i 2018 ble kompensert med 8,6 mill på fastlønn og vikarer i helse, men effekten er nok større enn det som kompenseres i virksomhetenes budsjett pga vikarbruk. Gjennomsnittlig årslønnsvekst 2017-2018 for ansatte i KS tariffområde var 2,9%. Lønnsglidning var på 0,5% og gjennomsnittlig lønnsoverheng til 2019 er 0,7%. (tall fra TBSK 2019).

Til dekning av årets og fjorårets lønnsvekst var det i budsjett 2018 avsatt 24,2 mill. Etter kompensasjon av lønnsvekst 2017, med effekt i 2018, ble denne avsetningen redusert til 8,06 mill. Etter at resultat av sentrale oppgjør og lokale forhandlinger i kap 4, 3 og 5 var kjent og kompensert i budsjett, ble det til slutt en underdekning på 0,57 mill.

Gjeldende hovedtariffavtale inneholder bestemmelser som trer i kraft 1.1.2019. Dette er bestemmelser som omfatter lørdag og søndagstillegg, der kompensasjon øker etter antall opptjente helgevakttimer pr år. Fram til 31.12.18 var dette timetillegget flatt 50 kr. Etter 1. jan 2019 er laveste sats kr 53 (fra 0-289 timer) og høyeste 150 kr /time (ved flere enn 350 timer i løpet av et år.) Etter nøktern beregning forventes en økning i lønnsutgifter i 2019 på planlagt turnus på 0,8 mill, inkludert sosiale kostnader vil det bli merutgifter på 1,2 mill. I tillegg kommer ekstravakter og lign.

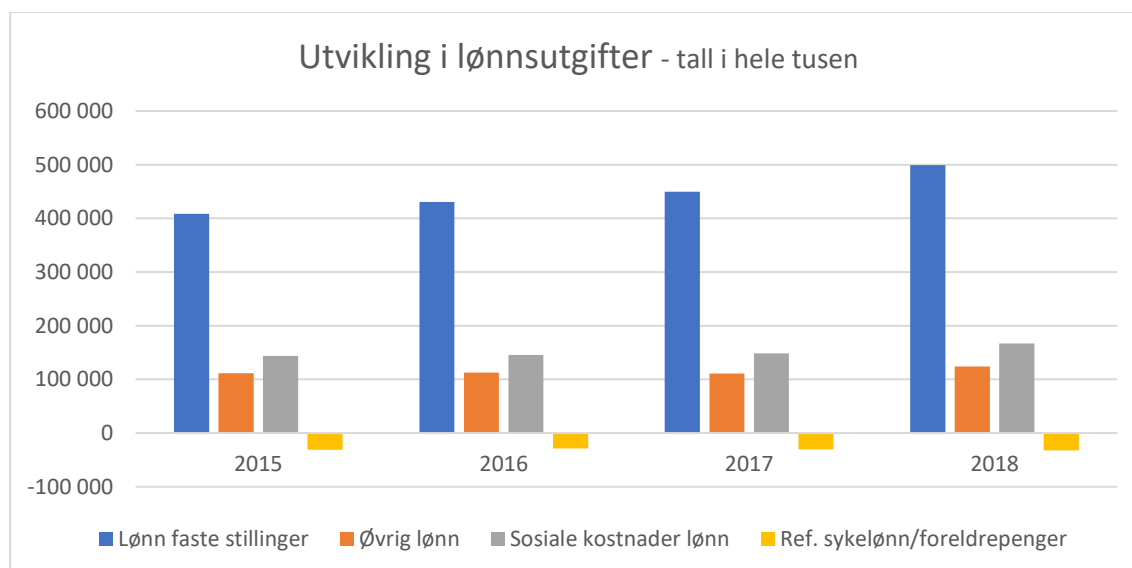
I revisjonsrapporten etter sist avlagte årsregnskap ble det påpekt at kommunen ikke anordner variabel lønn til riktig regnskapsår. Dette har sin opprinnelse tilbake til 2015, hvor kommunen i samråd med revisor, besluttet å gå bort fra en 13. lønnskjøring, og heller la variabel lønn for siste periode i det ene

Begreper:

Lønnsglidning er den delen av lønnsveksten som i sentrale tariffavtaler ikke følger tariff tillegg. For eksempel ansiennitetsopprykk, endring av lønn ved skifte av stilling eller at en ny medarbeider får høyere eller lavere lønn enn personen vedkommende erstatter.

Overheng er en prosentvis beregning som beskriver hvor mye lønnsnivået ved utløpet av et år ligger over gjennomsnittsnivået for hele året. Det forteller dermed hvor stor lønnsveksten fra et år til neste vil bli dersom det ikke gis lønnstillegg eller gjennomføres strukturendringer i det andre året.

året, belaste neste års regnskap. Så lenge man følger det samme prinsippet år etter år, vil denne skjevheten kun gi en marginal feil på regnskapene. Denne praksisen er imidlertid ikke i tråd med anordningsprinsippet, og både prinsipielle og styringsmessige hensyn kan tale for at praksisen bør opphøre. Praksis ble dermed endret med virkning fra 2018 med henføring av variabel lønn til det regnskapsåret hvor den er opptjent. Variabel lønn som var opptjent i 2017, men som er belastet de første regnskapsperiodene i 2018, utgjør kr 8,715 mill (faktisk belastning 9,19 mill), og ble finansiert ved dekning fra disposisjonsfondet. Dette med bakgrunn i at den ekstra belastningen skriver seg fra tidligere regnskapsår, samtidig som at disposisjonsfondet tilbake i 2015 ble tilført midler da regnskapsresultatet ble uvanlig godt som følge av at man da gikk bort fra 13. lønnskjøring. Ved å finansiere årets prinsippendring fra disposisjonsfondet, vil endringen kun få virkning på netto driftsresultat, men ikke bidra til noe mer- eller mindreforbruk. Korrigeringen innrettes også slik at målingen av ressursbruk og sammenlignbarhet med tidligere år forstyrres minst mulig. Lønn opptjent i desember 2018, som etter tidligere praksis ville blitt regnskapsført i januar neste år, blir etter den nye praksisen nå anordnet til 2018. (fra kommunestyresak 84/14).

Lønnsvekst fra 2017 til 2018 korrigert for kjente faktorer er i underkant av 19,5 mill. Hovedtyngden av denne veksten ligger i virksomhetene barnehage, Skole/SFO, Hjemmetjenesten og Bo og dagtilbudet. I barnehagesektoren er det i perioden faset inn bemanningsnorm og pedagognorm. Det samme gjelder også i skolene med maksantall elever pr lærer som igjen påvirker antall klasser og pedagoger. Videreutdanning i regi av prosjektet Kompetanse for kvalitet gir mer kompetente pedagoger, med flere studiepoeng, i tillegg har nytilsatte lærere flere studiepoeng. Dette er et gode for skoleverket, men økt kompetanse gir dyrere årsverk. Omlegging til masterløp i lærerutdanningen vil framover gi økt lønnsglidning.

Virksomheter innenfor velferdsområdet har noe ubalanse i budsjettfordeling utgifter og inntekter på ressurskrevende tjenester, men dette hensyntatt, er veksten for stor og godt over budsjett. Det er enkelte rekrutteringsvansker innenfor helse.

Sykepleierstillinger må lyses ut som hel stilling for å øke tilfanget av søkere. Dette gir igjen overtallighet i perioder inntil dette kan justeres inn ved reduksjon i andre hjemler. Flere heltidsstillinger, selv om dette er ønsket arbeidsgiverpolitikk, gir utfordringer med å dekke opp turnus på helg. Det krever tillegg av lave stillingsandeler (15-20%) som knyttes primært opp til helg. Samme situasjoner er gjeldende for vernepleiere. Dekning av ekstraordinære brukerbehov gir store utslag på planlagt budsjett. Vansker med å rekruttere rett kompetanse til krevende aktiviteter ved sykefravær medfører høyere bruk av overtid enn planlagt. Tallgrunnlag innen velferdssektoren viser at fastlønn er den posten med størst årsvekst og avvik mot budsjett. Innenfor hjemmetjenesten har det de to siste årene vært en sterk vekst i antall brukere og antall vedtakstimer.

Utgiftsførte pensjonskostnader i KLP og SPK i 2018 viser et mindreforbruk mot budsjett på drøye 10 mill. Nivå på lønnrefusjoner sykepenges/foreldrepenger er ganske jevn over perioden 2015 til 2018. Det er en betydelig underbudsjettering av refusjonsinntekter og avvikene mot budsjett blir vesentlige, 17,4 mill. Sum vikarkostnader ved sykdom og foreldrepermisjon er lavere enn mottatt refusjon. I dette ligger at det benyttes vikarer som lønnes lavere enn faste ansatte, eller det pålegges overtid på tilstedeværende ressurser. Noen funksjoner kan eller må drifte uten vikar da det er vanskelig å rekruttere rett kompetanse til vikariat for kortere perioder.

Sykefraværet i kommunen er på det jevne sammenlignet med tidligere år, og det gjenspeiler og nivået over tid på refunderte sykepenges. Totalt sykefravær i 2018 ble 7,3%, en liten økning fra 2017 da nivået var 7,2%. Se kapittel 5.2 for nærmere utdyping av sykefraværet.

4.3.4 Andre driftsutgifter

Utvikling i utgifter	tall i hele tusen				Endring i % 2017-2018
	2015	2016	2017	2018	
Type utgift					
Lønnsutgifter, alle oppgaveplikt. ytelser, sosiale utgifter	669 827	695 446	715 540	796 463	11,3 %
Kjøp av varer og tjenester	244 831	261 732	262 606	257 612	-1,9 %
Overføringsutgifter	110 101	57 426	64 245	79 730	24,1 %
Avskrivninger	45 624	46 279	48 936	66 534	36,0 %
	1 070 383	1 060 883	1 091 326	1 200 340	

Ved sammenligning av 2017 og 2018 viser Kjøp av varer og tjenester til kommunal produksjon og til erstatning for kommunal produksjon, en svak nedgang. Dette bildet kompliseres imidlertid av at kjøp av tjenester fra Samkommunene lå samlet i denne posten i 2017 med 38 mill, mens det i 2018 kjøpes tjenester fra §27 samarbeid (driftet fra Levanger) på 6,5 mill, samtidig som at §27-samarbeidene som er knyttet til Verdal kommune belaster lønnsutgifter og øvrige utgifter likt med øvrige virksomheter. Det som synes som en nedgang er dermed først og fremst omfordeling mellom kjøpt tjeneste og egne lønnsutgifter.

Kjøp av varer og tjenester i 2018 samlet opp mot budsjett, har et merforbruk på 24,5 mill. Dette merforbruket kan videre fordeles på poster innenfor bygg og vedlikehold, IKT og barnevern. Store avvik finner en på energiutgifter, 2 mill over budsjett og 2,1 mill over forbruk i 2017. Det er ikke budsjettert med tilstrekkelig stor nok prisvekst, samt at etterjuls vinteren var preget av en lang kuldeperiode. Vedlikehold bygg, varer, tjenester, service og driftsavtaler har merforbruk på 7 mill. Sammenlignet med 2017 er forbruket i 2018 2 mill lavere. Det har vært en ambisjon i budsjett 2018 om bedre innkjøpsavtaler og lavere driftsutgifter, nivået er samlet lagt 9 mill lavere enn forbruk i 2017. Dette har ikke vært realistisk å gjennomføre og årets forbruk på vedlikehold er, tross merforbruk, lavt og på et minimumsnivå. Utgifter på inventar og utstyr er 2,2 mill over budsjetttramme, men sammenlignet med 2017, er forbruket 2,3 mill lavere.

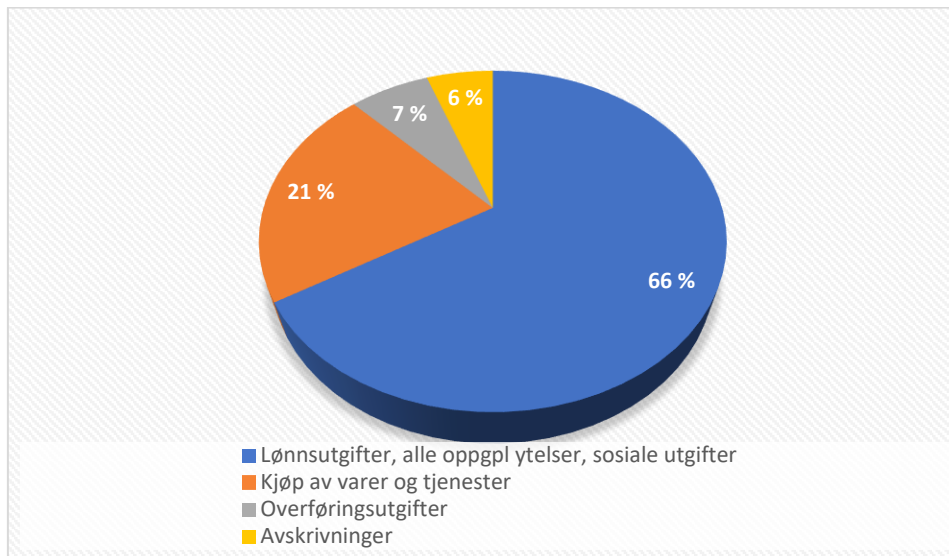
Kontingenter, lisenser, drift og support innen IKT og tilhørende aktivitet er 1,7 mill høyere enn budsjettert. 2,67 mill over forbruk i 2017, men her kommer oppløsning av samkommunen inn og påvirker tallgrunnlaget, slik at avvik for fjorår synes høyere enn reelt. Budsjettkorleksjon på 1,5 mill i reduserte innkjøpsposter basert på flere og bedre innkjøpsavtaler, ble tatt inn budsjett i første halvår 2018. Det er vanskelig å måle om den forventede innsparingen er gjennomført og knyttet til bedre innkjøpsbetingelser, da arbeidet med å forhandle avtaler har tatt lengre tid enn forventet.

Ny kraftavtale på strøm er i drift fra og med 1.1.2019 med varighet ut året og opsjon på 1 år. Ishavskraft AS vant anbudskonkurransen for Kraftinnkjøp for kommunegruppen i Midt-Trøndelag som Levanger og Verdal kommuner er en del av. Innkjøpssamarbeidet med Levanger, Steinkjer, Inderøy, et §27 selskap, er i drift fra 2019. Dette samarbeidet er det knyttet forventinger til både på økonomisk uttelling på anskaffelser og at lovmessige krav ved anskaffelser håndteres i tråd med regelverket.

Innenfor barnevern er det kjøp av institusjonsplasser som forårsaker merforbruk. Mangel på fosterheims plasser i kommunen innebærer kjøp av institusjonsplasser. Betaling for opphold i barnevernsinstitusjon i regi av Bufetat er 3,2 mill over budsjett. Tilsvarende avvik også sammenlignet med forbruk i 2017, 3,2 mill mer på kjøp av institusjonsplasser. Flere fosterhjems plasserte barn i andre kommuner medfører og utgifter over budsjett på kjøp av skoleplasser og barnehageplasser. Budsjett basert på historiske tall ga merforbruk på 2,3 mill på dette området.

Av andre vesentlige avvik er institusjonstjenestens betaling til helseforetak for utskrivningsklare pasienter med 0,74 mill over budsjett. Kjøp av tjenester fra §27 samarbeid innenfor IKT, Innkjøp, kemner og kommuneadvokat med forbruk 0,7 mill over budsjett. Legevakt tjenesten kostet 0,46 mill mer enn budsjettert.

Figur: Fordeling av driftsutgifter

Overføringsutgifter har en vekst på i underkant av 25% fra 2017 til 2018, en økning på 15,5 mill. Tilsvarende nivå i avvik mot budsjett i 2018. Dette området omfatter fordeling av tilskudd og transport av eksempelvis spillemidler fra fylkeskommune til lag og forening som har fått innvilget tilskudd. Manglende budsjett på mye av støtteordninger som håndteres på dette området gir store utslag på tallene, men har ingen driftsmessige konsekvenser da dette er midler som passerer gjennom kommunen. I overføringsutgifter ligger også tap på fordringer. Posten er belastet 1,5 mill mer enn budsjett og er i store trekk knyttet til tomgangsleie ved boligforvaltningen hos NAV.

Avskrivninger i 2018 er 17,5 mill over budsjett og tilsvarende høyere enn avskrivninger i 2017. Dette er nærmere omtalt i kapittel 4.4.1 Anleggsmidler.

4.4 Balanseregnskap – Eiendeler, gjeld og egenkapital

Tabellen og grafen viser hovedtallene fra kommunens balanseregnskap.

BALANSEN			
	<i>Tall i hele tusen</i>		
	2016	2017	2018
Anleggsmidler	2 512 045	2 741 844	2 961 130
Omløpsmidler	320 431	323 946	313 212
Sum eiendeler	2 832 475	3 065 790	3 274 343
Egenkapital	26 556	83 782	207 845
Langsiktig gjeld	2 648 355	2 849 524	2 922 134
Kortsiktig gjeld	157 564	132 484	144 363
Sum egenkapital og gjeld	2 832 475	3 065 790	3 274 343

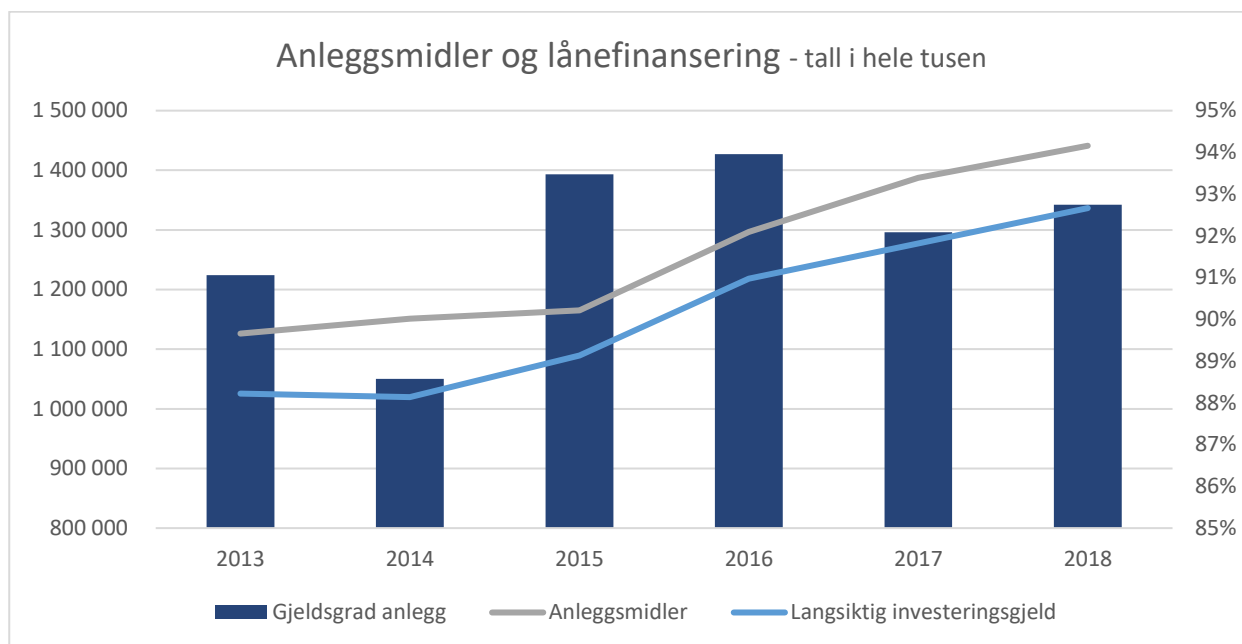
Som tabellen viser, er det små variasjoner i omløpsmidler og kortsiktig gjeld de senere år, mens anleggsmidler og langsiktig gjeld vokser. Dette henger sammen med økte investeringer både i kommunale bygg slik som Vuku barnehage og i prosjekter innenfor vann, avløp og kommunale veier. Egenkapitalen har også en positiv utvikling, noe som kan tilskrives at overskuddene de siste årene er tilført disposisjonsfondet, og det siste året spesielt også den vederlagsfrie overføringen av NTE-aksjene.

4.4.1 Anleggsmidler

Faste eiendommer, anlegg og øvrige driftsmidler

Denne gruppen av anleggsmidler består primært av boliger, skoler, barnehager, institusjoner, administrasjonsbygg mv. Mye av bygningsmassen i kommunen er gammel, og i gjeldende økonomiplan legges det opp til betydelige nyinvesteringer i årene framover, og da særlig innenfor skole og helse. I 2018 er det bygd ny Vuku Barnehage, og også gjennomført til dels omfattende prosjekter innenfor veg, vann og avløp. Dette er nærmere omtalt i kapittelet om investeringsregnskapet, se kap 4.9.

Kommunelovens § 50 angir til hvilke formål en kommune kan ta opp lån. I hovedsak begrenser dette seg til finansiering av «investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk». Slike investeringer bokføres i kommunens balanse, og avskrives lineært over anleggsmiddelets levetid. Prinsipper om betaling av låneavdrag tilsier at lånegjelden som minimum skal avdras i samme takt som anleggsmiddelets verdiforringelse. Det er derfor naturlig å sammenstille anleggsmidlene og lånefinansieringen i samme graf:

Utviklingen viser at gjelden gjennomsnittlig har økt noe mer enn anleggsmidlene. Normalt kunne man tolket dette dithen at en økende andel av investeringene er finansiert med lån, men at det fortsatt finansieres noe av egne midler eller tilskudd. Tilskudd kan mottas flere år på etterskudd, så det er gjerne slik at man vil lånefinansiere et gitt prosjekt fullt ut, og at mottatte tilskudd derfor går til avkortning i fremtidige lånebehov. Imidlertid er det også i løpet av året avdekket en feil i anleggsmodulen som har medført at enkelte anleggsmidler ikke har blitt avskrevet siden 2013, og at anleggsmidlene derfor har vært noe overvurdert. Feilen ble korrigert i 2018, og ga en meravskrivning (nedskrivning) på drøyt 9,3 millioner. I tillegg har en del større investeringer som ble ferdigstilt i 2017 startet avskrivning i 2018; dette gjelder eksempelvis Turneteateret, IKT-investeringer, Vuku barnehage, Ungdommens hus, vann- og avløp på Fætta mv.

Beregning av minsteavdrag henger tett sammen med avskrivningene på anleggsmidler, og avdrag kan pr i dag beregnes etter to alternative beregningsmetoder. Den metoden som Verdal kommune bruker vil imidlertid ikke lengre være et alternativ i den nye kommuneloven gjeldende fra 2020. For mange kommuner gir den nye obligatoriske beregningsmåten høyere avdrag, og Verdal kommune er intet unntak. Dersom denne metoden hadde vært brukt for 2018, ville minsteavdraget vært betydelig høyere, drøyt 53 mill korrigert for feil inngangsverdi (mot årets minsteavdrag på 41 millioner).

Utlån

Kommunen låner også ut midler, både som formidler av Husbanklån, forskuttering av Fylkeskommunal utbygging av vei, eller likviditetslån til f.eks idrettslag i påvente av spillemidler. Under følger en tabell over utlånene pr 31.12 i hhv 2017 og 2018. Hovedtyngden i utlånsmassen ligger i formidlingslån fra Husbanken, og fra 2019 er det besluttet å øke lånerammen for Husbanklån fra 30 til 45 millioner pr år for ytterligere å styrke økonomisk vanskeligstilte innbyggers mulighet til å skaffe seg egen bolig.

UTLÅN		
	Tall i hele tusen	
	2017	2018
Formidlingslån	126 981	149 721
Utlån Verdal Boligselskap	2 000	1 600
Utlån Kinogården AS	21 580	21 580
Utlån Kvernmo Motor AS	4 700	1 700
Utlån Fylkeskommunen - forskuttering	9 300	9 300
Utlån Nord-Trøndelag Kriesenter IKS	-	2 200
Sosiale lån	5 667	5 945
Utlån	170 228	192 046

Lånene gis i utgangspunktet etter samme prinsipper som gjelder mellom uavhengige parter («armlengdeprinsippet»). Rentene settes likevel noe lavere enn markedsrente, da kommunens gjennomsnittrente med påslag fortsatt ligger noe lavere enn vanlig markedsrente. Låntaker må stille sikkerhet for lånet og det skal foreligge en plan for nedbetaling. Når det gjelder videreformidling av Husbanklån, så følger dette regelverk og retningslinjer til Husbanken.

Aksjer og andeler

For oversikt over kommunens aksjer og andeler vises det til note 5 i årsregnskapet. Fra 2017 til 2018 har kommunens aksje- og andelsbeholdning økt med hele 68,9 millioner. Økningen knytter seg i all vesentlighet til årlig egenkapitalinnskudd i KLP med i underkant av 3 millioner, og NTE-aksjer som er overtatt fra tidligere Nord Trøndelag Fylkeskommune. NTE-aksjene er nærmere omtalt i note 15 i årsregnskapet, og i kommunestyresak [PS 107/18](#), hvor det blant annet er vedtatt at framtidige utbytter fra NTE skal avsettes med 80 % til Verdal kommunes kraftfond og 20 % til utviklingsfond.

Nøkkeltall likviditet:

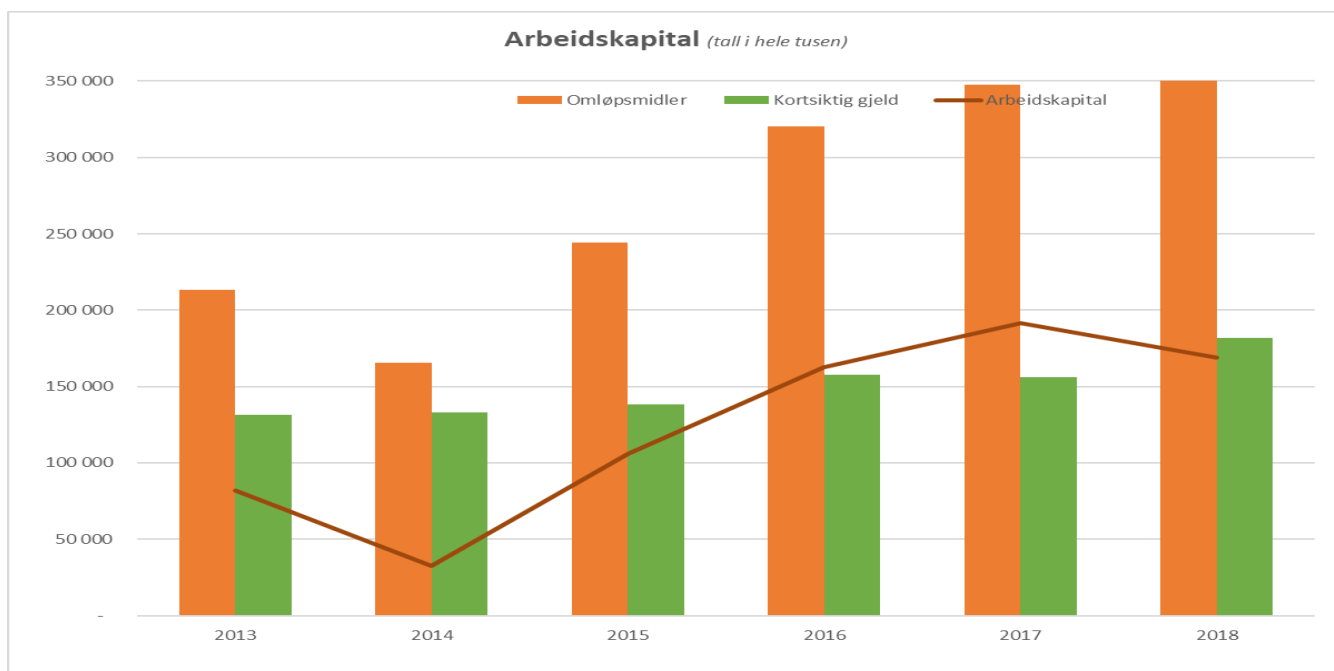
Arbeidskapital = omløpsmidler – kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler / kortsiktig gjeld

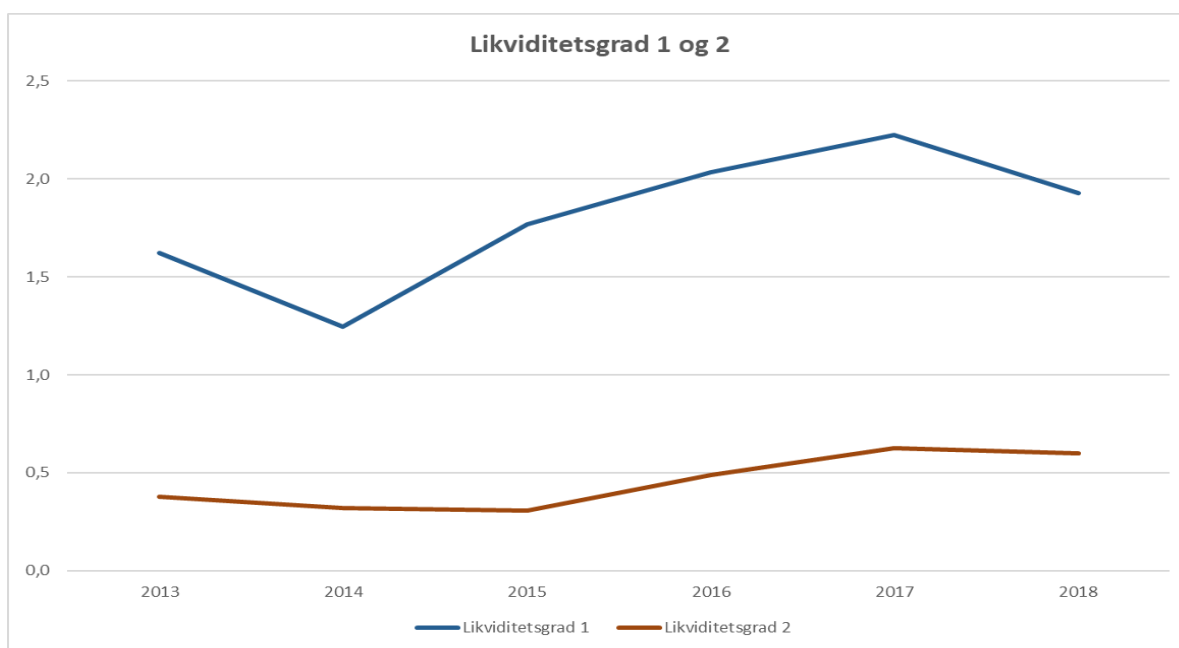
Likviditetsgrad 2 = (kontanter – ubrukte lånemidler) / kortsiktig gjeld

4.4.2 Omløpsmidler og likviditetsutvikling

For å vurdere kommunens likviditet er arbeidskapitalen sentral. Arbeidskapitalen gir uttrykk for kommunens evne til å betjene kortsiktig gjeld etter hvert som den forfaller. Positiv arbeidskapital er dessuten en bekreftelse på at man ikke finansierer investeringer med kortsiktig gjeld, men heller at omløpsmidler finansieres av langsiktige passiva, noe som er en sunnere finansiering. Grafen under viser at omløpsmidlene til kommunen i de senere år har vært betydelig høyere enn den kortsiktige gjelden, og at arbeidskapitalen dermed også har vært god, og betydelig styrket fra bunnivået i 2014.

Likviditetsgrader 1 og 2 er også sentrale nøkkeltall for analyse av likviditet. I grafen under er disse presentert som øyeblikksbilder 31.12 de senere årene. Man opererer gjerne med tommelfingerregler som tilsier at likviditetsgrad 1 bør være høyere enn 2, og at likviditetsgrad 2 bør være høyere enn 1.

Det er naturligvis slik at et slikt øyeblikksbilde gir begrenset informasjonsverdi all den tid likviditeten vil svinge mye i løpet av et driftsår, og som grafene viser, så er ikke tommelfingermålene oppfylt på balansetidspunktet. Dog har den løpende likviditeten gjennom året vært såpass romslig at det er blitt fokusert på å finne gode plasseringsalternativer for overskuddslikviditet som er forholdsvis risikofrie, men som kan gi noe bedre avkastning enn ordinære bankinnskudd. Disse plasseringene er blitt gjort gjennom Fixrate-systemet, og er tilbakekalt etter hvert som likviditetsbehovet har endret seg. I korte

trekk er Fixrate en markedsplass som videreformidler tilbud på bankinnskudd i ulike banker. Tilbudene vil variere etter bindingstid, innskuddsbeløp mv. Innskyter (les: kommunen) finner et tilbud som passer for sitt behov, og gjør innskuddet direkte til banken. Innskuddet med renter tilbakebetales etter endt bindingsperiode, eller lengre dersom man velger å la pengene fortsatt stå. Avkastningsmessig har dette gitt kommunen om lag 0,4 mill kr høyere renteinntekter ifht om likviditeten hadde stått urørt på ordinær driftskonto i 2018.

4.4.3 Egenkapital og fondsmidler

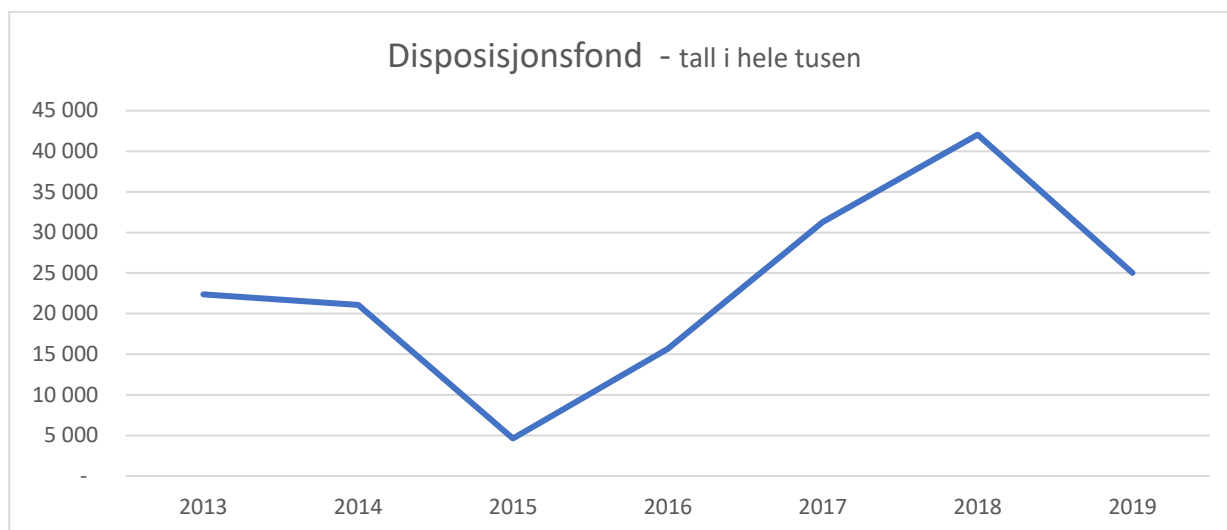
Som det framgår av tabellen under har kommunens samlede fondsbeholdninger økt gjennom flere år. Økningen i disposisjonsfond er det som i størst grad bidrar til økt fondsbeholdning. Økningen i disposisjonsfondet skyldes avsetning av regnskapsmessig mindreforbruk (driftsoverskudd), og at disse fondsbeholdningene ikke har vært budsjettert til økt forbruk i påfølgende år.

Fondsmidler er en spesifisert del av kommunens egenkapital, og deles inn etter graden av binding og etter hvorvidt avsetningen er gjort i drift eller investering.

FONDSMIDLER				Tall i hele tusen
	2016	2017	2018	Endring siste år
Disposisjonsfond	15 676	31 295	42 041	34 %
Bundne driftsfond	18 557	30 033	28 638	-5 %
Ubundne investeringsfond	1 669	5 359	2 327	-57 %
Bundne investeringsfond	9 711	11 333	10 939	-3 %
Sum fond	45 613	78 021	83 945	8 %

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er reserver som kommunestyret kan disponere fritt for å møte fremtidige utfordringer. Et disposisjonsfond av tilstrekkelig størrelse representerer handlingsfrihet for kommunen og er også et mål på hvor robust kommunens økonomi er. Selv om disposisjonsfondet har vokst siste regnskapsår, er fondet fortsatt ikke stort nok til å nå et anbefalt nivå på 6%. Se figuren i kapittel 2.3 som sammenfatter tall for driftsbalanse årlig og historisk. Kommunestyret har også i løpet av 2018 gjort vedtak om engangstiltak som skal finansieres av disposisjonsfondet. To av disse vedtakene er lagt inn i 2019-budsjettet som en del av planlagt bruk av disposisjonsfond i 2019, og det er derfor naturlig å ta med framskrivningen i 2019 i en graf som viser utviklingen i disposisjonsfondet. 2019-nivået er vist som verdi 31.12, korrigert for planlagt bruk av og avsetning til disposisjonsfond ihht økonomiplanen, nye vedtak i 2019 (lån Stiklestad IL + rassikring Helgaa), samt forutsetning om at mindreforbruk i 2018 tilføres disposisjonsfondet:

Det høye disposisjonsfondet på balansetidspunktet i 2018 er med andre ord kun et øyeblikksbilde, og som grafen viser, går nivået ned mot ca 25 millioner med de vedtak som allerede er gjort i økonomiplan og øvrige kommunestyrevedtak.

Utlån fra disposisjonsfond i 2019 til Stiklestad IL skal tilbakeføres fondet ved tilbakebetaling. Utlånet gjelder forskuttering av spillemidler.

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond er øremerkede midler, som knytter seg til eksempelvis overskudd på selvkost-tjenester eller øremerkede driftstilskudd. Disse midlene kan kun benyttes til disse særskilte formålene. Den store økningen fra 2016 til 2017 skyldes at det var avsatt enkelte store øremerkede summer som til disponering i 2018 og 2019 slik som midler knyttet til bredbånd og mobilutbygging, samt overføring av fond fra samkommunen ved oppløsningen av den.

Fondsbeholdningen har sitt motstykke i arbeidskapitalen. Dvs at fondsbeholdningen har en kobling til bankinnskudd, kortsiktig gjeld osv. Dermed vil stor fondsbeholdning henge sammen med god likviditet.

Tabellen på neste side viser en nærmere spesifisering av bundne driftsfond, inndelt slik at de største enkeltavsetningene synliggjøres, og mindre enkeltavsetninger er summert opp;

Bundne driftsfond	Tall i hele tusen		
	2016	2017	2018
Utbygging av mobilt og fiberbasert bredbånd	-	-8 010	-4 910
Trondheimsfjorden våtmarkssenter (Ramsarsenteret)	-	-3 100	-3 100
Maritvold barnehage	-	-2 958	-2 814
Bemanningsnorm barnehager	-	-	-2 326
Div grusfond	-1 872	-2 035	-1 629
Div fond oppvekst	-1 669	-1 541	-1 626
Div gavefond	-1 648	-1 555	-1 575
Erasmus+ 21st century skills	-	-	-1 413
Drømmenavet	-	-	-851
Div fond samfunnsutvikling	-220	-377	-836
Lesestimulering i skolebiblioteket	-	-	-730
Skolemåltid pilot	-	-	-675
Ny modell for kompetanseutvikling i skolen	-	-396	-662
Barnevernledernetverk 2018/2019	-	-	-608
Div fond landbruk og miljø	-4	-627	-605
Div fond helse	-1 334	-989	-563
Styrka tilbud fra svangerskap til videregående skole	-	-	-548
Div fond kultur og idrett	-565	-631	-526
Næringsfond	-7	-460	-459
Ungdomslos	-940	-851	-445
Viltfond	-	-403	-404
Rekruttering av fastleger	-	-400	-400
Modellkommune	-500	-	-350
Øvrige fondsmidler	-842	-1 904	-251
Selvkostfond	-7 968	-2 809	-229
Boligtilskudd Husbanken	-988	-988	-107
Sum bundne driftsfond	-18 557	-30 033	-28 638

Arbeidet med utbygging av mobilt og fiberbasert bredbånd er i gang, og i tillegg til de midlene som inngår i avsetningene under, har kommunestyret bevilget ytterligere 5,97 millioner til utbyggingen, som vil tilføres prosjektet fra disposisjonsfondet i 2019, ref [PS 74/18](#).

For omtale av utviklingen i selvkostfondene vises det til kap 4.7.

Grusfondene skal gå til dekning av tilbakeføringsforpliktelser ved fremtidig avvikling av grustakene i kommunen. Det pågår arbeid med å overføre fondsmidlene til Direktoratet for Mineralforvaltning, som har godkjenningsansvar for avvikling av produksjonssted og styring av avsatte sikringsstillelser, og disse fondene vil dermed gradvis bli borte fra Verdal kommunes balanse.

4.4.4 Gjeld

Det er ønskelig å kunne vise hvordan den kommunale gjelden har utviklet seg på de ulike områdene de siste årene. Tabellen nedenfor viser hvordan gjelden fordeler seg mellom det rådmannen har valgt å benevne som «selvbærende gjeld», videreutlån og lån til øvrig kommunal tjenesteproduksjon. I begrepet selvbærende gjeld ligger det at gjelden betjenes av andre parter enn kommunen selv gjennom f.eks. selvkost, leiekontrakter eller gjennom salg (tomter).

UTVIKLING I LANGSIKTIG KOMMUNAL GJELD				Endring siste år
	2016	2017	Tall i hele tusen 2018	
Selvbærende gjeld, selvkostområder	208 576	237 517	268 466	13 %
Selvbærende gjeld, andre områder	231 510	235 324	233 734	-1 %
-Tomter	36 705	43 035	44 565	4 %
-Boliger	104 542	104 171	102 027	-2 %
-Teaterbygg	90 263	88 118	87 142	-1 %
Lån til videreutlån	147 570	170 228	186 468	10 %
Ubrukte lånemidler	103 254	95 847	85 297	-11 %
Lån øvrig tjenesteproduksjon	674 800	712 339	749 039	5 %
Pensjonsforpliktelser	1 282 645	1 398 269	1 399 131	0 %
Sum langsiktig gjeld	2 648 355	2 849 524	2 922 134	3 %

Gjeldsnivået

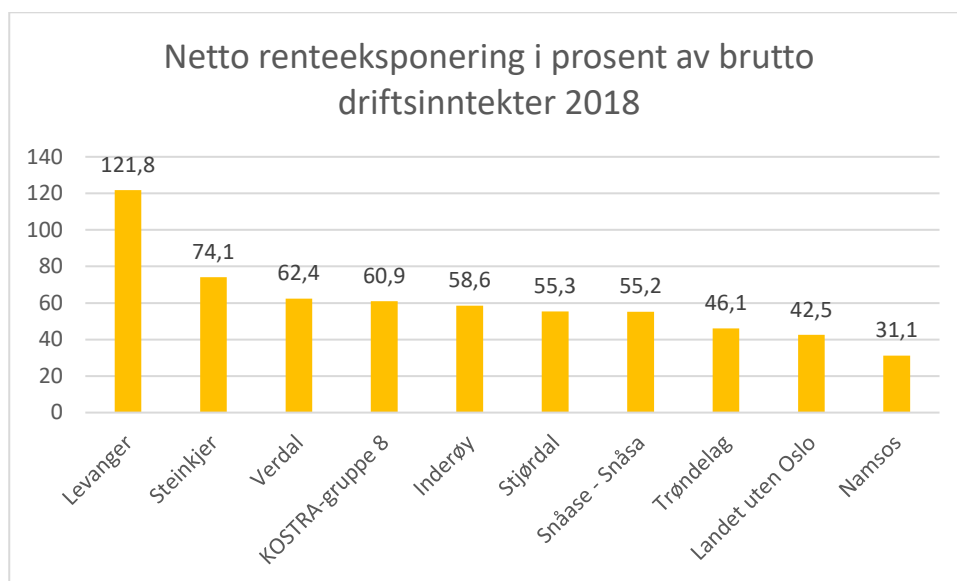
Størrelsen på gjeld kan ha betydning for kommunens drift. Høy gjeld binder opp inntekter til å finansiere renter og avdrag. Samtidig er gjeld en vanskelig størrelse å analysere på en entydig måte. Dette skyldes blant annet at gjeld følger investeringssykluser, at gjeld er delvis komplementær med langsiktig leie, at kombinasjonen lav gjeld med svak driftsbalanse og høyt investeringsbehov er en farlig kombinasjon osv. Det er heller ikke slik at kommunene alltid kan velge bort investeringer og låneopptak. For bygninger og anlegg som har hatt sin levetid, vil det være nødvendig å reinvestere. En utsettelse av investeringen vil ofte slå ut i høyere vedlikeholdskostnader og/eller at driftsform ikke blir effektiv i forhold til nåværende og fremtidige behov. I noen tilfeller er investeringer nødvendig for å tilpasse til endringer i demografi og innbyggerbehov. Kommunene må derfor holde av tilstrekkelig midler til å fornye sine bygninger og anlegg.

Rådmannen ser at gjeld må tolkes inn i en helhet. Det er ikke gitt at målet er å ha lavest mulig gjeld til enhver tid. Gjeldsnivået må holdes på et nivå som kan finansieres på en trygg måte og slik at utgiftene til å bære gjelden ikke fortrenger nødvendige tjenester.

Rådmannen er av den oppfatning at gjeldsnivå pr 31.12.18 med dagens rentenivå er forsvarlig og at det ikke belaster driftsnivået mer enn det som er nødvendig og må forventes.

Renteeksponert gjeld 2018 etter Kostra: Prosent av driftsinntekter

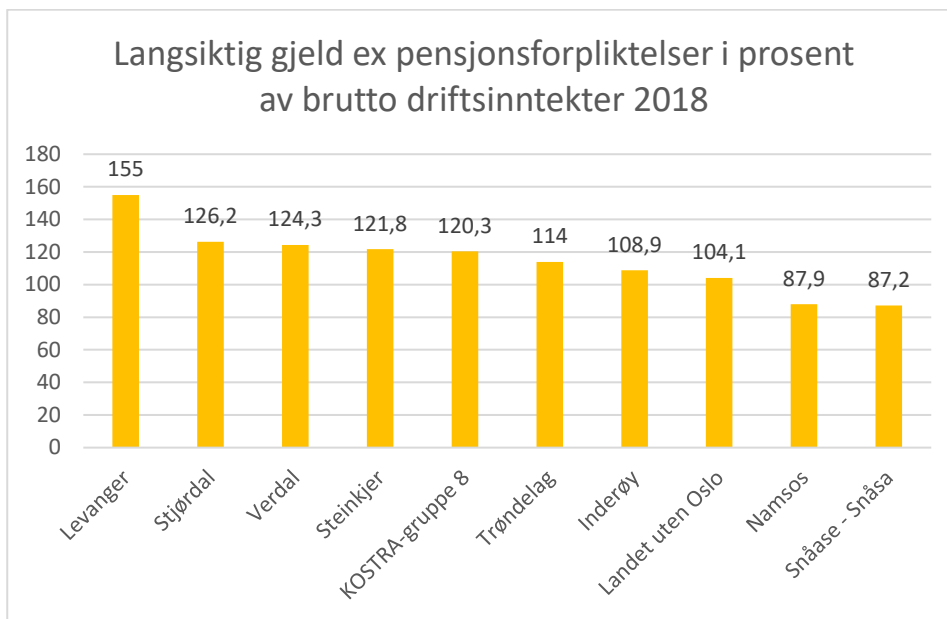
En kommunes renteeksponering sier noe om renterisikoen, altså hvor følsom kommunen er for endringer i rentenivået. Verdal er etter definisjonen i Kostra målt til å ha en renteeksponert gjeld på 62,4% av driftsinntektene. Gjennomsnitt for landet uten Oslo er 42,5%, Trøndelag 46,1% og kommunegruppen 60,9%. Verdal ligger altså betydelig over lands- og fylkessnittet, og også noe over sammenlignbare kommuner. De varslede renteøkningene i tiden framover vil med andre ord få relativt sett større utslag i Verdal enn for kommuner som er mindre renteeksponert.

I diagrammet er også en del av kommunene i geografisk nærhet tatt med. Merk at dette er tall fra foreløpig kostrapublisering, og at det derfor kan komme rettinger inntil endelige tall blir publisert i juni.

Gjeldsnivå 2018 etter Kostra: Langsiktig gjeld eks pensjonsforpliktelser i prosent av driftsinntekter

Et annet sentralt Kostra nøkkeltall, som sier noe om gjeldsnivået i kommunen, er langsiktig gjeld i prosent av driftsinntekter.

Bildet som fremgår av tallene over, er at Verdal har et forholdsvis høyt gjeldsnivå, på 124,3% av driftsinntektene, allerede før vi er i gang med en rekke store planlagte investeringer. Etter gjeldende økonomiplan er gjeldsnivået framskrevet til 160% allerede i 2021. Et høyt gjeldsnivå kombinert med høy renteesponering og varslede renteøkninger vil gi betydelig økte renter og avdrag i årene framover. Økende gjeldsnivå og renter er derfor en faktor som kommunen må ta høyde for i arbeidet med ny økonomiplan 2020-2023. Det kan bli behov for å øke både gjeldsnivå og anslag for renteutgifter og avdrag.

Finansiell risiko – refinansiering

De fleste lånene i kommunens portefølje har lang løpetid, noe som gir lav refinansieringsrisiko, men som man da også gjerne betaler noe dyrere for i form av høyere renter. Kommunen benytter seg imidlertid også av en mindre andel lån med kort løpetid, og har ved årsskiftet et sertifikatlån pålydende 109 mill kr som forfaller i mars 2019. Finansmarkedet i Norge er velfungerende, og i og med at kommuner heller ikke kan gå konkurs, synes tilgjengeligheten på ny lånekapital å være god. Det er dermed lav refinansieringsrisiko.

Langsiktige bindinger

I tillegg til økonomiske binding med gjeld, vil kommunen også ha andre langvarige forpliktelser. Dette er for eksempel langsiktige leieavtaler og avhengighet av kommunale selskaper og aksjeselskaper.

Bindinger som er knyttet til avhengighet av selskaper utenfor kommunen som juridisk enhet, er sammensatte og vanskelige å beskrive på en entydig måte. Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS kan stå som et eksempel på et slikt avhengighetsforhold. Her er det avtaler mellom kommunen og selskapet som skaper langsiktige bindinger. Samtidig er kultursenteret en viktig del av kommunens tilbud ut mot innbyggerne, slik at det også ligger bindinger i kommunens behov for at kultursenteret fyller sin rolle. Dersom økonomien i et selskap kommunen har et avhengighetsforhold til blir svak, så vil det lett kunne

få indirekte konsekvenser for kommunens økonomi. For eksempel ved at kommunen må reetablere tilbud i nye bygg, at kommunen må reforhandle leieavtaler, stille garantier osv.

Denne typen indirekte risiko er vanlig for kommuner, og rådmannen kan ikke se at risikoen er vesentlig høyere i Verdal kommune enn i kommuner vi naturlig kan sammenligne oss med. Det er samtidig viktig at denne typen iboende risiko er med i arbeidet med økonomisk planlegging.

Det vises for øvrig til eierskapsmeldingen fra 2018 som ble behandlet i Kommunestyret i [PS 74/18](#), og til note 0 til regnskap 2018. Disse kildene gir mer info om kommunens engasjement i andre selskaper og evt forpliktelser som for eksempel ansvar for gjeld.

4.5 Investeringsregnskapet – Investeringer med finansiering

Økonomisk oversikt viser samlede investeringsutgifter på 132 mill kr. Herav ble 95,7 mill kr finansiert med investeringsinntekter. I tillegg til investeringene har kommunen hatt utgifter til finansierings-transaksjoner på 137,8 mill kr. De største postene her er utlån og kjøp av aksjer og andeler.

I sum gir dette et finansieringsbehov på 174 mill som er finansiert i sin helhet i løpet av året. Investeringsregnskapet er dermed avlagt i balanse. Det er ikke budsjettet med avsetning, og det er dermed heller ikke foretatt strykninger av avsetninger.

Finansiering er i hovedsak bruk av lån på 140,5 mill kr. I tillegg kommer inntekter fra mottatte avdrag på utlån (ca 20,2 mill kr) og bruk av fondsmidler (ca 13,1 mill kr).

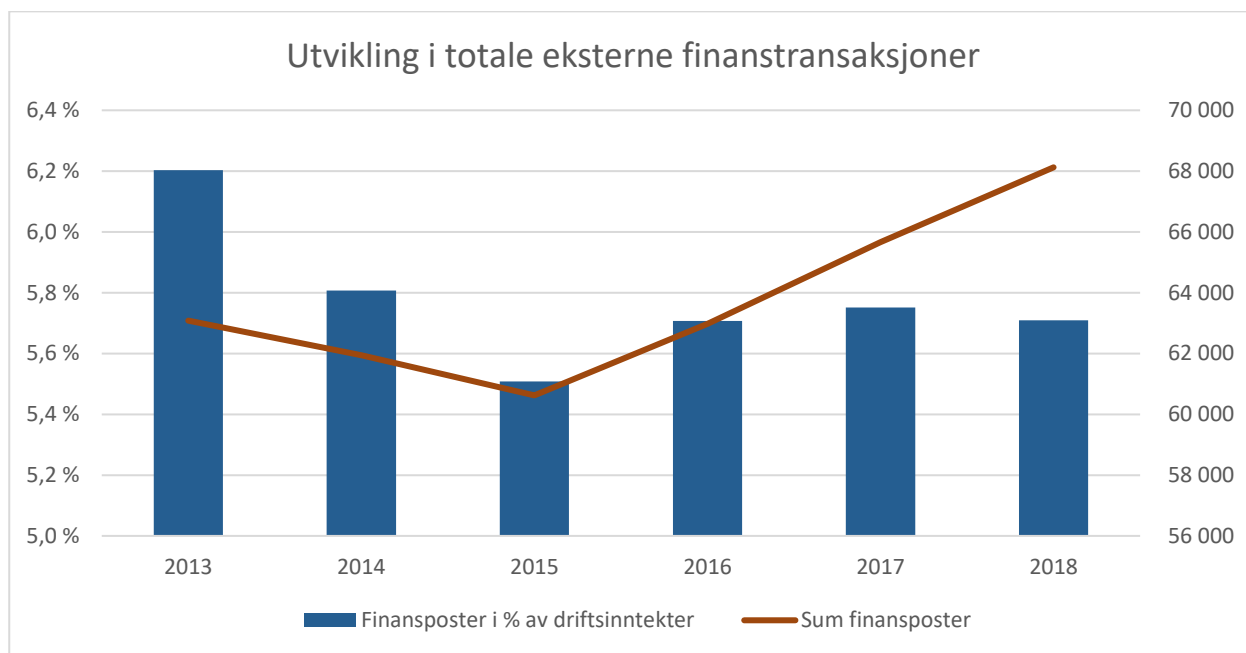
Låneopptaket er 21 mill kr lavere enn budsjettet og det er mindre inntekter fra momskompensasjon. Dette skyldes et lavere finansieringsbehov knyttet til prosjekter som ikke har kommet i gang. Avviket til opprinnelig budsjett låneopptak er på hele 36 mill kr. Forsinket oppstart skoleutbygging er her det største avviket.

Oversikt over investeringsprosjekter følger i [kap 4.9.2](#)

4.6 Finansområdet

Utvikling i finansposter

FINANSPOSTER	Tall i hele tusen				Endring siste år
	2016	2017	2018	Budsj 2018	
Renteutgifter og låneomkostninger	34 493	33 748	34 850	36 802	3,3 %
Renteinntekter og utbytte	-8 222	-6 648	-8 110	-5 480	22,0 %
Netto renteutgifter	26 271	27 100	26 740	31 322	-1,3 %
Avdrag på lån	36 225	38 000	41 000	41 000	7,9 %
Sosial- og næringslån	835	1 017	773	1 000	-24,0 %
Mottatte avdrag	-359	-460	-388	-400	-15,6 %
Netto gjeldsavdrag	36 701	38 557	41 384	41 600	7,3 %
Sum finansposter	62 972	65 656	68 124	72 922	3,8 %

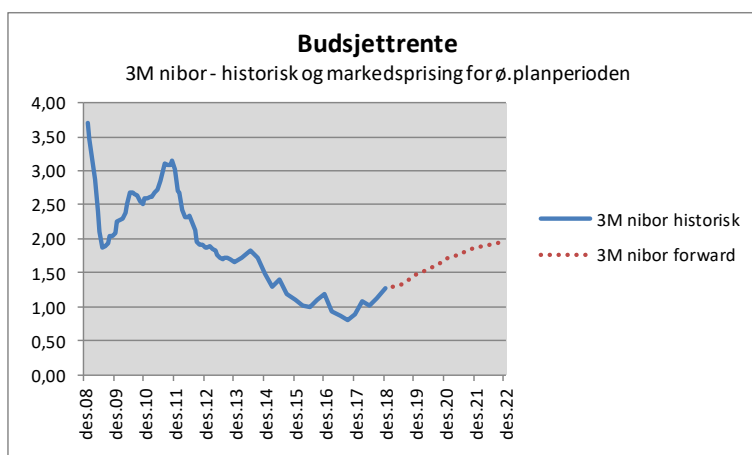

De samlede netto rente- og avdragsutgiftene er på ca 65,7 mill kroner i 2017, og øker til 68,1 i 2018. Om man ser netto finansposter opp mot kommunens driftsinntekter, er nivået nokså stabilt de 3 siste årene. Den beløpsmessige økningen fra 2017 skyldes hovedsakelig økte avdrag på lån som følge av økt lånegjeld. Lavere låneopptak enn forutsatt i budsjettet, samt at renteutgiftene i 2018 ikke ble så store som forutsatt, bidrar til at kommunen får noe lavere renteutgifter enn budsjettet. Aktiv plassering av overskuddslikviditet og renteinntekter på utlån gir høyere renteinntekter samlet sett. Netto renteutgifter er dermed 4,6 mill lavere enn budsjett.

Låneporteføljen, foruten Husbanklån, består av lån som samlet har et volum på 1,337 millioner kroner. Lånene er etablert i Kommunalbanken, KLP og verdipapirmarkedet. Gjennomsnittlig porteføljerente pr. årsskiftet er 2,36% inkl rentesikring. Det er etablert fastrenter – og til sammen utgjør rentesikret gjeld

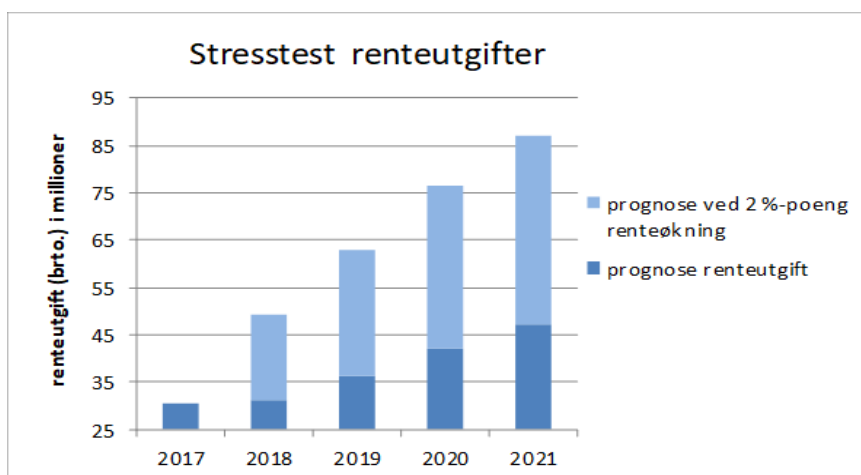
26% av lånenes totalvolum. Låneporteføljen er satt sammen av lån som i gjennomsnitt har 8,9 år til forfall. Et verdipapir-lån pålydende 109 millioner har forfall i mars 2019, og er det eneste som skal innfris ila 12 mnd. Lånet utgjør 8% av låneporteføljen. Durasjonen i låneporteføljen er 0,82 år. Porteføljens sammensetting er i samsvar med kommunens finansreglement, og samlet finansiell risiko vurderes å være tilfredsstillende.

Alle lånene i porteføljen (ikke Husbanklån) rentereguleres med basis i 3M niborrente (også benevnt som pengemarkedsrente) med et avtalt påslag for bankens margin. Figuren under viser historisk utvikling i NIBOR-renten, samt FRA-kurven som viser hvilket nivå markedsaktører forventer denne vil ligge de nærmeste årene. Ved økende NIBOR-rente vil kommunens renteutgift øke tilsvarende økningen i NIBOR, mens det ikke skjer noen endring i den delen av renteutgiften som dekker bankens margin.

Stresstest renteutgifter

En stresstest viser hvor følsom låneporteføljen er for brå endringer i renten og hvordan en brå renteoppgang påvirker brutto rentekostnader. Figuren under viser prognose på årlige renteutgifter (mørk farge) og hvordan disse vil øke dersom renten brått øker med 2 prosentpoeng (lys farge):

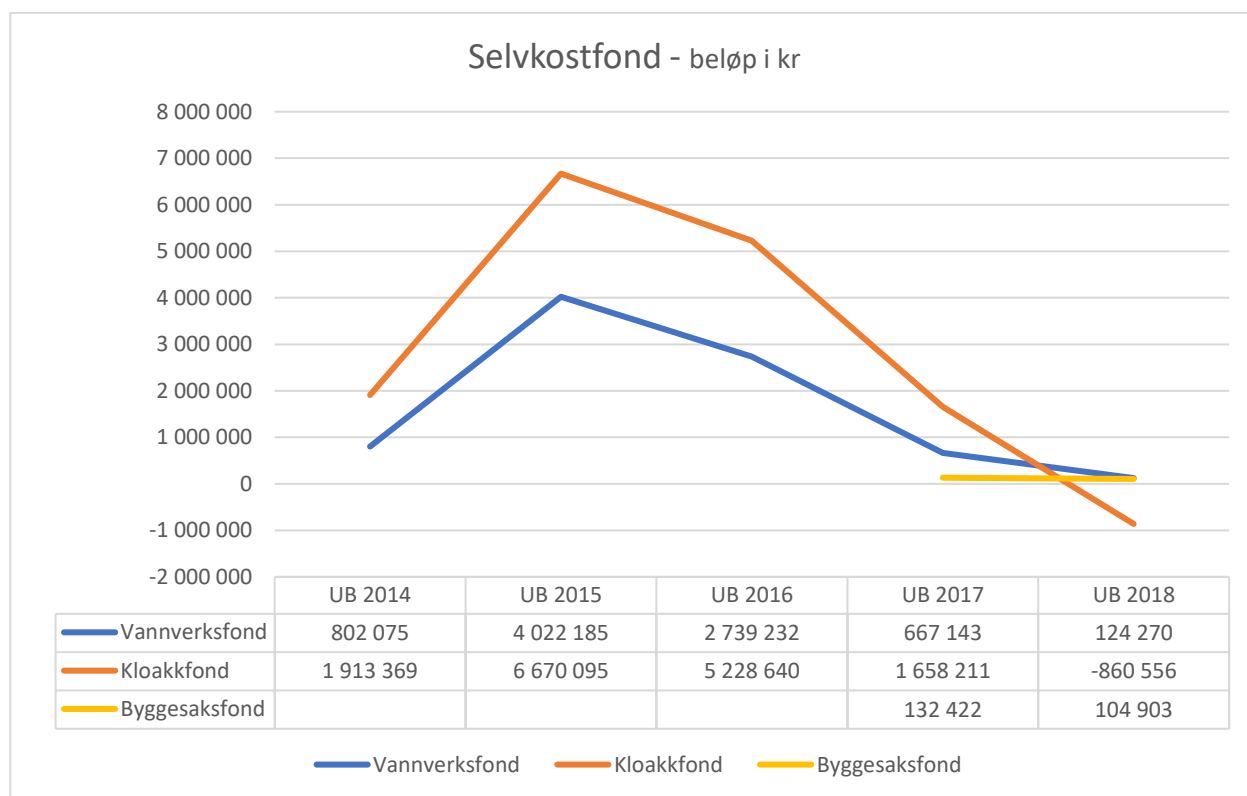
En eventuell renteoppgang vil også ha betydning for kommunens selvfinansierende lån og aktiva. Det er ikke tatt høyde for dette i beregningen. Det er heller ikke tatt høyde for renterisiko på investeringer som skal gjøres fremover i tid. Renterisikoen vil øke med økt gjeld og med økende andel renteeksponert gjeld i gjeldsporteføljen.

4.7 Selvkost

Verdal kommunes regnskap inneholder pr i dag tre kommunale betalingstjenester som går til full selvkost; vann, avløp og byggesaksbehandling. I tillegg kommer renovasjon som ligger hos Innherred Renovasjon IKS og feiing som utføres av Innherred Brann og Redning.

I grafen under synliggjøres utviklingen i kommunens selvkostfond (og avløpsunderskudd til fremføring ved utgangen av 2018):

Selvkost innebærer at betalings-satsen for tjenesten skal dekke kostnadene med å levere tjenesten. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene, og dersom det ved årets slutt er midler igjen, altså at innbyggerne har betalt mer i gebyrer enn hva det har kostet å frembringe tjenesten, skal disse pengene settes på et bundet selvkostfond. Midlene tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer senest over en femårsperiode.

UB = Utgående balanse, dvs saldo ved årsslutt

I 2015 ble gebyrene for vann og avløp økt betydelig mer enn det var grunnlag for. Dette resulterte i at det måtte avsettes til sammen nesten 8 millioner i fond. I etterfølgende år har gebyrene vært holdt lave, mens årsunderskudd i selvkostområdene er regulert mot fondene, og kommunen har dermed planmessig bygd ned fondene igjen. Ved utgangen av 2018 beløper selvkostfondet for vann seg til drøye 100 000, mens avløpsfondet er oppbrukt. Det er ikke anledning til å operere med negative fond i kommuneregnskapet, men underskudd i et år kan likevel framføres til avregning mot fremtidige overskudd.

Budsjett for 2018 var lagt med utgangspunkt i at fondene både for vann og avløp skulle avregnes til omtrent 0. Som grafen og tabellen viser, så traff det estimatet godt for produksjon og distribusjon av vann, mens avløpsområdet fikk et underskudd som var omtrent 0,9 mill større enn planlagt. Dette skyldes flere forhold: området har hatt lavere bemanning enn budsjettert, og dermed «spart» 0,8 mill i netto lønnskostnader, men til gjengjeld hele 3,2 mill i merforbruk på driftsutgifter som forbruksmateriell, elektrisitet, vedlikehold, kjøp av varer og tjenester til bygg og anlegg, kalkulatoriske avskrivninger mv. Samlede inntekter (eks fondsbruk) i tjenesteområdet ble imidlertid også nesten 1,6 mill høyere enn budsjettert, blant annet på grunn av et etterslep på fakturering av tilkoblingsgebyrer. Siden det som nevnt ikke er anledning til å føre dette til et negativt fond, eller med andre ord, som en fordring i balansen, så påvirker dette årets regnskapsresultat i negativ retning, altså slik at kommunens resultat er blitt nesten 0,9 mill lavere enn hva full selvkost ville tilsa. Dette er imidlertid et underskudd som planmessig vil tas inn igjen som økte gebyrer.

Byggesaksbehandling lå fram til 2017 i Innherred Samkommune, og grafen viser derfor fondsbalansen for disse midlene bare for 2017 og 2018. Også her er gebyrene satt til et nivå som gjør at fondet bygges ned.

4.8 Virksomhetenes økonomi – Drift regnskapsskjema 1A og 1B

4.8.1 Regnskapsskjema 1A og 1B

Beløp i 1000

Beløp i 1000

		Regnskapsskjema 1A – drift			
	Kapittel- henvisning	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Regnskap 2017	Endring 2017-2018
Skatt på inntekt og formue	4.3.2	334 369	325 000	319 010	15 359
Ordinært rammetilskudd	4.3.2	471 611	469 000	461 590	10 021
Skatt på eiendom	4.3.2	37 777	40 250	35 568	2 209
Andre generelle statstilskudd	4.3.2	2 812	3 300	3 341	-530
Sum frie disponible inntekter	4.3.2	846 568	837 550	819 509	27 059
Renteinntekter og utbytte	4.6	7 885	5 300	6 648	1 236
Renteutg.provisjoner og andre fin.utg.	4.6	34 829	36 800	33 748	1 081
Avdrag på lån	4.4.1	41 000	41 000	38 000	3 000
Netto finansinnt./utg.	4.6	-67 944	-72 500	-65 100	-2 844
Til ubundne avsetninger		27 560	27 560	23 966	3 595
Til bundne avsetninger		217	-	-	217
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk		27 560	27 560	23 966	3 595
Bruk av ubundne avsetninger		16 815	16 815	5 663	11 152
Netto avsetninger	4.4.3	16 598	16 815	5 663	10 935
Overført til investeringsregnskapet		-	-	100	-100
Til fordeling drift		795 222	781 865	759 972	35 250
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)		785 649	781 865	732 412	53 236
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	4.3.1	9 574	-0	27 560	-17 986

Beløp i 1000

Kapittel- henvisning	Regnskapsskjema 1B – drift			
	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Regnskap 2017	Endring 2017-2018
Rådmann	39 793	41 483	26 889	12 904
Kulturtjenesten	20 261	20 957	20 402	-140
Oppvekst felles	124 347	124 960	113 919	10 428
Skole / SFO	200 797	194 476	191 103	9 694
Barnehage	-1 997	966	197	-2 194
Ressurssenter oppvekst	51 739	51 403	47 592	4 147
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	24 848	22 186	22 810	2 039
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 437	6 307	-57	6 494
Teknisk drift	37 688	36 118	35 828	1 860
Integrering og mangfold	-794	-899	-2 050	1 256
Hjemmetjenesten	86 376	82 263	79 886	6 491
Institusjonstjenesten	92 542	91 511	87 855	4 687
Bo- og dagtilbudstjenesten	85 559	87 072	83 777	1 783
IK §27, Regnskap, innfordring og lønn	3 208	4 480	5	3 204
IK §27, Geodata og oppmåling	561	82	7	554
Fellesområder	8 845	11 910	466	8 380
§27-samarbeid (IKT, Kemner, innkjøp og jus)	12 202	11 451	-	12 202
Brann og feiervesen, samarb med Levanger	9 607	10 160	-	9 607
Kommunens andel til ISK	-32	-	38 117	-38 149
Finanstransaksjoner	-16 340	-15 020	-14 331	-2 008
TOTALT	785 649	781 865	732 412	53 236

Hva regnskapsoversiktene viser:

Regnskapsskjema 1A og 1B viser at ramme til fordeling (generelle inntekter til fordeling) ble budsjettert med 781,9 mill kr. Regnskapstall viser at disponibel ramme ble 795,2 mill kr. Altså har generelle inntekter økt med 13,4, mill kr. Fra B-skjemaet fremgår at virksomhetene brukte 785,6 mill kr. Det vil si at 9,6 mill kr av tilgjengelig ramme i A-skjemaet ikke ble brukt. Ubrukt del tilsvarer årsresultatet på 9,6 mill kr.

A-skjemaet viser at det er store endringer på noen inntektsposter og på finansområdet. Endringene er nærmere beskrevet i kapittel 4.3.2 for inntekter og 4.6 for finansposter.

B-skjemaet viser at flere virksomheter har avvik fra budsjettet. Avvikene er nærmere omtalt i dette kapitlet.

A- og B-skjema er obligatoriske oversikter etter regnskapsforskriftene.

A-skjemaet er en oppstilling av hvilke generelle sektorovergripende inntekter som kan disponeres, hva som brukes til interne transaksjoner (avsetning og bruk av fond som ikke er øremerket) og hva som går med til finansposter. Restbeløpet er det beløpet som kan fordeles til virksomhetene.

I **B-skjema** fremgår hvordan den disponible inntekten er brukt av virksomhetene. B-skjemaet inneholder også virksomhetsinntekter og avsetning/bruk av fond som ikke er generelle/ sektorovergripende.

Økonomisk oversikt drift og skjema 1A /1B skal vise samme årsresultat. Det er bare to ulike presentasjoner av samme tall.

4.8.2 Budsjetttavvik drift

Kommunens virksomhet styres etter budsjett vedtatt på artsgruppenivå. I oversikten nedenfor vises budsjettavvik hos virksomhetsområdene i 2018.

ÅRSBERETNING TABELL	Tidslinje 2017-2018			Budsjett mot resultat i 2018		Endring fra 2017	
	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Regnskap 2018	1000 kr	% forbruk	1000 kr	%
Virksomhetsområder							
Rådmann - Stab og tilskudd trossamfunn	7 540	22 224	19 845	2 379	89 %	12 305	
Rådmann - Fellesområdet (politikk, tillitsvalgte, tilskudd mv))	19 349	19 259	19 948	-689	104 %	599	3 %
Sum rådmann	26 889	41 483	39 793	1 690	96 %	12 904	
Fellesområdet - Avsetninger lønn og pensjon mv	466	11 910	8 845	3 064	74 %	8 380	
Kulturtjenesten	20 402	20 957	20 261	696	97 %	-140	-1 %
Oppvekst felles	113 919	124 960	124 347	613	100 %	10 428	9 %
Skole / SFO	191 103	194 476	200 797	-6 322	103 %	9 694	5 %
Barnehage	197	966	-1 997	2 962	-207 %	-2 194	
Ressursenter oppvekst	47 592	51 403	51 739	-336	101 %	4 147	9 %
NAV Sosial- og flyktningstjenesten	22 810	22 186	24 848	-2 662	112 %	2 039	9 %
Landbruk, miljø og arealforvaltning	-57	6 307	6 437	-129	102 %	6 494	
Teknisk drift	35 828	36 118	36 827	-709	102 %	999	3 %
Integrering og mangfold	-2 050	-899	-794	-105	88 %	1 256	
Hjemmetjenesten	79 886	82 263	86 376	-4 113	105 %	6 491	8 %
Institusjonstjenesten	87 855	91 511	92 542	-1 030	101 %	4 687	5 %
Bo- og dagtilbudstjenesten	83 777	87 072	85 559	1 512	98 %	1 783	2 %
§ 27 Kommunesamarbeid - Regnskap, innfordring og lønn - Verdal	5	4 480	3 208	1 272	72 %	3 204	
§ 27 Kommunesamarbeid - Geodata og oppmåling - Verdal	7	82	561	-479	686 %	554	
§27-samarbeid -IKT, Kemner, innkjøp og jus - Levanger	0	11 451	12 202	-751	107 %	12 202	
§ 27 Kommunesamarbeid - Brann og feiervesen -Levanger	0	10 160	9 607	553	95 %	9 607	
Kommunens andel til ISK	38 117	0	-32	32	0 %	-38 149	-100 %
Sum for virksomheter	746 744	796 885	801 128	-4 243	100,5 %	54 384	
Virksomhetenes bidrag til årsresultatet				-4 243			
Virksomhetenes bidrag ekskl fellesområdet				-7 307			

Merk at sumlinjen avviker fra sum skjema 1B med et beløp som tilsvare kalkulatoriske avskrivninger. Dette er beløp som ikke er relevant for beregning av virksomhetenes resultat, og er derfor ikke med i summen ovenfor.

Oversikten viser at virksomhetene i sum har overskredet rammene med 7,3 mill kr. Dette beløpet reduseres til 4,2 mill kr når fellesområdet inkluderes i beregningen.

Fellesområdet inneholder flere poster som er anslagsposter som ikke fordeles ut på virksomhetene. For eksempel premieavvik, amortisering av premieavvik osv. Dette er størrelser som i mindre grad er relevant for driften av virksomhetene

Virksomheter i pluss har et samlet mindreforbruk på 12,3 mill kr. Det er positivt at virksomheter leverer mindreforbruk, og det viser at det ikke er noen automatikk i at alle ressurser skal brukes opp. Uten dette bidraget vill kommunen fått et samlet merforbruk i 2018.

Budsjettstyring

Kommunestyret har vedtatt budsjettet på gruppeansvarsnivå. Oversikten over budsjettavvik er satt opp med samme detaljering, og følger dermed også systematikken i skjema 1B. Det betyr samtidig at budsjettavvik på de underliggende ansvar ikke er synliggjort i oversikten. Vi har i noen tilfeller likevel valgt å kommentere enkeltstående større avvik på underliggende nivå. Dette for å gi viktig informasjon om hvorfor enkelte budsjettansvar får store avvik.

Det er ulik grad av uforutsigbarhet mellom de ulike ansvarsområdene. Noen virksomheter har en større utoende uforutsigbarhet enn andre, mens alle virksomheter har noe som er uforutsigbart.

Ansvarsområder som har merforbruk (altså reduserer kommunens overskudd) har et samlet merforbruk på 16,6 mill kr. De største merforbrukene er i oppvekst, NAV og hjemmetjenesten. Det kan være svært ulike årsaker til at enkelte virksomheter har brukt mer enn budsjettet. Dette kan være endringer i behov i fht til budsjettpremiss, endring i priser, endring i volum, forbedring i styring/ledelse, at planlagt aktivitet ikke er gjennomført («uønsket sparing») osv. Dette er det skrevet mer detaljert om videre i dette kapitlet.

Det er fortsatt stort behov for generell forbedring av styringsdata for å kunne analysere budsjettavvikene nærmere. Det arbeides med å se på datasystemer og utvikling av bedre måleindikatorer som kan gi mer presise svar i årene fremover. Det henvises her til gjeldende økonomiplan kap 3.4 Utvikling og strategier, der samme problemstilling er belyst.

4.8.3 Budsjettavvik hos virksomhetene

Nedenfor følger kommentarer til de største budsjettavvikene.

Alle tall i tabellene er oppgitt i hele tusen. Virksomhetene Kulturtjenesten, Oppvekst felles, Ressurssenter oppvekst, Landbruk, miljø og arealforvaltning og Integrering og Mangfold har ikke hatt vesentlige budsjettavvik i 2018 og er derfor ikke omtalt i oversiktene under.

Ansvarsområdet: Rådmann

Virksomhetsområdet har et samlet mindreforbruk på ca 1,7 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1110	Rådmannens fellesområde	19 948	19 349	19 259	100	90
1150	Økonomi	0	2 507	2 691	93	-184
1151	Personal/HMS	0	1 912	2 712	71	-800
1152	Arkiv, informasjon og service	7	6 591	6 862	96	-271
1153	Utviklingsstøtte	0	2 300	3 082	75	-782
1254	Kirker m.v.	6 934	7 134	6 877	104	257
	Rådmann	26 889	39 793	41 483	96	-1 690

Ansvarsområdet har mindreforbruk av lønnsmidler som følge av stillinger som er holdt vakante hele eller deler av året.

Økonomienheten var fulltallig medio februar, leder for arkiv, informasjon og service startet fra april, personalsjef kom på plass i oktober, og digitaliseringsrådgiver er ennå ikke utlyst. Manglende budsjett for tilskudd til andre trossamfunn enn Den norske kirke gir et merforbruk i overføringer med ca 260 000.

Skole/SFO

Virksomhetsområdet har et samlet merforbruk på ca 6,3 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1201	Vuku barne- og ungdomsskole	24 790	26 535	25 744	103	790
1202	Garnes Skole	5 362	5 834	5 808	100	26
1203	Volden skole	5 277	3 590	3 361	107	230
1211	Leksdal skole	5 871	5 886	6 186	95	-300
1212	Stiklestad skole	15 900	18 242	16 875	108	1 368
1221	Verdalsøra barneskole	33 856	35 879	33 814	106	2 065
1222	Ørmelen skole	26 721	27 442	27 696	99	-254
1231	Verdalsøra ungdomsskole	33 758	33 903	33 856	100	47
1241	Vinne skole	17 295	17 295	17 346	100	-51
1242	Ness skole	7 741	8 216	8 343	98	-127
1270	Virksomhetsleder skole / SFO	13 902	16 752	14 123	119	2 628
1271	MNRT	630	1 223	1 323	92	-100
	Skole / SFO	191 103	200 797	194 476	103	6 322

2018 ble et vanskelig år for skole og sfo-området.

I løpet av året ble **Volden skole** nedlagt, men samtidig startet det opp en ny privat Montessori skole i samme lokaler. Dette medførte at Vuku oppvekstsenter ikke fikk tilført så mange nye elever som tiltenkt. Volden skole ble drevet fram til sommeren før den ble avviklet. På grunn av en del utfordringer måtte skolen midlertidig tilsette flere medarbeidere. Dette bidro til et merforbruk ved Volden skole på i overkant av 200 000 kr.

Vuku oppvekstsenter brukte også mer penger enn budsjettet i 2018. Dette skyldes i stor grad utfordringer med enkeltelever. Situasjonen ble i stor grad løst i løpet av 2018, men medførte et merforbruk på rundt 350 000 kr. Det ble også brukt i overkant av 350 000 kr for mye på vikarer. Sfo i Vuku er en liten enhet, og ved små enheter er det ikke mulig å drive til kostpris hvis man skal ha en forsvarlig bemanning. Merforbruk på sfo i Vuku ligger på rundt 90 000 kr.

Stiklestad skole har de 2 siste årene fått en endring i sin elevgruppe med en økende andel elever med adferdsmessige utfordringer. Dette har medført en økning i bruk av assistent/miljøarbeider, både i skole og i Sfo. I Sfo sluttet flere elever gjennom året enn de fikk inn, noe som igjen gav et inntektstap her.

Vikarbruken ved Stiklestad skole har vært høy. Stiklestad skole gikk i 2018 med et underskudd på 1 368 000 kr, noe som all hovedsak ligger på lønnsposter.

Verdalsøra Barneskole gikk i 2018 med et underskudd på 2 064 000 kr. Inneværende år har det vært økte utgifter knyttet til oppfølging av elever, og her må det jobbes med en gjennomgang av totaløkonomien for å avpasse driftsnivå til de økonomiske rammene.

Virksomhetslederområdet i skole/sfo gikk på et underskudd på ca. 2 600 000 kr i 2018, noe som skyldes flere faktorer.

Inntektssvikt fra andre kommuner:

I 2018 fosterhjemsplasserte Verdal kommune færre elever enn tidligere år fra andre kommuner, og andre kommuners bidrag til grunnskolesum for disse elevene forsvant. Her opplevde vi en inntektssvikt på ca. 500 000 kr i 2018.

Utgiftsøkning til andre kommuner:

Verdal kommune fosterhjemsplasserte flere enn budsjettert i skole og sfo i andre kommuner i 2018. Dette medførte en utgiftsøkning på 1 260 000kr i 2018. Dette er utenfor områdets kontroll, og varierer fra år til år. Også her budsjetteres det med erfaringsbaserte tall på budsjetteringstidspunktet. Utgiftene til private skoler for kommunens del ble 250 000 kr større i 2018 enn budsjettert. Dette skyldtes flere elever i private skoler med vedtak om spesialundervisning.

Til slutt bidro et inntektstap/endring internt fra virksomhetsområdet Integrering og mangfold på 570 000 kr.

De øvrige enhetene innenfor skole og sfo, Garnes, Leksdal, Vinne, Ness, Ørmelen og Midt-Norsk realfag- og teknologisenter gikk enten i balanse, eller med overskudd.

Generelt/gjennomgående angående økonomi:

Det ligger mye merforbruk på posten vikarutgifter annet. Dette skyldes i hovedsak at vi gjennom året har mange lærer ute i delvis videreutdanningspermisjon, KFK. Her er det slik at vi i budsjetteringstidspunktet (november 17 for dette budsjettet) ikke vet hvor mange, eller fra hvilken skole lærere skal ut i videreutdanning høsten 2018. Da budsjetteres det verken med utgifter eller inntekter på dette. Videre blir det ikke budsjettert med kommunens egenandeler for disse studentene da kostnaden og inntekten for hver enkelt er veldig ulik. I snitt kan vi anslå en kostnad på mellom 80-100 000kr pr student pr. år i egenandel for kommunen. Dette er ikke budsjettert, og kan i verste fall utgjøre en ikke budsjettert kostnad for Verdal kommune på 2-2,5 mill pr. år i vikarutgifter.

I tillegg til dette får alle disse lærerne, og nytilsatte lærere flere studiepoeng enn tidligere, og dette medfører at gjennomsnittslønn for en lærer blir høyere i tillegg til de ordinære lønnsoppgjørene. Statlige krav om flere studiepoeng pr. lærer for å øke den faglige kompetansen gjør at hver enkelt lærer koster mer. Dette fanges ikke opp av lønnsoppgjør, og betyr at det blir dyrere og dyrere å drive skolene, uten økning i antall årsverk.

Eksempel fra en stor skole hos oss – ut fra gjennomsnittslønn lærere i perioden 2016-2018:

Gjennomsnittlig lønnsøkning ved Verdalsøra Ungdomsskole de siste 2 år:						
2016	2017	Økning i %:	2018	Økning i %:	Sum økning i kr:	Sum i %:
kr 477 233,00	kr 508 901,00	6,64	kr 524 196,00	3,01	kr 46 963,00	9,84

Her ser vi at lønnsøkningen i skolesektoren blant lærere er langt over de ordinære lønnsoppgjørene. Dette er det ikke tatt høyde for i budsjetteringsprosessene.

På bakgrunn av forholdene nevnt i teksten ovenfor, endte virksomhetsområdet skole/sfo opp med et underskudd på ca. 6,3 millioner kroner til tross for nesten full ansettelsesstopp og innkjøpsstopp siste halvår i 2018. 2,6 mill av disse ligger som beskrevet utenfor kommunens kontroll, mens resten, 3,7 mill ligger i all hovedsak på fastlønn og vikarlønn. Området har en stor og krevende jobb foran seg med å redusere lønnskostnadene inn i 2019.

Barnehage

Virksomhetsområdet har et samlet mindreforbruk på ca 3 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Budsjett-avvik 2018
1204	Vuku barnehage	217	-400	-64	-336
1205	Garnes barnehage	-240	-72	-258	186
1213	Forbregd/Lein barnehage	198	25	4	20
1214	Leksdal barnehage	23	29	340	-311
1223	Ørmelen barnehage	-657	-603	0	-604
1224	Reinsholm barnehage	-896	-847	-424	-423
1226	Maritvold barnehage	21	-418	-752	334
1243	Vinne barnehage	336	1	216	-215
1244	Kanutten barnehage	-83	-960	-190	-770
1245	Ness barnehage	140	-5	283	-288
1280	Virksomhetsleder barnehage	1 138	1 254	1 810	-556
	Barnehage	197	-1 997	966	-2 962

Kommunale barnehager har i 2018 et positivt avvik på driftsresultat på 2,96 mill. Årsak til avvik er følgende:

- Budsjett ble lagt med rom for bebudet bemanningsnorm og pedagognorm. Normoppfylling ble gjennomført i løpet av første halvår for å kunne gjennomføre en best mulig tilsettingsprosess.

- Gebyr for foreldrebetaling som ble lagt til grunn var de samme som i 2017. Det ble etter den tid vedtatt økte gebyr.
- Barnehager er stykkprisfinansiert, og bemanning reguleres fortløpende ved mer – eller mindre inntak av barn. Kommunale barnehager har hatt noe merinntak enn budsjettet og har mottatt kr. 4 315 935 mer enn budsjettet i kommunal finansiering. Med stykkprisfinansiering og norm for bemanning, brukes det til økning i personell. Private barnehager har mottatt kr. 3 407 100 mindre enn budsjettet som følge av mindre inntak.
- Med hovedopptak midt i året og ellers løpende opptak, vil det alltid være variabler i hvor mange barn som er plassert på den enkelte barnehage.
- Refusjon sykelønn er høyere enn budsjettet. Det skyldes et høyere totalt langtidsfravær enn antatt.
- For å imøtekomme innsparingskrav i løpet av året er driftsposter redusert og midler beregnet til kompetanseheving for ansatte tatt bort.
- Ledere innenfor virksomhetsområdet utøver stor lojalitet for de økonomiske rammer som blir bevilget.

NAV

Virksomhetsområdet har et samlet merforbruk på ca 2,6 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1350	Virksomhetsleder Sosialtjenesten	23 146	24 608	22 740	108	1 869
1351	Flyktningetjenesten	-337	240	-553	-43	793
	NAV Sosial- og flyktningetjenesten	22 810	24 848	22 186	112	2 662

NAV Verdal har i 2018 merforbruk i forhold til budsjett på 2.6 mill kr, som fordeler seg slik:

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Krise og Incestsenter	684 732	700 000	-15 268
Lønn ansatte	8 451 169	8 955 000	-503 831
Ordinære driftsutgifter	-2 696 266	-3 266 123	569 271
Boligforvaltning	3 419 866	1 888 735	1 531 131
Tiltaksutgifter (KVP)	301 945	658 677	-356 732
Økonomisk sosialhjelp	14 686 738	13 250 000	1 436 738

Lønn til ansatte

Det meste av mindreforbruket der relaterer seg til sykepengerefusjoner som ikke var budsjettet. Da det ikke er enkelt å fylle opp med vikarer ved sykefravær, har det bl.a. resultert i at vi har hatt vakanser i løpet av året når det gjelder saksbehandling og oppfølging av brukere. Sykefraværet skyldes i svært liten grad arbeidssituasjonen, men relaterer seg for det meste til kroniske sykdommer hos noen ansatte.

Ordinære driftsutgifter

Merforbruk her relaterer seg i hovedsak til en reduksjon på kr. 500 000,- i overføringer fra integrerings-tilskuddet som kommunen får. Endringen kom så sent på året at det ikke var mulig å justere aktivitetsnivå tilsvarende. Utgifter til økonomisk sosialhjelp som denne overføringen bl.a. skal dekke går også i henhold til de rettigheter søkerne har i forhold til lovverket.

Boligforvaltning

Dette er et område der NAV har liten mulighet til å justere noe, da det aller meste er bundet opp i forbindelse med avtaler som er inngått mellom kommunen og Verdal Boligselskap AS. Tjenester til enkeltbrukere har også en medvirkning i denne sammenheng. Dette gjennom at virksomhetsområdet hadde til disposisjon ett boligkompleks med 6 leiligheter som kunne leies ut bl.a i forbindelse med akuttbosettinger. Det meste av året kunne bare en av leilighetene brukes på grunn av utfordringsbildet til brukeren som bodde der. De øvrige 5 leilighetene genererte derfor liten inntekt det meste av året

Tiltaksutgifter (KVP)

Kvalifiseringsprogrammet er en rettighet etter lov om sosiale tjenester i NAV. Her er det et mindre-forbruk, da det var færre deltakere i tiltaket enn det ble budsjettet med. KVP kan brukes til brukere som er eller kan bli avhengig av langvarig økonomisk sosialhjelp. Mindreforbruket her kan derfor ses opp mot merforbruk på økonomisk sosialhjelp.

Økonomisk sosialhjelp

I tillegg til boligforvaltningen ligger hovedårsaken til merforbruket her. Mot slutten av 2017 var det en positiv trend med nedgang i utbetalinger av økonomisk sosialhjelp. Budsjettet som ble lagt for 2018 ble derfor i utgangspunktet lagt på samme nivå som 2017. Budsjettet ble redusert med kr. 0,5 mill. ved budsjettrevidering sommeren 2018 da det på starten av året fortsatt var lave utbetalinger på økonomisk sosialhjelp. Fra sommeren og ut året økte antallet søkere og utbetalingene betydelig. Det er forskjellige årsaker til dette, og det er også en trend som mange kommuner står ovenfor.

Aktivitetsplikt

Ifølge lov om sosiale tjenester i NAV har mottakere av økonomisk hjelp under 30 år plikt til å delta i arbeidsrettede aktiviteter. Kommunene er pålagt å tilby aktivitet. Virksomhetsområdet alene har ikke mulighet til å tilby aktivitet til alle. Det har vist seg vanskelig å få til aktivitetstilbud for å oppfylle denne plikten.

Økonomisk rådgivning

Det var en nedgang på nye saker fra 114 i 2017 til 101 i 2018. Dette er ofte krevende saker med mange kreditorer. Bl.a. er det en økning i bruk av kredittkort som medfører en gjeld som folk ikke klarer å håndtere, og som det er krevende å få ryddet opp i. Det har også vært en liten økning i antall personer

som inngår avtale om frivilling forvaltning av egen økonomi. Slike saker er veldig arbeidskrevende spesielt i starten for å få ryddet opp i økonomisk rot.

Andre forhold

En del vakanser i forbindelse med sykemeldinger og en stor økning i søknadsmengden har medført at veiledere har blitt mye bundet opp i forvaltningsoppgaver. Dette har medført at det har blitt mindre tid til oppfølging av brukere mot selvforsørging.

Hjemmetjenesten

Virksomhetsområdet har et samlet merforbruk på ca 4,1 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1306	Frisklivssentralen	999	1 255	1 234	102	21
1500	Administrasjon hjemmetjenesten	1 510	1 258	1 494	84	-236
1501	Hjemmetjeneste Øra distrikt	23 535	24 725	23 872	104	853
1502	Hjemmetjeneste Vinne distrikt	21 755	24 956	22 133	113	2 823
1503	Hjemmetjeneste Vuku distrikt	18 198	19 018	18 630	102	388
1504	Saksbeh.kontor helse- og omsorgstj.	5 329	6 113	6 037	101	76
1505	Rehabiliteringstjenesten	8 560	9 052	8 864	102	188
	Hjemmetjenesten	79 886	86 376	82 263	105	4 113

Plan og gjennomføring

Hovedaktiviteten i hjemmetjenesten er å yte praktisk bistand og helsehjelp til innbyggere som har vedtak på slik bistand. I 2018 var planlagt utvikling av hjemmetjenesten:

- hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring,
- samarbeid med institusjonstjenesten om koordinerte korttidsopphold,
- i større grad ta i bruk omsorgsboligene på G/H bygget til avlastning,
- digitalisering – ta i bruk mobilprofil.

Økning i brukerbehov har vært utfordrende for hjemmetjenesten. Ved innføring av årsturnus i 2018 er grunnbemanning økt fra 82,5 i 2017 til 86,3 årsverk. Økning i vedtakstimer per mnd har i samme periode økt med 3.124. Antall nye brukere i perioden er 142 fra januar 2017 til desember 2018. Dette er en utvikling i samsvar med prioritert dreining i tjenestetilbudet ved at flere får bistand av hjemmetjenesten i eget hjem. Denne endringen er krevende for ledere og ansatte, og det er behov for tiltak som bidrar til dimensjonering av ressursbruken (økonomi og kompetanse) som er bedre i samsvar med brukerbehovene. Planlagte utviklingstiltak er ikke iverksatt og har ført til avvik, samt at redusert budsjett har utfordret omstillingsbehovet.

Årsak til avvik

- Økt aktivitetsnivå har ikke ført til endret ressursfordeling innad i hjemmetjenesten.
- Redusert budsjetttramme har ikke redusert aktivitetsnivået tilsvarende.
- Samlet har hjemmetjenesten en økning på ca 7 årsverk i 2018.
- Innleie av vikarer og ekstravakter har i løpet av året variert mellom ca 8 -14 månedsverk.

Institusjonstjenesten

Virksomhetsområdet har et samlet merforbruk på ca 1 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1530	Administrasjon institusjonstjenesten	6 141	7 168	6 361	113	806
1531	Kjøkken	8 745	8 682	8 888	98	-206
1532	Verdal bo- og helsetun 1. etasje	18 884	20 358	19 565	104	794
1533	Verdal bo- og helsetun 2. etasje	20 423	21 501	21 930	98	-428
1534	Ørmelen bo- og helsetun sykepost	784	0	0	0	0
1535	Ørmelen bo- og helsetun Fredheim	19 181	19 034	19 033	100	0
1536	Legetjenesten	13 696	15 799	15 734	100	64
	Institusjonstjenesten	87 855	92 542	91 511	101	1 030

Plan og gjennomføring

Hovedaktiviteten i institusjonstjenesten er å yte korttids- og langtidsopphold i institusjon til innbyggere som har vedtak på slik bistand. I 2018 var planlagt utvikling av institusjonstjenesten:

- samarbeid med hjemmetjenesten om koordinerte korttidsopphold,
- utvikle tjenestene for flytting i nytt helsebygg.

Prioriteringer

- Overbelegg i institusjon ut fra økte brukerbehov
- Økte stillingsstørrelser for sykepleiere for sikre rekruttering
- Økt innsats og samarbeid med legetjenesten for å sikre rekruttering av fastleger

Administrasjon institusjonstjenesten

Merforbruket for administrasjonen på 0,8 mill. kroner er knyttet til betalingsdøgn på utskrivningsklare pasienter fra sykehuset.

Institusjonstjenesten, Verdal bo- og helsetun 1 og 2 etg og Ørmelen bo- og helsetun Fredheim, har budsjettert med 12 mill. i brukerbetaling mens driftsregnskapet viser en merinntekt på 1 mill. kroner.

Verdal bo- og helsetun

Verdal bo -og helsetun har hatt noen utfordringer med å rekruttere sykepleiere og for å øke tilfanget av søkere har det vært nødvendig å lyse ut 100% stillinger. Så langt det lar seg gjøre hensyntas dette ved ledighet i andre hjemler. Alle sykeavdelingene i institusjonstjenesten har overtallighet fra 1 til 3 årsverk grunnet krav om økte stillinger jf Arbeidsmiljøloven § 14 -4a. og § 14 -9, eller økning av stilling for å få riktig kompetanse. Overtallighet blir planlagt brukt i års turnus som buffer ved fravær som sykdom, ferie og velferdspermisjoner. Flere 100 % stillinger gir mer utfordringer å bemanne turnus på helg.

Verdal bo og helsetun 1 etg har et merforbruk på vikarpostene korrigert for høyere sykelønnsrefusjon enn forventet har avdelingen et merforbruk på 0,6 mill. kr. Det skyldes høyt sykefravær og bruk av overtid. Noe av dette kan relateres til langvarig utbrudd av NORO virus våren 2018, det korrigert for og liten grad utgifter knyttet til dette i dag.

Verdal bo og helsetun 2 etg har et merforbruk på vikarpostene korrigert for høyere sykelønnsrefusjon enn forventet har avdelingen et merforbruk 0,27 mill. kr. Det skyldes høyt langtidsfravær og bruk av overtid grunnet vakante sykepleierstillinger i en periode.

Legetjenesten

I første halvår av 2018 har 2 av fastlegene sagt opp sine fastlegehjemler. Hjemlene har vært utlyst flere ganger uten at det har lyktes kommunen å få en fast lege på plass. Det er inntatt leger midlertidig, både som privat næringsdrivende, gjennom vikarbyrå og vikarlege på fastlønn. Dette er blitt finansiert med merinntekt brukerbetaling og refusjoner fra Helfo, samt at det var budsjettert med en ny fastlegehjemmel som vi ikke greide å rekruttere i 2018.

Legevakt har et merforbruk på 0,4 mill. kr som skyldes ekstraregning, dekning av underskudd 2016, fra Innherred interkommunale legevaktsentral IKS på 0,3 mill. og 0,13 mill. kr skyldes underbudsjettering av kommunens andel i IKS i 2018.

Bo- og dagtilbudstjenesten

Virksomhetsområdet har et samlet mindreforbruk på ca 1,5 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1560	Administrasjon bo- og dagtilbud	1 727	-35 210	-30 061	117	-5 150
1561	Brukerstyrt personlig assistanse	3 407	2 428	2 769	88	-340
1562	Avlastningstjeneste barn	4 109	8 676	8 675	100	1
1563	Arken, arbeid og aktivisering	11 281	8 052	7 721	104	332
1564	Hjemmetjenester Lyngård	18 618	16 619	15 501	107	1 118
1565	Avdeling psykisk helse	9 164	17 243	15 805	109	1 438
1566	Bofelleskap Ringvegen	7 054	11 093	10 718	104	375
1567	Bofelleskap Prost Brants veg	5 433	8 009	7 986	100	23
1568	Bofellesskap Veslefrikk	7 212	12 359	12 478	99	-119
1569	Bofelleskap Vinkelen	6 304	8 784	9 193	96	-409
1570	Avdeling Rus	9 469	10 147	10 475	97	-328
1571	Reinsholm Vest	0	17 360	15 812	110	1 547
	Bo- og dagtilbudstjenesten	83 777	85 559	87 072	98	-1 512

Bo- og dagtilbudstjenesten har et samlet mindreforbruk på 1,5 mill i forhold til tildelt ramme for 2018. Dette har nær sammenheng med merrefusjon knyttet til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunen.

Plan og gjennomføring

Hovedaktiviteten i bo- og dagtilbudstjenesten er å yte praktisk bistand og helsehjelp i bofellesskap og kommunale boliger til innbyggere som har vedtak på slik bistand. I 2018 var planlagt utvikling av bo- og dagtilbudstjenesten:

- Videreutvikling av dagtilbudene
- Arbeidsprosessforbedringer
- Gruppebaserte tilbud
- Omdanning av boligmassen kommunale boliger
- Boligpolitisk plan
- Velferdsteknologi – pilotering digitalt tilsyn

Prioriteringer

- Etablering, drift og opphør av institusjonstiltak
- Utvikling av bofellesskap
- Utvikling av dagtilbud
- Utvikling av gruppebaserte tilbud
- Overføring av oppgaver til hjemmetjenesten medisinsutdeling

Tjenestemengde og -utvikling er i stor grad knyttet til summen av innbyggernes / brukernes behov gitt etter søknad og enkeltvedtak i henhold til Lov om helse og omsorgstjenester. Aktivitet i de fleste avdelingene i Bo- og dagtilbudstjenesten er nært knyttet opp mot ressurskrevende tjenester. Andre utviklingstrender:

- Utviklingen med økt søknad/henvisning til psykisk helsetjeneste fortsetter. 320 søknader i 2018 (180 i 2015, 217 i 2016, 303 i 2017).
- 40 nye henvisninger i rustjenesten i 2018. Dette er en stor økning sammenlignet med tidligere år (24 i 2017).

Inntektsendringer i 2018:

-Over år har NAV støttet avdeling Arken med-tilskuddsmidler knyttet til arbeidsutprøving og opplæring av deltakere fra NAV, men pga at Arken ikke har status som godkjent tiltaksbedrift i NAV er tilskuddet borte i siste halvår.

-Rusavdelingen har i 2018 budsjettert med 0,3 mill kr i refusjon fra Helse Nord- Trøndelag om dekning av utgifter i forbindelse med LAR medisintil levering til LAR-pasienter (Legemiddelassistert rehabilitering). Utbetaling er avtalt til 2 ganger pr. år. Det er regnskapsført kr 126.000 i 2018. Forventer å få andre utbetaling for 2018 i løpet av første halvår 2019.

-Rusavdelingen har et negativt avvik på kr 170 000 knyttet til planlagt tilskudd fra Husbanken i 2018. Fram til 2018 ble tilskudd til boligsosialt arbeid tildelt gjennom søknad. Dette er fra 2018 lagt inn i rammetilskuddet til Verdal kommune.

-Rusavdelingen hadde budsjettert med tilskudd knyttet til styrkning av miljøteam kr 300.000 gjennom opptrappingsplan rus. Det er regnskapsført kr 220.000 i tilskudd, en inntektsreduksjon på kr 80.000.

Lønnsavvik

Bo- og dagtilbudstjenesten hadde i 2018 store budsjettavvik knyttet til regnskapsførte lønnsutgifter i avdelingene Hjemmetjenesten Lysgård, Hjemmetjenesten Reinsholm Vest, Bofellesskapet Ringveien Nord, Botiltak psykisk helse. Dette er i stor grad aktivitetsstyrt, men noe kan også skyldes splitting av avdeling Lysgård i andre halvdel av 2017 som ikke var godt nok avstemt ved budsjettering for 2018.

Enheten har brukt 0,94 mill kr mer enn planlagt på ekstrahjelp. 0,65 mill kr av dette er knyttet til økte brukerbehov i to bofellesskap. I tillegg viser regnskapet et merforbruk på overtid på 0,68 mill kr. Overtidskostnadene har nær sammenheng med sykefravær og brukerbehov som fordrer spesiell kompetanse.

Rusavdelingen har mindreforbruk pga at en 100% stilling ble holdt vakant fra april 2018.

Samlet har Bo- og dagtilbudstjenesten hatt en økning på 4.7 mill kr lønnsutgifter i 2018 sammenlignet med driftsåret 2017.

Aktivitet i de fleste avdelingene i Bo- og dagtilbudstjenesten er nært knyttet opp mot ressurskrevende tjenester. Når brukerbehov økes vil også refusjon ressurskrevende tjenester øke. Beregning av kostnader knyttet til ressurskrevende tjenester har økt fra 67,6 mill i 2017 til 78,7 mill i 2018, noe som utgjør en økning i refusjon på i overkant av 6,5 mill. I denne økningen ligger også effekten av endret praksis for anordning av variabel lønn, som gav økt refusjonsgrunnlag. For å avstemme de økte brukerbehovene og tilhørende økt refusjon burde det i desember 2018 vært gjort en budsjettendring knyttet til økt aktivitet og dermed økt planlagt refusjon fra staten. Bo- og dagtilbudstjenesten ville fortsatt hatt et mindreforbruk på kr 1 512, men fordelt på en annen måte.

Økte lønnsutgifter er nært knyttet til brukerbehov. Samtidig må enheten bli enda bedre på effektiv ressursutnyttelse og tiltak som kan redusere bruk av overtid.

Virksomhetsområdet har i 2018 hatt en rekrutteringsstrategi på å tilby nye vernepleiere ansettes fast 100% stilling. Dette har hatt noe påvirkning på årsverk og fastlønn i tilfeller der de i deler av stillingen har ligget overtallig og dekt opp på fravær.

Endringer i organisering fra 2017 til 2018:

- Avdeling Lysgård ble på grunn av sin størrelse kombinert med økte brukerbehov knyttet til boligbygging på Reinsholm Vest vedtatt delt i to avdelinger. Dette ble iverksatt andre halvdel av 2017 og fikk helårsdrift fra 2018.
- Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og støttekontakttjenestene ble samorganisert med avlastningstjenestene til barn fra februar 2018. Dette som en følge av omdisponering av ledige stillingsressurser.
- Reinsholm bofellesskap ble fra februar -18 oppdelt i en institusjonsdel og en omsorgsboligdel knyttet til konkrete brukerbehov. Dette medførte samtidig bruk av økte lønnsmidler knyttet til både fast lønn og vikarlønn.
- Elvebredden aktivitetstilbud er fra 01.01.19 flyttet til Frisklivssentralen i virksomhetsområdet hjemmetjenesten.
- Prosess med etablering av felles forvaltningskontor for helse og omsorgstjenester har pågått i hele 2018. Hele enhetens saksbehandling og saksbehandlingsressurser samordnes i felles saksbehandlingskontor fra 01.02.19

Teknisk drift

Virksomhetsområdet har et samlet merforbruk på ca 1,6 mill kr.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1410	Virksomhetsleder Teknisk drift	26 558	28 152	26 173	108	1 979
1413	Kommunale veger m.v.	9 269	9 230	10 383	89	-1 152
	<i>Ordinær drift</i>	<i>35 828</i>	<i>37 382</i>	<i>36 556</i>	<i>102</i>	<i>827</i>
1411	Vannverk	0	-277	-117	238	-161
1412	Avløp	0	583	-321	-182	904
	<i>Selvkostområder</i>	<i>0</i>	<i>306</i>	<i>-438</i>	<i>-70</i>	<i>743</i>
	Teknisk drift	35 828	37 688	36 118	104	1 570

Teknisk drift har stort sett utført driftstjenester i henhold til planlagt omfang og kvalitet. Lønnsutgifter er under budsjettert nivå. Dette skyldes i hovedsak mye vakanser i 2018.

Innenfor vegsektoren har forbruket vært på et lavt nivå selv om vinteren har vært kald, men kanskje ikke så snørik. Sommervedlikehold er nesten ikke utført på grunn av ønsket om å spare penger. Dette har medført et mindreforbruk på veg/park på ca. 1,2 mill. kroner.

Innenfor kommunale bygg er det knappe rammer til drift og vedlikehold. Vedlikeholdet er prøvd tilpasset de økonomiske rammer som er gitt. Ved årsslutt har vi et merforbruk på like i underkant av 2,0 mill. kroner. Dette på tross av at vi har lagt oss på et svært restriktivt nivå vedrørende igangsetting av vedlikeholdsoppgaver på kommunale bygg. Spesielt ser vi at energikostnadene er betraktelig høyere i 2018 enn i 2017. Dette skyldes et høyere strømforbruk på grunn av en kald vinter samt at spottprisen på strøm har vært forholdsvis høy og at nettleien på elektrisk kraft hatt en betydelig økning.

Drift av kommunens vann og avløpsanlegg har fungert uten de store overraskelser. For øvrig kan følgende kommentarer knyttes til selvkostområdene vann og avløp:

- Rentenivå er fortsatt lavt.
- Forbruk innenfor vann og avløp er omtrent på budsjettert nivå.
- Inntektene ser ut til å ligge litt under budsjettert nivå både for vann og avløp. Dette skyldes at flere abonnenter har montert vannmålere.
- Bundne driftsfond både på vann og avløp er oppbrukt.

4.8.4 § 27 samarbeidene

Innherred kommunesamarbeid, Regnskap, Innfordring og Lønn (IKRIL)

Virksomhetsområdet er lokalisert på Verdal og har et samlet mindreforbruk på ca 1,3 mill kr i regnskapet til Verdal kommune.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1700	IK, regnskap, innfordring og lønn	5	3 208	4 480	72	-1 272
	IK, Regnskap, innfordring og lønn	5	3 208	4 480	72	-1 272

Kommunesamarbeidet IKRIL har i sitt første driftsår etter oppløsning av samkommunen avsluttet med et mindreforbruk mot budsjett på 1,27 mill, korrigert for Levanger kommunes andel. Enheten har hatt vakanse over 7 måneder som har gitt lavere lønnsutgifter på 0,59 mill, langtidssykefravær har vært på 6,2% og refundert sykelønn ligger 0,5 mill over budsjett. Bedrede innkrevingsløsninger, økte gebyrinntekter og salg av regnskapstjenester har gitt en samlet mindreforbruk mot budsjett på 0,98 mill. IKT kostnader har derimot økt med i underkant av 0,5 mill mot budsjett.

Innherred kommunesamarbeid, Geodata og oppmåling

Virksomhetsområdet er lokalisert på Verdal og har et samlet merforbruk på 0,48 mill kr i regnskapet til Verdal kommune.

Ansvar		Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Forbruk i %	Budsjett- avvik 2018
1710	IK, geodata og oppmåling	7	561	82	686	479
	IK, Geodata og oppmåling	7	561	82	686	479

Enheten ble ved opprettelse underbudsjettert med ca et årsverk. Årets drift har redusert lønnsavviket på 0,8 mill til 0,48 mill ved at det er tatt inn mer inntekter enn budsjettert. Enhetens samlede gebyrinntekter og salg av meglerpakke endte på 3,87 mill, dette er 0,58 mill over budsjett.

Innherred kommunesamarbeid: Kemner, innkjøp og kommuneadvokat

Kommunesamarbeidet har et merforbruk (underskudd) på 0,75 mill kr i regnskapet til Verdal kommune. Samarbeidet er lokalisert i Levanger og Levanger har utarbeidet årsberetning for samarbeidet. Årsberetningen legges som vedlegg i kap 7.3.

Innherred kommunesamarbeid: Brann og Redning

Kommunesamarbeidet har et mindreforbruk (overskudd) på 0,55 mill kr i regnskapet til Verdal kommune. Samarbeidet er lokalisert i Levanger og Levanger har utarbeidet årsberetning for samarbeidet. Årsberetningen legges som vedlegg i kap 7.4.

4.9 Investeringsprosjekter – Regnskapsskjema 2A og 2B

4.9.1 Regnskapsskjema Investeringer – Skjema 2A og 2B

Beløp i 1000

Beløp i 1000

		Regnskapsskjema 2 A - investering		
Kapittel- henvisning		Regnskap 2018	Regulert budsjett	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	4.9.2	131 980	148 125	135 474
Utlån og forskutteringer		41 814	35 700	41 390
Kjøp av aksjer og andeler	3	69 032	3 000	2 783
Avdrag på lån		17 251	-	15 470
Dekning av tidligere års udekket		-	-	-
Avsetninger		9 681	-	14 010
Årets finansieringsbehov		269 758	186 825	209 127
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	4.6 / 4.9.4	140 550	161 520	146 422
Inntekter fra salg av anleggsmidler	4.9.3	6 709	-	4 124
Tilskudd til investeringer	3	66 000	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift		16 324	22 305	12 345
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		27 053	-	34 736
Andre inntekter		16	-	18
Sum ekstern finansiering		256 652	183 825	197 645
Overført fra driftsregnskapet		-	-	100
Bruk av tidligere års udisponert		-	-	-
Bruk av avsetninger		13 107	3 000	11 382
Sum finansiering		269 758	186 825	209 127
Udekket/udisponert		-	-	-

Beløp i 1000

Kapittel- henvisning	Regnskapsskjema 2 B		
	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Regnskap 2017
Administrasjon	2 194	6 900	10 203
Administrasjonslokaler	34	6 500	-
Administrasjonslokaler	6 597	-	3 430
PREMIEFOND	-26	-	-
Diverse fellesutgifter	663	-	-
Interne serviceenheter	3	-	25
Førskole	115	-	-
Grunnskole	6	3 000	608
Førskolelokaler og skyss	25 690	25 750	6 417
Skolelokaler	4 275	9 600	13 149
Helse og omsorgstjenester i institusjon	221	7 500	149
Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende	110	-	-
Institusjonslokaler	9 421	6 625	8 869
Kommunalt disponerte boliger	-	200	-
Omsorgsboliger	2 824	-	287
Utbyggingsområder for boliger	1 782	2 500	7 327
Kommunale veger	25 913	28 300	22 335
Gatelys	162	-	350
Rekreasjon i tettsted	2 354	6 500	4 235
Feiervesen	-	-	-
Beredskap Verdal	505	3 350	152
Produksjon av vann	753	-	58
Distribusjon av vann	19 587	15 400	18 847
Drift/vedlikehold av avløpsnett	21 732	17 000	25 035
Bibliotek	-	500	-
Bokbuss	-	-	300
Andre idrettsformål	4 533	3 300	2 186
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	385	3 500	374
Kommunale kulturbygg	386	200	9 638
Gravplasser og krematorier	1 763	1 500	1 500
	-	-	-
TOTALT	131 980	148 125	135 474

4.9.2 Oversikt investeringsprosjekter

Tabellen under viser større investeringsprosjekter i 2018 og 2017. Tall i kroner.

	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap to siste år	
Investeringer fordelt på formål	2018	2018	2018	2017	Sum 2017 og 2018
IKT satsing	5 510 800	13 700 000	13 700 000	8 854 918	14 365 718
IKT-utstyr kommuneorganisasjonen	911	4 700 000	4 700 000	4 533 733	4 534 644
IKT-utstyr skoler og barnehager	2 093 897	3 000 000	3 000 000	4 143 018	6 236 915
IKT utstyr og Velferdsteknologi, helse	3 415 992	6 000 000	6 000 000	178 167	3 594 159
Rådhus/ Herredshus renovering	7 092 248	6 500 000	6 500 000	3 480 635	10 572 883
Skoler	4 318 846	12 600 000	47 600 000	13 960 941	18 279 787
Ørmelen skole	4 287	-	-	7 759 038	7 763 325
Vinne skole	2 081 773	5 000 000	40 000 000	499 147	2 580 920
Stiklestad skole	1 228 686	2 000 000	2 000 000	1 031 421	2 260 107
Garnes skole	715 336	2 600 000	2 600 000	1 043 674	1 759 010
Uteområdet Vuku skole	288 764	3 000 000	3 000 000	244 413	533 177
Oppgradering kommunale bygg, skole- MNRT	-	-	-	3 383 248	3 383 248
Barnehager	25 680 880	25 750 000	23 000 000	6 367 197	32 048 077
Vuku barnehage, nybygg	24 675 955	24 750 000	22 000 000	5 243 835	29 919 790
Barnehage nybygg/utbedring	1 004 925	1 000 000	1 000 000	1 123 362	2 128 287
Ungdomsarbeid Ungdommens hus)	143 864	200 000	-	324 219	468 083
Helse og omsorg	9 002 527	8 325 000	6 500 000	9 133 401	18 135 928
Brannsikring/nødstrøm Verdal bo- og helsetun	1 545 959	2 625 000	1 000 000	328 525	1 874 484
Helsebygg	5 772 891	5 000 000	5 000 000	1 830 859	7 603 750
Oppgradering avlastningsbolig	1 436 013	200 000	-	6 113 228	7 549 241
Oppgradering kommunale bygg, helse	247 664	500 000	500 000	860 789	1 108 453
Kultur og rekreasjon	9 156 805	10 800 000	9 800 000	19 009 355	28 166 160
N-T teater	2 156 409	1 000 000	-	12 413 793	14 570 202
Vinne aktivitetspark	4 203 219	3 500 000	3 500 000	2 144 515	6 347 734
Moparken	2 204 539	5 000 000	5 000 000	3 907 602	6 112 141
Park/aktivitetsanlegg	592 638	800 000	800 000	543 445	1 136 083
Oppgradering kommunale bygg, bibliotek	-	500 000	500 000	-	-
Kommunal infrastruktur og samferdsel	28 798 118	37 850 000	36 200 000	30 660 104	59 458 222
Boligfelt	1 622 147	2 500 000	500 000	7 326 765	8 948 912
Kommunale veger	22 749 690	23 000 000	23 000 000	8 321 526	31 071 216
Gang og sykkelveier	795 884	5 000 000	5 000 000	11 127 222	11 923 106
Kjøretøy/maskiner	1 625 607	2 500 000	2 850 000	2 233 037	3 858 644
Brannstasjon/utstyr	504 790	3 350 000	3 350 000	151 554	656 344
Kirker og kirkegårder	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	3 000 000
Selvkostområder	42 072 686	32 400 000	31 000 000	43 683 202	85 755 888
Vannforsyning	20 340 462	15 400 000	12 000 000	18 783 541	39 124 003
Avløp	21 732 224	17 000 000	19 000 000	24 899 661	46 631 885
Øvrige mindre prosjekter	203 596	-	-	-	203 596
Summer (tilsvarende skjema 2B)	131 980 370	148 125 000	174 300 000	135 473 972	267 454 342

Avvik mellom budsjett og regnskap kan både skyldes reelt avvik som er mer/mindreinvestering eller at prosjekter er forsinket eller framskyndet. Ubrukte investeringsrammer har medført lavere låneopptak enn budsjettet.

- **IKT:** Digitalisering er et satsingsområde for kommunen. Avviket mellom budsjett og regnskap på ca 8 mill i ubrukt investeringsramme kan skyldes at det ikke har vært tilstrekkelig mange investeringsprosjekter som har vært modne for anskaffelser i 2018. Det kan også skyldes at budsjettet har overvurdert hvor stor del av digitaliseringsutgiftene som kan klassifiseres som investeringer og i neste omgang lånefinansieres. Det må vurderes om ubrukt investeringsramme for 2018 skal rebudsjetteres et senere år når det foreligger prosjekter som er modne for anskaffelse.
- **Rådhus/herredshus renovering:** Det pågår et arbeid med renovering av deler av rådhuset. Renoveringen skal gi en fortetting av antall arbeidsplasser på det tilgjengelige arealet. Det er gitt årlige bevilgninger slik at investeringen må ses over flere år. Budsjettavviket i 2018 på ca 0,6 mill kr skyldes i hovedsak at det er valgt å flytte en del av investeringen fram i tid. Det er for tidlig å si om det vil bli en overskridelse av den totale investeringsplanen for prosjektet.
- **Skoler:** Investeringsbudsjettet for skolene ble redusert som følge av at arbeidet med ny Vinne skole er forsinket. Etter dette gjenstår en del mindre prosjekter. Det er stort sett brukt mindre enn budsjettet. Ubrukt investeringsramme på ca 1,8 mill kr for Garnes skole vurderes rebudsjettert i 2019.
- **Barnehager:** Det er marginale avvik til budsjett.
- **Helse og omsorg:** Det er brukt mer enn budsjett på helsebygg og oppgradering av helsebolig. Det er en ubrukt investeringsramme på ca 1,1 mill kr for brannsikring /nødstrøm på Verdal bo- og helsetun. Dette vurderes rebudsjettert i 2019 med 1 mill kr.
- **Kultur og rekreasjon:** Investeringer på bygg N-T teater er ca 1,15 mill kr over budsjett, og Vinne aktivitetspark er ca 0,7 mill kr over budsjett.
- **Kommunal infrastruktur og samferdsel:** Det er ubrukt investeringsramme for flere prosjekter. Dette skyldes forsinkelser. Deler av ubrukte beløp vurderes derfor rebudsjettert i 2019.
- **Selvkostområder:** Det er relativt store avvik over budsjetterte beløp. Avvikene kan blant annet tilskrives at prosjekter utvides underveis. Merinvesteringer vil i neste omgang medføre høyere gebyrer for innbyggerne, men også en bedre leveringssikkerhet som følge av høyere utskiftingstakt på anlegget.

4.9.3 Investeringsinntekter

Investeringsinntekter fremgår av økonomisk oversikt investering, jfr kapittel 4.2.2. Investeringsinntekter er inntekter som ikke er relatert til kommunens drift, for eksempel salg av kommunal eiendom, tilskudd osv. Tomtesalg varierer typisk fra år til år, og er i 2018 ikke budsjettert. Det er likevel i løpet av året solgt til sammen 9 boligtomter i Leinsmoen, og bl.a et større tomteareal på Tinden vest. I tillegg er tidligere Volden skole solgt til Helgådal Montessori.

I tillegg har kommunen mottatt til sammen 6,8 millioner i ulike tilskudd som heller ikke er budsjettert. Dette dreier seg om en drøy million i tippemidler til tursti og sandvolleyballbane i Vinne aktivitetspark, 1,5 million i bidrag fra Værdalsbruket til bygging av ny Holmen bru, til sammen 0,7 millioner i tilskudd til utsmykning av Turnéteateret fra hhv KORO og Fylkeskommunen, 3,4 millioner fra Husbanken i forbindelse med utvidelse av avlastningsboligen Ringvegen Nord, og ikke minst kr 32 000 i gave til Moparken fra Fishølet Turnforening. Rådmannen takker og bukker, og lover å bruke pengene godt!

Andre overføringer på 66 millioner gjelder gaveoverføring av NTE-aksjer som er nærmere omtalt i kapittel 3 og 4.4.1.

4.9.4 Låneopptak og bruk av lån

For totale investeringer i anleggsmidler viser regnskapsskjema 2B at det er budsjettert med 148,1 mill kr i investeringer. Regnskapet viser at de totale investeringer i anleggsmidler tilslutt beløper seg til 132 mill kr. Noe lavere investeringsaktivitet enn planlagt, kombinert med ikke-budsjetterte investeringsinntekter som tomtosalg og tilskudd, medfører også lavere bruk av lånemidler; 140,6 mill mot budsjetterte 161,5. Lavere investeringsutgifter gir naturlig nok også noe lavere kompensasjon av merverdiavgift enn budsjettert.

5 ARBEIDSGIVERANSVARET

5.1 Status og planer for internkontroll og kvalitet på arbeidsgiverområdet

Kommunen arbeider år for år med å forbedre kvaliteten på HMS- og IA- arbeidet, herunder har vi fått på plass et godt fungerende årshjul for arbeidet i arbeidsmiljøutvalget. Fokuset på godt HMS- arbeid er økende rundt omkring i de ulike delene av organisasjonen, noe som skyldes både god ledelse og et godt verneapparat og tillitsvalgtapparat. Partssamarbeidet kan videreutvikles ytterligere, og det er noe kommunen arbeider kontinuerlig med. Partssamarbeid har vi i arbeidsmiljøutvalget (administrasjon og ansattes representanter) og i administrasjonsutvalget (formannskapsmedlemmer, administrasjonen og ansatte) og ute på den enkelte arbeidsplass. Vi skal profesjonalisere dette arbeidet ved å dyktiggjøre både ledere og tillitsvalgtapparat/ verneapparat, og vi vil fremme en revidert arbeidsgiverpolitikk for politisk behandling ved årsskiftet 2019/ 2020.

Sykefraværet (se tabell 1 og 2, kap. 5) er noe under nivået med kommuner vi sammenligner oss med, men vi ønsker å arbeide aktivt med dette for å skape arbeidsplasser der ansatte mestrer arbeidet i større grad. Det handler om å være en god arbeidsgiver med gode strategier for å rekruttere, utvikle og beholde, det handler om god ledelse og det handler om godt partssamarbeid. Lykkes vi i å skape mer helsefremmende arbeidsplasser og et høyere nærvær vil dette frigjøre mye ressurser til tjeneste-produksjon (se tabell 4, kap. 5), samtidig som vi blir en bedre arbeidsgiver og oppnår et godt omdømme blant potensielle arbeidssøkere.

Sykefraværet utgjør en stor kostnad for oss og det utgjør også en stor "kostnad" for den enkelte ansatte, og det vil være naturlig å se om vi bør skyve noe eget pengebruk over til forebygging, dette også fordi Nav gjennom den nye IA- avtalen har tatt bort forebyggings- og tilretteleggingstilskuddet.

Sykefraværet er jevnt synkende i perioden fra 2009-2018. Et lavt sykefravær er avgjørende for effektiv produksjon av gode tjenester, utvikling av et godt arbeidsmiljø og en sunn kommuneøkonomi. Selv marginale forbedringer vil utgjøre en stor forskjell. Utfordringene følges opp i arbeidet med ny arbeidsgiverpolitikk i 2019.

Det er gjennomført tilsyn fra arbeidstilsynet i en virksomhet i sektor velferd, herunder bo- og dag-tilbudet. Det er i tillegg gjennomført internrevisjon av virksomhetsområdet skole/ SFO, for å se på kvaliteten på internkontrollen. Internrevisjonen ble gjennomført av kontrollutvalget sammen med revisjonen.

Både tilsyn og internrevisjon viser at vi har forbedringspotensial på ulike områder. Funn fra både interne og eksterne revisjoner, samt revisjonsrapporten fra 2016 på arbeidsgiverområdet blir med som kunnskapsgrunnlag i vårt pågående arbeid på gjennomgang av arbeidsgiverpolitikken på HMS- og IA-området. Dette arbeidet skal være gjennomført innen utløpet av 2019.

5.2 Årsverk

5.2.1 Utviklingen i ressursbruk- årsverk

Virksomhetsområder	Pr. 31.12.15	Pr. 31.12.16	Pr 31.12.17	Pr 01.12.18	Endring 17/18
Rådmannen	11	12	11	26,2	15,2
Landbruk-, miljø- og arealforv.				11,6	11,6
Kulturtjenesten	14	14	16	13	-3
Oppvekst felles	12	13	14	17	3
Skole/SFO	290	299	306	303	-3
Barnehage	102	104	121	135	14
Ressurscenter oppvekst	64	49	44	45	1
NAV	17	12	14	17	3
Teknisk drift	45	49	49	51	2
Hjemmetjenesten	107	107	107	113	6
Institusjonstjenesten	122	107	104	107	3
Bo- og dagtilbudstjenesten	131	141	142	144	2
Integrering og mangfold	0	17	23	23	0
Sum årsverk totalt	915	924	951	1005,8	54,8

Hjemmelsoversikten favner mange stillingstyper. I tillegg er det slik at på telletidspunktene så blir f.eks både en sykemeldt ansatt og ansatt som er ute i permisjon, regnet med. Dette betyr at både vikaren og den faste ansatte kan telles med samtidig. De reelle årsverkene i produksjon kan dermed være lavere enn de rapporterte tallene. Det er vanskelig å få til en sammenligning her, men noe sammenheng har det.

Oppvekst må ses samlet i tabell over, da det har vært flytting av årsverk fra skole til oppvekst felles. Også flytting av ungdommens hus fra kulturtjenesten til oppvekst. Økningen hos rådmannen skyldes oppløsningen av samkommunen og flyttingen av årsverk på bl.a. økonomi, personal og HMS, og arkiv. Økningen på området barnehage skyldes innføring av bemanningsnormen og krav til pedagogtettethet. I tillegg har kommunen etablert egen avdeling for landbruk-, miljø- og arealforvaltning etter avviklingen av samkommunen. Ansatte i § 27- samarbeidene Geodata/ oppmåling (5,72 årsverk) samt regnskap, innfordring og lønn (15,8 årsverk) er også ansatt i Verdal kommune, men er ikke tatt med i tabellen.

Vi har ikke greid å ta ut potensialet i våre verktøy til å ha tilstrekkelig oversikt over utviklingen i årsverk, men arbeider nå aktivt sammen med vårt interkommunale selskap på lønn og innkreving for å få bedre data ut fra vårt lønns- og personalsystem. Tabellen over er det beste anslaget vi kan gi for utviklingen i 2018.

5.3 Sykefravær

5.3.1 Status sykefraværsutvikling

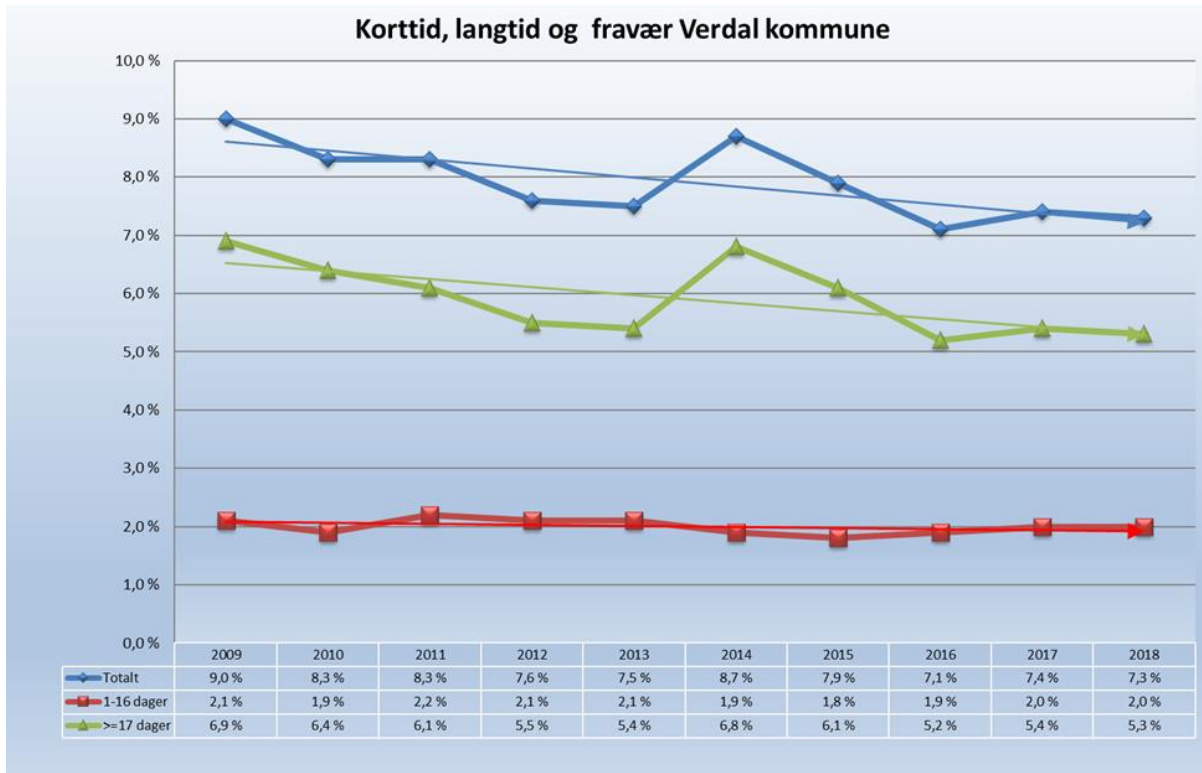
Tabellen nedenfor viser utviklingen i sykefravær for hvert virksomhetsområde fra 2017 til 2018.

Sykefravær pr. enhet	2017			2018			Endring totalt fravær
	Totalt dager	1-16 dager	>= 17 dager	Totalt dager	1-16 dager	>= 17 dager	
Rådmannen	4,0 %	1,0 %	2,9 %	1,0 %	0,5 %	0,5 %	-2,9 %
Oppvekst	6,8 %	1,8 %	5,0 %	6,8 %	2,0 %	4,9 %	0,0 %
Oppvekst felles	8,2 %	2,4 %	5,8 %	8,9 %	1,5 %	7,3 %	0,7 %
Virksomhetsområde skole/sfo	6,3 %	1,6 %	4,7 %	6,3 %	2,0 %	4,3 %	0,0 %
Virksomhetsområde barnehager	8,1 %	1,9 %	6,2 %	8,1 %	1,9 %	6,2 %	0,0 %
Ressursenter Oppvekst	6,9 %	2,5 %	4,5 %	6,5 %	2,4 %	4,1 %	-0,4 %
Velferd	8,8 %	2,5 %	6,3 %	8,8 %	2,0 %	6,7 %	0,0 %
Hjemmetjenesten	8,4 %	2,4 %	6,0 %	6,8 %	2,0 %	4,8 %	-1,6 %
Institusjonstjenesten	9,2 %	2,3 %	6,9 %	10,4 %	2,1 %	8,3 %	1,2 %
Bo og dagtilbudstjenesten	9,1 %	2,9 %	6,2 %	8,8 %	2,1 %	6,8 %	-0,3 %
NAV	5,5 %	0,5 %	5,0 %	9,8 %	0,9 %	8,9 %	4,3 %
Samfunnsutvikling	4,9 %	1,3 %	3,6 %	4,6 %	1,3 %	3,3 %	-0,3 %
Kultur	2,4 %	1,0 %	1,3 %	1,3 %	0,9 %	0,4 %	-1,0 %
Teknisk drift	5,5 %	1,1 %	4,4 %	5,0 %	1,1 %	3,9 %	-0,5 %
Integrering og mangfold	5,4 %	2,1 %	3,3 %	5,6 %	1,9 %	3,7 %	0,2 %
Landbruk, miljø og arealforvaltning							0,0 %
Stab, utvikling og virksomhetsstøtte				2,1 %	1,0 %	1,1 %	2,1 %
Innherred kommunesamarbeid, regnskap, in				4,1 %	1,0 %	3,0 %	4,1 %
Innherred kommunesamarbeid, geodata og o				2,1 %	1,0 %	1,1 %	2,1 %
Verdal kommune	7,4 %	2,0 %	5,4 %	7,3 %	2,0 %	5,3 %	-0,1 %

Tabell 1, kap 4

Det totale fraværet i Verdal har gått nedover de siste årene. Fra 9,0 % i 2009 og til 7,3 % i 2018. Langtidsfraværet de siste 3 årene har vært ganske stabilt på litt over 5 prosent.

En økning bruken av egenmeldingsdager når en er syk, i stedet for å presse seg for lenge i arbeid, kan over tid gi en nedgang i langtidsfraværet. Sykefraværet i kommunen varierer mellom de ulike sektorer. Sykefraværet er høyere innen fysiske yrker, som helse- og omsorgssektoren og i barnehagene enn i administrasjon og teknisk sektor. Sykefraværet er historisk høyere for kvinner, enn for menn. Dette skyldes bl.a. at det er flest kvinner som arbeider innenfor de over nevnte fysiske yrkene.

Tabell 2, kap 4

Selv om vi har et stabilt fravær som tenderer nedover, så har vi utfordringer ved enkelte enheter i kommunen. Vi velger å ikke presentere tall for enkeltavdelinger/ enheter, men velger å se virksomheten under ett i årsberetningen.

Sykefravær utgjør en stor kostnad for kommunen. NAV refunderer lønn og arbeidsgiveravgift, men kommunen får bl.a. ikke dekket utgifter ved tjenstepensjon, feriepenger og lønn over 6 ganger grunnbeløpet i Folketrygden. Kommunens egenandeler ved fravær er derfor høye. I tillegg kommer et effektivitetstap på tid medgått til innleie, opplæring av vikar og kompetansetap m.m., som er vanskelig å regne i kroner, men som påvirker kvaliteten både på tjenester og arbeidsmiljø.

Det er hentet ut en oversikt over tapte dagsverk ved sykefravær fra kommunens lønns- og personalsystem. Disse reelle tallene er lagt inn i et tabellverktøy som er utviklet av Arbeidslivssenteret. Det er i tillegg lagt til 10 % påslag for tid til innleie og opplæring. Arbeidslivssenterets modell viser at kommunens fraværstall gir en samlet utgift på i overkant av 25 millioner kroner for 2018.

Hvis kommunens fravær reduseres med 20 % prosent (fra 7,3 til 5,8 prosentpoeng), vil det altså bety en besparelse på ca. 5 millioner som kan omdisponeres til andre gode formål.

5.3.2 Status uføreandel i bemanningen

Kommuner og bedrifter

Dato	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr årsverk	Gj.snitt aktuell deltid	Uføreandel	Uføreandel per årsverk	Kvinneandel	Aktive
31.12.2014	42,61	273 299	389 277	66,85%	14,39%	10,50%	83,95%	1 103
31.12.2015	42,66	273 201	397 773	64,89%	12,95%	9,15%	82,94%	1 102
31.12.2016	42,62	282 271	408 023	65,16%	11,35%	9,53%	82,38%	1 107
31.12.2017	42,54	297 491	419 031	66,91%	10,05%	8,31%	81,68%	1 130
31.12.2018	42,45	312 405	430 004	68,27%	9,04%	7,08%	81,18%	1 233

Sykepleiere

Dato	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr årsverk	Gj.snitt aktuell deltid	Uføreandel	Uføreandel per årsverk	Kvinneandel	Aktive
31.12.2014	44,24	372 439	468 239	77,24%	12,57%	7,42%	95,73%	164
31.12.2015	45,03	373 451	481 785	74,98%	15,79%	9,94%	96,25%	160
31.12.2016	45,30	370 369	490 766	72,82%	16,57%	10,01%	96,23%	159
31.12.2017	45,70	403 899	507 945	77,17%	17,39%	11,01%	95,89%	146
31.12.2018	45,18	411 327	514 692	77,83%	17,79%	10,50%	96,62%	148

Tabell 3, kap 4

Tabell kommuner og bedrifter som gir vår kommunes tall for alle ansatte unntatt sykepleierne, viser at vi har hatt en jevn nedgang i uføreandelen pr årsverk. Det er også en liten nedgang for sykepleierne, selv om vi fremdeles ligger noe høyt i uføreandelen for denne gruppen.

Kommuner og bedrifter

	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr årsverk	Gj.snitt aktuell deltid	Uføreandel	Uføreandel per årsverk	Kvinneandel	Aktive
Verdal kommune	42,45	312 405	430 004	68,27%	9,04%	7,08%	81,18%	1 233
Trøndelag fylke	43,15	320 342	446 433	67,97%	10,90%	8,99%	75,41%	25 777
KLP-Total	43,15	332 788	450 032	69,92%	10,28%	8,94%	74,88%	294 768

Sykepleiere

	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr årsverk	Gj.snitt aktuell deltid	Uføreandel	Uføreandel per årsverk	Kvinneandel	Aktive
Verdal kommune	45,18	411 327	514 692	77,83%	17,79%	10,50%	96,62%	148
Trøndelag fylke	44,04	458 867	528 422	85,21%	10,61%	7,20%	92,75%	4 164
KLP-Total	43,49	476 475	542 365	86,33%	8,35%	5,70%	90,63%	87 474

Tabell 4, kap 4

Når vi sammenligner oss med andre, ser vi at vi ligger nærmere 2 prosentpoeng lavere enn både Trøndelag fylke og hele KLP- området i uføreandel pr årsverk for ansatte (utenom sykepleiere), men at vi ligger nesten dobbelt så høyt for sykepleiere.

Vi må i arbeidet vårt fremover ta en grundig analyse av mulige årsaker til den negative utviklingen for sykepleiergruppen.

5.4 Diskriminering og likestilling

Status og planlagte tiltak på likestilling

I det vi beskriver nedenfor, ønsker vi å bringe inn konkrete «likestillingsområder», som å se på lønnsmessige forskjeller mellom kjønnene samt se på sammensetning av ulike ledergrupper i forhold til kjønnsmessig fordeling. I tillegg har vi sett på stillingsstørrelse blant ansatte.

Kjønnsfordeling i ledergrupper

Ledernivå	Antall totalt	Antall kvinner	Antall menn	Fordeling %
Rådmannens lederteam	6	1	5	17/83
Virksomhetsledere	14	6	8	43/57
Avdelingsledere	46	32	14	70/30

Tabell 5, kap. 4

I rådmannens lederteam, som består av 6 personer, viser oversikten at det er stor overvekt av menn. Det er ønskelig å skape en mer jevn fordeling av kvinner og menn også i rådmannens ledergruppe ved fremtidige rekrutteringer. På virksomhetsledernivå er det en jevnere fordeling, mens det på avdelingsledernivå er en sterk overvekt av kvinner.

Lønnsnivå i ledergruppene

Ledernivå	Gj.lønn totalt	Gj.lønn kvinner	Gj.lønn menn	Differanse kr
Rådmannens lederteam	828 400	880 000	815 000	65 000
Virksomhetsledere	711 175	712 928	709 422	3 506
Avdelingsledere	604 648	580 348	629 826	49 478

Tabell 6, kap. 4, tall i kroner

Rådmannens lederteam består av rådmannen, tre kommunalsjefer og to stabslederfunksjoner. Kommunalsjefene lønnes likt, og stabslederne har en noe lavere lønn basert på størrelsen på ansvarsområder/ omfanget av lederoppdraget.

På virksomhetsledernivået er det et jevnt lønnsnivå mellom kvinner og menn, og her er det vurdering av utførelse av lederoppdraget og oppnådde resultater som styrer lønnsutviklingen.

På avdelingsledernivå er det lønnsmessige ulikheter. Her er det vurdering av utførelse av lederoppdraget og oppnådde resultater som styrer lønnsutviklingen.

Stillingsstørrelse alle ansatte

Totalt %	Kvinner %	Menn %	Differanse %
78,6	77	85	8

Tabell 7, kap. 5

Oversikten viser at menn har noe høyere stillingsandel enn kvinner i vår kommune.

Likestilling vil være et naturlig tema som behandles i forbindelse med det pågående arbeidet med ny arbeidsgiverpolitikk. Det vil i dette arbeidet gjøres en ny kartlegging av uønsket deltid, noe det også foreligger politisk vedtak på fra desember 2018 og inn i budsjettvedtaket for 2019.

Vi er en inkluderende arbeidslivsbedrift, og har hatt en aktiv holdning til å la mennesker som står utenfor arbeidsmarkedet få prøve seg i ulike arbeidsoppgaver hos oss.

5.5 Etikk

Vurdering av etisk standard

Vi har en verdiplattform der vi har stadfestet at «lojalitet, ærlighet og respekt er grunnlaget for tillit og troverdighet internt og utad». Dette setter krav til vår atferd i alt vi holder på med. Vi har videre våre etiske retningslinjer, og vi ser nok at arbeidet med å integrere disse retningslinjene blir ivaretatt i varierende grad ute i virksomhetene. Dette fremkommer som “en diagnose” gjennom en kort spørreunde til virksomhetslederne.

Det er likevel naturlig å trekke frem virksomheter i organisasjonen som jobber godt med dette. Institusjonstjenesten deltar i et forskningsprosjekt som skal se på mulige sammenhenger mellom etikkarbeid og arbeidslivshelse. Formålet med prosjektet er å skaffe en situasjonsbeskrivelse av personellressurs, sykefravær, arbeidsmiljø og undersøke hva ansatte selv erfarer av etiske dilemma og samvittighetsstress. Pilotering av enkel teknologi til daglig etisk minirefleksjon er også inkludert. Kunnskapen skal brukes som et utgangspunkt og sammenligningsgrunnlag for en senere utprøving av systematisk etisk refleksjon i kommunen.

Integrering og mangfold har satt etisk refleksjon i system, og har det på agendaen på ulike møtearenaer. De deler ulike situasjoner, og lager «caser» som de reflekterer rundt.

Etikk brukes hver dag i barnehagen og hele tiden i møte med mennesker. De bruker etikk til å vurdere handlinger, praksis og holdninger. Det drøftes jevnlig i personalgruppa og utøves i praksis i møte med barn, foreldre, ansatte og samarbeidspartnere.

De andre virksomhetene har ikke fått dette på plass, og fremover vil det derfor være viktig å bruke de gode eksemplene fra virksomheter som har satt dette i system. Erfaringsdeling på tvers av virksomheter vil være et godt tiltak for å løfte fokuset for organisasjonen samlet sett.

6 INTERNKONTROLL

6.1 Rutiner for internkontroll

Kravet til internkontroll er hjemlet i Kommunelovens § 23 og handler om å sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

I praksis er internkontroll formaliseringer, dokumenter og rutiner (arbeidsformer, kontrolltiltak, prosedyrer og rapporteringer) som utarbeides, vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp for å sikre at kommunen har den ønskede utvikling, at lover og regler overholdes, at det er kvalitet og effektivitet i tjenestene, og at omdømme og legitimitet ikke svekkes.

I Verdal kommunes internkontroll inngår plan- og styringssystemet, årshjulet, planverket, tertialrapporter og årsberetning. Videre inngår kvalitets- og avvikssystemet, reglementer innenfor personalforvaltning og arbeidsgiverområdet, delegasjonsreglementet og etiske retningslinjer.

En viktig dimensjon i internkontrollen i Verdal kommune er arbeid med de grunnleggende verdier og etisk standard. Det er gjennom forståelse av dette grunnlaget også mekanismene for å forstå de skrevne regler og retningslinjer etableres. Denne forståelsen gir igjen grunnlag for en adferd som er i tråd med etiske standarder og god forvaltningsskikk, slik den nedforstående figuren viser.

Medarbeiderundersøkelser og brukerundersøkelser understøtter de faste aktivitetene de årene slike gjennomføres. Det samme gjør økonomireglement, som vedtas årlig, samtidig med behandling av budsjett/økonomiplan og reglement for finansforvaltning som vedtas en gang i hver kommunestyreperiode. Den økonomiske internkontrollen er også i stadig utvikling, med rutinebeskrivelser og kontrollaktiviteter. Stadig større andel av kjøp av varer skjer gjennom e-handel, og dette bidrar også til stadig forbedret internkontroll.

Kommunen har faste etablerte rapporteringsstrukturer til kommunestyret for den økonomiske utviklingen gjennom året. Rapportering i henhold til finansreglementet skjer samtidig.

De vedtatte etiske retningslinjer og arbeidsreglement etterleves. Dette blant annet med tanke på ansattes adgang til å inneha ekstraerverv og bierverv, styreverv eller annet lønnet oppdrag som er uforenelige med den kommunale arbeidsgivers legitime interesser, eller er egnet til å svekke tilliten til forvaltningen.

Det utvikles stadig sterkere kunnskapsgrunnlag for beslutningsstøtte, og med det redusert risiko. Stadig oftere blir risiko- og sårbarhetsanalyser gjennomført i forbindelse med beslutningsprosesser, og dette må fortsatt utvikles videre systematisk.

6.2 Håndtering av avvik, varsler og klagesaker

Verdal kommune benytter et eget kvalitetssystem Compilo for både å dokumentere interne rutiner og prosedyrer, samt til å varsle avvik internt. Dette foregår i en kontinuerlig prosess, hvor også Arbeidsmiljøutvalget (AMU) er et aktivt organ.

Rutiner for varslings:

Verdal kommune har egne rutiner for hvordan den enkelte ansatte kan varsle. Når det gjelder saksbehandling av mottatte varsel, har det ikke vært egne rutiner for dette – utover det som følger av lovverk (bl.a. forvaltningslov og offentlighetslov). For å sikre at innkomne varsler blir behandlet etter gjeldende regelverk, er det utarbeidet egne rutiner for saksbehandling. Dette er behandlet i Arbeidsmiljøutvalget.

Klage- og tilsynssaker Helse- og omsorg

Klage/tilsynssak	Tilsynsmyndighet	Virksomhet sområde	Status
Tilsynssak – alvorlig hendelse meldt av kommunen	Fylkesmannen	Institusjons-tjenesten	Fylkesmannen har konkluderer med at kommunen har brutt forsvarlighetskravet i Helse- og omsorgstjenestelovens §4-1 . Uforsvarlig helsehjelp
Klagesaker på avslått tildeling av tjenester 13 st	Fylkesmannen	Forvaltnings- kontoret	12 klager sendt Fylkesmannen for behandling. 1 klage omgjort til innvilget (ikke sendt f.m), 6 medhold fra f.m, 3 klager under behandling hos f.m, 2 klager er opphevet av f.m og er under ny behandling i kommunen, 1 klage er opphevet av f.m og innvilget.
Klage på tjenesteyting	Fylkesmannen	Hjemme-tjenesten	Anmodning om lokal oppklaring fra f.m.
Tilsynssak 1	Fylkesmannen	BODA	Fylkesmannen i Trøndelag har funnet at det foreligger brudd på helse- og

Klage/tilsynssak	Tilsynsmyndighet	Virksomhet sområde	Status
			omsorgstjenesteloven § 4-1. Saken er under behandling. Avsluttende møte 01.04.19
Tilsynssak 2	Fylkesmannen	BODA	Fylkesmannen i Trøndelag har ikke funnet at det foreligger overtredelse av helselovgivningen. Lukket.
Tilsynssak 3	Fylkesmannen	BODA	Fylkesmannen i Trøndelag har ikke funnet at det foreligger overtredelse av helselovgivningen. Lukket.
Tilsynssak 4	Fylkesmannen	BODA	Under behandling.
Tilsynssak	Arbeidstilsynet	BODA	Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige psykiske belastninger -kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan Pålegg - Vold og trusler – rutiner Pålegg - Vold og trussel om vold – opplæring Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - plan for bistand Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring Under behandling (frist 30.04.19)
Tilsynssak	Fylkesmannen	Hjemme-tjenesten	Fylkesmannen har konkluderer med at kommunen har brutt forsvarlighetskravet i Helse- og omsorgstjenestelovens §4-1. Trygghetsalarmtjenesten
Tilsynssak	Fylkesmannen	Hjemme-tjenesten	Fylkesmannen konkluderer med at kommunen har brutt forsvarlighetskravet i Helse- og omsorgstjenestelovens §4-1 Nivå på tjenester
Klagesaker	Fylkesmannen	Hjemme-tjenesten	2 saker der klage rettet til Fylkesmannen er oversendt kommunen til lokal løsning.

Klage- og tilsynssaker Oppvekst

Fylkesmannen: «Tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen» i 2018. Kommunen fikk avvik på noen punkter som nå er rettet. Tilsynsobjekt var Vuku oppvekstsenter.

Kontrollutvalg – og påfølgende Revisjon Midt: «Vold fra elever mot voksne» - og avvikssystemet. Kontrollkomiteen reagerte på, etter varsel, at enkelte skoler nesten ikke hadde innrapporterte avvik. Senere ble dette fulgt opp av Revisjon Midt – etter forespørsel fra kontrollkomiteen spesifikt på temaet Vold fra elever mot ansatte. Tema er hvordan situasjoner håndteres, avvikssystem, oppfølging,

5stk 9A saker i 2018, med hhv 3 avvik som er rettet, 1 under behandling og 1 ferdig med medhold.

- 8 skolemiljøsaker. Tre av disse er lukket/avsluttet mens 6 fortsatt er under behandling, dvs. at vi enten ikke har fattet vedtak eller at vi venter på tilbakemelding fra skolen.
- 2 klagesaker på skolested der kommunen har fattet vedtak.
- 5 skoleskyss-saker. 4 fattet vedtak, 1 under behandling.
- 1 begjæring om sletting av dokument. Ferdig.
- 1 klage på gjennomføring spesialundervisning. Ikke avsluttet.
- 1 sak klage tilskudd barnehage. Vedtak fattet.

7 VEDLEGG – UNDERLAGSMATERIALE BRUKT I ÅRSBERETNINGEN

7.1 Til kap 2.2: Året 2018 – oversikt budsjettjusteringer

Oversikt over vesentlige budsjettjusteringer, vedtak i kommunestyret i 2018:

- Budsjett 2018 ble vedtatt med et innsparingskrav (reduerte budsjetttramme) på 10,5 mill på utvalgte virksomhetsområder. Vedtak om økt eiendomsskatt på nyåret 2018 halverte behovet for reduksjon i budsjetttramme fra 10,5 til 5,25 mill. 3,1 mill ble hentet fra reduksjon av innkjøpskostnader og vakanser i stab utvikling og virksomhetsstøtte. Fortsatt et restbeløp fra budsjettvedtak som gir utfordringer gjennom året.
- Budsjetttramme barnevern økt med 2 mill for å dekke opp for økte institusjonskostnader som oppstår på grunn av for få fosterheimsplasser. Budsjett rentekostnader økt med 1,5 mill som følge av forventet (og senere også realisert) renteøkning. Regnskapet viser at det var gode marginer på finansområdet, slik at finansområdet totalt viser et mindreforbruk for året. Ytelser til livsopphold ble reduseres med 0,5 mill- resterende finansiering lagt som innsparingskrav sammen med restbeløp fra sak over. Etter sommeren ble det vedtatt et rammenedtrekk på 5 mill fordelt på alle virksomheter til inndekning av foreløpig finansieringer i det opprinnelige budsjettet. Nedtrekk ble fordelt på virksomhetene etter fordelingsnøkkel basert på lønnsmasse.
- Finansiering av Ungdomslosprosjekt med 0,85 mill fra disposisjonsfond. Begrunnet i politisk vedtak fra 2017.
- Budsjett kjøp av tjenester fra Innherred brann og redning økes med 1,4 mill begrunnet i økte utgifter til nødnett. Budsjettøkning finansieres av forventet positiv pensjonsavregning på fellesområdet. Dette basert på anslag fra pensjonsselskapet.
- Vedtak om dekning av utgift som oppstår ved endring av praksis for anordning av variabel lønn på 8,715 mill. I 2015 ble praksis med 13. kjøring avsluttet og dette innebar reduserte utgifter dette året med medfølgende bedre driftsmargin. Budsjettøkning finansieres av den grunn ved bruk av disposisjonsfond. Praksisendring er et engangstilfelle for 2018.
- Vedtatt tilskudd til utbygging av bredbånd med kr 5,97 mill, budsjettøkning finansieres ved bruk av disposisjonsfond i 2019. Fremme bolyst og mulighet til næringsvirksomhet i hele kommunen.
- Sikringstiltak mot erosjon og ras i Brokskitbekken på Stiklestad og distriktsandel. Kommunestyret garanterer for et distriktstilskudd på 20 % av anleggskostnad anslått til 8 mill. NVE dekker resterende anleggskostnad. Utgiften på 1,6 mill finansieres ved bruk av disposisjonsfondet i 2019.

- Kostnadsramme på Holmen bru økt med 1,5 mil, midlene tatt fra budsjettpost kommunale veier uforutsatt.
- Låneopptak i investeringsbudsjett reduseres med 22,1 mill og momskompensasjon reduseres med 5,8 mill. Årsak til redusert behov er forsinket oppstart av ombygging og utbygging av Vinne skole.

7.2 Til kap 4.3.1: Metode brukt i beregning av underliggende drift

Om begrepet bærekraftig:

Kommuneloven har minimumsregler for styring av kommuneøkonomien. Disse reglene er utformet slik at kravene til styring av kommunens økonomi ikke skal komme i konflikt med kommunalt selvstyre. Det er derfor et stort spenn fra kommunelovens minimumsbestemmelser til lovens ideal om best mulig husholdning med kommunens ressurser. I forarbeidene til kommuneloven er begrepet «bærekraftig økonomi» brukt for å si at økonomistyringen skal ha et langsiktig perspektiv. I dette ligger at kommunens økonomi bør styres slik dagens ressursbruk ikke truer velferden til kommunens innbyggere i fremtiden. Altså, dagens utfordringer skal ikke løses ved å skyve regningen foran seg til fremtidige år.

Hvorfor tallene for driftsmargin korrigeres:

Regnskapsresultater som presenteres i kommuneregnskapet er standardiserte og følger oppstillingsplaner i lov og forskrift. Det er mulig å gjøre beregninger på tallene som kan si noe mer om regnskapsresultatet er bærekraftig. Slike beregninger har naturligvis innslag av skjønnsmessige vurderinger, og må ikke oppfattes som tall som skal erstatte de offisielle tallene. De korrigerede tallene er heller ikke sammenlignbare med tall fra andre kommuner og tall fra Kostra. I tillegg kommer at begrepet bærekraftig økonomi i seg selv er et lite presist begrep i beregningsteknisk sammenheng, slik at rommet for tolkning er relativt stort.

Det følger av den kommunale regnskapsmodell at netto driftsresultat er et bedre måltall på kommunens driftsøkonomi enn bunnlinjen i kommuneregnskapet. Bunnlinjen i kommuneregnskapet (mer/mindreforbruket) er mer å betrakte som et tall for budsjettavvik enn det er et tall som kan si noe om resultatet er godt eller dårlig. Den enkle tilnærmingen videre er at netto driftsresultat over tid er den beste indikatoren på om kommunens økonomi er bærekraftig. I dette ligger at forhold i de enkelte år kan gi noen forstyrrelser i tallene slik at årets resultat ikke er representativt for normalåret. Teknisk beregningsutvalg for kommuneøkonomi (TBU), Kommunaldepartementet og Fylkesmannen bruker i sin veiledning et mål for sunn økonomisk balanse på minimum ca 2% netto driftsresultat. Resultatkravet regnes i prosent av kommunens driftsinntekter. Med driftsinntekter menes sum driftsinntekter, slik de fremgår av hovedoversikt driftsregnskap.

Nærmere om de ulike korrigeringsmetodene anvendt på kommunens tall:

I beregningene har vi foretatt korrigeringer på netto driftsresultat for å teste om resultatet er tilstrekkelig stort når vi regner om tallet til et representativt normalnivå. Altså et resultat som er mer egnet til å si noe om utviklingen fremover i tid. Dvs at vi korrigerer for spesielle forhold i det enkelte år som ikke er representativt for normalåret. Helt til slutt beregner vi også et alternativ som ligger så nært opp til årsresultat etter regnskapsloven som det er mulig å komme med informasjonen i kommuneregnskapet.

Metode 0: Bruker offisielle tall slik de fremgår av kommunens regnskap, kostra osv. Viser klar forbedring i perioden 2015-2017, men snur for 2018. Resultatene ligger over anbefalt minstenivå på 2% for 2016-2017, men er langt under minstenivå i 2018.

Metode 1: Korrigerer for at bruken av bundne fond indirekte har påvirket utgiftsnivået til kommunen. Årsaken ligger i feil nivå på selvkosttjenester og bruk av øremerkede inntekter tidligere år. Korrigering for bruk/avsetning bundne fond er en korreksjon som er godt beskrevet i litteraturen, for eksempel i boken Kommuneregnskapet av Øyvind Sunde. Mange kommuner gjør slik korreksjon når årsresultatet skal analyseres. Korreksjonen viser at resultatet for 2015 og 2016 fremstår som noe svakere, mens resultatet for 2018 er omtrent uendret. Se kapittel 4.7 selvkost for en nærmere beskrivelse av behovet for korrigering.

Metode 2: Korrigerer for at premieavvik og amortisering av premieavvik pensjon har påvirket netto driftsresultat. Føring av premieavvik og amortisering inneholder differansen mellom betalt pensjonspremie og teoretisk beregnet gjennomsnittlig pensjonskostnad for både året (årets avvik er premieavvik) og tidligere år (tilbakeføring av tidligere års premieavvik er amortisering). Beløpene er derfor ikke relevante for betalte premier for året. Effekten av dette korrigeres derfor bort slik at tallene blir mer representative for året. Tallene for 2018 blir i liten grad påvirket av korrigering, mens det er relativt store korreksjoner i årene før 2018. Årsaken til at korrigeringsbehovet avtar, er at inntektsført premieavvik bare avviker ca 650.000 kr fra utgiftsført amortisering. I årene som kommer vil amortiseringsdelen (utgiftsføring av premieavvik som er inntektsført i tidligere år) øke, uten at det er gitt at premieavviket skal øke. Økt amortisering og lavere årlig premieavvik har sammenheng med at Kommunaldepartementet har gjort flere tilpasninger i beregningen av pensjonskostnad. Amortiseringsperioden er kortere, rentesatser endret mv. Fram til i år har regnskapsresultatet i kommunen fått en relativ stor forbedring som følge av at inntektsføringen langt oversteg amortiseringskostnaden. Dette forholdet mellom premieavvik og amortisering har avtatt gradvis som følge av at amortiseringsandelen øker. Det er derfor ikke usannsynlig at forholdet snur fra inntektsføring til utgiftsføring i årene som kommer. Korrigering for premieavvik og amortisering er også en type korrigering som ofte gjøres i analysene hos mange kommuner og his KS og Kommunal Rapport.

Metode 3: Skatteveksten nasjonalt de siste tre årene har vært langt over det som ble varslet i statsbudsjettet. Varslet skattevekst er basert på prognoser fra Finansdepartementet. Det har vist seg at faktisk skattevekst har ligget langt høyere enn prognosene, noe som har gitt prognoseavvik over det normale nivået. Det er ingen grunn til å tro at dette vil bli en varig situasjon. For å normalisere skatteveksten har vi her byttet ut faktisk skatteinntang med den skatteinntangen som lå i

statsbudsjettprognosene. Dette vil være et mer nøkternt anslag på normalsituasjonen. Korrigering for merskatt svekker årsresultatene betydelig i 2016 til 2018.

Vi har i år også tatt inn andre poster vi mener er ekstraordinære (altså ikke representative for normalåret). Samlet korreksjon er slik, beløp i hele tusen:

Ekstraordinære poster	2015	2016	2017	2018
Skatteinntekter	728	-11 185	-7 791	-11 278
Oppretting 13. kjøring lønn	-8 715			8 715
Eiendomskatt	-460	-460	-460	2 300
Totalt ekstraordinære poster	-8 447	-11 645	-8 251	-263

Selv om skattetallene for 2018 er «oppblåste», så er det et par elementer som trekker motsatt vei. Kommunen måtte rette opp prinsippene for periodisering av lønn. Det medførte en ekstra utgift på 8,7 mill kr. Denne korrigeringen ble finansiert fra disposisjonsfond. Ekstraavgiften påvirker ikke årsresultatet, men netto driftsresultatet påvirkes. Dette fordi netto driftsresultat er definert som et resultat av eksterne poster. Bruk av fond er da ikke en ekstern post. Netto driftsresultat hadde vært 8,7 mill kr bedre om denne ekstra utgiften ikke hadde vært regnskapsført i 2018.

Videre er det et engangstap i eiendomsskatteinntekter på 2,3 mill kr.

Korrigert for alle 3 forhold viser tallene nå at netto driftsresultat er omtrent på nivå med det korrigerende tallet. Netto driftsresultat ligger fortsatt som et negativt tall.

Metode 4: Her erstattes avdrag med avskrivninger, slik at det er verditapet på eiendeler som påvirker resultatet, og ikke nedbetaling av lån. Dette er tilnærmet slik det ville blitt gjort i et regnskap etter regnskapsloven, og er slik sett det resultatet som ligger tettest opp til årsresultatet for en bedrift. Det er nå gjort så mange korrigeringer at måltallet på 2% netto driftsresultat ikke gir samme mening. Men det er åpenbart at en virksomhet som fører etter regnskapsloven må ha overskudd for å vedlikeholde egenkapitalen. Dermed må resultatet ligge over 0% i normalåret. De korrigerende tallene for 2018 ligger på minus 2,7%. Endringen fra i fjor er påvirket av at investeringer er på vei opp. Dette betyr at vi har mere anlegg som har verditap, og det kreves mer margin for å opprettholde kapitalen. Tallene påvirkes også av at årets gjennomgang av anleggsregister viser at det er gjort beregningsfeil i tidligere år som har gitt kommunen for lave avskrivningsutgifter. Avskrivninger påvirker hverken netto driftsresultat eller årsresultatet til kommunen, slik at de tallene er riktige. Men indirekte påvirkes avdragskravet, og blir dermed en av flere årsaker til at avdragene øker i årene.

Den store virkningen avskrivninger gjør på de korrigerende tallene gir grunn til ettertanke med utgangspunkt i at kommunen skal inn i en periode med store investeringer. Nye investeringer og låneopptak vil øke renter og avskrivninger (kapitalslit på bygninger). Svake resultat etter metode 4 kan

Vedlegg – underlagsmateriale brukt i årsberetningen - Årsberetning § 27 samarbeid: Kemner, IKT og Jus

således være en indikasjon på at det er behov for omstillingstiltak for å rydde plass til økte utgifter til investeringene.

7.3 Årsberetning § 27 samarbeid: Kemner, IKT og Jus

Årsberetningen er lagt inn i den form den foreligger i regnskap til Levanger kommune. Levanger er vertskommune for samarbeidet.

Levanger kommunene på vegne av vedtatt fordelingsskemaet.

Kommunesamarbeid Kemner, IKT, Innkjøp og Jus (KIJK)

I vedtektenes kap 3 er samarbeidets formål angitt:

«KIJK skal utføre oppgaver på vegne av de deltagende kommunene:

- *Kommunens oppgaver og myndighet etter skattebetalingsloven*
- *Drift og utvikling av kommunens ikt-infrastruktur*
- *Anskaffelser og oppfølging av innkjøpsavtaler*
- *Juridisk bistand og advokattjenester til den kommunale organisasjonen»*

Samarbeidet er opprettet fra 01.01.2018, og enhetene i samarbeidet har tidligere ikke vært i samme enhet. 2018 er derfor vårt første driftsår, og året har i stor grad blitt brukt til å kartlegge utfordringer og forsøke å finne strukturer både innad i samarbeidet og ut mot de samarbeidende kommunene.

Ut fra utgangspunktet som vi hadde med oss inn i samarbeidet 01.01.2018 er det daglig leders vurdering at samarbeidet har utført de over nevnte tjenester på en så god måte som mulig. Vi har gjennom året hatt god utvikling på alle utfordrende områder som IKT, kommuneadvokat og innkjøp.

Kemneren blir i mindre grad påvirket av endringer i organisering, og arbeidet på dette området har i 2018 vært stabilt godt.

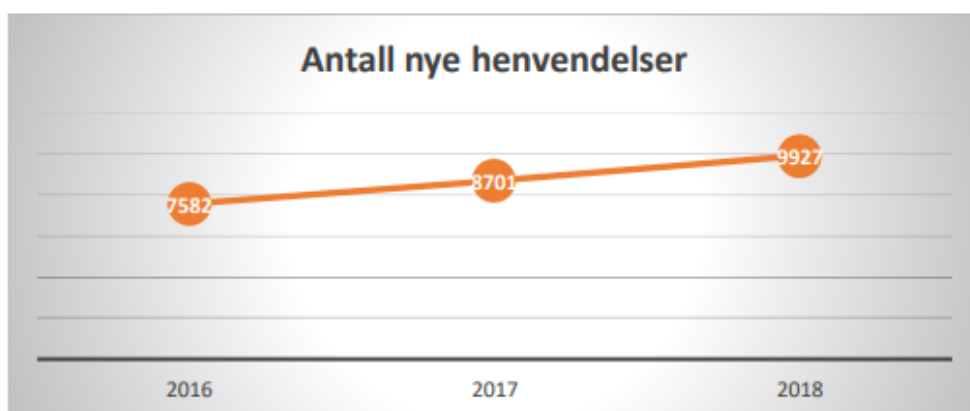
Innkjøp og kommuneadvokat:

Innkjøpsfunksjonen har i 2018 bestått av 2 hele stillinger som ble overført fra økonomienheten i Innherred Samkommune. Fra fagansvarlig for innkjøp har det i lengre tid og i hele 2018 vært varslet om at enheten ikke har tilstrekkelig ressurser til å møte alle behov i de samarbeidende kommunene. Enheten har i tillegg til de definerte oppgaver tatt ekstra ansvar for blant annet bilordningen både i Verdal og Levanger kommune fram til begge kommuner fikk på plass bilansvarlige. Dette har vært en meget tidkrevende oppgave. Innkjøp har vært aktive bidragsytere i store anskaffelser, samt ansvarlig for utrulling av e-handel i kommunene. Parallelt med daglig drift har fagansvarlig innkjøp i tillegg vært aktiv i arbeidet med planlegging av et nytt innkjøpssamarbeid mellom kommunene Verdal, Levanger, Inderøy, Steinkjer, Verran og Snåsa. Samarbeidet hadde oppstart 01.01.2019.

Ved oppstart av samarbeidet i januar 2018 besto det juridiske teamet av en advokat, som også er daglig leder for selskapet, og en advokatfullmektig. Etterspørsel etter advokattjenester har hele året vært stor, og var første halvdel av 2018 så stor at det ikke var mulig å være i nærheten av å møte de samarbeidende kommunenes behov. Dette viste seg spesielt på barnevernssiden, hvor kjøp av eksterne advokattjenester over flere år hadde vært veldig høyt. Styret besluttet derfor at det juridiske teamet skulle utvides med en fast stilling om advokat, og stillingen ble besatt fra 15.08.18. I etterkant av dette har det juridiske teamet fungert bedre mer helhetlig som juridiske veiledere/internadvokater og vi ser at kjøp av eksterne advokattjenester har gått betraktelig ned, spesielt innenfor barnevern. Vi ser også at et mer systematisk og tettere samarbeid opp mot barneverntjenestene er en stor fordel både for alle enheter. Siste halvdel av 2018 har to hele advokatstillinger i hovedsak vært benyttet til barnevernssaker. Som følge av at IKT sjefen sa opp sin stilling og i praksis forlot stillingen sin 15. juli, har daglig leders ressurs i stor grad vært benyttet på IKT siste halvår av 2018. I ordinær drift vil enheten ha økt kapasitet også på andre områder enn barnevern.

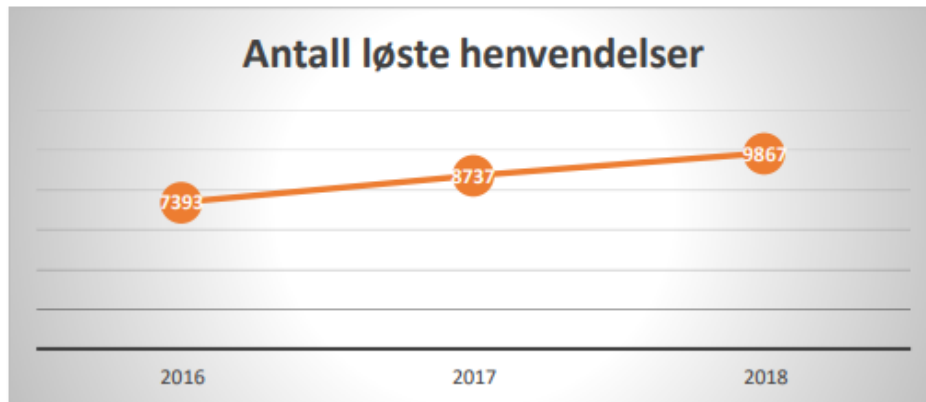
IKT

Aktiviteten hos IKT-enheten har vært høy gjennom hele året. Utviklingen av antall henvendelser inn via vårt kundeoppfølgingssystem, har økt med ca 25% i løpet av siste to år. Tendensen er at henvendelse blir mer komplekse og krever lengre saksbehandlingstid.

FIGUR 1: UTVIKLINGEN AV HENVENDELSER TIL IKT-ENHETEN

Økt aktivitet i tjenesteområdene ute i kommunene og de eksterne kundene IKT-enheten støtter, medfører økt volum på aktiviteter, prosjekter, oppgaver og henvendelser som IKT-enheten behandler. Den økte mengden medfører at uløste henvendelser inn til IKT-enheten blir med over til neste periode. Det vil si at antall henvendelser inn er større enn antall løste saker.

FIGUR 2: UTVIKLINGEN AV ANTALL LØSTE SAKER HOS IKT-ENHETEN

Antall lisensierte brukere IKT-enheten håndterer henvendelser fra, eksklusive elever, er totalt 3896. Totalt er det 6018 påloggende PCer som driftes, inklusive elever-PCer, og antall servere som driftes og vedlikeholdes er over 200.

I tillegg til dette opplever IKT-enheten økt etterspørsel og behov for deltakelse fra enheten i ulike utviklingsprosjekt i kommunene.

Fokus i 2018 for IKT-enheten var å etablere infrastruktur som støtter moderne samhandling og de kravene som må være på plass for at kommunene skal kunne starte sin digitale transformasjon. En kommune er en kompleks organisasjon, hvor umoderne og eldre fagsystem ikke støtter dagens krav til integrasjon og modernisering. Den umoderne arkitekturen krever mye ressurser og det har vært jobbet med automatisering av de mest tidkrevende manuelle henvendelsene. Identitetsforvaltning har vært hovedfokus, og det fortsetter i 2019. Etablering av ny løsning for lukket nett applikasjoner ble startet i 2018 og fortsetter i 2019. Denne ble pilotert i 2018, med svært gode tilbakemeldinger på brukervennlighet.

2018 har vist at det er behov for en grunnleggende gjennomgang av grensesnittet opp mot de samarbeidende kommunene. Dette gjelder innenfor alle sektorer og både i forhold til økonomi og arbeidsprosesser. Dette arbeidet er planlagt og klart for igangsetting fra 2019.

Kemner

I henhold til skattebetalingsloven av 17.06.2005 nr. 67 § 2-8 jf. «Instruks for skatteoppkrevere» fastsatt av Skattedirektoratet 8. april 2014 har Kemnerkontoret har følgende hovedoppgaver:

- Føre, avstemme og avlegge skatteregnskapene for Levanger og Verdal i samsvar med gjeldende instruks og retningslinjer
- Sikre og innfordre de krav Kemnerkontoret har til innkreving

- Kontrollere at arbeidsgiverne i Levanger og Verdal etterlever sine plikter etter ligningsloven, skattebetalingsloven og folketrygdloven og forskrifter gitt med hjemmel i disse lovene (arbeidsgiverkontrollen)

I tillegg har Kemnerkontoret i 2018 vært sekretariat for skatteutvalgene i Levanger og Verdal.

Resultatrapportering vedrørende innfordringen (krav fastsatt av Skatteetaten v/Skatt Midt-Norge):

Styringsparameter	Skatteart	Resultat pr. 31.12.2018	Resultatkrav	Differanse
Andel totalt innbetalt skatt og avgift av sum krav:	Restskatt personlige skattytere, 2016:	97,8 %	96,5 %	1,3 %
	Utskrevet forskuddsskatt personlige skattytere, 2017	99,9 %	99,4 %	0,5 %
	Forskuddstrekk, 2017	100,0 %	99,9 %	0,1 %
	Arbeidsgiveravgift, 2017	100,0 %	99,8 %	0,2 %
	Restskatt upersonlige skattytere, 2016	99,8 %	99,4 %	0,4 %
	Utskrevet forskuddsskatt upersonlige skattytere, 2017	99,9 %	99,9 %	0,0 %

Resultatrapportering vedrørende arbeidsgiverkontrollen (krav fastsatt av Skatteetaten):

Styringsparameter	Resultat pr. 31.12.2018	Resultatkrav 2018
Antall arbeidsgivere i Levanger og Verdal som har vært gjenstand for kontroll:	Antall: 65 (5,0 %)	Antall: 64 (5,0 %)*
Andel avdekkingskontroller med avdekket beløp:	86 %	50,0 %
Saksbehandlingstid hos SKO (Påbegynt til Fullført kontroll (EK01-PÅ) til (EK01-FU))	88 % 94 % 100,0%	80 % innen 4 mnd 95 % innen 6 mnd
		100 INNEN 1 ÅR

Økonomisk status

Kostnadene fordeles mellom deltakerkommunene etter innbyggertall pr. 01.01. i regnskapsåret. Innen enkelte deler av området ble det ved utarbeidelsen av budsjettet ikke tatt høyde for alle kostnadene som ville påløpe innen området, spesielt gjaldt dette enkeltposter innen innkjøp og jus. Gjennom hele 2018 er det rapportert et merforbruk fra enheten, dette var spesielt knyttet til IKT og økte kostnader innen området. Lisenser og service/driftsavtaler er områder hvor det oppleves en vekst utover det som det var tatt høyde for i budsjettene. Dette er områder hvor det må forventes en

vekst også i årene som kommer, ikke minst på bakgrunn av økt digitalisering av tjenester. Mer forbruket ble redusert gjennom vakanser i stillinger gjennom året, men ikke nok til å dekke inn merforbruket.

Kompetanseplanlegging og rekruttering

Kemneren i Innherred kommunesamarbeid har pr. 31.12.2018 tilstrekkelig ressurser og kompetanse til å løse de lovpålagte arbeidsoppgavene innen skatteregnskap, innfordring og arbeidsgiverkontroll. Alle medarbeiderne har i løpet av året deltatt på kurs og møter for kompetanseheving og oppdatering. Det er tilsatt en ny medarbeider som har oppstart i 2019. Tilsettingsprosessen viste at man hadde flere søkere med etterspurt bakgrunn og det oppleves ikke som vanskelig å rekruttere innen dette feltet.

Det er i 2018 rekruttert en ny advokat, og man hadde bare to søkere på stillingen. På dette området er det en utfordring at det pr. i dag er meget godt arbeidsmarked også innenfor privat sektor i Trøndelag. For fremtiden må man sikre at kommunen har et godt og attraktivt fagmiljø, samtidig som man sikrer at kommunen kan tilby konkurransedyktige lønnsvilkår.

Den totale kompetansen i IKT-enheten skal gjenspeile de kravene enheten har for sine leveranser til kommunene. Det er stort sprik mellom hva ansatte ute i virksomhetsområdene forventer av IKT og det enheten klarer å levere med den totale ressurskapasiteten. Innenfor fagområdet skjer det enorme endringer, som krever kompetanseheving i form av kurs og annen opplæring.

IKT-enheten starter en kartlegging ute i virksomhetsområdene for å avklare kompetansebehovet. På kort sikt er det omprioritering av oppgaver, som medfører forringet kvalitet på IKT-enhetens leveranser. Det langsiktige er å økte antall ansatte med ny kompetanse som kan bidra direkte til å understøtte de endrede behovene til kommunene.

Utfordringen med å rekruttere riktig og nødvendig kompetanse i dag og fremtiden er lønnskostnader. Konkurransen om kompetansen og den rette medarbeideren er sterk, da både privat og offentlig står foran den store endringen i hvordan tjenesteproduksjonen gjennomføres.

7.4 Årsberetning § 27 Brann og Redning

Årsberetningen er lagt inn i den form den foreligger i regnskap til Levanger kommune med unntak figur brannutrykninger Levanger. Levanger er vertskommune for samarbeidet.

Innherred brann og redning (IHBR)

Brann og redning (IHBR) har i 2018 med sikkerhet aktivt reddet minst 4 menneskelig og mange dyreliv. Videre har det bl.a. blitt reddet store verdier pga. hurtig innsats under brannen i Kirkegata sommern 2018.

IHBR har samarbeidet med ulike enheter i kommunen for å bedre brannsikkerheten både for den enkelte innbygger, men også for å ivareta fredet og vernet trehusmiljø.

IHBR har samarbeidet også med andre offentlige etater, private aktører og blant befolkningen ellers for å bedre både brannsikkerhet og å minske risiko for ulykker.

IHBR har gjennomført aktiviteter i 2018 i samsvar med planlagte/ budsjettet. Det vil alltid være noen endringer på dette i forhold til antall og type utrykninger, samt hva som kommer av innspill til aktivitet fra Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap

IHBR har arbeidet godt sammen med andre enheter for å sette fokus på brannrisikoreduserende tiltak blant risikoutsatte grupper.

IHBR har startet opp og fått veldig god respons på tilsyn og feiing på fritidsboliger.

IHBR har samarbeidet godt med byantikvaren for å på plass brannsikringsplan for trehusbyen.

IHBR har gjennomført aktiviteter i 2018 i samsvar med planlagte/ budsjettet. Det vil alltid være noen endringer på dette i forhold til antall og type utrykninger, samt hva som kommer av innspill til aktivitet fra Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap

Årsregnskapet for IHBR viser et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr. 0,-. Regnskapet viser at det ikke har vært noen økning i totale utgifter etter at IHBR ble eget juridisk selskap. I regnskapet er fordeling av utgiftene foretatt i henhold til vedtektene. Etter at Levanger kommune har dekket kostnaden ved drift av «Beredskap Ytterøy» særskilt, er det tilbakeført drøyt 286.000,- kroner til deltakerkommunene på bakgrunn av vedtatt fordelingsnøkkel.

**Til kommunestyret i
Verdal kommune**

Revisjon Midt-Norge SA
Postboks 2565
7735 Steinkjer

Besøksadresse:
Fylkets Hus
Seilmakergata 2
7735 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no

T +47 907 30 300

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Verdal kommunes årsregnskap som viser kr 795.222.315,11 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 9.573.712,15. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Verdal kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» under uttalelse om øvrige lovmessige forhold.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal

regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Steinkjer 8. april 2019

Knut Tanem
registrert revisor
oppdragsansvarlig

Kommunestyret i Verdal kommune

Kontrollutvalgets uttalelse om Verdal kommunes årsregnskap for 2018

Kontrollutvalget har behandlet Verdal kommune sitt årsregnskap for 2018 i sak 17/19.

Grunnlaget for behandlingen er avlagt årsregnskap med noter, årsberetning, samt revisjonsberetning, datert 8.april 2019.

Ansvarlig revisor og administrasjonen orienterte kontrollutvalget i kontrollutvalgets møte den 6.5.2019.

Verdal kommunes driftsregnskap for 2018 er gjort opp med en total ramme til fordeling drift med 795 222 315 kroner og et regnskapsmessig mindreforbruk på 9 573 712 kroner. Verdal kommune oppnådde et negativt netto *drifts*resultat på 8 636 288 millioner kroner, som er minus 0,72 % av brutto driftsinntekter og er under anbefalt måltall på 1,75%.

Årsregnskapet med noter samt årsrapporten med årsberetningen for 2018 er grundige og oversiktlige dokumenter. Kontrollutvalget mener dokumentene gir brukerne god informasjon om virksomheten i 2018 og den økonomiske stillingen pr. 31.12.2018.

Kontrollutvalget har ingen merknader til årsregnskap for 2018 og anbefaler kommunestyret om å godkjenne regnskapet.

Verdal, 6.mai 2019

(sign. Kristine Kulstad, Nestleder av kontrollutvalget.)

Kopi: Formannskapet i Verdal kommune

Verdal kommune
Kommunestyret
Johannes Bruns gata
2 7650 VERDAL

Vår saksbehandler: Torbjørn Brandt, tlf. 930 65 722
E-post: torbjorn.brandt@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 18/428-13
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 07.05.2019

Oversendelse av kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for 2018

Kontrollutvalget i Verdal behandlet i sak 17/19 *Kontrollutvalgets uttalelse om Verdal kommunes årsregnskap for 2018*. Det ble fattet følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget vedtar forslaget til uttalelse angående årsregnskap 2018.

Uttalelsen oversendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Vedlagt dette brevet følger selve uttalelsen.

Ber om at kontrollutvalgets uttalelse legges ved som kopi i forbindelse med formannskapets behandling av saken og at uttalelsen følger som vedlegg i saken til kommunestyrets behandling av årsregnskapet for 2018. Det skal dermed ikke legges frem en egen sak eller noen innstilling fra kontrollutvalget, hverken til formannskapet eller kommunestyrets behandling av årsregnskapet.

Om det er noen spørsmål i denne forbindelse, ta gjerne kontakt med undertegnede på telefon 930 65 722 / 46822 369 eller på epost: torbjorn.brandt@konsek.no.

Ha en fortsatt fin dag.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Torbjørn Brandt
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Vedlegg:

Kontrollutvalgets uttalelse om Verdal kommunes årsregnskap for 2018 (signert)

Formannskapet i Verdal kommune.

Postadresse:
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Fakturaadresse:
Kongensgt. 9
7013 Trondheim
post@konsek.no

Telefon: 468 51 950
Bank: 8601.13.04038
Org.nr: 988 799 475

Verdal kommune.

Låneporteføljen

Rapport 31. desember 2018.

Forklaring av ord og uttrykk finnes på siste side i rapporten.

Innhold:

Kommuner og fylkeskommuner skal avgi rapportering i hht. *Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning*. Slik rapportering er omfattende. For å gjøre rapportens innhold lettere tilgjengelig, er rapporten delt i to deler:

- Kort sammendrag.
- Rapportering i hht. krav i forskrift og eget finansreglement.

I den første delen, «kort sammendrag», kan man kjapt skaffe seg oversikt over vesentlige nøkkeltall i låneporteføljen. Den andre delen, som er mer omfattende, tilfredsstiller kravene til rapportering i forskriften og kommunens eget finansreglement.

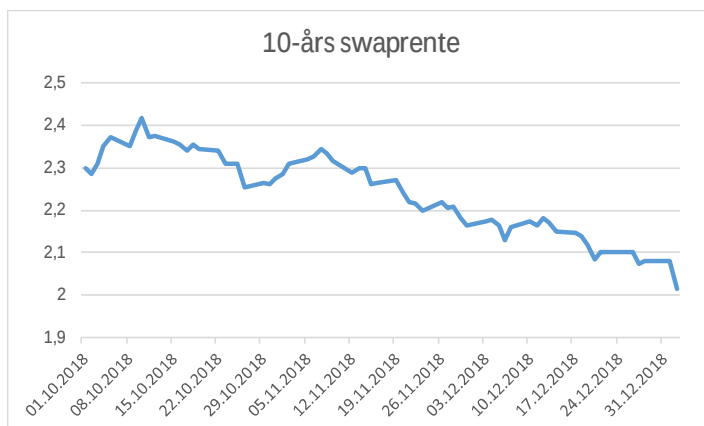
Kort sammendrag:

Låneporteføljen består av lån som samlet har et volum på 1.337 millioner kroner. Lånene er etablert i Kommunalbanken, KLP og verdipapirmarkedet. Gjennomsnittlig porteføljerente pr. årsskiftet er 2,36%. Det er etablert fastrenter - og til sammen utgjør disse posisjonene 26% av lånenes totalvolum. Låneporteføljen er satt sammen av lån som i gjennomsnitt har 8,9 år til forfall. Ett lån forfaller til innfrielse i løpet av de neste 12 måneder. Dette er et verdipapirlån pålydende 109 millioner med forfall i mars 2019. Lånet utgjør 8% av låneporteføljen. Durasjonen i låneporteføljen er 0,82 år. Porteføljens sammensetting er i samsvar med kommunens finansreglement og samlet finansiell risiko vurderes å være tilfredsstillende.

Rapportering i hht. krav i forskrift og eget finansreglement.

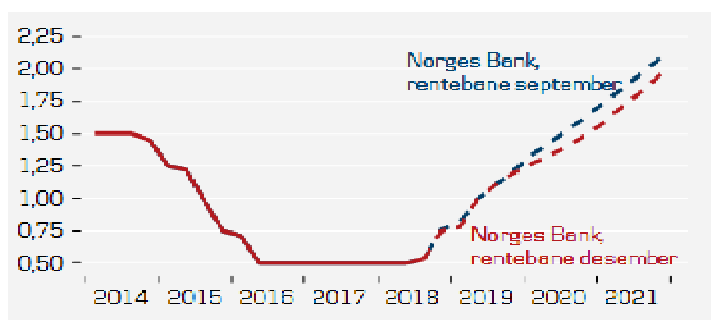
Markedet for lån med kommunal risiko.

Den siste delen av 2018 ble preget av økende tendens til usikkerhet i de internasjonale kapitalmarkedene. Blant annet har frykten for handelskrig mellom USA og Kina vært et sentralt tema. Videre har vi Brexit som ruller videre, frykt for renteoppgang i USA, usikkerhet omkring Italia og deres store statsgjeld, samt en oljepris som var fallende i siste del av året. I sum har dette medført lavere risikovilje, fallende børser og lavere nivå på lange renter. Dette kan illustreres med en figur som viser utviklingen i den norske 10-års swaprenten:

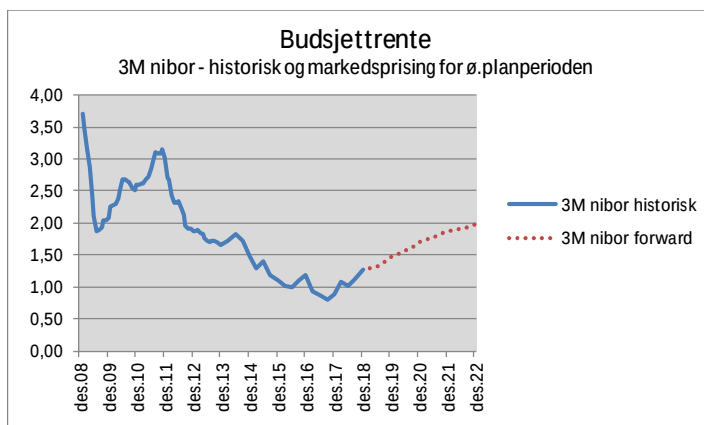

I USA håpet mange at sentralbanken skulle ta en pause i rentehevingene mot slutten av 2018, men dette viste seg ikke å holde da de på nytt hevet med 0,25 prosentpoeng i desember. Likevel ble antallet forventede rentehevinger for 2019 nedjustert fra 3 til 2, mens anslaget for langsiktig nøytral rente ble hevet fra 2,75% til 3%.

Norges Bank har holdt styringsrenten i ro i desember, etter at den ble hevet i september. Også her hjemme har forventningen til fremtidige rentehevinger kommet noe ned. Dette samtidig med et betydelig fall i oljeprisen og en svekket krone. EUR/NOK ligger nesten oppe på 10 ved årsskiftet. Figuren viser Norges Banks styringsrente, samt deres framskriving av rentebanen i hhv. september og desember.

Alle lånene i porteføljen (ikke Husbanklån) rentereguleres med basis i 3M niorrente. Figuren under viser historisk utvikling for denne renten, samt FRA-kurven som viser hvilket nivå markedsaktører forventer den vil ligge på de nærmeste årene.

Den europeiske sentralbanken understreket før nyttår at nedsiderisikoen har økt - og europeiske sentimentindikatorer skuffet i desember. I Sverige hevet Riksbanken styringsrenten med 0,25 prosentpoeng og det indikeres ny heving med 0,25 prosentpoeng i 2. halvår 2019, men det uttrykkes samtidig stor usikkerhet.

Fra långiversiden betraktes lån med kommunal risiko som god kvalitet - og marginene har ikke endret seg mye i siste del av 2018. Kommunalbanken har holdt marginen på sine langsiktige, flytende niborlån uendret på 0,60 prosentpoeng.

Sammensetning av låneporteføljen.

Porteføljen er satt sammen av lån fra Kommunalbanken og KLP. I tillegg er det etablert ett sertifikatlån via verdipapirmarkedet.

Långiver	31.des.18	andel
Kommunalbanken	1 128	0,84
KLP	100	0,07
Verdipapirmarkedet	109	0,08
(tall i mill)	1 337	1,00

Endringer i låneporteføljen/risikoeksponering i perioden (september - desember).

Refinansiering.

Kommunens sertifikatlån pålydende 109.015.000,- kom til forfall den 19. september. I den anledning ble det avholdt anbudskonkurranse for nytt lån (refinansiering) den 12. september. Beste pris kom fra DnB Markets som har tilrettelagt et sertifikatlån med tilsvarende volum som kom til forfall. Renten på det nye lånet er på 1,177% i hele lånets løpetid og det skal innfris i sin helhet IMM mars 2019.

Bortfall fastrente.

Fastrente på 4,615% for 50 mill kom til forfall den 19. desember.

Avdrag.

Det er betalt et avdrag på 37.979.950,- mot lån i Kommunalbanken i desember.

Løpetid på lånene.

De fleste lånene i porteføljen har lang løpetid. Lang løpetid gir lavere refinansieringsrisiko, men langsiktige lån er dyrere (har høyere margin) enn lån med kortere løpetid. Langsiktige lån med flytende rente og margin i Kommunalbanken har ved årsskiftet en margin på 0,6 prosentpoeng, noe som gir en rente på 1,88%. Det vil være en avveining i hvilken grad man skal benytte kortsiktige lån til å finansiere langsiktige velferdsgoder, men finansreglementet åpner for slikt. Kommunen benytter seg av lån med noe kortere løpetid, og ett lån, pålydende 109 mill., kommer til forfall i mars 2019. Renten på dette lånet, som utgjør 8% av låneporteføljen, er 1,177%. Tabellen viser alle lån i porteføljen med saldo, hvor stor andel hvert lån utgjør av låneporteføljen, innfrielsesdato og antall år til forfall.

Vektet løpetid på lån.

Långiver	saldo 31.12.2018	andel av samlet volum	forfall/ innfrielse	Løpetid (år) (tid til forfall)
Sertifikatlån FF 210319 (DnB)	109 015 000	0,082	mars 2019	0,2
Kommunalbanken FRN +25 forfall 6/21	200 000 000	0,150	juni 2021	2,5
Kommunalbanken FRN +36 forfall 6/20	178 411 351	0,133	juni 2020	1,5
Kommunalbanken flytende margin m/ avdrag	58 890 000	0,044	mars 2038	9,7
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	76 700 000	0,057	mars 2037	18,4
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	130 000 000	0,097	mars 2031	12,3
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	24 337 850	0,018	desember 2025	7,0
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	69 200 000	0,052	desember 2030	12,1
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	46 000 000	0,034	juni 2027	8,5
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	28 817 980	0,022	mars 2026	7,3
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	69 563 530	0,052	desember 2028	10,1
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	42 800 000	0,032	juni 2026	7,5
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	129 000 000	0,097	mars 2030	11,3
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	73 800 000	0,055	desember 2036	18,2
KLP fast rente 2,34% til 6/25, FF 12/2060	100 000 000	0,075	desember 2060	21,3
	1 336 535 711	1,000	Vektet løpetid (år):	8,9

Lån som skal innfris/må refinansieres de neste 12 mndr.

Om kommunens låneportefølje.

Lånene i Kommunalbanken er av 2 ulike typer:

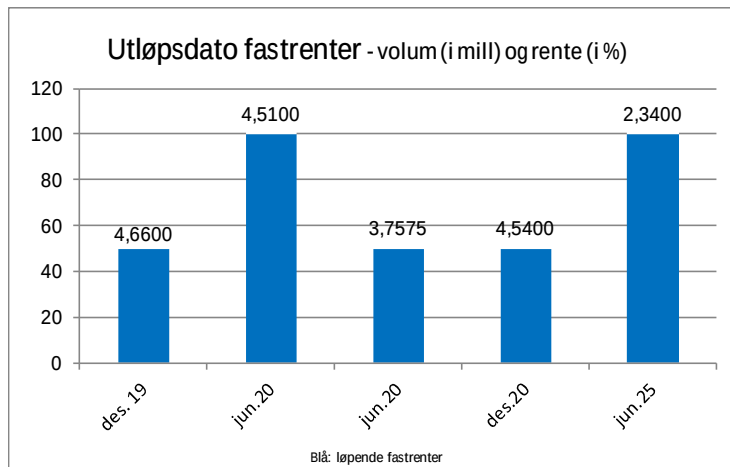
1. Lån med flytende rente basert på 3M nibor med tillegg for en margin som kan endres på kort varsel (flytende margin). Denne marginen har vært 0,6 prosentpoeng i hele 2018. De fleste av disse lånene har ikke løpende avdrag, men årlig avdragskostnad beregnes mot slutten av året og tilstrekkelig avdrag betales inn ved ordinær rentetermin i desember.

2 To av lånene i Kommunalbanken har flytende rente på samme måte som beskrevet ovenfor, men løpetiden på disse 2 lånene er kortere med forfall i 2020 (178 mill.) og 2021 (200 mill.). Følgelig er marginen på lånene lavere med hhv. 0,36- og 0,25 prosentpoeng. Marginen som betales på slike lån er avhengig av når lånene ble etablert og hvor lange de var på etableringstidspunktet.

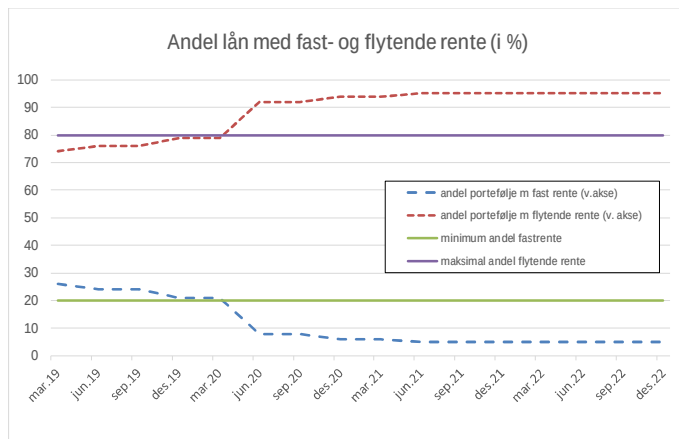
Lånet i KLP er et langsiktig lån (avdras i serie til 2060) og med fastrente på 2,34% til juni 2025.

Det er ett sertifikatlån i porteføljen. Dette har løpetid til mars 2019 og renten er 1,177%.

Det er 4 renteswapper (fastrenter) i porteføljen og volumet på disse er til sammen 250 millioner. Disse fastrentene er etablert på et tidspunkt da rentenivået var høyere enn i dag. Renteswappene, sammen med fastrentelånet i KLP, bidrar til å gi låneporteføljen en fastrenteandel på 26%. Figuren viser alle fastrenteposisjoner med fastrentenivå, volum og utløpstidspunkt for fastrenten.

Etter hvert som fastrentene kommer til forfall vil fastrenteandelen gå ned. Grafen viser hvordan fastrenteandelen vil falle, gitt at det ikke etableres nye fastrenter.

Figuren viser at fastrenteandelen vil falle under minimumskravet i finansreglementet (20%) i første halvdel av 2020, dersom det ikke etableres nye fastrente innen den tid.

Låneporteføljen har en gjennomsnittlig durasjon (varighet) på 0,82 år, mens rentefølsomheten ligger på 0,80%.

Strategi for rentesikringer.

Kommunens finansreglement inneholder regler og rammer for bruk av rentesikring. Rentesikringer tas i bruk for å skape forutsigbarhet og stabilitet i kontantstrømmen knyttet til renteutgifter. Etablering av rentesikring skjer i hht. intern strategi for innlån og rentesikring. Rentesikringene foretas under forutsetning om lang tidshorisont og at de vil bli holdt til forfall.

Verdi på låneporteføljen og rentesikringer.

Ved etablering av en renteswap er verdien pari (lik pålydende). Når renteswappen nærmer seg utløpsdato, vil markedsverdien igjen bevege mot pari. I mellomtiden vil verdien (markedskursen) endres i takt med markedsrenten for en tilsvarende lang sikring. Jo lengre en renteswap er, jo større vil verdiendringen bli, gitt lik endring i markedsrenten. Markedsverdien av rentesikringer ved bruk av swapper skal i hht. finansforskriften rapporteres. Tabellen viser alle rentebytteavtaler (renteswapper) med fastrente, sluttdato, volum, markedskurs og markedsverdi.

Note til regnskapet.

Verdal kommune

Verdivurdering renteswapper

Renteswapper - motpart, kupong, kurs og verdi.

Anvendt sikringsinstrument: renteswap/rentebytteavtale.

Type risiko: variabilitet i kontantstrøm.

Sikringsobjekt: portefølje av flytende lånemasse.

Sikringseffektivitet: Høy, margin er usikret.

Formål med sikringen: sikring av kontantstrøm.

motpart	kupongrente	sluttdato	volum	markedskurs	markedsverdi	startdato	type sikring
Danske Bank	4,6600	imm des 19	50 000 000	103,25	51 625 000	løpende	kontantstrøm
DNB	4,5100	imm jun 20	100 000 000	104,65	104 650 000	løpende	kontantstrøm
Danske Bank	3,7575	imm jun 20	50 000 000	103,60	51 800 000	løpende	kontantstrøm
Danske Bank	4,5400	imm des 20	50 000 000	106,20	53 100 000	løpende	kontantstrøm

Markedsverdien av swappene er negativ med 11 millioner kroner.

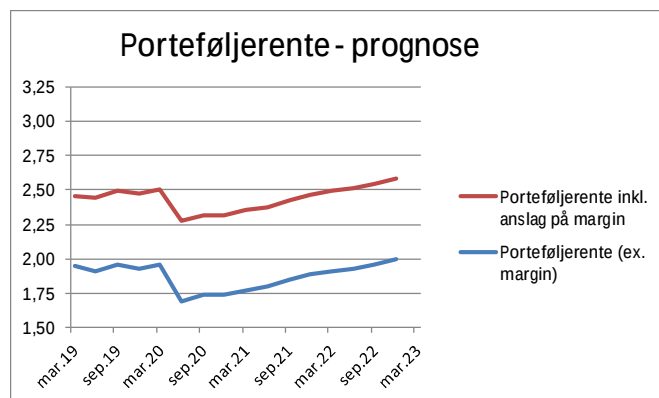
Avvik mellom faktisk forvaltning og krav i finansreglementet.

Ingen bestemmelser i finansreglementet er overtrådt og det har ikke funnet sted avvik fra dette i perioden. I denne sammenheng vises til vedlegget "Avviksanalyse" lengre bak i rapporten.

Markedsrenter og egne betingelser.

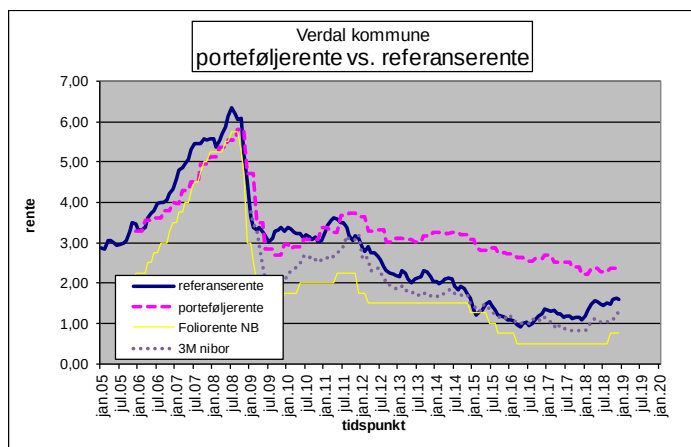
Ved utløpet av 2018 er gjennomsnittlig porteføljerente 2,36%.

Det forventes at den korte renten vil stige og dette er priset inn i handlebare sikringsinstrumenter (FRA's). Med basis i den renteøkning som er priset inn, eksisterende fastrenter, forventede låneopptak, samt et anslag på margin på lånene - er det i grafen laget en prognose (framskriving) av porteføljerenten:

Sammenligning av renteutgifter (benchmarking).

Gjennomsnittsrenten i låneporteføljen sammenlignes med en referanserente som er sammensatt av flytende rente (3M nibor) og fast rente (4-års swaprente). De to faktorene er gitt en vekt på hhv. 34% og 66%. Referanserenten og porteføljerenten avviker fra hverandre de siste årene. Dette skyldes at referanserenten oppgis uten margin til långiver og at markedsrenten har falt for de perioder det er etablert fastrente i porteføljen. Porteføljerenten og referanserenten er (sammen med 3M nibor og styringsrenten i Norges Bank) oppgitt i grafen:

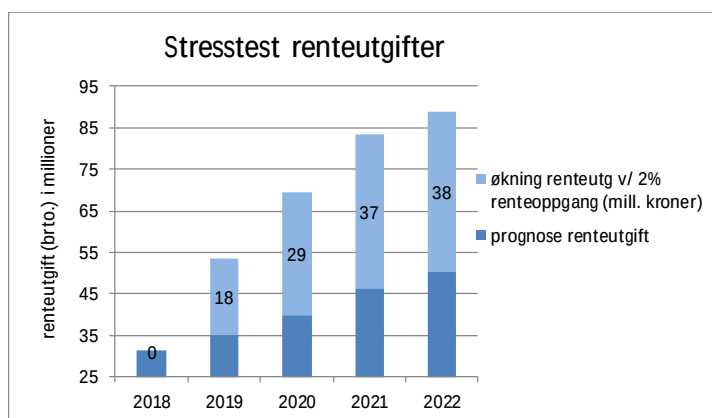
Vurdering og håndtering av finansiell risiko.

Kommunen vurderer den finansielle risikoen i henhold til interne rutiner for finansforvaltning. Dette innebærer periodiske vurderinger, i tillegg til vurderinger i forkant av risikotilpasninger og låneopptak. Vurderingene som gjennomføres blir dokumentert og arkivert.

Samlet vurderes den finansielle risikoen å være tilfredsstillende, ønsket og innenfor rammene i vedtatt finansreglement, intern låne-/sikringsstrategi, forskrift og gjeldende lov.

Rentesjokk.

Hvor følsom er låneporteføljen for brå endringer i renten og hvordan vil en brå renteoppgang påvirke brutto rentekostnader? Figuren under viser prognose på årlige renteutgifter (mørk farge) og hvordan disse vil øke dersom renten brått øker med 2 prosentpoeng (lys farge med angitt utgiftsøkning i mill. kroner).

En renteoppgang vil også ha betydning for selvfinansierende lån og aktivasiden. Det ikke tatt høyde for slike forhold i beregningen ovenfor.

Verdal, januar 2019.

Helge Holthe

Avviksanalyse låneporteføljen - nøkkeltallsrapport.

Verdal kommune

jfr. forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, vedtatt finansreglement og intern rutinebeskrivelse for finansområdet.

Rapport "Nå" : IMM desember 2018

Rapport "Forrige" : IMM september 2018

Sammensetning av passiva:	Nå	Forrige		Krav/limit
Andel lån med fast rente:	26 %	29 %	Maksimum	80 %
Andel lån med flytende rente:	74 %	71 %	Maksimum	80 %
herav rentesikret for (resten av) 2019	0 %	0 %		
herav rentesikret for 2020	0 %	0 %		
Gjennomsnittlig durasjon (år)	0,82	0,89	Min.-/makskrav:	0-4 år
Porteføljens rentefølsomhet (%)	0,80	0,88		-
Lengste rentebinding (utløpsår)	2025	2025	Maksgrense	-
Andel største enkeltlån i porteføljen:	15 %	15 %	Maksimalgrense:	35 %
Gjennomsnittlig porteføljerente:	2,36 %	2,36 %		
Anslag renteutgift 2018 (mill. kroner)	31,23	31,26	Budsj. renteutg.	
Anslag renteutgift 2019 (mill. kroner)	35,17	38,11		
Innløsningsverdi passiva (i prosent). Negativ verdi kommer i tillegg til pari kurs, mens positiv verdi kommer til fradrag til pari kurs.	-1,00 %	-1		
Innløsningsverdi passiva (i mill kroner). Negativ verdi kommer i tillegg til pålydende gjeld, mens positiv verdi kommer til fradrag til pålydende gjeld	-13	-14		
Innløsningsverdi FRA-sikring (mill. kr)	0	0		
Vektet løpetid portefølje (år)	8,9	9,1		
Lån som skal refinansieres innen 1 år (%)	8 %	8	Maksgrense	40 %

Kommentar til "vesentlige markedsendringer":

Forwardkurven har kommet noe ned, spesielt mot slutten av prognoseperioden (2022). Lange renter har falt.

Begrensningene i Finansreglementet er overholdt.

Dato:

signatur

Vurdering og håndtering av finansiell risiko.

Risiko	Beskrivelse	Henvisning til kapittel i finansreglementet	ja	nei	merknad
Kredittrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Markedsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Renterisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Likviditetsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Refinansieringsrisiko	Lån	Presisering i forskriften fra 01.01.17	X		
Valutarisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Systematisk/generell markedsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Usystematisk/spesifikk risiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Finansiell risiko samlet	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Rapportering/ rutiner	Finansreglementet kap 10. Er finansreglementets bestemmelser om rapportering oppfylt ?		X		

Ja = i samsvar med

finansreglement

Nei = avvik fra finansreglement

ORDLISTE - forklaring til ord og uttrykk.

Niborrente: interbankrente, en rente som bankene kan låne til seg imellom. Mer presist: hva de største bankene i kronemarkedet i utgangspunktet er villig til å tilby likviditet til gjennom valutabytte. Priser stilles for ulike perioder. Mest brukt er 3 mndr.

IMM: internasjonale oppgjørsdatoer - 3. onsdag i hhv. mars, juni, september og desember.

FRA (forward rate agreement): En FRA-kontrakt er en avtale mellom to parter om å låse rentesatsen for et lån eller en plassering for et gitt volum og en gitt periode på et fremtidig tidspunkt. Avtalen gjøres opp til gjeldende Niborrente på tidspunktet for avtalens begynnelse. Mest brukt er 3M-perioder. Det utveksles kun rentebeløp (netto) ved avregning, ingen hovedstol. Kontraktene avregnes på IMM (lik tidspunktet for renteregulering av underliggende lån). Prisen (renten) på kontrakten styres av balansepunktet der låntagere og långivere finner det attraktivt å handle. Dette balansepunktet styres igjen ut fra aktørenes forventninger til økonomisk utvikling og bl.a. Sentralbankens rentebane (prognose). Ved å sette de ulike kontraktene etter hverandre kan man finne **forwardkurven** - som blir markedets prising av fremtidig kortrente. Forwardkurven benyttes i budsjettssammenheng for å finne kostnaden på den flytende delen av låneporteføljen for fremtidige perioder (f.eks. økonomiplanperioden).

Durasjon: Lån (og plasseringer) tilbakebetales ved forfall - og renter underveis betales på avtalte terminatoer frem til forfall. Til sammen utgjør dette lånets/plasseringens kontantstrømmer. Durasjon er den gjennomsnittlige tid (antall år) det tar før disse kontantstrømmene utveksles. Kontantstrømmene veies med størrelsen. Mer folkelig (men ikke korrekt) kan man si at durasjonen er et uttrykk for gjennomsnittlig rentebinding.

Rentefølsomhet: et uttrykk som henger nært sammen med durasjon (modifisert durasjon) og gir uttrykk for hvor stor kurssvingningen (verdiendringen) på et lån (eller en plassering) blir ved renteendringer. Følsomheten oppgis i prosent. En rentefølsomhet på 2% betyr at et lån (eller en plassering) vil endre seg i kurs (verdi) med 2% dersom renten endres med ett prosentpoeng.

Obligasjon: En obligasjon er et rentebærende, omsettelig verdipapir, gjerne lagt ut som et standardisert lån i et organisert marked, med lengre løpetid enn ett år ved utleggelse.

Sertifikat: som obligasjon, men med løpetid under ett år ved utleggelse.

Renteswap: (også kalt rentebytteavtale) er en kontrakt mellom to parter (f.eks en bank og kommunen) om bytte av rente. En slik avtale innebærer bytte av fast rente mot flytende/kort rente (for eksempel 3M nibor). Kommunen benytter renteswapper for å få en ønsket struktur med fast-/flytende rente i sin låneportefølje. Det utveksles ingen hovedstol i en renteswap men kun rentedifferansen (mellom fast- og flytende rente) for det avtalte volum. Nåverdien av renteswappen er null ved inngåelse. Senere vil verdien av den svinge i takt med utviklingen for markedsrenten for den avtalte perioden. Ved utløpet av perioden vil nåverdien igjen være null.

Referanserente: en rente det er naturlig å sammenligne egne resultater (porteføljerenten) med (også kalt benchmarking).

Stresstest: Test for å måle effekten av et forhåndsdefinert markedssjokk. Eksempler på mulige stresstestscenarier er 30 prosents aksjekursfall og 2 prosent renteøkning.

Økonomirapport etter første kvartal 2019 og budsjettjusteringer

Saksbehandler: Inger Marie Skrove Grønnesby E-post: inger.gronnesby@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/1713 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	16.05.2019	52/19
Kommunestyre	27.05.2019	37/19

Saksprotokoll i Formannskap - 16.05.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

- Økonomirapportering 1. kvartal 2019 og finansrapport 1. tertial 2019 tas til orientering.
- Driftsbudsjettet endres slik:
 - Andre generelle statstilskudd reduseres med 0,45 millioner som følge av lavere rente- og avdragskompensasjon. Renteinntekter økes tilsvarende.
- Investeringsbudsjettet endres i samsvar med vedlagte budsjettskjema 2A og 2B, jf økonomirapporten kapittel 2.4. Til sammen en økning i investeringer med 12,26 millioner. Dette finansieres ved mva-kompensasjon på 1,692 millioner og lånefinansiering på 10,568 millioner.

Rådmannens innstilling:

- Økonomirapportering 1. kvartal 2019 og finansrapport 1. tertial 2019 tas til orientering.
- Driftsbudsjettet endres slik:
 - Andre generelle statstilskudd reduseres med 0,45 millioner som følge av lavere rente- og avdragskompensasjon. Renteinntekter økes tilsvarende.
- Investeringsbudsjettet endres i samsvar med vedlagte budsjettskjema 2A og 2B, jf økonomirapporten kapittel 2.4. Til sammen en økning i investeringer med 12,26 millioner. Dette finansieres ved mva-kompensasjon på 1,692 millioner og lånefinansiering på 10,568 millioner.

Vedlegg:

Økonomirapport 1. kvartal 2019
Finansrapport 1. kvartal 2019
Budsjettskjema 1A og 1B (drift)
Budsjettskjema 2A og 2B (investering)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I samsvar med økonomireglementet avsnitt 4.2 skal det legges fram økonomirapporteringer kvartalsvis. Ihht finansreglementet avsnitt 10 skal også en egen finansrapport på kommunens aktiva og passiva inngå som en del av økonomirapporteringen.

Både i henhold til kommuneloven med tilhørende forskrifter og Verdal kommunes økonomireglement, skal budsjettet endres når det skjer vesentlige endringer i løpet av året. Verdal kommunes investeringsbudsjett foreslås endret som følge av at forutsetningene for budsjetterte bevilgninger er endret i løpet av året, i hovedsak i form av forsinkelser og dermed overføring av ubrukte midler fra foregående år, men også på bakgrunn av andre forhold, som er nærmere omtalt i økonomirapporten. Det foreslås også en endring i driftsbudsjettet.

Vurdering:

Rådmannen legger med dette fram økonomirapport for første kvartal 2019. Kvartalsrapporten viser potensielt stort avvik mellom årsprognose og budsjett for deler av virksomheten. Avvikene (før nye tiltak for balanse) synes i stor grad å følge mønsteret fra 2018, som er beskrevet i årsberetning 2018. Spesielt gjelder dette merforbruk innenfor Nav og hjemmetjenesten. Det er fortsatt merforbruk innenfor deler av skole, men her forberedes tiltak som forventes å bedre budsjettbalansen utover i året. Det er ingen avvik som isolert sett er så store at det kan sies å være en situasjon ute av kontroll, men summen av avvik på store tjenesteområder gir en betydelig utfordring. Som svar på disse utfordringene har virksomheter med merforbruk satt opp tiltaksplaner for å komme i økonomisk balanse ved utgangen av 2019. I noen tilfeller vil tiltakene være av en slik karakter at det krever politisk behandling og/eller at tiltakene utredes nærmere. Det er derfor ikke direkte beløpsmessig sammenheng mellom foreslåtte tiltak og inndekking av merforbruk. Rådmannen vil komme tilbake til dette gjennom løpende rapportering og budsjettjusteringer i 2019. Det viktigste særtrekket ved rapporteringen første kvartal 2019 er at det i liten grad foreslås budsjettjusteringer, samtidig som kvartalsrapporten er tydelig på plikten til å finne tiltak for å holde budsjettet. Begrunnelsen for den valgte strategien kan i stor grad leses ut av økonomiplan 2019-2022, der det legges stor vekt på behovet for økonomisk omstilling. For områdene hjemmetjeneste og NAV vil rådmannen iverksette en særskilt oppfølging av økonomisk kontroll med formål å komme i balanse ved utgangen av året.

Rådmannen har fått varsel om et stort merforbruk på anslagsvis 6,3 mill kr innenfor IKT. IKT er en del av § 27 samarbeidet Kemner – IKT – Kommuneadvokater. I hovedsak kan merutgifter relateres til økte lisenskostnader. Det er for tidlig å konkludere på hva som blir situasjonen etter at IKT avklarer budsjettavviket og setter tiltak for å begrense merforbruk. Tiltak og evt budsjettjusteringer må også gjøres i samråd med Levanger kommune. Rådmannen vil komme med mer informasjon og evt forslag til budsjettjustering i neste kvartalsrapport. Det kan også bli

behov for å se nærmere på § 27 samarbeidene for Brann og Redning og Innkjøp. Status for §27-samarbeidene er nærmere beskrevet i økonomirapportens kapittel 2.2.5.

Kvartalsrapporten har fokus på å estimere avvik mellom planlagt aktivitet og utgiftsnivå for bevilget ramme i budsjettet. Det samlede prognoseavviket for hele kommunen kan ikke direkte tolkes som prognose for årsresultatet. Dette fordi mindreforbruk og merforbruk er behandlet ulikt (asymmetrisk) i rapporten. Virksomhetsområder med merforbruk er regnet inn i totalavviket, mens virksomhetsområder med mindreforbruk bare regnes inn dersom det er åpenbart at disse har fått inntekter som overstiger behovene. Dette er en bevisst metodikk som skal sikre at fokus rettes mot virksomhetsområder som har en økonomisk utvikling i strid med rammer og premiss som kommunestyret har vedtatt. En konsekvens av et slikt asymmetrisk måleprinsipp er at årsprognosen som oftest vil vise svakere regnskapsresultat enn det sannsynlige årsresultatet. Metodikken vil samtidig gjøre det tydelig at også mindreforbruk er gjenstand for politisk prioritering og at det ikke ligger automatikk i at rådmannen kan omprioritere mindreforbruk til virksomhetsområder som har høyere forbruk enn kommunestyrets vedtak. Metodikken er således samstemt med prinsippene for folkestyret.

Avvikene:

Inntekter:	Mindreinntekt ca 2 mill kr	Rapportens kapittel 2.1.1 (A-skjema)
Virksomhetene:	Merutgifter ca 13,5 mill kr	Rapportens kapittel 2.1.2 (B-skjema)
	Status og tiltak virksomheter	Rapportens kapittel 2.2
§ 27 samarbeid:	Neste kvartalsrapport	Rapportens kapittel 2.2.5

Investeringsregnskapet: Ingen kjente avvik som tilsier økte låneopptak. Det forslås budsjettjusteringer som i hovedsak er rebudsjettering av forsinkede prosjekter fra 2018.

Verdal kommune
Rådmannen

Økonomirapportering 1. kvartal 2019

Verdal kommune

*Kommunens økonomiske situasjon
pr. 31.03.2019*

Verdal 8.5.2019

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER.....	5
2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 31.03.2019	5
2.1.1 Regnskapsskjema 1A	5
2.1.2 Regnskapsskjema 1B	7
2.2 Rapportering fra virksomhetene (oppsummert)	11
2.2.1 Oppvekst.....	11
2.2.2 Velferd	13
2.2.3 Næring og samfunnsutvikling.....	17
2.2.4 Rådmannens fellesområde og Stab, utvikling og virksomhetsstøtte.....	20
2.2.5 Innherred kommunesamarbeid	20
2.3 Budsjett - justeringsbehov drift	22
2.4 Budsjett – justeringsbehov investeringer	23
3. ORGANISASJON.....	27
3.1 Organisasjonsstruktur	27
3.2 Endringsprosesser, visjon og nærvær	27

1. INNLEDNING

Rådmannen legger med dette fram kvartalsrapport for første kvartal 2019. Kvartalsrapporten viser stort avvik mellom årsprognose og budsjett for deler av virksomheten. Avvikene (før nye tiltak for balanse) synes i stor grad å følge mønsteret fra 2018, som er beskrevet i årsberetning 2018. Spesielt gjelder dette merforbruk innenfor Nav og hjemmetjenesten. Det er fortsatt merforbruk innenfor deler av skole, men her forberedes tiltak som forventes å bedre budsjettbalansen utover i året. Det er ingen avvik som isolert sett er så store at det kan sies å være en situasjon ute av kontroll, men summen av avvik på store tjenesteområder gir en betydelig utfordring. Som svar på disse utfordringene har virksomheter med merforbruk satt opp tiltaksplaner for å komme i økonomisk balanse ved utgangen av 2019. I noen tilfeller vil tiltakene være av en slik karakter at det krever politisk behandling og/eller at tiltakene utredes nærmere. Det er derfor ikke direkte beløpsmessig sammenheng mellom foreslåtte tiltak og inndekking av merforbruk. Rådmannen vil komme tilbake til dette gjennom løpende rapportering og budsjettjusteringer i 2019. Det viktigste særtrekket ved rapporteringen første kvartal 2019 er at det i liten grad foreslås budsjettjusteringer, samtidig som kvartalsrapporten er tydelig på plikten til å finne tiltak for å holde budsjettet. Begrunnelsen for den valgte strategien kan i stor grad leses ut av økonomiplan 2019-2022, der det legges stor vekt på behovet for økonomisk omstilling. For områdene hjemmetjeneste og NAV vil rådmannen iverksette en særskilt oppfølging av økonomisk kontroll med formål å komme i balanse ved utgangen av året.

Rådmannen har fått varsel om et stort merforbruk på anslagsvis 6,3 mill kr innenfor IKT. IKT er en del av § 27 samarbeidet Kemner – IKT – Kommuneadvokater. I hovedsak kan merutgifter relateres til økte lisenskostnader. Det er for tidlig å konkludere på hva som blir situasjonen etter at IKT avklarer budsjettavviket og setter tiltak for å begrense merforbruk. Tiltak og evt budsjettjusteringer må også gjøres i samråd med Levanger kommune. Rådmannen vil komme med mer informasjon og evt forslag til budsjettjustering i neste kvartalsrapport. Det kan også bli behov for å se nærmere på § 27 samarbeidene for Brann og Redning og Innkjøp. Status for §27-samarbeidene er nærmere beskrevet i kapittel 2.2.5.

Kvartalsrapporten har fokus på å estimere avvik mellom planlagt aktivitet og utgiftsnivå for bevilget ramme i budsjettet. Det samlede prognoseavviket for hele kommunen kan ikke direkte tolkes som prognose for årsresultatet. Dette fordi mindreforbruk og merforbruk er behandlet ulikt (asymmetrisk) i rapporten. Virksomhetsområder med merforbruk er regnet inn i totalavviket, mens virksomhetsområder med mindreforbruk bare regnes inn dersom det er åpenbart at disse har fått inntekter som overstiger behovene. Dette er en bevisst metodikk som skal sikre at fokus rettes mot virksomhetsområder som har en økonomisk utvikling i strid med rammer og premiss som kommunestyret har vedtatt. En konsekvens av et slikt asymmetrisk måleprinsipp er at årsprognosen som oftest vil vise svakere regnskapsresultat enn det sannsynlige årsresultatet. Metodikken vil samtidig gjøre det tydelig at også mindreforbruk er gjenstand for politisk prioritering og at det ikke ligger automatikk i at rådmannen kan omprioritere mindreforbruk til virksomhetsområder som har høyere forbruk enn kommunestyrets vedtak. Metodikken er således samstemt med prinsippene for folkestyret.

Avvikene:

Inntekter: Mindreinntekt ca 2 mill kr Rapportens kapittel 2.1.1 (A-skjema)

Virksomhetene: Merutgifter ca 13,5 mill kr Rapportens kapittel 2.1.2 (B-skjema)

Status og tiltak virksomheter Rapportens kapittel 2.2

§ 27 samarbeid: Neste kvartalsrapport Rapportens kapittel 2.2.5

Investeringsregnskapet: Ingen kjente avvik som tilsier økte låneopptak. Det forslås budsjettjusteringer som i hovedsak er rebudsjettering av forsinkede prosjekter fra 2018.

2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER

2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 31.03.2019

2.1.1 REGNSKAPSSKJEMA 1A

Regnskapsskjema 1A - Drift	Kvartalet				Helår			
	Regnskap pr 1. kvartal 2019	Regnskap pr 1. kvartal 2018	Budsjett pr 1. kvartal 2019	Budsjett- avvik pr 1. kvartal 2019	Helårs- budsjett 2019	Regnskap 2018	Årsprognose 2019	Avvik budsjett og prognose 2019
Skatt på inntekt og formue	100 412	97 225	100 412	-	329 117	334 369	328 894	-223
Ordinært rammetilskudd	127 005	121 452	128 069	-1 064	495 283	471 611	492 356	-2 927
Skatt på eiendom	13 683	11 032	13 451	232	40 250	37 777	41 052	802
Andre generelle statstilskudd	-	-	-	-	3 200	2 812	2 756	-444
Sum frie disponible inntekter	241 100	229 709	241 932	-832	867 850	846 568	865 058	-2 792
Renteinntekter og utbytte	1 478	1 173	700	778	6 000	7 885	6 450	450
Renteutg., prov. og andre fin.utg.	8 258	7 912	9 315	1 057	40 498	34 829	40 144	354
Avdrag på lån	13 510	11 760	13 510	-	48 000	41 000	48 000	-
Netto finansinnt./utg.	-20 290	-18 500	-22 125	1 835	-82 498	-67 944	-81 694	804
Til dekn av tidl. regnsk.m. merforbr	-	-	-	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	1 466	-	1 466	-	5 865	27 560	5 865	-
Til bundne avsetninger	-	-	-	-	-	217	-	-
Bruk av tidl regnsk.m. mindreforbr	-	-	-	-	-	27 560	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	6 294	-	6 294	-	25 175	16 815	25 175	-
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto avsetninger	4 828	-	4 828	-	19 310	16 598	19 310	-
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-	-	-	-	-
Til fordeling drift	225 638	211 210	224 635	1 003	804 662	795 222	802 675	-1 987
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	194 993	205 244	187 114	-7 879	804 662	785 649	818 186	-13 524
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	30 645	5 966	37 521	-6 876	-	9 574	-15 512	-15 512

Regnskapsskjema 1A viser kommunens generelle inntekter og utgifter, - og danner rammen for hva som kan fordeles til tjenesteproduksjon. Forventning til disse størrelsene ved årsslutt vises i kolonnen «Årsprognose 2019», med til sammen 802,7 millioner til fordeling. Nest siste rad i denne kolonnen viser virksomhetenes rapporterte forbruksprognose, med 818,2 millioner. Samlet forventet merforbruk for 2019 er 15,5 millioner. I det følgende kommenteres de endringene som påvirker kommunens rammebetingelser, mens kvartalsrapporten senere vil fokusere mer rundt virksomhetenes drift.

Budsjett for skatt og rammetilskudd er lagt lik KS' prognosemodell etter framleggelsen av statsbudsjettet for 2019. Siste oppdaterte prognose fra KS, publisert 14/3-2019, viser imidlertid en forventet inntektsreduksjon på 3,15 mill mot budsjett, som i hovedsak skriver seg fra inntektsutjevning. Rådmannen vil følge nøye med på den videre utviklingen, og vurdere budsjettjustering dersom signalene vedvarer utover året.

Eiendomsskatt er fakturert for første termin, og har gitt inntekter omtrent som forventet. Fra 2019 er begrepet «verker og bruk» fjernet i eiendomsskattesammenheng, og erstattet med næringseiendom. I

tillegg til at begrepet er nytt, er også verdsettelsesmetoden annerledes; næringseiendommer skal fra 2019 verdsettes til markedsverdi i stedet for tidligere teknisk verdi. I tillegg skal produksjonsutstyr og -installasjoner holdes utenfor grunnlaget. Til denne endringen i lovverket er det laget en overgangsordning hvor kommunene skal få «tilnærmet full kompensasjon» for inntektstapet i en 7-årsperiode. Dette utgjør ikke beløp av vesentlig betydning for Verdal Kommunes del. Eiendomsskatteinntekter er på nåværende tidspunkt forventet å treffe budsjettert nivå til årsslutt 2019, sannsynligvis med en positiv margin.

Etter at budsjett for 2019 var lagt, ble det klart at inntekter fra rente- og avdragskompensasjon (regnskapslinje Andre generelle statstilskudd i skjema 1A) blir noe lavere enn budsjettert, en differanse på ca 450 000. Samtidig antas det å være grunnlag for å øke budsjettposten for aktiverte byggelånsrenter i 2019 omtrent tilsvarende (regnskapslinje renteinntekter), slik at disse to forholdene i sum vil utligne hverandre.

Som varslet hevet Norges Bank styringsrenten til 1 % i rentemøtet i mars. I pressemeldingen sier Norges bank at prognosen for styringsrenten indikerer en litt raskere renteoppgang i år, men en noe lavere rente lengre fram i tid, enn tidligere anslått. Sentralbanksjefen uttaler at styringsrenten mest sannsynlig vil bli satt videre opp i løpet av det neste halve året. Finansrapporten for første kvartal, som følger som vedlegg til denne økonomirapporten, viser en renteprognose på 37,15 mill på kommunens investeringsgjeld. I tillegg kommer renter på Husbanklån som brukes til videreutlån. Samlet er renteutgifter prognosert til drøye 40,1 mill, - marginalt innenfor budsjett. Dersom renteutviklingen blir en annen enn forutsatt, eller at nye låneopptak blir høyere eller lavere enn beregnet pr nå, vil dette ha direkte innvirkning på renteprognosen.

En oppdatert beregning av minsteavdrag viser at kommunens avdragsutgifter ville beløpt seg til 53,5 millioner dersom kommunen skulle fulgt beregningsmetoden som blir obligatorisk fra 2020. Dette er hele 5,5 millioner høyere enn årets budsjetterte avdrag på 48 millioner. Gammel beregningsmåte (som ennå er lovlig) gir et avdrag som er innenfor budsjett, og det prognoseres derfor ingen avvik i avdrag for 2019, men når ny beregningsmetode blir obligatorisk fra neste år er det svært viktig at nivå på driften er tilpasset de betydelig økte avdragsutgiftene.

Rammen til fordeling til virksomhetenes drift er etter denne prognosen redusert med nesten 2 millioner i forhold til opprinnelig budsjett. Den totale mindreinntekten (2 mill kr) er lavere enn mindreinntekt i inntektsutjevning (3,15 mill kr). Behovet for budsjettjustering vil derfor i stor grad avgjøres av om prognosen for inntektsutjevning må justeres. Kommunaldepartementet oppdaterer inntektsanslag for skatt og inntektsutjevning (skatteutjevning) i mai og oktober. De oppdaterte nasjonale anslagene vil da enten bekrefte eller avkrefte om inntektsanslagene i budsjettet er satt for høyt. Rådmannen vil derfor avvente nye nasjonale prognoser før det tas stilling til om budsjettet skal endres. Informasjon fra KS hittil i år gir grunn til å tro at den store merskatteveksten vi har sett i slutten av 2018 og starten av 2019 vil avta utover i 2019. Rådmannen har ikke noe grunnlag for å anta at det blir en stor merskattevekst i 2019, og vil derfor advare mot å forskuttere at departementets nasjonale skatteanslag er satt for lavt for fjerde år på rad.

I tillegg til potensielt 2 millioner i inntektssvikt i fellesfinansieringen (A-skjema), rapporterer virksomhetene (B-skjema) om et forventet merforbruk på i underkant av 13,5 millioner. Merk at avsnittene om lønn, innkjøp mv har med både merforbruk og mindreforbruk, slik at summene fra disse analysene ikke er direkte sammenlignbare med det totale merforbruk fra virksomhetene iflg B-skjema.

2.1.2 REGNSKAPSSKJEMA 1B

tall i hele tusen	Kvartalet				Helår			
	Regnskap pr 1. kvartal 2019	Regnskap pr 1. kvartal 2018	Budsjett pr 1. kvartal 2019	Budsjett- avvik pr 1. kvartal 2019	Helårs- budsjett 2019	Regnskap 2018	Årsprognose 2019	Avvik budsjett og prognose 2019
Regnskapsskjema 1B - Drift								
Rådmann	9 168	13	10 865	1 697	43 984	39 793	43 984	-
Fellesområder	-1 971	1 368	-2 055	-84	27 603	8 813	27 603	-
Fellesområder	7 197	1 381	8 810	1 613	71 586	48 606	71 586	-
Oppvekst felles	27 358	26 974	28 431	1 073	122 217	124 347	122 217	-
Skole / SFO	50 194	53 404	49 490	-704	194 400	200 797	195 137	-737
Barnehage	679	1 937	1 189	510	2 075	-1 997	2 075	-
Ressurssenter oppvekst	10 081	9 952	10 778	698	55 052	51 739	55 052	-
Oppvekst	88 312	92 267	89 889	1 577	373 743	374 886	374 480	-737
NAV Sosial- og flyktingetjenesten	7 317	6 071	5 176	-2 141	22 096	24 848	25 457	-3 361
Hjemmetjenesten	21 995	23 220	20 492	-1 503	77 952	86 376	81 392	-3 440
Institusjonstjenesten	25 743	24 616	23 241	-2 502	91 592	92 542	92 435	-843
Bo- og dagtilbudstjenesten	22 473	24 481	22 681	208	87 209	85 559	87 209	-
Velferd felles	2 623	-	2 318	-305	5 447	-	5 845	-399
Velferd	80 151	78 388	73 907	-6 244	284 296	289 326	292 338	-8 043
Kulturtjenesten	5 382	6 342	5 397	15	20 571	20 261	20 571	-
Landbruk, miljø og arealforvaltning	1 613	1 851	1 104	-509	6 455	6 437	6 660	-205
Teknisk drift	8 932	15 929	5 825	-3 107	37 686	37 688	38 058	-372
Integrering og mangfold	-337	11 144	-709	-371	-100	-794	701	-801
Næring og samfunnsutvikling	15 589	35 266	11 617	-3 972	64 612	63 592	65 990	-1 378
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	1 029	899	1 013	-17	3 165	3 208	3 165	-
IKS, Geodata og oppmåling	162	688	199	37	540	561	540	-
IKT, Kemner, innkjøp og jus (§27)	4 093	-25	3 225	-868	12 900	12 202	15 584	-2 684
Brann og feiervesen (§27)	2 554	135	2 550	-4	10 200	9 607	10 882	-682
Finanstransaksjoner	-4 095	-3 755	-4 095	0	-16 380	-16 340	-16 380	-
Øvrig totalt	3 744	-2 058	2 891	-852	10 425	9 239	13 791	-3 366
Sum virksomheter	194 993	205 244	187 114	-7 879	804 662	785 649	818 186	-13 524

Virksomhetenes prognoser for året 2019 viser et samlet merforbruk på 13,5 mill. Budsjettavviket etter første kvartal isolert sett, viser et merforbruk på til sammen 7,9 millioner. At avviket er såpass stort allerede etter første kvartal, skyldes både en større feilperiodisert faktura, men også at en del av de planlagte aktivitetsendringene først inntreffer fra høsten av, og at periodisert budsjett ikke fullt ut tar høyde for dette. Årsprognosen viser imidlertid at det fortsatt er betydelige utfordringer i enkelte virksomheter, og det er spesielt NAV og Hjemmetjenesten som utpeker seg med store negative avvik. IKT-samarbeidet med Levanger estimerer også merforbruk i størrelsesorden 6,3 millioner, hvorav Verdals andel utgjør 42,6%.

Som ved tidligere rapporteringer er det verdt å merke seg at ingen virksomheter presenteres med mindreforbruk i tabellen over. Så lenge det ikke er aktivitet som er bortfalt, eller andre faktorer som har endret seg vesentlig fra de forutsetningene som var lagt til grunn i budsjettet, kan man ikke med sikkerhet forvente mindreforbruk på nåværende tidspunkt. En forsiktig tilnærming er derfor at virksomhetene vil forbruke de midlene de er bevilget. Som følge av dette forsiktighetsprinsippet i prognosearbeidet er

virksomheter med målt mindreforbruk satt til budsjettbalanse i A- og B-skjema foran. I de videre tabellene i rapporten er imidlertid både mer- og mindreforbruk presentert netto, for å vise totalbildet for kommunen.

Først når året er omme, vil det foreligge et endelig svar på om det er virksomheter som har klart å oppnå et mindreforbruk (overskudd). Slik tallene nå foreligger vil det kunne ha avgjørende betydning for kommunens totale resultat at noen virksomheter klarer å levere et mindreforbruk, samtidig som at virksomheter med varslede budsjettoverskridelser klarer å tilpasse drift til budsjett resten av året.

Lønnsutgifter – netto inkl sykelønnsrefusjoner mv

Tabellen under viser lønnsutgiftene i kommunen, gruppert i ulike kategorier for analyseformål:

Netto lønnskostnader	Kvartalet		Helår		
	Regnskap 1. kvartal 2019	Budsjett 1. kvartal 2019	Årsbudsjett 2019	Årsprognose 2019	Årsavvik 2019
Fastlønn mv	139 995	137 035	496 870	507 762	-10 891
Tillegg	5 439	6 468	25 872	25 584	288
Overtid	949	921	3 747	3 259	488
Andre godtgjørelser	684	945	5 310	4 457	853
Vikar / ekstrahjelp	3 943	3 483	21 171	23 227	-2 056
Vikar v sykdom/foreldreperm	6 787	3 862	18 942	26 975	-8 033
Refusjon sykdom/foreldreperm	-9 147	-4 150	-16 491	-30 734	14 243
Sosiale kostnader	46 010	48 437	180 878	174 664	6 214
Avlastning, fosterheim, støttekontakt mv	1 920	2 590	10 361	10 261	100
Intro- og kvalifiseringsstønad	3 050	2 897	8 588	9 206	-618
Totalsum	199 631	202 489	755 249	754 660	588

Lønnsutgifter, inklusive refusjoner for sykelønn og foreldrepenger, viser et samlet forventet mindreforbruk på 0,6 millioner. Samtidig er det store variasjoner innad mellom postene som til sammen utgjør samlede lønnsutgifter; lønn til faste ansatte viser et merforbruk på 10,9 millioner, lønn til vikarer og midlertidig ansatte gir et prognosert merforbruk på 10,1 mill, mens refusjoner gir en merinntekt på 14,2 millioner. I tillegg kommer et mindreforbruk på sosiale kostnader (pensjon og arbeidsgiveravgift) på 6,2 millioner. Noe av mindreforbruket på sosiale kostnader kan forklares av at grunnlaget for beregningen av sosiale utgifter i budsjettet er marginalt høyere enn de utgifter som reelt sett kan påregnes, og det kan derfor ligge en liten buffer i de budsjetterte utgiftene. Eksempelvis er det ikke hensyntatt i budsjett at NAV-refusjoner reduserer grunnlaget som det beregnes arbeidsgiveravgift av. Avsetning feriepengene er med i pensjonsgrunnlag i budsjett, men er ikke pensjonsgivende ved lønnskjøring og medfører ingen pensjonsutgift. Denne budsjettbufferen er anslått til ca 1 mill for kommunen som helhet. Et annet forhold er at budsjett på vikar og ekstrahjelp er med i grunnlag pensjonsutgift i budsjett, mens det i f.eks pensjonsordningen for sykepleiere er krav om 20% stilling før innmelding i ordningen. Når minstekrav til stillingsstørrelse er oppnådd vil pensjonen beregnes fra første krone. Mindreforbruk vil da jevnes ut over året for disse tilfellene.

Prognosen viser 27 millioner i forventede utgifter til vikarer ved sykdom eller foreldrepermisjon, mens forventede refusjoner er på 30,7 millioner. Dette bildet vil man normalt forvente at er motsatt, all den tid at arbeidsgiver selv finansierer alt korttidsfravær. Årsaken til at tallene likevel blir så «gode», er nok at ledere er svært restriktive på å sette inn vikar ved korttidsfravær, og at vikarer også gjerne er «billigere» arbeidskraft enn den faste ansatte som er ute i langtidssykemelding eller foreldrepermisjon.

Merforbruket av fastlønn på 10,9 millioner kan indikere at kommunen har flere (eller dyrere) faste ansatte enn forutsatt i budsjettarbeidet. Det er imidlertid heller ikke usannsynlig at en del av de personene som lønnes som faste ansatte, i realiteten er vikarer e.l., ref det uvanlige «overskuddet» ved fravær nevnt ovenfor. Det arbeides med å forbedre datagrunnlaget og rapporteringen av årsverksutviklingen, og opprydding i bokføringen av lønnsutgifter må nødvendigvis også være en del av dette arbeidet.

Netto lønnskostnader (lønn inkl sykelønns- og foreldrepengerefusjon)	Kvartalet		Helår		
	Regnskap 1. kvartal 2019	Budsjett 1. kvartal 2019	Årsbudsjett 2019	Årsprognose 2019	Årsavvik 2019
Rådmann	6 767	6 959	28 206	27 812	394
Fellesområder	1 075	1 220	1 357	1 336	21
Fellesområder totalt	7 842	8 179	29 563	29 148	415
Oppvekst felles	1 932	2 023	7 186	6 714	472
Skole / SFO	55 219	53 859	197 300	201 163	-3 863
Barnehage	21 603	22 005	82 167	81 856	311
Ressurssenter oppvekst	11 021	12 135	44 919	43 920	999
Oppvekst totalt	89 775	90 022	331 571	333 653	-2 082
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	2 998	2 904	10 661	11 203	-542
Hjemmetjenesten	20 665	19 553	75 287	77 941	-2 654
Institusjonstjenesten	21 480	22 022	84 113	83 189	924
Bo- og dagtilbudstjenesten	28 926	30 209	116 916	114 574	2 342
Velferd felles	2 610	2 489	9 124	9 377	-252
Velferd totalt	76 677	77 177	296 100	296 283	-183
Kulturturtjenesten	2 685	2 819	10 373	10 224	149
Landbruk, miljø og arealforvaltning	2 293	2 339	8 572	8 729	-157
Teknisk drift	9 286	10 883	40 374	38 246	2 128
Integrering og mangfold	7 338	7 208	24 580	24 468	113
Næring og samfunnsutvikling totalt	21 602	23 250	83 900	81 668	2 232
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	2 776	2 760	10 078	9 991	87
IKS, Geodata og oppmåling	959	1 101	4 037	3 917	120
Innherred kommunesamarb., Verdal	3 735	3 861	14 115	13 908	207
Totalt	199 631	202 489	755 249	754 660	588

Innenfor lønnsområdet er det skole/SFO og hjemmetjenesten som har de største estimerte merforbrukene på årsbasis, med hhv 3,4 mill og 2,7 mill i prognosert budsjettavvik. I skolen er det imidlertid allerede

planlagt en del aktivitetssendringer som først trer i kraft ved skolestart til høsten, og som prognosen bare delvis hensyntar, slik at det samlede merforbruket her må antas å kunne gå noe ned. Her har man også en del lønnsrefusjoner knyttet til videreutdanning mv som ikke er innregnet i netto lønnsutgifter slik det er presentert ovenfor. I hjemmetjenesten er det krevende å tilpasse aktiviteten til budsjetttrammen, noe også virksomhetens egen rapportering viser i kap 2.2.

De største prognoserte mindreforbruk på lønnsutgifter finner vi hos teknisk drift med 2,1 million, og hos bo- og dagtilbudstjenesten med 2,3 million. Det vises til virksomhetenes egne kommentarer i kapittel 2.2.

Innkjøpsposter

Innkjøpsutgifter	Kvartalet		Helår		
	Regnskap 1. kvartal 2019	Budsjett 1. kvartal 2019	Årsbudsjett 2019	Årsprognose 2019	Årsavvik 2019
Rådmann	1 770	1 567	7 803	8 109	-306
Fellesområder	1 013	1 267	6 680	6 699	-19
Fellesområder totalt	2 782	2 834	14 483	14 809	-325
Oppvekst felles	11 105	11 944	46 986	43 770	3 215
Skole / SFO	3 600	4 058	22 634	21 886	748
Barnehage	1 562	1 858	7 523	8 094	-571
Ressurssenter oppvekst	1 529	1 674	14 888	15 019	-131
Oppvekst totalt	17 795	19 535	92 029	88 769	3 261
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	372	353	2 151	1 836	315
Hjemmetjenesten	1 999	1 761	7 435	7 948	-513
Institusjonstjenesten	9 769	6 627	26 913	38 498	-11 585
Bo- og dagtilbudstjenesten	2 766	1 815	7 714	8 406	-692
Velferd felles	362	174	702	1 758	-1 056
Velferd totalt	15 269	10 731	44 916	58 447	-13 531
Kulturturtjenesten	823	800	3 283	2 860	423
Landbruk, miljø og arealforvaltning	870	653	2 612	2 833	-221
Teknisk drift	20 190	16 184	60 985	63 842	-2 857
Integrering og mangfold	1 049	1 116	4 449	3 969	480
Næring og samfunnsutvikling totalt	22 933	18 753	71 329	73 504	-2 175
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	421	396	1 660	1 673	-13
IKS, Geodata og oppmåling	170	179	830	855	-25
Innherred kommunesamarb., Verdal	591	575	2 490	2 528	-37
IK, Innkjøp, IKT, Kemner og Jus	4 093	3 225	12 900	15 584	-2 684
IK, Brann og Redning	2 554	2 550	10 200	10 882	-682
Kommunesamarb i andre kommuner	6 647	5 775	23 100	26 466	-3 366
Totalt	66 017	58 203	248 348	264 521	-16 173

Årsprognosen gir et estimert merforbruk på 16,2 mill for innkjøpsposter, hvor det alt vesentligste skriver seg fra institusjonstjenesten og kjøp av institusjonsplass utenfor kommunen, samt merkostnader på grunn av fastlegemangel. Kjøp av institusjonsplass er knyttet til brukerbehov som krever kompetanse kommunen ikke har per i dag. Institusjonstjenesten vil få refundert om lag 5,7 mill gjennom ordningen for refusjon av ressurskrevende tjenester for kjøp av institusjonsplassen. Forventet refusjonsbeløp er en inntekstpost som er med i prognosert resultat for virksomhetsområde Institusjonstjenesten.

I tillegg har teknisk drift høye innkjøps-utgifter knyttet spesielt til snøbrøyting og elektrisitet. Til tross for tilførsel av 1,5 millioner til økte el-utgifter i budsjettet for 2019, ser teknisk avdeling ut til å få et betydelig merforbruk på denne posten.

Samarbeidene med Levanger, det være seg Innherred Brann og Redning, og IKT, Kemner og Jus, kommer til uttrykk som innkjøpskostnader i Verdal kommunes regnskap. Begge samarbeidene viser merforbruk, og spesielt IKT synes å ha stadig økende utgiftsnivå. Dette er på mange måter i tråd med en ventet utvikling, all den tid digitaliseringssatsingen i kommunene nødvendigvis må koste noe, men utviklingen i utgiftsnivået har skjedd langt raskere enn hva budsjett for samarbeidet tar høyde for.

Mindreforbruk i virksomhetsområdet Oppvekst felles knytter seg primært til at det er noe færre barn i private barnehager enn budsjettet med i vårhalvåret, noe som også påvirker tilskuddsutbetalingene.

For øvrig vises det til kommentarer fra virksomhetene i rapportens kapittel 2.2.

2.2 Rapportering fra virksomhetene (oppsummert)

I det følgende er virksomhetenes egne kommentarer oppsummert. Avvik mellom årsbudsjett og årsprognose er illustrert med et trafikklys. Grønt lys viser at virksomheten melder balanse (eller mindreforbruk), gult lys er merforbruk opp mot 0,5 mill, og rødt lys er forventet merforbruk over 0,5 mill.

2.2.1 OPPVEKST

Oppvekstområdet består av virksomhetsområdene Oppvekst felles, Skole / SFO, Barnehager og Ressurssenter oppvekst.

Oppvekst felles

Prognosen for virksomhetsområdet viser foreløpig et mindreforbruk.

Området Oppvekst felles omfatter ungdomsarbeidet i Verdal kommune, samt barnehagemyndigheten, hvor det er sistnevnte som utgjør det alt vesentligste av budsjettmidlene. Det har vært mellom 35 og 40 færre barnehagebarn i Verdal kommune vårhalvåret 2019 sett i forhold til samme periode i fjor. Dette påvirker tilskudd til finansiering av private og kommunale barnehager, og gir et foreløpig beregnet mindreforbruk sammenlignet med budsjett. Det vil imidlertid alltid være en del endringer fra høsten av, når

skolestarterne går ut av barnehagen, og nye barn kommer inn, og prognosen er derfor forbundet med noe usikkerhet. Oppvekst felles forventer å avslutte året innenfor den tildelte budsjetttrammen.

Skole / SFO

Slik det ser ut pr. 1. kvartal varsles det et underskudd på ca. 740 000 kr totalt sett.

Ytterligere tiltak (les nedbemanning/vakanser) vil bli satt inn for å nå balanse selv om det er svært krevende. Sykefraværet øker. Å ta ytterligere innsparinger nå før effekten av strukturendringene kommer er vanskelig. Elevtallet i skolen har ennå ikke sunket. Det vil først begynne å skje fra høsten 2019.

For å få ned forbruket må skole og sfo foreta ytterligere nedbemanning på alle områder. Det betyr at alle ansattgrupper vil merke en nedgang, spesielt fra august 2019.

Enkelte enheter får gjennom året ekstra utfordringer med nye elever med store pedagogiske utfordringer, atferdsutfordringer med mere. Her er det ingen «buffer» for å møte disse utfordringene, som igjen gjør at søkelys på hvordan vi bruker ressursene stadig vekk må endres. Dette utfordrer oss, og vi ser resultatet i økt slitasje på personalet. Økonomien setter igjen grenser for arbeidet med et inkluderende arbeidsliv, og det er mindre rom for å finne gode tiltak for disse gruppene.

Skole og Sfo området arbeider kontinuerlig med å få redusert bemanningen slik at budsjettene skal holde. De virkelig store innsparinger er imidlertid svært vanskelig å få til i en overgangsperiode før strukturendringer er gjennomført og får full effekt.

Kommunale barnehager

Det foreligger ingen vesentlige tjenesteavvik innenfor virksomhetsområde barnehager ut over de vanlige svingninger i barnetall, og derav bemanning. Med løpende opptak av barn i barnehager vil slike svingninger forekomme. Det forventes balanse mellom budsjett og regnskap ved årets slutt.

Ness barnehage er vedtatt nedlagt etter at budsjett ble vedtatt. Barn og ansatte vil bli overført til andre enheter, og det vil bli behov for overføring av budsjetterte midler til drift av Ness barnehage til mottagende enheter for høsthalvåret.

Det er mindreforbruk på forbruksposter pr. 1.kvartal. Styrere utviser god budsjettlojalitet, og avventer en del innkjøp til de ser om de holder budsjett på andre områder. Refusjoner fra barnehagemyndighet for søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling utbetales i juni for første halvår. Lønn lærlinger for høsthalvåret er budsjettert hos virksomhetsleder, og vil bli fordelt etter avklaring om tjenestested. Lønn til merkantil har mindreforbruk på grunn av sykemelding, men vil bli brukt på høsthalvåret. Budsjetttramme har ikke gitt rom for å sette av midler sentralt for bruk til ekstern kompetanseheving for personal. Eventuelt kjøp av tjenester må derfor finansieres av barnehagenes egne driftsbudsjett.

Ressurssenter oppvekst - barneverntjenesten

Ressurssenter Oppvekst består av PPT, Barnevern og Helsestasjon. Ledergruppen i Ressurssenteret har gjennomgått økonomirapporten og vurdering er at forventet årsresultat vil være som budsjettert for 2019. Det er ingen vesentlige avvik å rapportere.

- Virksomhetsleder ROS: Det er mottatt tilskuddsmidler til å arbeide med BTI (Modellkommune) i 2019 og disse midlene vil bli brukt i løpet av året til diverse prosjekterrelaterte utgifter. Videre er det budsjettert inntekt og utgifter knyttet til «Tilskudd til barn i lavinntektsfamilier». Dette er søknader som ennå ikke er innvilget, og budsjettert aktivitet vil derfor avhenge av at midler tildeles.
- Helsestasjon: Korrigert for utgifter knyttet til prosjektfinansierte stillinger på helsestasjonen kun gjeldende for første halvår, ser det ut til at Helsestasjonen skal klare å holde driftsnivå innenfor de budsjetttrammene de har til rådighet.
- Barnevernstjenesten: Korrigert for kjente utgifter til lønn og kjøp av tjenester som fosterhjem og institusjonsplasser, vil barneverntjenesten holde seg innenfor de budsjetttrammene de har fått tildelt. Det vil alltid være en usikkerhet knyttet barneverntjenesten og ressursbruk, det er vanskelig å forutse hvilke behov og situasjoner som oppstår. Men med bruk av erfaringstall fra de siste årene er virksomheten forholdsvis sikre på å klare å holde budsjettet i år.
- PPT: Det er gjennomført en omorganisering av PPT der stillinger er overført fra oppvekst felles til PPT fom 1.mars. Dette har styrket tjenesten og gjort den mer robust. Virksomheten er ikke ferdig med å korrigere regnskap og budsjett etter omorganiseringen, men så langt forventer også PPT å holde driften innenfor tildelt budsjett i 2019.

2.2.2 VELFERD

Velferdssektoren omfatter virksomhetsområdene NAV, Hjemmetjenesten, Bo- og dagtilbudstjenesten, Institusjonstjenesten og Velferd felles.

NAV

Prognose for NAV viser et merforbruk på 3,36 mill i forhold til budsjett. Merforbruket knyttes i store trekk til kvalifiseringsstønad, tap på utleieboliger og utbetaling av sosialhjelp.

Merforbruk av kvalifiseringsstønad skyldes flere deltakere i kvalifiseringsprogrammet enn budsjettert. Deltakelse her er en rettighet hjemlet i lov om sosiale tjenester i NAV. En del av disse er brukere som har brukt opp rettighetstiden på statlige ytelser, men som ikke har kommet i mål med annen selvforsørgelse. Et kriterium for deltakelse, er at bruker er eller vil bli avhengig av langvarig økonomisk sosialhjelp til livsoppholdsyntelser. Tiltak for reduksjon av overforbruk er strengere vurdering for inntak, og eventuell

utskrivning av nåværende deltakere. Utfordringen med dette er at de har krav på livsoppholdsytelser, og da vil det meste av besparelsen komme som en ekstra utgift på posten økonomisk sosialhjelp.

Tap på utleieboliger er en post som NAV ikke har kontroll på. Årsaken ligger i at kommunen i en egen avtale har forpliktet seg til å dekke leie av leiligheter i beredskap og reparasjoner som ikke skyldes vanlig elde og slitasje i sitt eget heleide kommunale boligselskap. Ut fra det oversikter viser pr. i dag vil det påløpe en utgift på beredskapsleier for resten av året på ca. kr 760 000,-. I tillegg kan det komme reparasjoner etter hard bruk. Dette er vanskelig å anslå, men i prognosen er det lagt til grunn en utgift på kr 250 000,- til dette for resten av året. Tiltak for å redusere overforbruk må gjøres i samarbeid med andre virksomhetsområder i kommunen. Tiltakene som kan gjennomføres er fokus på bedre utnyttelse av boligene og tettere oppfølging av beboere for å unngå kostbare ødeleggelser.

Prognose for utbetaling av økonomisk sosialhjelp ligger samlet på 1,23 mill over budsjett. Prognose på overforbruk er en forventet månedlig brutto utbetaling på 1,5 mill. Gjennomsnittlig brutto utbetaling pr. mnd i første kvartal i underkant av 1,7 mill. Gjennomsnittlig antall som mottok ytelser hver måned er 160 personer. Tilsvarende tall for samme periode i 2018 er 1,2 mill og 117 brukere. Økt søkning til økonomisk sosialhjelp er en trend i de fleste kommuner av en viss størrelse. Årsakene til dette er flere, og det pekes spesielt på innstramming av regelverk for statlige ytelser som arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. En annen grunn som man begynner å se konsekvensene av, er at de store bosettingene av flyktninger for 2 til 3 år tilbake medfører et økt press på økonomisk sosialhjelp da en del av disse ikke er kommet over i arbeid eller skolegang etter endt introduksjonsprogram.

Tiltak for reduksjon av overforbruk er en krevende øvelse. Hvis vi skal komme i mål i forhold til budsjett er det viktig å begrense antallet som mottar ytelser hver måned. Ut fra en gjennomsnittsberegning av ytelser pr. person tilsier dette at vi må gradvis redusere antallet mottakere fra i snitt 160 pr. mnd til ca. 100 mottakere pr. mnd ved utgangen av året. Det kan også være noe å hente på en strengere vurdering av ytelsene til hver enkelt, men det praktiseres allerede strengt i dag. Det er også et krav i lovverket at tjenestene og ytelsene skal være forsvarlig. For å redusere antallet er det en del tiltak som kan gjennomføres både i egen regi, men også en del tiltak som forutsetter bistand fra andre.

- Tettere oppfølging av mottakere av økonomisk hjelp i forhold til å mestre livene sine bedre selv, og på den måten kommer over i selvforsørging gjennom arbeid eller gjøre gjeldende andre økonomiske rettigheter. Dette er krevende da vi må håndtere en stor økning av søkere/mottakere uten økte personellressurser. En måte å løse dette på som vurderes er en deling av personellressursen vi har, på at en del av de ansatte kun tar seg av de forvaltningsmessige oppgavene med å vurdere søknader og fatte vedtak. De øvrige frigjøres fra forvaltningsmessige oppgaver og får som oppgave en tett oppfølging av enkeltbrukere for å få de over i arbeid eller gjøre gjeldende andre rettigheter. Her kan en mer aktiv bruk av statlige virkemidler også være med å begrense kommunale utgifter.
- Redusere tilstrømmingen av nye brukere som har «brukt opp» rettighetene sine på statlige ytelser, gjennom et tettere oppfølgingsløp i den perioden de går på arbeidsavklaringspenger, slik at de etter endt periode er kommet i jobb eller avklart mot varige ytelser som uføretrygd.

- Redusere lengden på tiden brukere får økonomisk ytelse gjennom å få de i gang med aktivitet og tiltak tidligere. I loven ligger det et krav om en aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp under 30 år. Tidligere erfaringer viser at mottakere som er i en eller annen form for aktivitet raskere kommer seg over i selvforsørging enn de som passivt mottar ytelse over lang tid. NAV har ingen slike aktivitetsplasser i egen regi, men ved innførelsen av aktivitetsplikten var det en forventning om at kommunen skulle stille slike plasser til disposisjon. Dette har vist seg vanskelig å gjennomføre, men å få til slike plasser vil på sikt kunne spare kommunen for en god del utgifter til økonomisk sosialhjelp. For å få dette til, er vi avhengig av drahjelp fra andre tjenester i kommunen.
- En betydelig del av ytelsene som utbetales går til å dekke boutgifter. Disse har steget en del den siste tiden i tillegg til økte strømpriser. De fleste av mottakerne av økonomisk sosialhjelp har ikke egen bolig, men leier. Mange leier kommunale boliger gjennom Verdal Boligselskap AS. Husleiene her ble oppjustert til gjengs leie for noen år siden. På den tiden var det stor etterspørsel etter utleieboliger i kommunen generelt. Det er muligens potensiale til å få ned leieprisene gjennom en ny vurdering av hva som er gjengs leie på kommunale utleieboliger i dag.

Tallfesting av hva disse tiltakene kan medføre i besparelser er vanskelig å anslå, men en reduksjon av mottakere av økonomisk sosialhjelp vil gi en gjennomsnittlig innsparing på ca. kr. 10 500 pr. mnd. pr. mottaker. Det legges opp til at vi klarer å redusere forbruket med 1,5 mill.

Signaler fra regjeringen vedr effekten av AAP-regelendringen og merutgifter som påføres kommunene er noe splittet, ref KS leder Gunn Marit Helgesen. Arbeids- og sosialdepartementet har gitt løfter om at ekstrakostnader vil bli kompensert, mens kommunalminister Monica Mæland har gitt tydelige meldinger på at kommunene ikke vil bli kompensert for effekt av endring i regelverket til AAP.

Hjemmetjenesten

Prognose for Hjemmetjenesten viser ca. 3,4 millioner i merforbruk ved årets slutt, gitt videreføring av dagens drift. Merforbruk kan i hovedsak knyttes til lønnsutgifter tilhørende hjemmetjenesten i Vinne.

Det har siste to årene vært stor økning i tildelte vedtakstimer i hjemmetjenesten og størst økning registrert til hjemmetjenesten Vinne. Hjemmetjenesten Vinne har etter hvert utviklet en arbeidsmiljøutfordring og med medfølgende ressursbruk ut over budsjett. Det ble satt krisestab i hjemmetjenesten i uke 10 - 15/ 2019 og det er jobbet med å få kontroll over utfordringene i arbeidsmiljøet og ressursbruken i hjemmetjenesten. Sykefraværet har økt i perioden og er svært krevende å følge opp, samtidig som det er en stor belastning for arbeidsmiljøet. I tillegg kommer merutgifter ved fravær (arbeidsgiverperiode, pensjon, feriepenger) som utfordrer de økonomiske rammer ytterligere.

Arbeidet med arbeidsmiljøutfordringene er utført i samarbeid med tillitsvalgte, verneombud, ansatte, lederteam helse, personalkontoret, økonomi, forvaltningskontor m.fl. med utgangspunkt i kommunens Lederplattform og verdibasert ledelse. Mål for arbeidet er: «*Forsvarlige tjenester med samtidig forsvarlig arbeidsmiljø og forsvarlig bruk av ressurser.*»

Det er jobbet både med kultur, struktur og ressurser. Eksempler på tiltak som er gjennomført er:

- Uttak og bruk av styringsdata.
- Allmøter - tilbakemeldinger fra ansatte, ukeseinformasjon til ansatte
- Satt av ressurs til oppfølging og revidering av arbeidslister ved hjemmetjenesten Vinne og jobbet med struktur i vaktskifter.
- Samarbeid mellom avdelingene
- Sykefraværsoppfølging og nærværssamtaler
- Lokalt partsamarbeid.
- Anskaffet nettbrett og planlegger innføring av mobil profil.
- Nærværende ledelse.

Institusjonstjenesten

Institusjonstjenesten har et samlet merforbruk, anslått til kr 843 000 i forhold til tildelt ramme for 2019. Det er knyttet stor usikkerhet til dette avviket grunnet kjøp av privat institusjonsplass, tjenester knyttet til ressurskrevende tjenester og legetjenesten.

Kjøp av privat institusjonsplass til en enkelt bruker ble fra januar 2019 overført fra virksomhetsområdet Bo- og dagtilbudstjenesten (BODA) til Institusjonstjenesten. Beregnet kostnad knyttet til denne institusjonsplassen er netto utgifter på 3, 55 millioner. Dette tiltaket var ikke kjent for Institusjonstjenesten da det ble lagt budsjett for 2019. Uklart hvor mye som skal overføres fra BODA til Institusjonstjenesten, her må man se på de to virksomhetsområdene samlet. Med en budsjettjustering mot BODA knyttet til dette forholdet, antas det at institusjonstjenesten vil kunne avslutte året i balanse.

De to siste årene har Verdal kommune hatt problemer med å rekruttere fastleger til ledige fastlegehemler, det har gjort det nødvendig å rekruttere lege via vikarbyrå. Netto utgift knyttet til rekruttering av fastleger er ca kr 400 000. Det er usikkerhet knyttet til netto utgift da dette må sees opp imot refusjoner fra HELFO.

Enheten har budsjettert med kr 300 000 i lærlingetilskudd fra Fylkeskommunen. En har i ettertid fått bekreftet at lønn til lærlinger er en del av rammegrunnlaget for 2019. Virksomhetsområdet får en merinntekt på ressurskrevende tjenester på ca kr 5,7 mill.

Bo og dagtilbudstjenesten

Årsprognosen viser at Bo- og dagtilbudstjenesten (BODA) pr mars ligger an til mindreforbruk i 2019. Det er knyttet usikkerhet til prognosen med tanke på flere forhold:

- Beregning av arbeidsgiveravgift og pensjon
- Omfanget av nye brukerbehov og endrede brukerbehov, vurderinger av omsorgsnivå
- Aktivitet i de fleste avdelingene i BODA er nært knyttet opp mot ressurskrevende tjenester.
- Endring i tariff for ulempetillegg fra 01.01.19

Det er gjort flere korrigeringer på rapporteringen som påvirker årsprognose både positivt og negativt.

- Korrigert for manglende utgiftspost på omsorgslønn og kommunalt rammetilskudd til Veksttorget
- Rusavdelingen har redusert med 1,1 årsverk fra 01.04.19. Avdeling Arken arbeid og aktivisering har redusert med 0,5 årsverk fra 01.03.19 og reduserer ytterligere med 1 årsverk til fra 01.05.19. Avdeling Reinsholm Vest reduserer med 2,77 årsverk fra 01.05.19.
- Inntektsendringer knyttet til tilskudd
- Ekstra refusjon på ressurskrevende brukere 2018

Enheten har regnskapsført utgifter til lærlingelønn uten at det er budsjetttert med dette. En har i ettertid fått bekreftet at lønn læringer også var en del av rammegrunnlaget for 2019.

Pr mars er det ikke foretatt budsjettjustering for overføring av bruker fra BODA til Institusjonstjenesten (kjøp av tjenester). Beregnet kostnad knyttet til denne institusjonsplassen er netto utgifter kr 3,55 mill. Utgift belastes institusjonstjenesten pr i dag, noe som medfører merforbruk i institusjon. Ny utregning på refusjon ressurskrevende tjenester og korleksjon budsjett vil bli gjennomført når situasjon er avklart.

2.2.3 NÆRING OG SAMFUNNSUTVIKLING

Næring og samfunnsutvikling består av områdene Kulturtjeneste, Teknisk drift, Landbruk, miljø og arealforvaltning og Integrering og mangfold.

Kulturtjenesten

Kulturtjenesten forventes å være innenfor tildelt budsjett ved årets slutt. Den største usikkerheten er refusjonen til fylkeskommunen angående Verdalshallen. Utgiften der er bundet i forhold til samarbeidsavtale og varierer noe fra år til år.

Teknisk drift

Prognosen for teknisk drift viser et estimert merforbruk på 0,3 millioner. Teknisk drift har stort sett utført driftstjenester i henhold til planlagt omfang og kvalitet.

Kommunale bygg mv

Innenfor kommunale bygg er det svært knappe rammer til drift og vedlikehold. Vedlikeholdet er prøvd tilpasset de økonomiske rammer som er gitt. Pr. dato ser vi ut til å ligge litt over budsjetttert nivå. For å holde seg innenfor de budsjettterte rammer resten av året, blir vi nødt til å legge oss på et svært restriktivt nivå vedrørende igangsetting av vedlikeholdsoppgaver på kommunale bygg. Budsjettbalanse fordrer også at det ikke oppstår uforutsette hendelser. Kun absolutt nødvendig vedlikehold vil bli utført. I tillegg må det foretas en gjennomgang/anbudsinnhenting av serviceavtaler spesielt på vakthold, ventilasjon og heis for å se om noe kan spares her. Denne prosessen er igangsatt.

Energiutgiftene er høyere enn budsjettet. Dagens strømvatle går på spotpris. I januar/februar har spotprisen vært forholdsvis høy (55 øre eks. mva i januar og 48 øre eks. mva i februar). I 2017 og 2018 betalte vi 22 øre/kwh. I tillegg har nettleia hatt en betydelig prisstigning. For å spare på energikostnadene er det viktig å selge unna kommunale bygg for å redusere totalt areal.

Drift av svømmehallen ligger innenfor budsjettet nivå. Skal kommunen spare penger som gjør noe utslag her må svømmehallen stenges, noe som medfører at kommunen ikke lengre vil ha noe tilbud om skolesvømming. Kostnader for å ha svømmehallen åpen i helgene er vurdert å være så små (netto 200 000,- som helårsvirkning), at andre tiltak heller må vurderes.

Kommunale veger

Også innenfor kommunale veger er det meget knappe rammer, og innenfor denne sektoren har forbruket vært høyere enn normalt nivå. Dette skyldes at det har vært en god del snø og fokk i januar/februar samt at brøyteprisene har steget betydelig etter siste anbudsrunde på brøyting/strøing. Tidligere timespriser har ligget på kr. 650,- eks. mva. Prisene etter anbudsinnhenting ligger på kr. 900 – 1100 pr. time. Dette gjør at sommervedlikeholdet i år vil bli lagt på minimumsnivå. Kun akutte skader på veg vil bli reparert. Støvdemping vil bli foretatt.

Dersom man skal gjøre sparegrep som monner innenfor vegsektoren er man avhengig av nedklassifisering av kommunale veger i et visst omfang. Kommunen har i dag totalt 170 km veg. Nedklassifisering av eksempelvis 50-80 km veg disse, kan anslagsvis gi en årlig besparelse i størrelsesorden 2-3 mill.kr.

Pr. dato ligger Teknisk drift an til å gå med et underskudd på ca 0,3 millioner. Dersom denne prognosen skal holde seg kreves det at det ikke oppstår store uforutsette hendelser eller en tidlig vinter høsten 2019. Dessuten må strømprisen legges seg på et mer normalt lavt nivå. Lønnsutgifter ligger foreløpig under budsjettet nivå, noe som veier opp en god del av merforbruket på energi.

Selvkostområder

Drift av kommunens vann og avløpsanlegg har fungert uten de store overraskelser. Det har vært enkelte vannledningsbrudd, men ikke mer enn hva man kan forvente. Innenfor avløpssektoren har vi ikke hatt større problemer. Forbruket er hittil som normalt, men inntektene innenfor avløp ser ut til å være noe lavere enn budsjettet etter første kvartal. Dette skyldes avregningen etter måleravlesninger pr 31.12, som viser at enkelte kunder har hatt lavere forbruk enn forutsatt i 2018, og dermed får motregnet det i første terminfaktura for 2019.

Alle kommunens tre selvkostområder (vann, avløp og byggesak) ventes å avslutte året i balanse.

Integrering og mangfold

Integrering og mangfold estimerer p.t. et merforbruk på 0,65 millioner, men det arbeides fortsatt med ytterligere tiltak for å gå i balanse ved årsslutt. Merforbruket skyldes i all hovedsak mer overføring til NAV enn forutsatt da budsjettet ble lagt.

Tiltak som iverksettes, men som foreløpig ikke er lagt inn i prognosen;

- Ytterligere nedbemanning Møllegata Voksenopplæring fra 01.08.19. I tillegg er personellressurs tidligere redusert med to stillinger, en lærer og en i studiepermisjon. Estimert effekt kr 150 000
- Avvikler bruk av assistenter og ekstrahjelp, utgjør 40% stilling. Estimert effekt kr 100 000
- Redusere overføringer til andre enheter fra 01.08.19. Estimert effekt kr 350 000

Det jobbes også med tiltak på Møllegata voksenopplæring. I tillegg til aktiviteter nevnt over, ventes det svar på søknader om ekstra tilskudd (helsereelatert) på ca. kr 180 000. Inntekt er ikke budsjettet.

Konsekvens

- Dårlig kvalitet på norsk- og grunnskoleopplæring
- Dårligere kvalitet opplæring 16-22 år (kombinasjonsklasse Vv skole)
- Svak framgang i norsk språk for elever
- Overgang til utdanning/arbeid forringes
- Store vanskeligheter å få mennesker i jobb- næringslivet krever et visst norsknivå, spesielt med tanke på HMS i bedrifter
- Innvandrere sin kunnskap om samfunnet og integrering i samfunnet blir dårligere
- Oppfyller ikke kravene i Introduksjonslovens §§ 17-19 eller Introduksjonslovens formål
- Mennesker flytter fra kommunen, mindre bolyst

Landbruk, miljø og arealforvaltning

Landbruk, miljø og areal viser foreløpig en årsprognose på 0,2 mill i merforbruk. Bokførte inntekter er p.t. lavere enn budsjettet, og innenfor eiendomsskatteadministrasjon er det påløpt kostnader for omtaksering av næringseiendom som budsjettet ikke fullt ut har tatt høyde for. Det er imidlertid mange inntektsbringende planer i prosess, og resultatet antas å kunne bringes i balanse innen årsslutt. Dersom det viser seg nødvendig for å holde budsjett, vil stillinger holdes vakante mens ansatte er ute i foreldrepermisjon mv.

2.2.4 RÅDMANNENS FELLESOMRÅDE OG STAB, UTVIKLING OG VIRKSOMHETSSTØTTE

Rådmann

Rådmannsområdet består av underinndelingene Rådmannens fellesområde, Økonomi, Personal/HMS, Arkiv, informasjon og service, Utviklingsstøtte og Kirker mv, og forventer å avslutte året innenfor budsjettrammen. Kvartalet har forløpt uten de store overraskelser. Planlagt utlysning av to stillinger er valgt å holde igjen av økonomiske hensyn, men lyses ut i vår.

Fellesområder

Årsprognosen for fellesområdet viser balanse. I dette området ligger avsetning til lønnsoppgjør, samt en del faste kontingenter, lisenser og personalforsikringer som gjelder hele kommunen. Lønnsoppgjør i 2019 er et mellomoppgjør, og så langt i forhandlingene er det kommet til enighet mellom KS og forhandlingssammenslutningene LO kommune og YS kommune. Avtalen er innenfor oppgjøret til privat sektor, frontfaget, og er på 3,2 prosent. Forhandlingene med Akademikerne og Unio gikk til brudd, meklingsfrist for dette oppgjøret er satt til 23.mai. Budsjettert avsetning er i henhold til kommunal deflator (forventet lønnsvekst nasjonal prognose) og så framt oppgjør er innenfor forventet lønnsvekst bør det være balanse på dette området. Resultat av pensjonsavregning ved årsslutt henføres også til fellesområdet. Det er så langt ikke inntruffet forhold som skulle tilsi overskridelser ifht avsatte midler.

2.2.5 INNHERRED KOMMUNESAMARBEID

Regnskap, innfordring og lønn

Innherred Kommunesamarbeid Regnskap, Innfordring og Lønn (IKRIL) styrer mot et lite mindreforbruk i 2019. Regnskap 1. kvartal viser et lite merforbruk i forhold til budsjett, men dette skyldes i hovedsak periodisering av lønnsutgifter.

Geodata og oppmåling

Prognosen viser på årsbasis et lite mindreforbruk, som i hovedsak skyldes at en av medarbeidere har hatt foreldrepermisjon, uten at det er satt inn vikar under fraværet.

De fleste av virksomhetsområdets driftsutgifter er ikke jevnt fordelt over året. Eksempelvis så kjøpes grensemerket inn bare en gang pr år og reparasjoner av utstyr o.l. må gjøres når feil oppstår. Til nå er det oppstått et merforbruk av konsulenttenester som følge av oppgradering av e-handelsløsning, men det er ennå for tidlig å spå hvordan innkjøpsutgiftene vil utvikle seg mot årsslutt.

Inntektene for de tre første månedene er noe lavere enn budsjettet. Dette er som forventet, da aktiviteten er noe større for samarbeidet i sommerhalvåret. På årsbasis er det derfor godt håp om at vi når budsjett. Men alle våre inntekter avhenger av aktiviteten (i hovedsak antall delinger av eiendom og antall salg av eiendommer), så det er ikke mulig å komme med et nøyaktig anslag.

Kemner - IKT - Kommuneadvokater (driftes under Levanger kommune)

Totalt for samarbeidet forventes det et underskudd på ca kr 6,3 millioner i 2019, hvorav Verdals andel utgjør om lag 2,68 mill.

Kemner og Kommuneadvokat

Det er forventet at enhet holder seg innenfor budsjett for 2019. Det er mulig at det på grunn av ekstra utgifter til system for sending av saker til domstolene vil bli et underskudd på under kr 50 000 for advokatene, men dette er ikke avklart enda.

IKT

For IKT er økonomien i stor grad avhengig av aktiviteter og grensesnitt mot øvrige enheter i kommunene. Den største delen av IKT-budsjettet er knyttet til faste kostnader til drift av fagsystemer, datalinjer o.l. Ut fra dagens kjente utgifter estimeres det at IKT vil kunne gå med et underskudd på ca 6,3 mill. Budsjettet på IKT har gjennom flere år ikke vært justert i henhold til aktiviteten i kommunene, slik at de reelle kostander ikke i sin helhet er gjenspeilet i tildelte rammer. Økt bruk av digitale løsninger har forenklet dialog med innbyggere og internt i den enkelte kommune. De siste årene er også Microsofts lisenser økt både som følge av svingninger i valuta og generell prisøkning. Med virkning fra 2019 er telefonikostnader flyttet ut til hver enkelt virksomhet i hver kommune og IKT sitt budsjett på dette området tilbakeføres til hver kommunene. Budsjettreduksjon er beregnet til 2,29 mill. En vil i årene som kommer se en stor utvikling på digitalisering i kommunal sektor og det er viktig at IKT settes i stand til å bidra til at kommunene lykkes på dette området. Det er derfor på nåværende tidspunkt og ut fra den store etterspørselen fra kommunene ikke ønskelig å holde stillinger vakante for å oppnå et bedre økonomisk resultat. Slik innsparing vil medføre at IKT må redusere tjenestetilbudet både på brukerstøtte og på tjeneste-utvikling. IKT samarbeider med økonomisjefene i begge kommuner med en ny modell for kostnadsregulering mellom IKT og de øvrige enhetene i kommunene som forhåpentligvis vil være klar fra 1. januar 2020.

Ved behandling av samarbeidets kvartalsrapport fattet styret følgende vedtak: «Styret gir daglig leder i oppgave å kutte på alle utgifter som det er mulig å kutte ned på i IKT sitt budsjett. Styret bestiller en kostnadsanalyse med gjennomgang av muligheter for innsparing, eventuelle konsekvenser av innsparing og med en spesifisering av forventet merforbruk i forhold til budsjett.»

Innkjøp (driftes av Inderøy kommune)

Innkjøpssamarbeidet er inne i sitt første driftsår. Enhet er bemanningsmessig fulltallig fra mai, investeringer i utstyr/inventar/ kompetanse vil ligge innenfor budsjett og prognose helår er at drift vil være innenfor tildelt budsjetttramme. Andelen som belastes Verdals kommune utgjør kr 827' for 2019. Denne utgiften dekkes delvis opp av lavere bidrag til IKT, da budsjett IKT, Kemner og Kommuneadvokat opprinnelig dekket innkjøpsfunksjon med to stillinger.

Innherred Brann og redning (IHBR, driftes under Levanger kommune)

Prognose pr 31.3.19. viser at Innherred Brann og redning er i balanse for 1. kvartal, forbruket utgjør 24 % av tildelt budsjetttramme. Det forventes et underskudd på ca 0,7 mill for IHBR i 2019, andel Verdals kommune. Forventet merforbruk kommer hovedsakelig av at det er flyttet utgifter fra kommunene til IHBR som ikke er ivarettatt i tildelt budsjett. Merforbruket er relatert til økte utgiftene som IHBR ble belastet med fra kommunene i 2018 på lisenser og programvarer, samt andre kostnader som styrehonorar, husleie og driftskostnader fra andre enheter i kommunene.

Planlagte/iverksatte tiltak for å bringe driften i balanse og konsekvensene av dette.

- Det arbeides hele tiden med å holde kostnadene på et lavest mulig nivå.
- Den daglige driften må fungere, og det er ikke mulig å forutse hvor mange og hvilke typer oppdrag IHBR vil få i løpet av året.
- Det arbeides med å se på mulige inntektsaktiviteter.

2.3 Budsjett - justeringsbehov drift

Det foreslås følgende justeringer i driftsbudsjettet:

- Budsjett for inntektsposten «andre generelle statstilskudd» reduseres med 0,45 mill, som følge av oppdatert grunnlag fra Husbanken vedr rente- og avdragskompensasjon. Det vurderes videre å være grunnlag for å øke posten «renteinntekter og utbytte» med tilsvarende beløp, noe som dermed kompenserer for den tapte inntekten fra Husbankordningen.

Følgende forhold løftes fram til informasjon, men foreslås foreløpig ikke budsjettjustert:

- I PS 106/18 (budsjettvedtaket), punkt 9 vedtok kommunestyret følgende: «*Dersom statsbudsjettvedtaket i Stortinget i desember 2018 medfører økning i skatteinntekter og/eller rammetilskudd, skal økningen brukes til å redusere bruk av disposisjonsfond i 2019.*» Mens budsjettforslaget for 2019 var under arbeid kom det ennå sterke signaler fra sentralt hold om at refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester ville innstrammes ytterligere i statsbudsjettet. Med dette som bakgrunnsteppe ble virksomhetsområdet bo- og dagtilbudstjenesten tilført 1,05

mill som kompensasjon for redusert statlig refusjon. Den varslede innstrammingen i ordningen ble imidlertid ikke realisert i statsbudsjettvedtaket. Med hjemmel i kommunestyrets vedtak over, kunne derfor budsjettrammen for bo- og dagtilbudstjenesten vært redusert med 1,05 millioner, med motpost i redusert bruk av disposisjonsfond i 2019. Med de beskrevne utfordringene innenfor Helse og Velferdsområdet, er det ønskelig at disse midlene får beholdes som en buffer fram til neste kvartalsrapportering hvor dette forholdet vil følges opp.

- Fra 1. januar 2019 har Verdal Kommune deltatt i kommunesamarbeidet Innherred Innkjøp, som er et samarbeid mellom kommunene Levanger, Verdal, Inderøy, Steinkjer, Verran og Snåsa. Samarbeidet har fire ansatte, som formelt er ansatt i Inderøy Kommune. Da budsjettet for 2019 ble lagt, var ikke samarbeidet på plass enda, og budsjett for innkjøp ble derfor videreført sammen med budsjett for Kemner, IKT og Kommuneadvokat (heretter KIK). Verdal kommunes andel av kostnadene i innkjøpsamarbeidet skal i utgangspunktet være omtrent likt de utgiftene kommunen har hatt med innkjøpsfunksjonen i det gamle samarbeidet. Slik sett kunne man med enkelhet ha flyttet dette budsjettbeløp fra KIK til Innherred Innkjøp. De varslede overskridelsene innenfor IKT i KIK-samarbeidet, gjør imidlertid at man ser behov for en nærmere gjennomgang av kommunesamarbeidenes avvik og budsjetter, og heller utsetter en budsjettjustering mellom samarbeidene til man har mer klarhet i situasjonen.

2.4 Budsjett – justeringsbehov investeringer

Rebevilgning av ubrukt budsjettramme fra 2018

Årsregnskapet og -beretningen for 2018 vil vise at enkelte prosjekter har vært noe forsinket ifht opprinnelig framdriftsplan, og det er derfor vurdert nødvendig å foreslå at ubrukt ramme for enkeltprosjekter fra 2018 rebevilges i 2019 slik at prosjektene kan videreføres / avsluttes. Dette gjelder følgende prosjekter:

- Tilrettelegging for og kjøp av tjenestebiler og el-sykler: I 2018 ble det bevilget 2,2 millioner til dette formålet, men ved årets slutt viste regnskapet at litt i overkant av 0,8 millioner var ubrukt på grunn av at de planlagte anskaffelsene i 2018 ble noe forsinket. Restbeløp på 0,8 millioner foreslås rebudsjettert i 2019.
- Garnes skole: Ved Garnes skole installeres det nytt brannvarslingsanlegg. Arbeidene ved skolen skulle etter planen være utført i 2018, men har dratt noe ut i tid. Ferdigstillelse ventes ila 2019. Fjorårets regnskap viser en ubrukt budsjettramme på 1,8 mill, hvorav 1 mill foreslås rebudsjettert for å sluttstille prosjektet.
- Brannsikring /nødstrøm Verdal Bo- og Helsetun ble ikke ferdigstilt som planlagt i 2018. Ubrukt budsjettramme fra 2018 på 1 million foreslås rebudsjettert.
- Avlastningsboligen Ringveg Nord: Det gjenstår en sluttregning på dette arbeidet, som vil beløpe seg på i underkant av 0,5 mill. Prosjektet hadde en budsjettramme på 5 millioner, og hadde noen overskridelser underveis, men mottok samtidig et betydelig investeringstilskudd fra Husbanken i

fjor som det ikke var budsjettert med, slik at nettoinvesteringen så langt har beløpt seg til 4,1 millioner. Det foreslås derfor rebudsjettert 0,5 mill til formålet.

- Holmen bro ble, slik virksomhetsleder teknisk drift lovet i avisa Innherred, åpnet i tide til julenissen skulle passere. Ferdigstilling av sluttoppgjør, har imidlertid drøyet til over årsskiftet, slik at det i 2018-regnskapet gjensto en ubrukt budsjettramme på 1 million som nå foreslås rebudsjettert.
- Gang- og sykkelvei Reinsholm – Garpa – Verdalsøra skole: Ubrukt budsjettramme fra 2018 på 0,16 million foreslås rebudsjettert til ferdigstilling av prosjektet.
- Boligfelt Leklemsåsen / Forbregd: Ubrukt budsjettramme fra 2018 på 0,5 million foreslås rebudsjettert. Prosjektering av nye tomter i Forbregd Lein pågår nå.
- Masterplan sentralidrettsanlegg: Prosjektet ligger inne i økonomiplanen over 3 år, med 0,3 mill i 2018, 0,5 mill i 2019, og 17 mill i 2020. Oppstart er blitt forsinket, slik at det i 2018 kun påløp 0,1 mill i utgifter. Ubrukt budsjettramme fra 2018 på 0,2 million foreslås rebudsjettert til 2019.

Til sammen utgjør foreslåtte rebevilgninger av fjorårets ubrukte ramme 5,16 millioner kroner. At midlene ikke ble brukt opp i fjor, medfører også at bruk av lån i 2018 ble lavere enn forutsatt.

Omprioriteringer innenfor eksisterende rammer

Kommunale bygg:

Nye Vuku barnehage er ferdigstilt, og i tillegg til selve bygget og utearealene, er det også den tidligere oljekjelen blitt utfaset og erstattet med bioanlegg. Dette foreslås avregnet mot investeringsrammen for ENØK-tiltak, slik at investeringsbudsjettet for Vuku Barnehage økes med 0,9 millioner, og tilsvarende reduksjon for budsjettet på prosjektet ENØK-tiltak.

Vann og avløp:

Etter en gjennomgang av kapasitet og fremdrift i prosjektene innenfor vann og avløp, er det vurdert at det er behov for en rekke korrigeringer av inneværende års investeringsbudsjetter. Justeringene er imidlertid slik at de totale investeringsrammene for henholdsvis vann og avløp er uendret inneværende år.

- Slik det framgår av økonomiplanen skal vannrenseanlegget i Hallemsåsen og høydebassenget i Hallia rehabiliteres i planperioden. Høydebassenget i Hallia er noe forsinket ifht opprinnelig plan, og blir først lagt ut på anbud til høsten. Prosjektet har derfor et redusert investeringsbehov med 0,5 millioner i 2019. I stedet er det ønskelig å komme i gang med skisseprosjekt for vannrenseanlegget, og det foreslås derfor bevilget 0,5 millioner hit. Begge prosjektene forventes på nåværende tidspunkt å holde seg innenfor de totale investeringsrammene som er lagt i økonomiplanen.
- Arbeidet med vannforsyning og avløpsutbedring i Volhaugen har gått over flere år, og er blitt utvidet ifht opprinnelig plan, dvs merkostnad. Prosjektet er nå i slutfasen, og det forelås bevilget 4 mill til dekning av sluttregning innenfor vann, og ytterligere 4 millioner innenfor avløp.
- Prosjektene vannforsyning Ulvilla og vannforsyning Vuku er også ferdigstilt i 2019, og sluttregning viser behov for budsjettdekning for 0,5 mill til hvert av disse prosjektene.

- I investeringsbudsjettet for 2019 er det avsatt til sammen 8 millioner til nybygging av ledningsanlegg for vann i Vinne, Leksdal og på Tinna. Alle disse tre prosjektene er forsinket, og det er derfor vurdert at investeringsrammene for 2019 kan reduseres med til sammen 5 millioner, fordelt med 1,5 mill for Vinne, 0,5 mill for Leksdal og 3 mill for Tinna.
- De nevnte forsinkelsene gir tilsvarende effekt på avløpsprosjektene i Leksdal og på Tinna, hvor budsjettet i 2019 foreslås redusert med hhv 2,5 millioner for Leksdal og 3 millioner for Tinna.
- Det har oppstått utbedringsbehov for Ørin kloakkrenseanlegg, hvor hele ventilasjonsanlegget må skiftes ut. Samtidig utfases også oljekjelen. Prosjektet estimeres til en kostnad på 1,5 millioner

Kommunale veger mv:

- Sæter bru i Nord-Kleiva er i dårlig forfatning, og det vurderes at det er behov for snarlige utbedringer, estimert til en kostnad på 2 millioner. Dette foreslås dekket av budsjettposten «veger, uforutsett».
- Budsjettet for Vinne aktivitetspark fordeles på delprosjekter av hensyn til bedre oppfølging ifht spillemiddelsøknader mv. Dette medfører ingen endring i investeringsrammen.

Oppfølging av tidligere vedtak

I kommunestyresak [27/18](#) ble det vedtatt en utbyggingsavtale mellom Verdal Kommune og utbyggerne Sebo Boliger AS og Møllegata 2 AS. Avtalen innebærer en nærmere avtalt deling av kostnadene med å legge nye ledninger for vann, avløp og overvann og å sette gata i stand igjen. Verdal Kommunes andel er nå anslått til omtrent 3 millioner kroner til sammen for vann og avløp. Dette foreslås bevilget i investeringsbudsjettet for 2019 med 1,5 million til hvert av selvkostområdene.

Nye bevilgninger

I løpet av første kvartal er det fremkommet opplysninger som gjør at Rådmannen også legger fram forslag som innebærer enkelte nye bevilgninger for investeringsbudsjettet i 2019:

- Oppgradering av rådhuset: Oppgraderingen av 1. etasje i rådhuset er i full gang, og arbeidet har så langt forløpt ihht plan. Vinduer og en del øvrige installasjoner som var planlagt beholdt, er i så dårlig forfatning at det vurderes hensiktsmessig å erstatte disse samtidig som det uansett pågår arbeid i lokalene. Utskifting av vinduer må antas å ha en positiv effekt på framtidige energikostnader. Rådmannen vurderer det dithen at investeringsrammen for rådhusområdet slik den fremgår i gjeldende økonomiplan fortsatt er realistisk, men slik at man altså tar en større del av investeringene nå i 2019, og reduserer behovet i de påfølgende år. Det foreslås bevilget en økt ramme til prosjektet i 2019 med 3 millioner.
- Ørmelen skole: Rådmannen foreslår en bevilgning på 0,5 millioner til utredning av kostnader til fremtidig rehabilitering/nybygg og til sikring av kunstgressbane mot vei.
- Verdalsøra barne- og ungdomsskole: Det er ønskelig å gjøre tilpasninger på lokalene slik at man har mulighet til å stenge av større deler av arealene utenom skolens ordinære åpningstider. Pr nå er

det for eksempel mulig å fritt ta seg opp i 2. etasje og rundt om i nokså store deler av skolens gang- og fellesarealer, selv om formålet med besøket kun er en tur i svømmehallen. En innskrenking av disse mulighetene vil være med på å forhindre skadeverk på skolebygningen og inventar. Det foreslås en bevilgning på 0,5 millioner til formålet.

- I Turnéteateret har det oppstått utbedringsbehov på en vegg, og rådmannen foreslår at det bevilges 0,1 millioner til dette formålet.

Finansiering

De foreslåtte endringene i investeringsbudsjettet beløper seg totalt til en netto økning av investeringer i 2019 på 12,26 millioner, hvorav 3 millioner skriver seg fra tidligere vedtatt utbyggingsavtale, 5,16 millioner er rebevilgning av fjorårets ubrukte investeringsramme, og 4,1 millioner er bevilgninger til nye prosjekter / økt ramme for eksisterende prosjekter.

Av dette finansieres 1,692 millioner av merverdiavgiftskompensasjon, mens 10,568 millioner foreslås finansiert ved bruk av lån.

Ved utgangen av 2018 viste kommuneregnskapet ubrukte lånemidler på 68,175 millioner, og det økte finansieringsbehovet utløser derfor ikke opptak av nye lån. En gjennomgang av status for investeringsprosjektene er berammet i neste kvartalsrapport, men pr nå er det ingen forhold som tilsier ytterligere budsjettjusteringer utover det som er presentert i denne rapporten.

3. ORGANISASJON

3.1 Organisasjonsstruktur

Virksomhetsområde «Velferd felles» er etablert med virkning fra januar 2019 under kommunalsjef Velferd. Virksomhetsområdet omfatter ansvarsene Forvaltningskontor, merkantil tjeneste og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT). Forvaltningskontor og merkantil tjeneste er flyttet fra virksomhetsområde Hjemmetjenesten. Forvaltningskontoret har en tjenesteyting og saksbehandling som dekker hele velferdsområdet i kommunen. Overføring av Forvaltningskontor til Velferd felles ble foretatt for å sikre enhetlig og uavhengig saksbehandling og lik håndtering på tvers av virksomhetsområder. Forvaltningskontoret saksbehandler alle søknader om helse og omsorgstjenester innbyggerne i kommunen søker om. Merkantil tjeneste bistår alle enheter i helse og omsorg med deloppgaver ved forvaltningsmessige forhold knyttet til helse og omsorgstjenestene, f.eks. vederlags-betaling, ansettelse m.m. Forvaltningskontoret og merkantil tjeneste har felles avdelingsleder.

- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester ble flyttet fra rådmannsområdet til Velferd felles. USHT i Verdal samarbeider med USHT i Åfjord og skal bidra til å spre ny kunnskap og utvikle kunnskapsbaserte helse- og omsorgstjenester i samarbeid med kommunene. Utviklingssenteret er videre en intern kompetanse- og utviklingsressurs for helse- og velferdsområdet i Verdal kommune.
- PPTjenesten i Ressurssenter oppvekst er tilført spesialpedagoger som tidligere var plassert i virksomhetsområdet Oppvekst Felles. Endring styrker PPTjenesten og samler fagressursene i et miljø som gir økt kompetanse og ressurs ut i skole og barnehage der behovene oppstår.
- Elvebredden aktivitetstilbud er overført fra Bo og dagtilbudtjenesten til Frisklivssentralen under Hjemmetjenesten. Samling av beslektede aktiviteter.

Budsjettposter er flyttet mellom virksomhetsområder slik at budsjett følger personressurs og aktivitet. Samlet ingen effekt på årsbudsjett, - kun endring mellom virksomhetsområder. Endringer er oppsummert i vedlegg Budsjettskjema 1 B i kolonne administrative endringer.

3.2 Endringsprosesser, visjon og nærvær

Omstillingsarbeidet er godt i gang innenfor skolene, og det er gjennomført prosesser og drøftinger med fagorganisasjonene og med ansatte som blir berørt ved at de må bytte arbeidsplass. Dette er krevende av alle parter, og både lederrollen, tillitsvalgtrollen og arbeidstakerrollen blir utfordret.

Det foregår også et betydelig omstillingsarbeid innenfor hjemmetjenesten, et arbeid som krever stort fokus og mye ressurser, men som er viktig å prioritere for å få mer kunnskap om ressursbruken i tjenesten. Arbeidet her krever også mye av lederrollen, tillitsvalgtrollen og arbeidstakerrollen.

I begge disse omstillingsprosessene har det vært et aktivt og godt partssamarbeid.

Vi har også startet et arbeid med effektivisering av styringsverktøy på HR- området, og arbeider med både elektronisk HMS/ IA- plan- og kvalitetsstyringsverktøyet vårt (Compilo) for å forbedre og forenkle styringsinformasjonen vår.

Arbeidet med å revidere arbeidsgiverpolitikken vår er godt i gang, og det er etablert 5 ulike arbeidsgrupper som arbeider med fem ulike, med litt overlappende tema:

- Ledelse
- HMS- og IA- arbeid
- Strategisk kompetansestyring
- Endring og lærende organisasjon
- Livsfasepolitikk og lønnspolitikk

Arbeidet med utvikling av en fornyet arbeidsgiverpolitikk er bredt forankret i partssamarbeidet, og arbeidsgruppene er satt sammen på tvers av fag og sektor. Frist for å levere ferdig delprodukt er 1. oktober, og resten av året vil benyttes til å ferdigstille og forankre arbeidet i partssamarbeidet.

I arbeidet med videreutvikling av arbeidsgiverpolitikken arbeider vi ut fra en visjon

«Vi ska bli bæst i Trøndelag te å rekrutter, utvikkel og behåll arbeidsfolk»

Målet med visjonen er å løfte fokuset på de ulike delene av arbeidsgiverpolitikken, bli mer nysgjerrig på hvor gode vi er, og bli mer bevisst på hvilken innsats vi må legge inn for å løfte prestasjonene våre som arbeidsgiver. Vi er helt avhengige av å være en god arbeidsgiver for å hente den kompetanse og kapasitet vi trenger for å løse samfunnsoppdraget vårt. Og konkurransen om arbeidskrafta vil øke fremover.

Kommunen har et samlet nærvær på 90,8 % i 1. kvartal. Samme kvartal i 2017 hadde et nærvær på 91 % og i 2018 på 91,4 %. Kommunen har dermed en reduksjon i nærvær på 0,6 prosentpoeng sammenlignet med samme periode i 2018.

Kommunen har ikke satt et overordnet mål for kommunen på nærværsutvikling. Når ny IA- avtale nå er på plass vil det være naturlig å sette mål også for kommunen, herunder også et samlet nærværmål. Kommunen vil fastsette et ambisjonsnivå i økonomiplan 2020-2023. Staten har satt en ambisjon om 10 % reduksjon i fraværet, og har samtidig endret virkemidlene ganske dramatisk. Det betyr at vi som arbeidsgiver må bli enda mer innovative fremover også på dette området. Noe av svaret vil være at vi endrer språkbruk og kultur i forhold til hvordan vi håndterer kompleksiteten på arbeidsmiljøområdet. Og det betyr også at vi ønsker å flytte fokuset over på utvikling av helsefremmende arbeidsplasser.

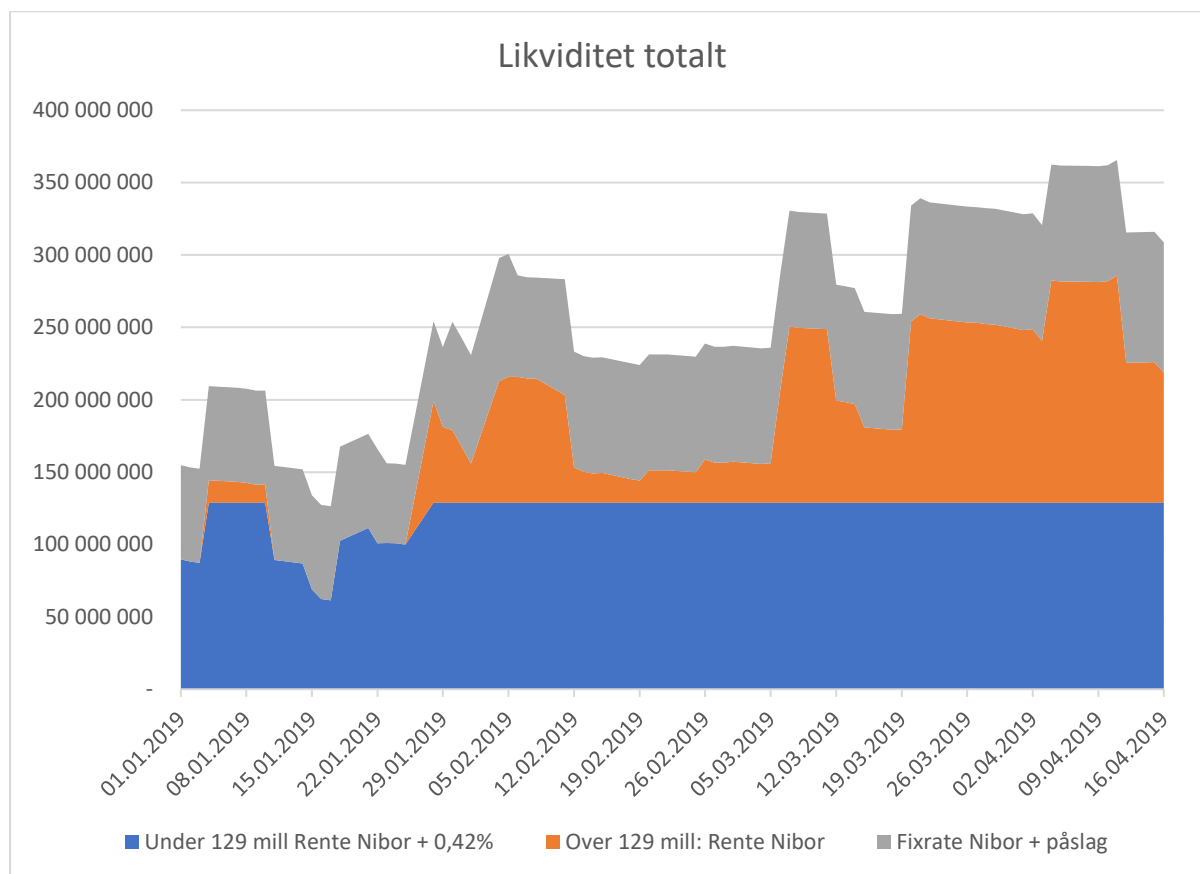
Verdal kommune
Rådmannen

Finansrapportering etter første kvartal 2019

Verdal, 6.5.2019

Dokumentet inneholder redegjørelse for finansporteføljen og dens utvikling, som beskrevet i kommunens eget finansreglement, avsnitt 10. Del A omhandler finansielle aktiva, mens del B omhandler kommunens låneportefølje.

DEL A: Finansielle aktiva

Rapporten avgrenses i denne rapporteringen til bankinnskudd.

Andre finansielle aktiva er fordringer knyttet til utfakturering av gebyrer, aksjer som følge av eierskap i selskaper mv. Rådmannen vil komme tilbake til om det også skal rapporteres for slike typer aktiva.

Kommunens mest likvide midler er bankinnskuddene. Bankinnskuddene kan grovt sett deles i tre.

1. Bankinnskudd i hovedbank – under 129 mill
2. Bankinnskudd i hovedbank – over 129 mill
3. Bankinnskudd plassert i andre banker på anbud – markedsplassen Fixrate

Den største delen av innskuddet er plassert hos kommunens hovedbankforbindelse Danske Bank. I avtalen er det satt en terskelverdi for rentevilkår, slik at samlet kommunalt innskudd opp til 129 mill kr godskrives en rente på 3-måneders Nibor med påslag av 0,42%. Innskudd ut over 129 mill kr godskrives en rente på Nibor uten påslag. En konsekvens av dette er at innskudd over 129 mill kr bør forvaltes slik at det oppnås bedre rentevilkår. En alternativ løsning er at kommunen forskutterer lånebehov ved å bruke egen likviditet og venter med opptak av lån, slik at sum bankinnskudd trimmes ned mot 129 mill kr. Den siste løsningen kan være krevende å administrere, fordi det krever full oversikt over når investeringer kommer til utbetaling og full kontroll på fremdrift i investeringene.

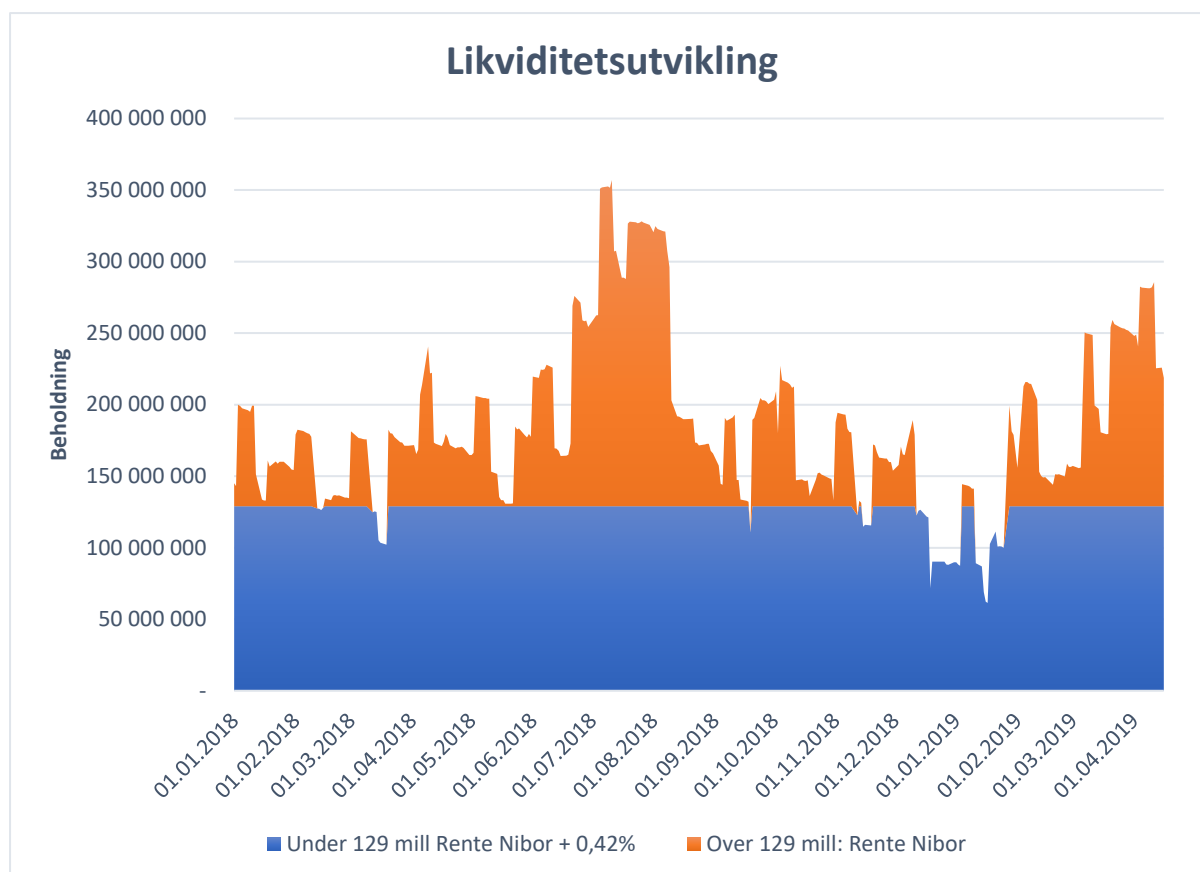
Kommunens finansreglement tillater overskuddslikviditet, og har regler for hvordan overskuddslikviditet skal plasseres. Innskudd i bank utenom hovedbank kan ikke utgjøre over 10 mill

kr pr bank. Finansreglementet definerer ikke noen klar grense for hva som er overskuddslikviditet, men kommunen har fra høsten 2018 operert med en arbeidsgrense der innskudd over 129 mill kr defineres som overskuddslikviditet. Så er det i tillegg satt en arbeidsgrense på at maksimalt 100 mill kr kan overføres til andre banker enn hovedbanken, og at alternative bankinnskudd skal ha en rente som overstiger de beste rentebetingelsene i hovedbanken. Plasseringer i andre banker på anbud via markedsplassen Fixrate ble tatt i bruk høsten 2018. Merk at bankinnskuddene er plassert direkte hos banken som har beste tilbud. Fixrate formidler bare kontakt mellom kommunen og bankene. Innskuddene via Fixrate har i 2018 gitt rente på ca 0,55 til 0,6 i påslag på Nibor 3-måneder. Altså bedre rentevilkår enn den beste renten i hovedbanken. Innskuddene er stort sett plassert med bindingstid 1 måned, og innskuddene har blitt sagt opp og skiftet ut når bedre innskudd har kommet på markedet. Fra januar 2019 har påslaget på NIBOR gått tydelig ned (ligger på fra 0,4% til 0,5%), og rådmannen har derfor valgt å videreføre innskuddene fra 2018 som fortsatt står med 0,5 til 0,6% påslag på Nibor. For tiden er det mulig for kommunen å hente høyere rentesats på innskudd på de beste bankinnskuddene på kort bindingstid (1 måned) enn rentesats for korte lån (3-6 måneder). Det har av den grunn ikke vært noe incitament til å bruke egen likviditet til å forskuttere låneopptak i 2018 og så langt i 2019. Kommunen har derfor lånt opp 100 mill kr i kortsiktig lån (3 måneder) til likviditetsbuffer for investeringer i 2019. Det kortsiktige lånet avvikles når investeringene er gjort. Låneopptaket på 100 mill kr er lavere enn budsjettet låneopptak 2019.

Figuren viser at bankinnskuddene i hovedbanken har ligget over 129 mill kr i nesten hele første kvartal 2019. Likviditeten var svakest fra midten av desember 2018 og ut januar. I desember ble det hentet tilbake 20 mill kr i bankinnskudd fra andre banker (Fixrate-innskudd) for å unngå svak likviditet. I ettertid ser en at det ikke var nødvendig, fordi kommunens likviditet aldri kom ned mot null i januar. Dersom likviditeten holder seg på et forsvarlig nivå gjennom 2019, vil det kunne medføre at kommunens varige låneopptak for investeringer i 2019 kan reduseres. Det vil med andre ord si at overskuddslikviditeten bygges ned. En viss reduksjon i likviditeten anses som nødvendig, fordi kommuneloven ikke tillater at ubrukte lånemidler blir en del av kommunens grunnlikviditet. I første kvartal 2019 er deler av overskuddslikviditeten knyttet til forsinkelser i investeringer 2018, og dermed ubrukte lånemidler.

Risikoen ved omplassering av innskudd mellom banker anses som svært liten. Det har i moderne tid ikke vært tap av ordinære innskudd i norske banker. Refinansieringsrisikoen anses også svært lav. Kommunen vil alltid kunne flytte innskuddet tilbake til hovedbanken, dersom tilbyder sier opp bankinnskuddet når bindingstid er ute.

Inntekspotensialet ved å omplassere 100 mill kr til 0,5% bedre rentebetingelser er 0,5 mill kr pr år. I praksis forutsetter dette at det er overskuddslikviditet gjennom hele året og at det finnes nok tilbud av innskudd. Et mer nøkternt anslag er derfor 0,4 mill kr. På den annen side kan beløpet også økes dersom det åpnes for større beløp til omplassering.

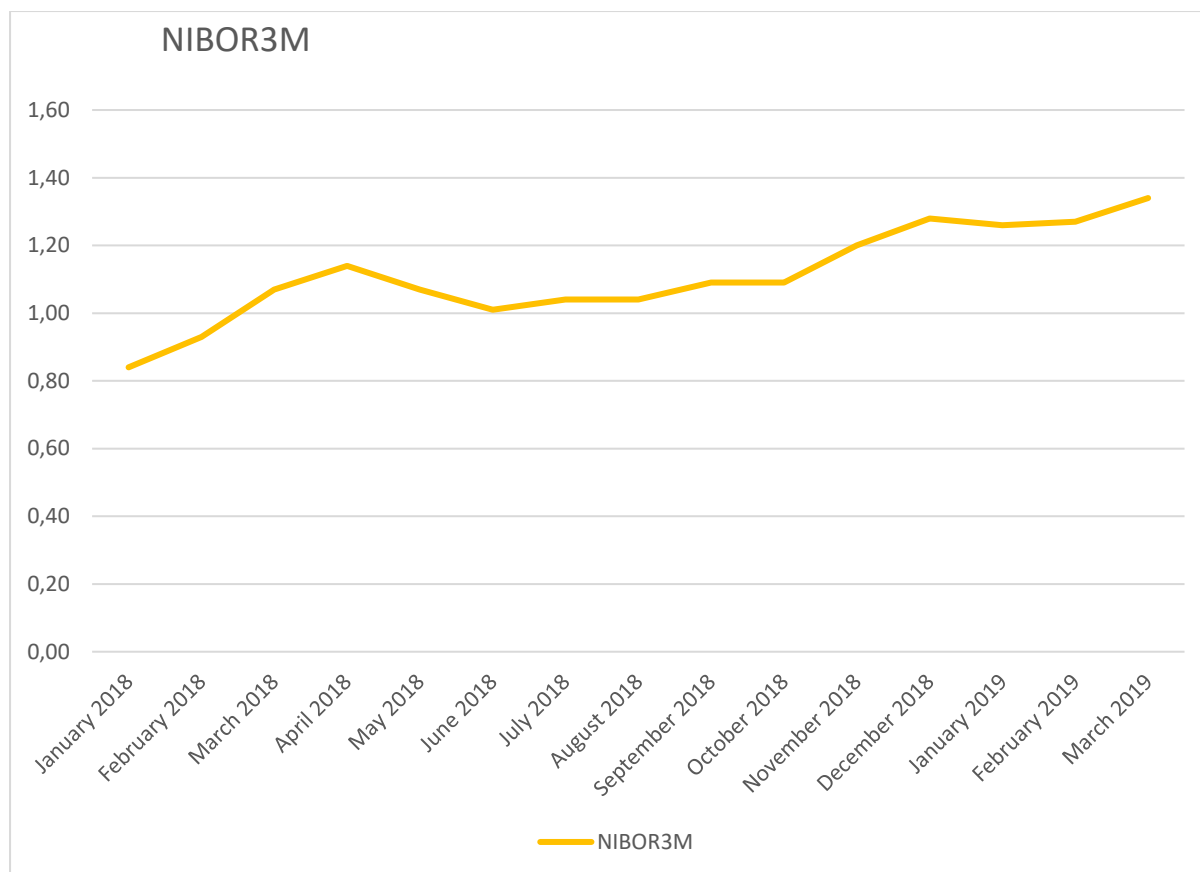
Likviditet uten innskudd via Fixrate fra 2018 til dags dato:

Figuren viser at beholdningen stort sett har ligget over 129 mill kr i hele perioden. Omplussing av midler ble aktuelt ut over høsten 2018 fordi beholdningen økte relativt mye utover 129 mill kr, med påfølgende lave rentebetingelser på overskytende innskudd. Gode regnskapsresultater i 2016 og 2017 i kombinasjon med lavere investeringstakt enn planlagt, er hovedforklaringen på en styrket likviditet.

Det hører med i bildet at kommunen fortsatt har en likviditet som er langt lavere enn landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen med gjeldende bankavtale har behov for å forvalte bankinnskudd slik at det oppnås bedre rentebetingelser på overskuddslikviditet enn det som ligger i bankavtalen.

Utvikling i NIBOR:

Rentesatsen Nibor 3-måneder ligger i bunnen for rentebetingelsene for alle bankinnskudd kommunen har. På samme måte som den også gjør for nesten alle lån kommunen har. Nibor 3-måneder er en standard som måles løpende av Oslo Børs, og der rentesatsen endres fra dag til dag. Rentesatsen er mye brukt og omtales ofte som pengemarkedsrenten.

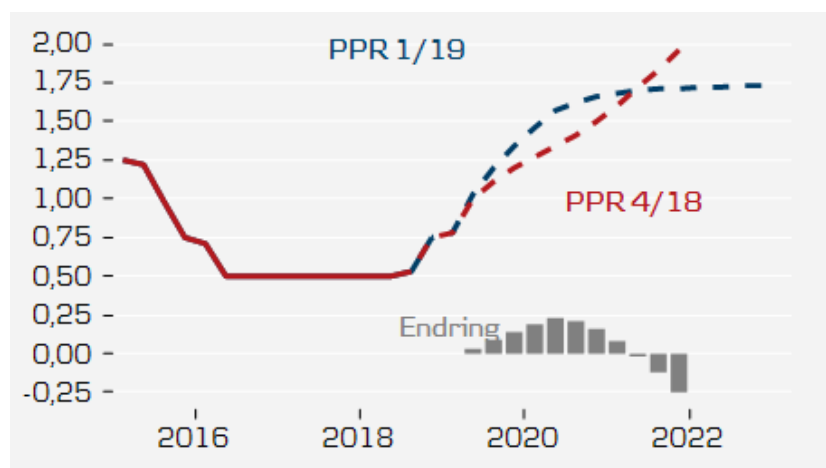
Som figuren viser, er rentesatsen i bevegelse og varslede endringer styringsrenten prises inn i renten. Med stigende Nibor-rente vil kommunen både få høyere renteinntekt og høyere renteutgift.

I mars 2019 var Nibor 3M på snitt 1,34%. Et eksempel med bankinnskudd vilkår Nibor 3M + 0,6% vil da prises med $1,34\% + 0,6\% = 1,94\%$ i renteinntekt.

DEL B: Låneporteføljen

Frykten for videre fall i global vekst har medført at sentralbanken i USA har satt sine tidligere predikerte renteøkninger på vent. Dette har bidratt til fall i de lange rentene internasjonalt og rentekurven har invertert i USA (korte renter er høyere enn lange renter). Historien viser at en invertering av rentekurven oftest vil gi lavere vekst eller resesjon et stykke lengre frem i tid. I Tyskland er statsrentene igjen negative helt ut til 10 år.

Til tross for avventende holdning i USA fulgte Norges Bank opp sine signaler om å heve renten i mars og styringsrenten ble hevet med 0,25 prosentpoeng til 1,00%. Renteøkningen var grundig varslet på forhånd. I tillegg gav Norges Bank uttrykk for en mer hawkish holdning og signaliserer en ny renteheving innen 6 måneder. Dette overrasket markedet. Rentebanen ble oppjustert på kort sikt (frem til Q1 2021), men deretter ligger den lavere enn banen som ble presentert i desember 2018. Den siste rentebanen indikerer over 50% sannsynlighet for en ny renteheving i juni og 50% for ytterligere en økning i desember. De nye signalene fra Norges Bank var mer aggressive enn ventet.

Også den europeiske- og den svenske sentralbanken er nå blitt mer pessimistiske og skyver sine renteøkninger ut i tid. Dette skyldes nye, svake økonomiske nøkkeltall. At Norges Bank har en mer aggressiv rentebane i forhold til ECB og Riksbanken vil ikke være et problem før evt. NOK styrker seg betydelig.

3M nibor pr. IMM mars er fastsatt til 1,37% (1,28% i desember). Denne rentesatsen er utgangspunktet for justering av det flytende benet i renteswapper og for nibor-lån i kommunebankene og verdipapirmarkedet. Den avtalte marginen kommer som fradrag/tillegg.

EB, 2. april 2019.

Porteføljen

Nytt låneopptak.

Det er etter anbudskonkurranse den 24. januar etablert et nytt lån pål. 100.000.000,-. Lånet har fast rente på 1,256% i hele låneperioden, som strekker seg fra 28. januar og frem til 3. mai 2019 – da det forfaller til full innfrielse. Långiver er Kommunalbanken.

Refinansiering.

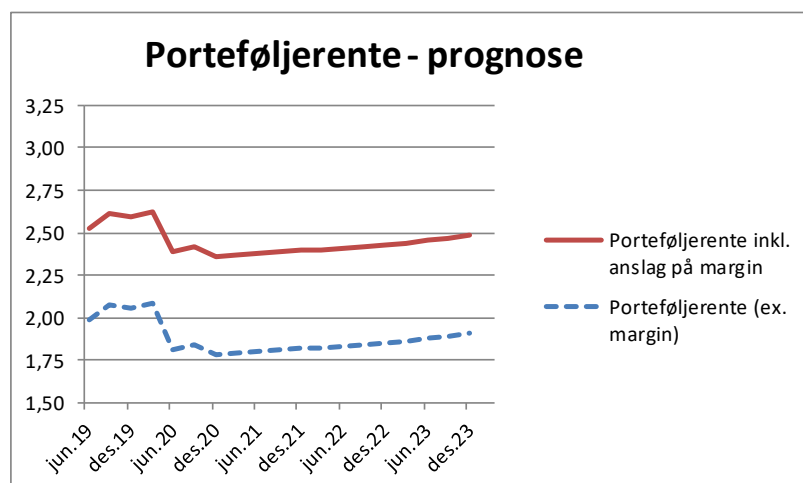
Kommunens sertifikatlån pålydende 109.015.000,- kom til forfall den 20. mars. I den anledning ble det avholdt anbudskonkurranse for nytt lån med identisk beløp den 14. mars. Beste tilbud kom fra Kommunalbanken som har gitt et lån med løpetid 20. mars 2019 – 19. juni 2019. Renten på lånet er 1,227% i hele lånets løpetid. Lånet løper uten avdrag og skal innfris i sin helhet 19. juni 2019.

Porteføljerente.

Låneporteføljens gjennomsnittrente faller med 0,02 prosentpoeng og ligger på 2,34% fra IMM mars. Porteføljerenten påvirkes av høyere nivå på 3M niborrente (+ 0,09 prosentpoeng) og økt volum lån med flytende (lav) rente (nytt lån).

Fremskriving av porteføljerente:

Markedets prising av fremtidig 3M niborrente, forwardrenten (FRA), legges til grunn som fremtidig kostnad på lån med flytende rente. I tillegg kommer den avtalte marginen på lånene. I framskrivingen legges gjeldende margin på de langsiktige lånene oppå niborrenten og det forutsettes at marginen vil bli holdt uendret i prognoseperioden. For lån som har fast margin for en periode legges denne til grunn så lenge den gjelder, deretter legges nåværende margin på langsiktige lån til grunn.

Renteprognoser

I renteprognozen tas det, i tillegg til forwardrenten, også hensyn til fastrenteposisjonene – og når disse kommer til forfall. Videre tas det høyde for forventede låneopptak og avdrag. Disse er spesifisert under tabellen nedenfor.

tidspunkt	forutsatt kortrente	andel portefølje m/ fast rente	andel portefølje m/ flytende rente	portefølje-rente ex. margin	andel av flytende lån som er sikret med FRA	FRA-pris	FRA-volum
jun.19	1,44	23	77	1,99	0,00		0
sep.19	1,55	23	77	2,07	0,00		0
des.19	1,64	20	80	2,06	0,00		0
mar.20	1,67	20	80	2,08	0,00		0
jun.20	1,70	8	92	1,81	0,00		0
sep.20	1,73	8	92	1,84	0,00		0
des.20	1,75	5	95	1,78	0,00		0
mar.21	1,76	5	95	1,79	0,00		0
jun.21	1,77	5	95	1,80	0,00		0
sep.21	1,78	5	95	1,81	0,00		0
des.21	1,79	5	95	1,82	0,00		0
mar.22	1,79	5	95	1,82	0,00		0
jun.22	1,80	5	95	1,83	0,00		0
sep.22	1,81	5	95	1,84	0,00		0
des.22	1,82	5	95	1,85	0,00		0
mar.23	1,83	5	95	1,86	0,00		0
jun.23	1,85	5	95	1,87	0,00		0
sep.23	1,86	5	95	1,88	0,00		0
des.23	1,88	5	95	1,90	0,00		0

Det er lagt til grunn en avdragsbetaling på:

48 mill 2019
50 mill 2020
58 mill 2021
67 mill 2022
67 mill 2023

Det er lagt til grunn et nytt låneopptak på

100 mill i januar 2019
76 mill i juni 2019
430 mill i juni 2020
247 mill i juni 2021
33 mill i juni 2022
0 mill i juni 2023

Rentekostnad

I tabellen under er det gjort en framskriving av brutto renteutgifter knyttet til låneporteføljen.

Beregningen bygger på forutsetninger som angitt ovenfor.

	2019	2020	2021	2022	2023
prognose renteutgifter	37 143 936	42 936 581	47 848 137	50 023 083	49 511 738

*se forutsetninger i tabellen ovenfor.

Referanserente

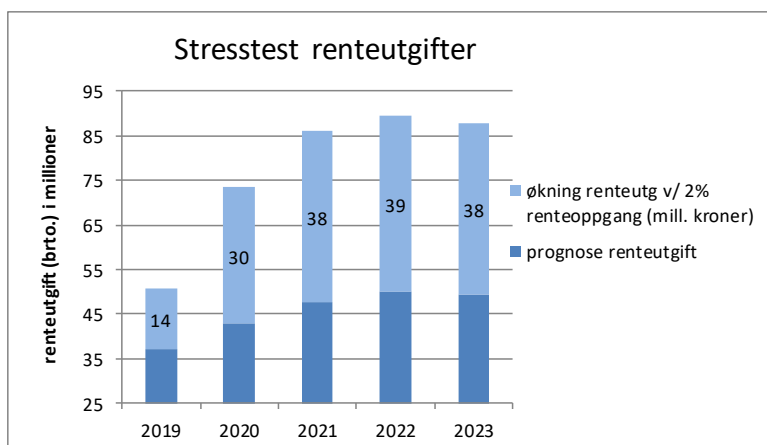
Tabellen viser referanserenten og porteføljerenten. Gjennomsnittstallene er basert på utviklingen siden desember 2005.

	måned: mar.19	gjennom- snitt
Referanserente	1,56	2,77
Porteføljerente	2,34	3,31

Referanserenten er sammensatt av 3M nibor (vekt: 0,34) og 4-års swaprente (vekt: 0,66).

Stresstest

De mørke søylene i figuren nedenfor illustrerer ordinær prognose på kommunens renteutgifter. Virkningen på renteutgiftene, som følge av en umiddelbar renteøkning på 2%, illustreres av de lyse søylene. Økningen i renteutgifter som følge av en slik renteoppgang er angitt som en tallstørrelse på de lyse søylene i figuren (oppgitt i millioner kroner).

Rentebinding

Låneporteføljens gjennomsnittlige varighet (durasjon) er 0,72 år (0,82 år).

Markedsverdi på låneportefølje og swapper

Markedsverdien av renteswapper er negativ (overkurs) med 11 millioner (13 millioner).

Vurdering og håndtering av finansiell risiko

Kommunen vurderer, etter egne interne rutiner, den finansielle risikoen omkring låneporteføljen og tilknyttede produkter. Vi har også foretatt slik vurdering og funnet den tilfredsstillende. Kommunen må, på selvstendig grunnlag, foreta vurdering av den finansielle risikoen og dokumentere sine vurderinger.

Avviksanalyse

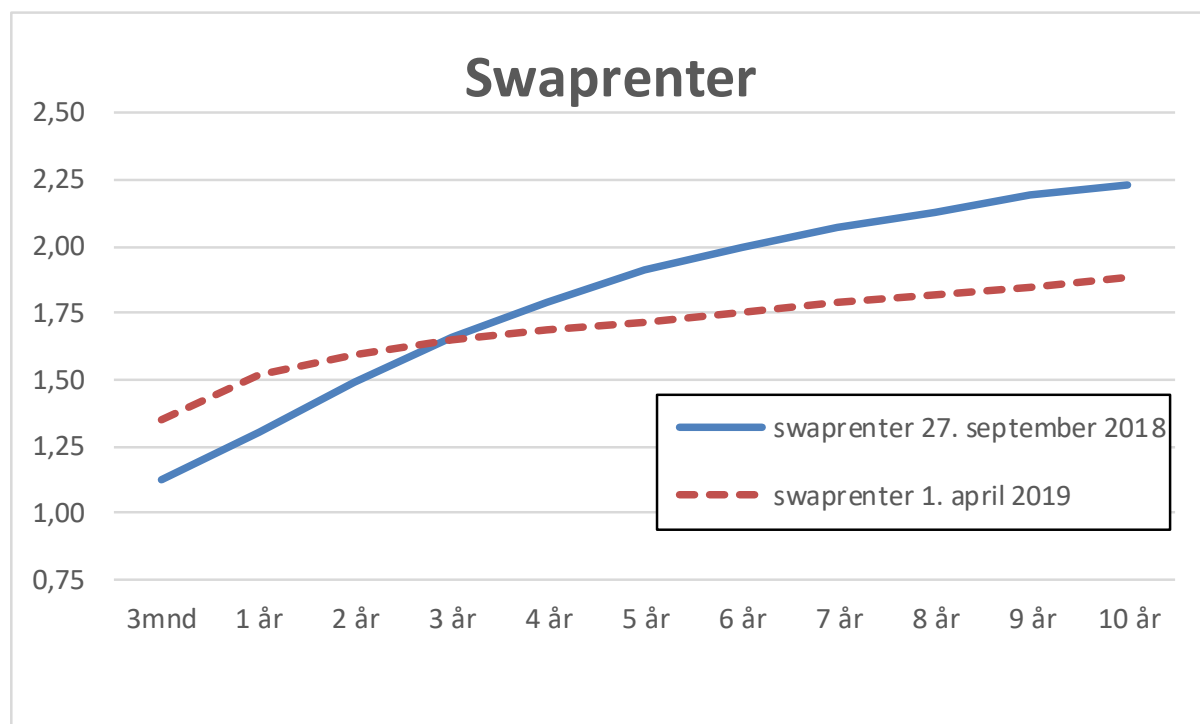
Avviksanalysen følger som eget vedlegg. Den viser en skjematisk oppstilling av nøkkeltall som er relevante for låneporteføljen og rapporteringskrav i kommunens finansreglement. Rapporten fungerer som en avviksanalyse i hht interne rutiner knyttet opp mot begrensningene i finansreglementet. Kommunen må selv gjennomgå og vurdere på tilsvarende måte. Evt. avvik skal rapporteres slik det fremgår i rutinebeskrivelsen.

Vedlegg:

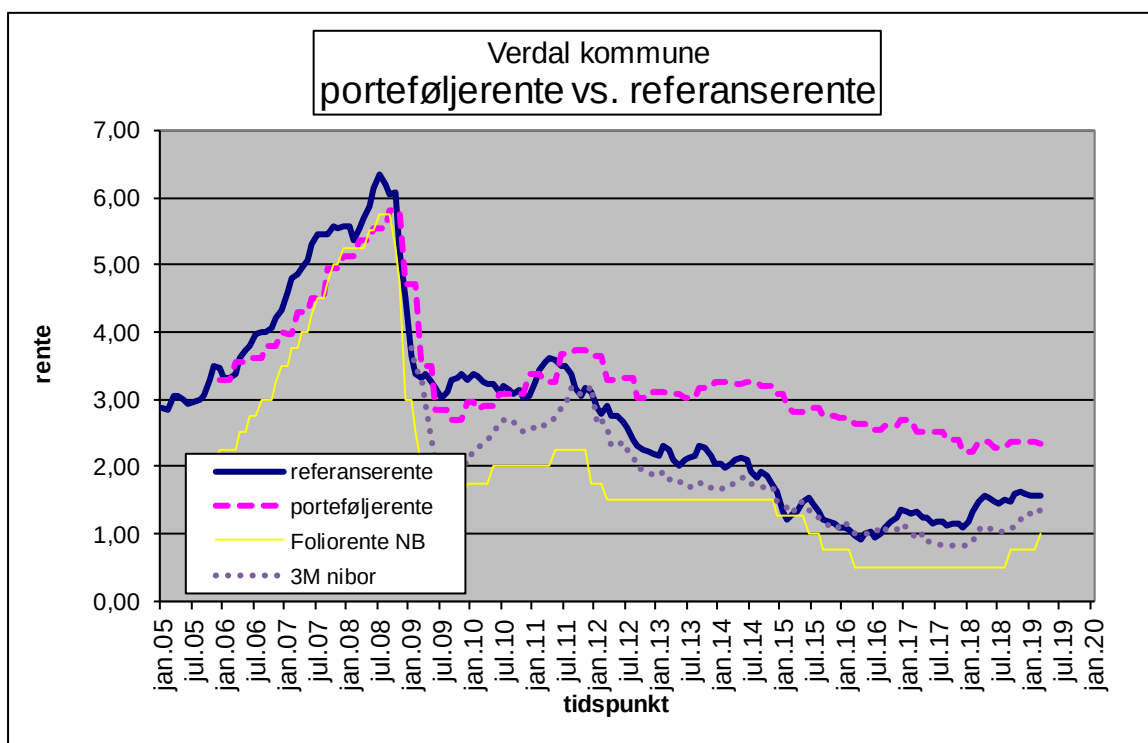
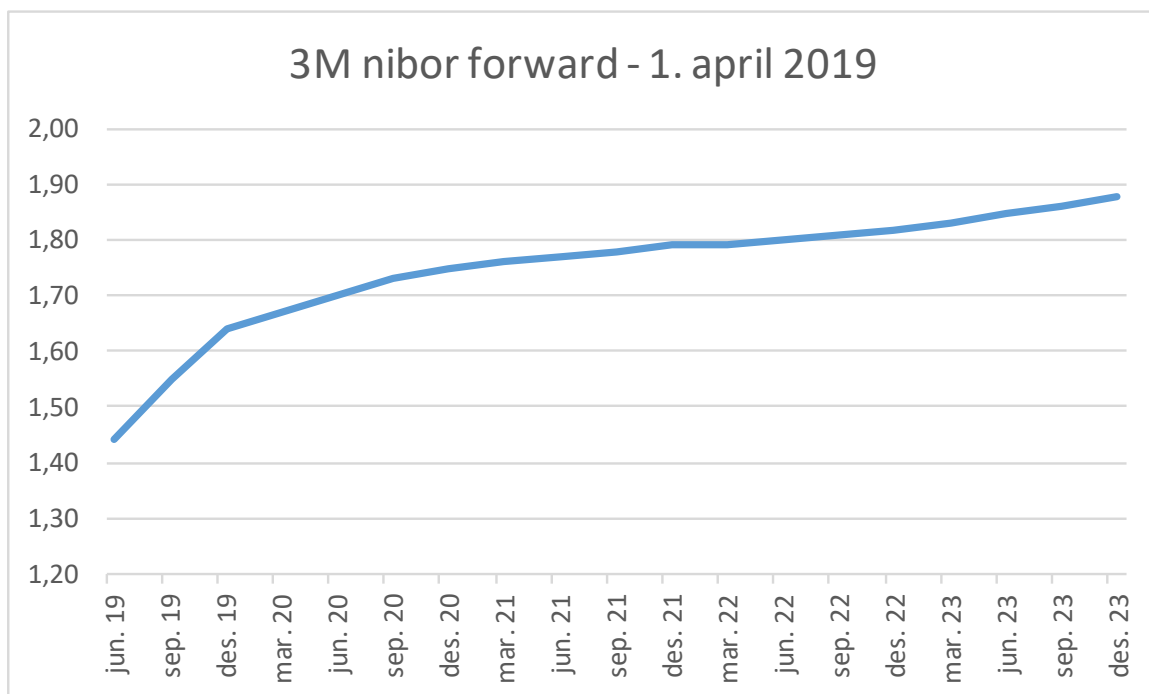
- Porteføljeoppstilling.
- Swaprentekurve.
- Forwardkurven.
- Kurve med porteføljerente og referanseindeks.
- Prognose rentekostnader 2019.
- Prognose rentekostnader 2020.
- Prognose rentekostnader 2021.
- Prognose rentekostnader 2022.
- Prognose rentekostnader 2023.
- Vektet løpetid på lån.
- Avdragsoversikt alle lån.
- Forfallsliste swapper.
- Forfall fastrenteposisjoner.
- Fremtidig utvikling i andel fastrenter.
- Avviksanalyse.
- Vurdering av finansiell risiko.
- Transaksjonsliste.

Beskrivelse	nummer	Hovedstol	Kupong	yield	Følsomhet	durasjon	Markedskurs	Markedsverdi	Merverdi
		1 435 025 711	2,34	1,43	0,71	0,72	100,75	1 445 825 310	-10 799 599
Sertifikatlån ff 19.06.19 (NKB)	201217	109 015 000	1,23	1,35	0,19	0,20	99,97	108 987 339	27 661
NKB ff 03.05.19	280119	100 000 000	1,26	1,35	0,06	0,07	100,00	99 998 700	1 300
NKB FRN +25 FF 06/21	1721200618	200 000 000	1,62	1,35	0,19	0,20	100,05	200 101 985	-101 985
NKB FRN +36 FF 06/20	20170324	178 411 351	1,73	1,35	0,20	0,20	100,07	178 542 398	-131 047
NKB 3M nibor - var margin m avdrag	20130147	57 380 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	57 448 330	-68 330
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20120152	76 700 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	76 791 337	-91 337
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	20110108	130 000 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	130 154 808	-154 808
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	20100872	24 337 850	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	24 366 832	-28 982
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	20100852	69 200 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	69 282 406	-82 406
NKB 3M nibor - var margin u avdr	20070253	46 000 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	46 054 778	-54 778
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20060127	28 817 980	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	28 852 297	-34 317
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20080645	69 563 530	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	69 646 369	-82 839
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	20060239	42 800 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	42 850 968	-50 968
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	20100322	129 000 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	129 153 618	-153 618
NKB 3M nibor - var margin u avdrag (imm)	20110780	73 800 000	1,97	1,35	0,19	0,20	100,12	73 887 884	-87 884
KLP fast rente til 210625	83175566557	100 000 000	2,34	2,14	5,26	5,38	101,15	101 153 659	-1 153 659
swap 8: flytende inn til 06/2020	92405835	-100 000 000	1,37	1,35	0,19	0,20	100,00	-100 002 356	2 356
swap 8: fast ut til 06/2020	924058351	100 000 000	4,51	1,49	1,15	1,17	103,57	103 574 678	-3 574 678
swap 9: flytende inn til 06/2020	49054	-50 000 000	1,37	1,35	0,19	0,20	100,00	-50 001 178	1 178
swap 9: fast ut til 06/2020	490541	50 000 000	3,76	1,49	1,16	1,17	102,68	51 342 290	-1 342 290
swap 11: flytende inn til 12/2019	41096	-50 000 000	1,37	1,35	0,19	0,20	100,00	-50 001 178	1 178
swap 11: fast ut til 12/2019	410961	50 000 000	4,66	1,43	0,68	0,69	102,23	51 117 109	-1 117 109
swap 14: flytende (motta) til 12/2020	17214586	-50 000 000	1,37	1,35	0,19	0,20	100,00	-50 001 178	1 178
swap 14: fast (betale) til 12/2020	172145861	50 000 000	4,54	1,53	1,62	1,64	105,05	52 523 415	-2 523 415

Felt markert med gult er tilpasninger med fastrenteposisjoner.
Blanke felt er innlån med flytende rente.

Forwardrenten viser hvordan markedet priser fremtidig nivå på 3M nibor. Kommunens lån med flytende rente prises med basis i denne renten med tillegg for avtalte marginer. Kurven danner utgangspunkt for prognose på fremtidig lånekostnad for lån med flytende rente.

Prognose renteutgifter for 2019.

Periode	volum	rente	margin	sikring	rentekostnad
januar	1 436 535 711	2,36	faktisk		2 864 426
februar	1 436 535 711	2,36	faktisk		2 864 426
mars	1 435 025 711	2,34	faktisk		2 837 165
april	1 435 025 711	2,34	faktisk		2 837 165
mai	1 435 025 711	2,34	faktisk		2 837 165
juni	1 511 025 711	1,99	0,54		3 229 992
juli	1 511 025 711	1,99	0,54		3 229 992
august	1 511 025 711	1,99	0,54		3 229 992
september	1 511 025 711	2,07	0,54		3 332 126
oktober	1 511 025 711	2,07	0,54		3 332 126
november	1 511 025 711	2,07	0,54		3 332 126
desember	1 464 535 711	2,06	0,54		3 217 232
Gj.snitt	1 475 736 544	2,52			37 143 936

Det er lagt til grunn en total avdragskostnad på 48 mill i 2019.

Det er lagt inn et nytt lån på 100 mill fra januar 2019.

Det er lagt inn et nytt lån på 76 mill fra juni 2019.

Prognose renteutgifter for 2020

Periode	volum	rente	margin	sikring	rentekostnad
januar	1 464 535 711	2,06	0,54		3 217 232
februar	1 464 535 711	2,06	0,54		3 217 232
mars	1 464 535 711	2,08	0,54		3 241 980
april	1 464 535 711	2,08	0,54		3 241 980
mai	1 464 535 711	2,08	0,54		3 241 980
juni	1 894 535 711	1,81	0,58		3 825 690
juli	1 894 535 711	1,81	0,58		3 825 690
august	1 894 535 711	1,81	0,58		3 825 690
september	1 894 535 711	1,84	0,58		3 873 712
oktober	1 894 535 711	1,84	0,58		3 873 712
november	1 894 535 711	1,84	0,58		3 873 712
desember	1 844 535 711	1,78	0,58		3 677 970
Gj.snitt	1 711 202 378	2,51			42 936 581

Det er lagt til grunn en total avdragskostnad på 50 mill i 2020.

Det er lagt inn et nytt lån på 430 mill fra juni 2020.

Prognose renteutgifter for 2021

Periode	volum	rente	margin	sikring	rentekostnad
januar	1 844 535 711	1,78	0,58		3 677 970
februar	1 844 535 711	1,78	0,58		3 677 970
mars	1 844 535 711	1,79	0,58		3 693 555
april	1 844 535 711	1,79	0,58		3 693 555
mai	1 844 535 711	1,79	0,58		3 693 555
juni	2 091 535 711	1,80	0,58		4 205 827
juli	2 091 535 711	1,80	0,58		4 205 827
august	2 091 535 711	1,80	0,58		4 205 827
september	2 091 535 711	1,81	0,58		4 223 498
oktober	2 091 535 711	1,81	0,58		4 223 498
november	2 091 535 711	1,81	0,58		4 223 498
desember	2 033 535 711	1,82	0,58		4 123 559
Gj.snitt	1 983 785 711	,			47 848 137

Det er lagt til grunn en total avdragskostnad på 58 mill i 2021.

Det er lagt inn et nytt lån på 247 mill fra juni 2021.

Prognose renteutgifter for 2022

Periode	volum	rente	margin	sikring	rentekostnad
januar	2 033 535 711	1,82	0,58		4 123 559
februar	2 033 535 711	1,82	0,58		4 123 559
mars	2 033 535 711	1,82	0,58		4 123 559
april	2 033 535 711	1,82	0,58		4 123 559
mai	2 033 535 711	1,82	0,58		4 123 559
juni	2 066 535 711	1,83	0,58		4 207 936
juli	2 066 535 711	1,83	0,58		4 207 936
august	2 066 535 711	1,83	0,58		4 207 936
september	2 066 535 711	1,84	0,58		4 225 396
oktober	2 066 535 711	1,84	0,58		4 225 396
november	2 066 535 711	1,84	0,58		4 225 396
desember	1 999 535 711	1,85	0,58		4 105 297
Gj.snitt	2 047 202 378	2,44			50 023 083

Det er lagt til grunn en total avdragskostnad på 67 mill i 2022

Det er lagt inn et nytt lån på 33 mill fra juni 2022

Prognose renteutgifter for 2023

Periode	volum	rente	margin	sikring	rentekostnad
januar	1 999 535 711	1,85	0,58		4 105 297
februar	1 999 535 711	1,85	0,58		4 105 297
mars	1 999 535 711	1,86	0,58		4 122 191
april	1 999 535 711	1,86	0,58		4 122 191
mai	1 999 535 711	1,86	0,58		4 122 191
juni	1 999 535 711	1,87	0,58		4 139 085
juli	1 999 535 711	1,87	0,58		4 139 085
august	1 999 535 711	1,87	0,58		4 139 085
september	1 999 535 711	1,88	0,58		4 155 979
oktober	1 999 535 711	1,88	0,58		4 155 979
november	1 999 535 711	1,88	0,58		4 155 979
desember	1 932 535 711	1,90	0,58		4 049 378
Gj.snitt	1 993 952 378	2,48			49 511 738

Det er lagt til grunn en total avdragskostnad på 67 mill i 2023

Det er lagt inn et nytt lån på 0 mill fra juni 2023

Vektet løpetid på lån.

Långiver	saldo 31.03.2019	andel av samlet volum	forfall/ innfrielse	Løpetid (år) (tid til forfall)
Sertifikatlån FF IMM juni 19 (Kommunalbanken)	109 015 000	0,076	juni 2019	0,2
Kommunalbanken FF 030519	100 000 000	0,070	mai 2019	0,1
Kommunalbanken FRN +25 forfall 6/21	200 000 000	0,139	juni 2021	2,2
Kommunalbanken FRN +36 forfall 6/20	178 411 351	0,124	juni 2020	1,2
Kommunalbanken flytende margin m/ avdrag	57 380 000	0,040	mars 2038	9,6
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	76 700 000	0,053	mars 2037	18,2
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	130 000 000	0,091	mars 2031	12,1
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	24 337 850	0,017	desember 2025	6,8
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	69 200 000	0,048	desember 2030	11,8
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	46 000 000	0,032	juni 2027	8,3
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	28 817 980	0,020	mars 2026	7,0
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	69 563 530	0,048	desember 2028	9,8
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	42 800 000	0,030	juni 2026	7,3
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	129 000 000	0,090	mars 2030	11,1
Kommunalbanken flytende margin u/ avdrag	73 800 000	0,051	desember 2036	17,9
KLP fast rente 2,34% til 6/25, FF 12/2060	100 000 000	0,070	desember 2060	21,1
	1 435 025 711	1,000	Vektet løpetid (år):	8,1

Lån som skal innfris/må refinansieres de neste 12 mndr.

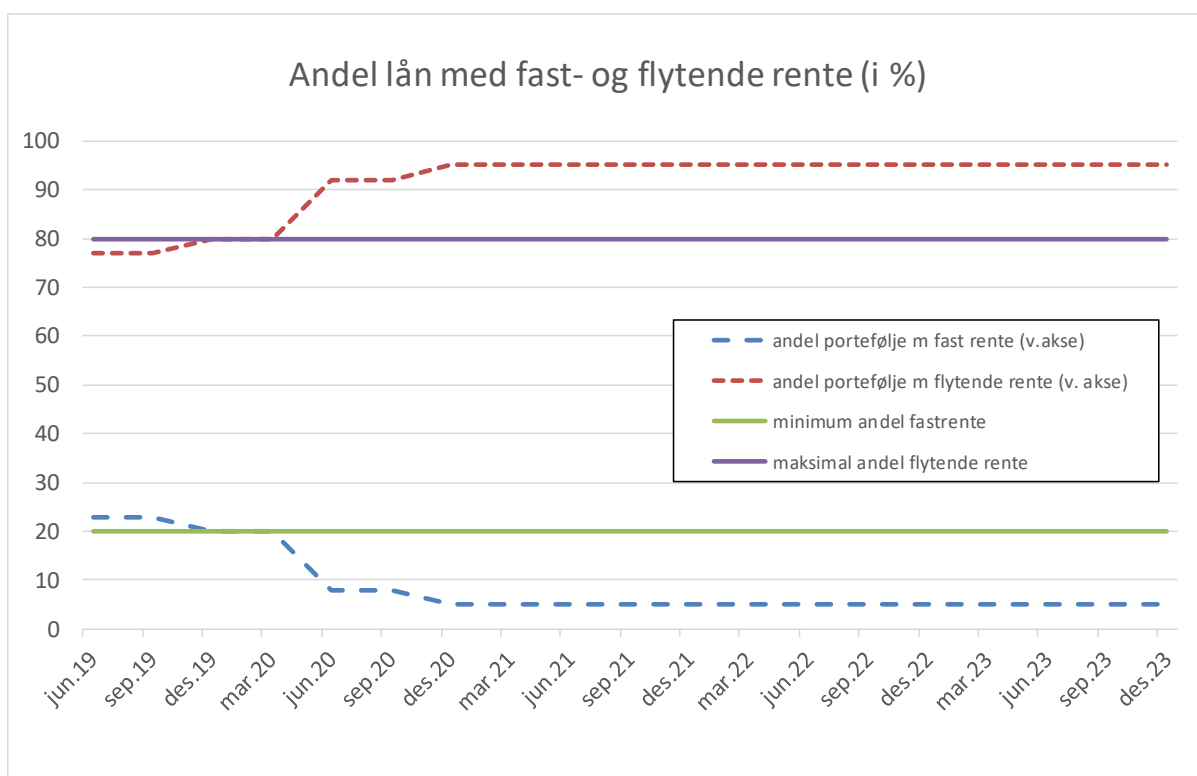
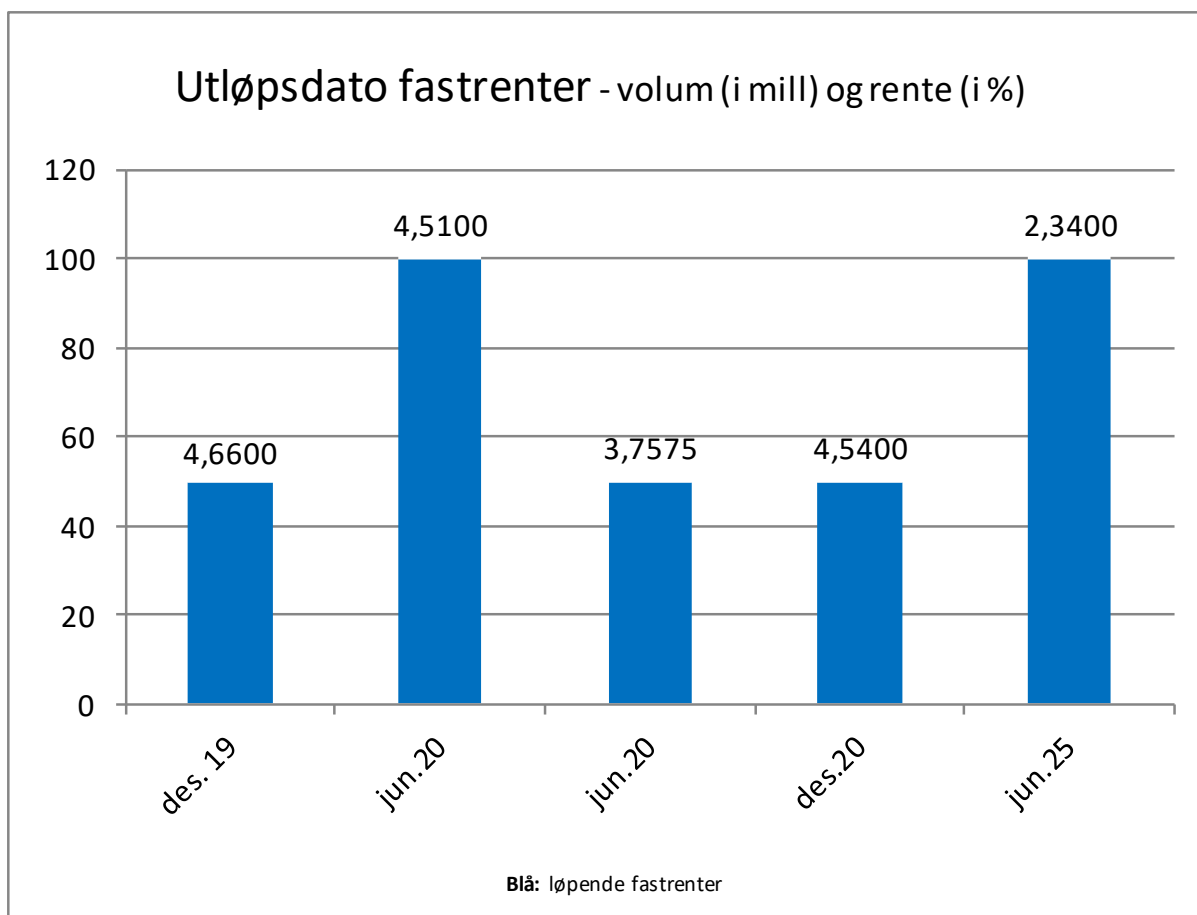
Avdragsplan alle lån

Långiver	lån.nr.	saldo 31.12.2019	Avdrag				
			2019	2020	2021	2022	2023
Sertifikatlån FF190618 (Kommunalbanken)		109 015 000	ff juni 19				
Kommunalbanken FF 030519		100 000 000	ff 030519				
Kommunalbanken FRN +25 ff 6/21		200 000 000	0	0	ff juni 21		
Kommunalbanken FRN +36 ff 6/20	20170324	178 411 351	0	ff juni 20			
NKB 3M nibor - var margin m/ avdrag	20130147	55 870 000	3 020 000	3 020 000	3 020 000	3 020 000	3 020 000
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20120152	76 700 000	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20110108	130 000 000	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20100872	24 337 850	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20100852	69 200 000	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20070253	46 000 000	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20060127	28 817 980	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20080645	69 563 530	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20060239	42 800 000	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20100147	129 000 000	0	0	0	0	0
NKB 3M nibor - var margin u avdrag	20110780	73 800 000	0	0	0	0	0
KLP fast rente 2,34% forfall 6/25	8317.55.66557	100 000 000	2 380 954	2 380 954	2 380 954	2 380 954	2 380 954
		1 433 515 711	5 400 954	5 400 954	5 400 954	5 400 954	5 400 954

Forfallsliste swapper

dato	å betale	å motta	motpart	referanse	intern referanse
19.des.18	856 916,67		DnB	2011031405540	swap 8
19.des.18	333 350,69		Danske Bank	49054	swap 9
19.des.18	441 729,16		Danske Bank	41095	swap 10
19.des.18	447 416,66		Danske Bank	41096	swap 11
19.des.18	432 250,00		Danske Bank	4586X	swap 14
20.mar.19	816 472,22		DnB	2011031405540	swap 8
20.mar.19	427 194,44		Danske Bank	49054	swap 9
20.mar.19	412 027,78		Danske Bank	41096	swap 11
20.mar.19	313 128,47		Danske Bank	4586X	swap 14
19.jun.19	793 722,22		DnB	2011031405540	swap 8
19.jun.19	301 753,47		Danske Bank	49054	swap 9
19.jun.19	415 819,44		Danske Bank	41096	swap 11
19.jun.19	400 652,78		Danske Bank	4586X	swap 14

Bortfaller fra denne dato.

Avviksanalyse låneporteføljen - nøkkeltallsrapport.

Verdal kommune

jfr. forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, vedtatt finansreglement og intern rutinebeskrivelse for finansområdet.

Rapport "Nå" : IMM mars 2019
 Rapport "Forrige" : IMM desember 2018

Sammensetning av passiva:	Nå	Forrige		Krav/limit
Andel lån med fast rente:	24 %	26 %	Maksimum	80 %
Andel lån med flytende rente:	76 %	74 %	Maksimum	80 %
herav rentesikret for (resten av) 2019	0 %	0 %		
herav rentesikret for 2020	0 %	0 %		
Gjennomsnittlig durasjon (år)	0,72	0,82	Min.-/makskrav:	0-4 år
Porteføljens rentefølsomhet (%)	0,71	0,8		-
Lengste rentebinding (utløpsår)	2025	2025	Maksgrense	-
Andel største enkeltlån i porteføljen:	14 %	15 %	Maksimalgrense:	35 %
Gjennomsnittlig porteføljerente:	2,34 %	2,36 %		
Anslag renteutgift 2019 (mill. kroner)	37,14	35,17	Budsj. renteutg.	
Anslag renteutgift 2020 (mill. kroner)	42,94			
Innløsningsverdi passiva (i prosent). Negativ verdi kommer i tillegg til pari kurs, mens positiv verdi kommer til fradrag til pari kurs.	-0,75 %	-1		
Innløsningsverdi passiva (i mill kroner). Negativ verdi kommer i tillegg til pålydende gjeld, mens positiv verdi kommer til fradrag til pålydende gjeld	-11	-13		
Innløsningsverdi FRA-sikring (mill. kr)	0	0		
Vektet løpetid portefølje (år)	8,1	8,9		
Lån som skal refinansieres innen 1 år (%)	15 %	8	Maksgrense	40 %

Kommentar til "vesentlige markedsendringer":

Norges Bank har hevet den korte renten, internasjonale forhold presser den lange renten ned.

Begrensningene i Finansreglementet er overholdt.

Dato:

signatur

Vurdering og håndtering av finansiell risiko.

Risiko	Beskrivelse	Henvisning til kapittel i finansreglementet	ja	nei	merknad
Kredittrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Markedsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Renterisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Likviditetsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Refinansieringsrisiko	Lån	Forskriften endret fra 01.01.17	X		
Valutarisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Systematisk/generell markedsrisiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Usystematisk/spesifikk risiko	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Finansiell risiko samlet	Plassering	5, 6, 8			
	Lån/sikring	5, 7, 8	X		
Rapportering/ rutiner	Finansreglementet kap 10. Er finansreglementets bestemmelser om rapportering oppfylt ?		X		

Ja = i samsvar med finansreglement

Nei = avvik fra finansreglement

Verdal kommune

Transaksjonsliste

Periode: januar – mars 2019.

1. Nytt låneopptak.

Det er etter anbudskonkurranse den 24. januar etablert et nytt lån pål. 100.000.000,-. Lånet har fast rente på 1,256% i hele låneperioden, som strekker seg fra 28. januar og frem til 3. mai 2019 – da det forfaller til full innfrielse. Långiver er Kommunalbanken.

2. Refinansiering.

Kommunens sertifikatlån pålydende 109.015.000,- kom til forfall den 20. mars. I den anledning ble det avholdt anbudskonkurranse for nytt lån med identisk beløp den 14. mars. Beste tilbud kom fra Kommunalbanken som har gitt et lån med løpetid 20. mars 2019 – 19. juni 2019. Renten på lånet er 1,227% i hele lånets løpetid. Lånet løper uten avdrag og skal innfris i sin helhet 19. juni 2019.

Budsjettskjema 1A - drift	Opprinnelig budsjett PS 106/18	Budsjettendr etter siste politiske vedtak	Adminstra- tive endringer	Budsjett 2019 gjeldende pr 31.03.2019	Rådmann- ens innstilling	Nytt budsjett
Skatt på inntekt og formue	329 117			329 117		329 117
Ordinært rammetilskudd	495 283			495 283		495 283
Skatt på eiendom	40 250			40 250		40 250
Andre direkte eller indirekte skatter	0			0		0
Andre generelle statstilskudd	3 200			3 200	-450	2 750
Sum frie disponible inntekter	867 850	0		867 850	-450	867 400
Renteinntekter og utbytte	6 000			6 000	450	6 450
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0			0		0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	40 498			40 498		40 498
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0			0		0
Avdrag på lån	48 000			48 000		48 000
Netto finansinnt./utg.	-82 498	0	0	-82 498	450	-82 048
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0			0		0
Til ubundne avsetninger	5 865			5 865		5 865
Til bundne avsetninger	0			0		0
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	0			0		0
Bruk av ubundne avsetninger	24 995	180		25 175		25 175
Bruk av bundne avsetninger	0			0		0
Netto avsetninger	19 130	180	0	19 310	0	19 310
Overført til investeringsbudsjettet	0	0		0		
Til fordeling drift	804 482	180		804 662	0	804 662
Sum fordelt til drift (Tilsvarer sum skjema 1B)	804 482	180		804 662	0	804 662
Mer/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1 B	Opprinnelig budsjett PS 106/18	Budsjettendr etter siste politiske vedtak	Adminstra- tive endringer	Budsjett 2019 gjeldende pr 31.03.2019	Rådmann- ens innstilling	Nytt budsjett
Rådmann , fellesområder mv	54 989	180	37	55 206	-	55 206,41
Rådmann	43 946		37	43 984		43 984
Fellesområder	27 423	180		27 603		27 603
Finanstransaksjoner	-16 380			-16 380		-16 380
Oppvekst felles	373 743	-	-	373 743	-	373 743
Oppvekst felles	125 994		-3 777	122 217		122 217
Skole / SFO	194 400			194 400		194 400
Barnehage	2 075			2 075		2 075
Ressursenter oppvekst	51 275		3 777	55 052		55 052
Helse og velferd	284 333	-	-37	284 296	-	284 296
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	22 096			22 096		22 096
Hjemmetjenesten	82 404		-3 981	78 423		78 423
Institusjonstjenesten	91 592		-1 000	90 592		90 592
Bo- og dagtilbudstjenesten	88 241		-1 032	87 209		87 209
Velferd felles	-		5 976	5 976		5 976
Næring og samfunnsutvikling	64 612	-	-	64 612	-	64 612
Kulturtjenesten	20 571			20 571		20 571
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 455			6 455		6 455
Teknisk drift	37 686			37 686		37 686
Integrering og mangfold	-100			-100		-100
Selvkost vann og avløp	-			-		-
Selvkost byggsak	-			-		-
§27- samarbeid	26 805	-	-	26 805	-	26 805
IK Regnskap, innfordring og lønn	3 165			3 165		3 165
IK Geodata og oppmåling	540			540		540
IK IKT, Kemner og kommunadvokat	12 900			12 900		12 900
IK Innherred Brann og redning	10 200			10 200		10 200
IK Innherred Innkjøp	-			-		-
Sum bevilget til virksomhetene (Tilsvarer sum drift i skjema 1A)	804 482	180	0,00	804 662	-	804 662

Budsjettskjema 2A - investering

Beløp i 1000

	Budsjett 2019 etter siste politiske vedtak *)	Administrative endringer	Gjeldende budsjett for 2019	Rådmannens innstilling til budsjettjustering	Forslag til nytt budsjett 2019
Finansieringsbehov					
Investeringer i anleggsmidler	173 543		173 543	12 260	185 803
Utlån og forskutteringer	45 000		45 000		45 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 000		3 000		3 000
Avdrag på lån	-		-		-
Avsetninger	-		-		-
Årets finansieringsbehov	221 543	-	221 543	12 260	233 803
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	188 203		188 203	10 568	198 771
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-		-		-
Tilskudd til investeringer	1 500		1 500		1 500
Kompensasjon for merverdiavgift	28 840		28 840	1 692	30 532
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-		-		-
Andre inntekter	-		-		-
Sum ekstern finansiering	218 543	-	218 543	12 260	230 803
Overført fra driftsregnskapet					-
Bruk av avsetninger	3 000		3 000		3 000
Sum finansiering	221 543	-	221 543	12 260	233 803
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-

*) Utlånet på 7,3 mill til Stiklestad IL (PS 10/19) er p.t. ikke innarbeidet i budsjettet, i påvente av at formaliteter rundt låneavtale, nedbetalingsplan mv skal komme på plass.

Budsjettskjema 2B - investering

Beløp i 1000

	Budsjett 2019 etter siste politiske vedtak	Administrative endringer	Gjeldende budsjett for 2019	Rådmannens innstilling til budsjettjustering	Forslag til nytt budsjett 2019
Rådhusbygg - tilpasninger bygg	10 000		10 000	3 000	13 000
- Oppgradering av 1.etasje i Rådhuset	10 000		10 000	3 000	13 000
IKT -Investeringer	13 700		13 700	-	13 700
IKT-utstyr og infrastruktur i kommunale bygg	4 700		4 700		4 700
IKT-utstyr i skoler og barnehager.	3 000		3 000		3 000
IKT-utstyr i helse/velferd	3 000		3 000		3 000
Digitalisering og velferdsteknologi, helse	3 000		3 000		3 000
Skoler mv	55 400		55 400	2 000	57 400
- Ørmelen skole				500	500
- Verdalsøra barne- og ungdomsskole				500	500
- Vinne skole	45 000		45 000		45 000
- Stiklestad skole	10 000		10 000		10 000
- Garnes skole				1 000	1 000
Utstyr/inventar skoler og barnehager	400		400		400
Kommunale barnehager	1 000		1 000	900	1 900
Mindre tiltak barnehager	1 000		1 000		1 000
Vuku Barnehage, nybygg	-		-	900	900
Rammebevilgning barnehager					-
Helsebygg mv	25 500		25 500	1 500	27 000
Utstyr/inventar omsorg og velferd	500		500		500
Brannsikring/nødstrøm Verdal bo- og helsetun				1 000	1 000
Oppgradering avlastningsboligen Ringv. Nord				500	500
Helsebygget (Verdal Bo- og behandlingssenter)	24 000		24 000		24 000
Oppgradering kommunale boliger (mindre tiltak)	1 000		1 000		1 000
Idrett, kultur	9 900		9 900	300	10 200
- Vinne aktivitetspark (sum av flere delprosj)	4 000		4 000		4 000
- Uteområde Vuku skole	4 900		4 900		4 900
- Masterplan sentralidrettsanlegg	500		500	200	700
N-T Teater	-		-	100	100
Tilpasning lokaler, døgnåpent bibliotek	500		500		500
Sentrumsutvikling	9 000		9 000	-	9 000
- Moparken	8 500		8 500		8 500
- Tilrettelegging langs Verdalselva	500		500		500
Kommunale veger	8 000		8 000	1 000	9 000
- Holmen bro				1 000	1 000
- Sæter bro				2 000	2 000
- Forbregd Lein - Vistvik, forsterkning asfaltering	3 000		3 000		3 000
- Østvoldveien, forsterkning	1 000		1 000		1 000
- Rekkverk / sikring	500		500		500
- Reasfaltering Ørmelen	500		500		500
- Boligfelt Ydsedalen	700		700		700
- Boligfelt Lundskammen	300		300		300
- Uforutsett	2 000		2 000	-2 000	-
Gang- og sykkelveger	5 000		5 000	160	5 160
- Ørin: Russerv. - Industriv. - Kværner	5 000		5 000		5 000
- Reinsholm - Garpa - Verdalsøra skoler				160	160
Diverse teknisk	3 600		3 600	400	4 000
Maskiner	300		300		300
Planlegging av nye boligfelt	500		500		500
Boligfelt Lekleåsåsen / Forbregd				500	500
Kjøp av tjenestebiler og el-sykler	800		800	800	1 600
ENØK-tiltak	2 000		2 000	-900	1 100

Beløp i 1000

	Budsjett 2019 etter siste politiske vedtak	Administrative endringer	Gjeldende budsjett for 2019	Rådmannens innstilling til budsjettjustering	Forslag til nytt budsjett 2019
Vann og avløp (selvkost) total	27 000		27 000	3 000	30 000
Tiltak vannforsyning - delsum	13 500		13 500	1 500	15 000
- Volhaugen	-		-	4 000	4 000
- Ulvillå	-		-	500	500
- Vuku				500	500
- Vinne	2 000		2 000	-1 500	500
- Leksdal	2 000		2 000	-500	1 500
- Tinna	4 000		4 000	-3 000	1 000
- Ørin	1 000		1 000		1 000
- Hanskemakergata				1 500	1 500
- Rehabilitering dam i Leklemsvannet	3 000		3 000		3 000
Høydebasseng Hallia (Vinne)	1 000		1 000	-500	500
Høydebasseng Vuku / Ulvillå	500		500		500
Rehabilitering vannrenseanlegg Hallemsåsen	-		-	500	500
Tiltak avløpsanlegg - delsum	13 500		13 500	1 500	15 000
Utbedring avløpsanlegg sentrum - delsum	8 000		8 000	4 000	12 000
- Volhaugen				4 000	4 000
- Ørmelen	500		500		500
- Vuku	2 000		2 000		2 000
- Ørin	2 000		2 000		2 000
- Tinna	3 500		3 500	-3 000	500
- Hanskemakergata				1 500	1 500
Ørin kloakkrenseanlegg				1 500	1 500
Sanering av spredt avløp - delsum	5 500		5 500	-2 500	3 000
- Vinne	500		500		500
- Leksdal	5 000		5 000	-2 500	2 500
Brann og redning	3 943		3 943	-	3 943
Brannordningen - overflate- og redningsutstyr	250		250		250
Utbedring brannstasjon	3 000		3 000		3 000
Feiervesen, båt	43		43		43
Forebyggende, biler	450		450		450
Beredskap, tilhenger	200		200		200
Øvrig:	1 500		1 500	-	1 500
Kirker og kirkegårder - inv.tilsk. Kirkelig fellesråd	1 500		1 500		1 500
Totale investeringer i anleggsmidler	173 543		173 543	12 260	185 803

Ordning for nærmiljøtiltak i Verdal

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 958 48 148	Arkivref: 2018/8838 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	16.05.2019	53/19
Kommunestyre	27.05.2019	38/19

Saksprotokoll i Formannskap - 16.05.2019

BEHANDLING:

AP v/Ove Morten Haugan fremmet følgende alternativt forslag til pkt. 3:

«3. Kr 900.000,- stilles til rådighet for alle lokalsamfunn i Verdal. Ordning etter prinsippene for oppgaveutvalg etableres for anvendelse av midlene.»

SV v/Anne Kolstad fremmet følgende alternativt forslag til pkt. 1:

«1. Verdal kommune stiller til rådighet kr 1.000.000,- fra disposisjonsfond til utprøving av nærmiljøtiltak.»

Votering:

Pkt. 1 - Rådmannens innstilling alternativt mot forslag fra SV – SV sitt forslag enstemmig vedtatt.

Pkt. 2 – Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt. 3 – Rådmannens innstilling alternativt mot forslag fra AP – Rådmannens innstilling vedtatt med 5 stemmer. 4 stemmer avgitt for forslaget fra AP

Pkt. 4, 5 og 6 – Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommune stiller til rådighet kr. 1.000.000 fra disposisjonsfond til utprøving av nærmiljøtiltak.
2. Inntil kr. 100.000 benyttes til utkjøp av utstyr m.v. på uteområde etter avvikling av Askeladden barnehage. Det forutsettes at velforening overtar eierskap og ansvar.
3. Kr 900.000 stilles til rådighet for lokalsamfunnene etter skolenedleggelser i Helgådal, Ness og Leksdal. Ordning etter prinsippene for oppgaveutvalg etableres for anvendelse av midlene.
4. Rådmannen utarbeider sak om etablering av utvalgene til Komite mennesker og livskvalitet. Hvert utvalg skal bestå av to komited medlemmer og tre fra det enkelte lokalsamfunn. Det utarbeides mandat og innramming for arbeidet i samme sak.
5. Kommunestyret forestår formell bevilgning av midlene til gjennomføring i tråd med utvalgenes forslag innenfor avsatt ramme.
6. Samskappingsprosesser evalueres etter gjennomføring av de tre forsøkene.

Rådmannens innstilling:

7. Verdal kommune stiller til rådighet kr. 1.000.000 fra disposisjonsfond til nærmiljøtiltak.
8. Inntil kr. 100.000 benyttes til utkjøp av utstyr m.v. på uteområde etter avvikling av Askeladden barnehage. Det forutsettes at velforening overtar eierskap og ansvar.
9. Kr 900.000 stilles til rådighet for lokalsamfunnene etter skolenedleggelse i Helgådal, Ness og Leksdal. Ordning etter prinsippene for oppgaveutvalg etableres for anvendelse av midlene.
10. Rådmannen utarbeider sak om etablering av utvalgene til Komite mennesker og livskvalitet. Hvert utvalg skal bestå av to komite-medlemmer og tre fra det enkelte lokalsamfunn. Det utarbeides mandat og innramming for arbeidet i samme sak.
11. Kommunestyret forestår formell bevilgning av midlene til gjennomføring i tråd med utvalgenes forslag innenfor avsatt ramme.
12. Samskappingsprosesser evalueres etter gjennomføring av de tre forsøkene.

Vedlegg:

1. Formannskapetets sak 59/18
2. Økonomiplan 2019 – 22, kapitlet «Demokrati og samskaping»

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I sak **PS 108/17** (Budsjett og økonomiplan 2018-2021) den 11.12 i 2017 fattet kommunestyret følgende vedtak:

«[...] **Punkt 13** – Det forventes at kommunens regnskap for 2017 vil gi overskudd. Kommunestyret forskutterer at kr 1 mill. av overskuddet skal til bolystiltak, i de grendene som har vedtak om nedleggelse av skoler (Helgådal, Ness og Leksdal). Over nyåret starter arbeidet med involvering av grendene, for å få eierskap til hvilke tiltak som gir best bolyst. [...]»

Saken, med forslag om å opprette en egen budsjettpost for nærmiljøtiltak rettet eksklusivt mot de tre grendene Helgådal, Ness og Leksdal var til behandling i Verdal formannskap 14.06.2018 (**sak 59/18**) der følgende vedtak ble fattet:

«Verdal kommune bevilger kr 1.000.000,- fra disposisjonsfond til nærmiljøtiltak.

Formannskapet legger til grunn at en ordning som eksklusivt rettes mot kun 3 grender; Helgådal, Ness og Leksdal verken ivaretar grunnleggende likebehandlingshensyn eller en rettferdig fordeling av midlene Verdal kommune avsetter til formålet nærmiljøtiltak. Slik ordningen er beskrevet i saken ekskluderer de aller fleste grendene i Verdal fra å

delta i ordningen. Slike grender kan eksempelvis være Leirådal, Sul og Ulvilla – som alle er grender preget av en solid og aktiv frivillighet.

Av hensyn til ordningens godhet utsettes derfor saken, og rådmannen bes komme tilbake med ny sak til politisk behandling der etableringen av en ordning gjeldende for hele kommunen, med lik metodisk tilnærming for alle grender, utredes. Ordningen gjøres søkbar, og det utarbeides egne retningslinjer med nærmere beskrivelser av krav og kriterier knyttet til ordningen.

I saken belyses også nærmere hvorvidt det er forsvarlig å gjøre unntak fra en slik helhet for området som omfattes av kommunedelplan Verdal by.»

Forsvarlighetsbegrepet kan vanskelig brukes i slik sak m.h.t. de geografiske interne deler i kommunen. For tildeling av offentlige tilskudd må det til en helhetsvurdering knyttet til hvorvidt det er snakk om en anskaffelse eller tilskudd. Det er *realiteten* som er avgjørende, ikke hva det omtales som. Det er nærmere å anta at det er rettferdighetsoppfatninger som vil bli utfordret.

Et tilskudd til et grendetiltak som *ikke* gjelder etablering av ny næringsvirksomhet i konkurranse med eksisterende næringsvirksomhet – eller tiltak som på noen måte kan gi konkurransevridende effekt – er i orden så lenge den ikke på noen måte er gjensidig bebyrdende.

I juridisk forstand så er begrepet «offentlig støtte» tilfeller der offentlige myndigheter, ved bruk av midler, gir enkelte foretak en økonomisk fordel, og dette truer med å vri konkurransen og påvirke samhandlingen. Med mindre midlene benyttes til etablering av ny næringsvirksomhet, eller midlene gis i støtte til eksisterende virksomhet, med den iboende risiko en da løper for å skape konkurransevridende effekter, er det ingen forsvarlighetskriterier som tilsier at en ikke kan dele ut nærmiljømidler begrenset til definerte/avgrensede geografiske områder. Det offentlige har en rik tradisjon for å gjøre nettopp dette, senest eksemplifisert lokalt gjennom tilskudd til bredbåndsutbygging i geografiske områder som ikke er kommersielt lønnsomme å bygge ut.

Momentene som må vurderes i slik sammenheng er:

- Gjensidig eller ensidig avtale?
 - ✓ Her må ytes et ensidig tilskudd som ikke er en gjensidig bebyrdende avtale om levering av varer, tjenester eller bygg- anleggsarbeid
- Hvor ligger behovet og initiativet?
 - ✓ Tilskuddet skal ikke direkte dekke kommunens behov, men tilskuddsmottakers
- Hvem bestemmer tiltakets art og omfang – hvem er mottaker?
 - ✓ Mottaker har i større grad (enn for eksempel ved en anskaffelse) mulighet til å påvirke art og omfang av ulike prosjekter/tiltak og hvem som drar nytte av det.
- Er tiltaket detaljregulert eller inneholder det frihet?
 - ✓ Mottaker av tilskuddet bestemmer selv (i større eller mindre grad) måten prosjektet skal utføres på.
- Hva er betalingen basert på?
 - ✓ Et tilskudd står ofte ikke i direkte forhold til prosjekt/tiltak.
- Hvilke reaksjoner er aktuelle ved misbruk?

- ✓ Det foreligger ingen misligholdsbeføyelser, men krav om rapportering og/eller tilbakemelding ved misbruk. Dette har som formål å sikre at midlene blir brukt som avtalt. Eventuelle sanksjoner bør ikke knyttes til at et bestemt volum er levert, men hva midlene har gått til.

I sak til formannskapet juni 2018 ([PS 59/18](#)) ble følgende vurderinger også presentert i saksframlegget:

*«..... Vedtaket i PS 108/17 slår fast at det for 2018 skal settes av en ramme på 1 mill. kroner som skal fordeles kun på grendene Helgådal, Ness og Leksdal. Formålet med ordningen er å skape engasjement og eierskap for nye tiltak som kan øke bolysten i de nevnte lokalsamfunn. Det politiske vedtaket i PS 03/18 fastslår videre at det er et selvstendig poeng at **lokalsamfunnet selv skal bestemme over disposisjonen** av budsjettposten «nærmiljøtiltak».*

Det er ikke ønskelig å innføre mer offentlig byråkrati og en ordning basert på individuelle søknader med påfølgende individuell saksbehandling i administrasjonen og politiske organer (komité Mennesker og livskvalitet) og eventuelle klagerunder.

*Med denne bakgrunn foreslår rådmannen at det opprettes egne lokalsamfunnsutvalg i hver av de tre bygdene – **eksempelvis** Helgådal, Ness og Leksdal grendelag – sammensatt av 5-7 personer som representerer et bredt spekter av alder, kjønn og interesser. Det respektive lokalsamfunnsutvalg får ansvar for å etablere møteplasser (fysiske og/eller digitale) der innbyggerne får diskutere, prioritere og gjennomføre ønskede tiltak. Det er ikke ønskelig å legge for mange føringer for den enkelte tildeling av tilskudd, men **rene driftstilskudd skal unngås**.*

Det enkelte lokalsamfunnsutvalg gis selv ansvar for detaljutformingen av sine respektive tildelingskriterier, men rammene for kriteriene bør inneholde krav om at:

- *Tiltaket bidrar til deltakelse i lokalsamfunnet hvor mennesker møtes, samarbeider og bygger tillit til hverandre*
- *Tiltaket legger til rette for medvirkning i eget lokalsamfunn på tvers av alder, sosial eller kulturell bakgrunn*
- *Tiltaket søker å løse (eller belyse) en utfordring i lokalsamfunnet*
- *Tiltaket har innovative løsninger og arbeider for et bedre lokalsamfunn*
- *Tiltaket bidrar til varig endring*

Mange opplever at det offentlige er kommet langt vekk fra innbyggerne, og at vi derfor trenger å styrke samfunnets demokratiske verdier. Sterkere demokratiske koblinger krever at vi i større utstrekning enn hva som har vært vanlig, ser kommunen som sted – ikke en organisasjon. Nye løsninger må utvikles på bakgrunn av en bredest mulig oppfatning av et felles «vi» på stedet. En forsøksordning der lokalkunnskap og lokaldemokrati virkelig kommer til sin rett, helt uten overprøving fra kommunen, vil kunne gi både kommune og innbyggere verdifull erfaring i det som i økt omfang omtales som «samskaping». Med en egen ordning for nærmiljøtiltak som det her legges opp til, gis innbyggerne større ansvar og mulighet for å utvikle sine egne lokalsamfunn med utgangspunkt i innbyggernes egne ønsker og prioriteringer. Kommunen stiller initielt opp med direkte pengetilskudd, men kan også for eksempel bidra med annen bistand, som tilgang på kompetanse ved behov. En mulig tilnærming er Bylab-metodikken som nå prøves ut i f.eks. prosjektet «Attractive towns». Vi ser her også til Steinkjer kommune som har utviklet sin egen lokale variant for grendeutvikling; Bolystteam.

*Kommunen ønsker som nevnt ikke å opprette en byråkratisk ordning. Det er likevel på sin plass å understreke at alle tildelte midler skal kunne gjøres rede for i etterkant, dvs. at vanlige krav gjelder for dokumentasjon (regnskap med kvitteringer/bilag) på hva pengene er brukt til. Lokalsamfunnsutvalgene må belage seg på å levere en **kortfattet årlig rapport** om hvordan midlene til nærmiljøtiltak er benyttet.»*

I denne saken blir begrepet lokalsamfunnsutvalg presentert. Begrepet er hentet fra Fredrikstad kommune, med bl.a. følgende i beskrivelsen av strukturen:

«Lokalsamfunnsordningen er en viktig del av kommunens dialog med innbyggerne og skal være med på å bl.a. øke identitetsfølelsen, medvirkning inn i kommunale prosesser og være en viktig stemme for lokale saker og interesser. Lokalsamfunnsmodellen er et bindeledd mellom kommune og sivilsamfunn.»

En lokalsamfunnsmodell er ikke et oppgaveutvalg, men en fast struktur i samvirke mellom folkevalgte og lokalsamfunn. Oppgaveutvalg er en mer flyktig struktur, som behandler konkrete tema over en begrenset tid.

Ytterligere vedtok kommunestyret (**PS 106/18**) som del av økonomiplanvedtak følgende punkt 20:

«Demokrati og samskaping.

Borgerundersøkelsen viser at Verdal kommune scorer lavt på området demokrati, og signifikant dårligere enn ved forrige måling.

Kommunestyret er svært tilfreds med rådmannens fokus på demokrati, samskaping og medvirkning. Dette kan gjøres på flere måter, og det skisserer ulike muligheter i økonomiplanen.

Fokuset på medvirkning og involvering av innbyggerne må styrkes i planperioden.

Kommunestyret vil ikke konkludere med at oppgaveutvalg er en optimal arbeidsform, og rådmannen bes komme tilbake med egen sak om temaet våren 2019.»

Dette punktet i vedtaket om økonomiplan må forstås som en vurdering av det vedlagte kapitlet «Demokrati og samskaping» i økonomiplan 2019 -22. I dette kapitlet i økonomiplanen står blant annet:

Utprøvningsmulighet

Et naturlig forsøksområde for oppgaveutvalg i Verdal kommune er gjennomføring av vedtak om at 1 mill kroner skal brukes i de lokalsamfunn som er berørt av endringer i skolestruktur. Dette fremmes i så fall som egen sak til kommunestyret for etablering i første halvdel 2019.

Rådmannen forstår at det, til tross for denne beskrivelsen i økonomiplanen, oppleves at det har tatt lang tid å få fram ny sak om nærmiljøtiltak. I noen grad er det kanskje også det som gjenstår før det oppleves at de tidligere skolestrukturdebatter er helt ferdige, og alle blikk kan rettes framover.

Vurdering:

Rådmannen mener det kan sorteres tre hovedtilnærminger for videre gjennomføring:

1. En ordning med søkbare midler (jf. vedtak i formannskapet sak 59/18)
2. En ordning hvor midlene deles ut uten særlig kommunal involvering (jf. vedtak punkt 13 kommunestyrets sak 108/17 og innstilling i formannskapet sak 59/18)

3. En ordning hvor samskapingsmodell utprøves (jf. deler av saksutredning i formannskapetets sak 59/18 og økonomiplan 2019 – 22 og vurdering og vedtak i kommunestyrets sak 106/18)

Vedtaket i både PS 108/17 og 59/18 slår fast at det kan settes av en ramme på 1 mill. kroner som skal fordeles til nærmiljøtiltak der formålet er å skape engasjement og eierskap for nye tiltak som kan øke bolysten i lokalsamfunnet.

I tillegg ligger det avvikende tilnærming i de ulike vedtak om det skal være en ordning (uavhengig av type ordning) for utvalgte deler av eller hele kommunen, jf. også punkt 11 i kommunestyrets vedtak i sak 108/17 og også nåværende økonomiplans fokus på lokaldemokrati og utvikling av dialogen mellom innbygger og folkevalgte.

Et hovedfokus i denne saken bør være gjennomføring av punkt 13 i PS 108/17, men en tilnærming hvor det åpnes noe opp og muliggjør kunnskapsutvikling og erfaringsdannelse.

1. Ordning med søkbare midler

Verdal kommune har også tidligere hatt en egen pott for nærmiljøtiltak i hele kommunen, såkalte Bolystmidler. Den samlede potten for hele kommunen var også da på 1 million kroner. I sak 45/14 vedtok Komité mennesker og livskvalitet å utvikle ordningen med bolystmidler «*for å avhjelpe den økonomiske situasjonen i kommunen*». Vedtaket ble gjort på senhøsten 2014 og ordningen med bolystmidler er siden ikke blitt gjeninnført.

Noen erkjennelser fra sist kommunen hadde bolystmidler:

- Stor variasjon i kvaliteten på søknadene
- Selv med definerte tildelingskriterier kom det inn søknader som ikke harmonerte spesielt godt med rammene (beløpsstørrelse og innhold). Om søknaden var på 5000,- eller 200.000,- kroner så skulle det like fullt saksbehandles individuelt og etter de samme vurderingskriterier. Resultatet ble en nokså byråkratisk ordning.
- Varierende kvalitet på dokumentasjon av bruken av tildelte midler
- «Gratis» penger er populært.

Det var Komité Mennesker og Livskvalitet som fattet vedtak i den nå utviklede ordningen for Bolystmidler. Slik sett vil det være naturlig at komiteen også håndterer den nye ordningen med nærmiljømidler.

For å gi komiteen nye og relevante arbeidsoppgaver, kan behandling av søknader om nærmiljømidler være en naturlig og positiv utvidelse. Komiteen kommer tettere på innbyggerne og de lokale initiativ, de får flere relevante saker til behandling, og det gjør deltakelse i komiteen mer interessant.

Følgende tildelingskriterier kan legges til grunn for nærmiljømidler i en søknadsbasert struktur:

Bakgrunn og mål

Et viktig mål for Verdal kommune er å skape et attraktivt lokalsamfunn. Nærmiljømidlene er et nytt virkemiddel som skal bidra til at kommunen blir enda mer attraktiv å bo i og flytte til.

Hvem kan søke?

Alle aktører, enkeltpersoner eller grupper, virksomheter, lag og foreninger med konkrete ideer til tiltak/prosjekter som kan bidra til bolyst, kan søke om tilskudd fra nærmiljømidlene.

Hva kan det søkes om støtte til?

En rekke faktorer – og kombinasjoner av faktorer – gjør at folk får lyst til å bo eller flytte til et sted. Under er en liste med eksempel på temaer som kan være aktuelle å støtte. Listen er ikke uttømmende:

- Stedsutvikling
- Inkludering av innflyttere
- Kulturbasert stedsutvikling
- Tilrettelegging av aktiviteter/anlegg for spesielle grupper
- Utviklingsprosjekter rettet mot ungdom
- Omdømmearbeid, herunder f.eks. bok-/innholdsproduksjoner
- Forskjønningstiltak/utsmykking
- Etablering av nye møteplasser
- Prosjekter som skaper stolthet og identitetsfølelse
- Rene trivselstiltak

Hva kan det ikke søkes støtte til?

- Gjennomføring av enkeltstående konferanser/seminarer
- Faste driftskostnader i virksomheter eller organisasjoner
- Forprosjekter
- Kunstnerisk virksomhet som ikke er en del av et større bolystprosjekt
- Enkeltpersoners livsopphold (nærmiljømidler er ikke stipend)

Kriterier for tildeling

- Nærmiljømidlene kan maksimalt dekke inntil 50% av prosjektets samlede kostnader.
- Søker må sannsynliggjøre fullfinansiering, inkludert tilfredsstillende egenkapital og/eller egeninnsats (timer).
- Prosjekter prioriteres bare dersom de vurderes å kunne bidra til måloppnåelse, dvs. økt bolyst
- Det er et krav at støtten skal være utløsende. Normalt er støtten utløsende når:
 - ...prosjektet ikke vil bli gjennomført uten støtte
 - ...omfanget av prosjektet vil være mindre uten støtte, eller
 - ...prosjektet kan gjennomføres raskere med støtte
- Et prosjekt kan ikke tildeles støtte hvis det er påbegynt før søknad om nærmiljømidler er mottatt av Komité Mennesker og Livskvalitet
- Søkere som mottar støtte gjennom nærmiljømidlene må dokumentere påløpte kostnader gjennom avsluttende prosjektrekskap.
- Maksimalt søknadsbeløp for ett prosjekt er begrenset oppad til kr. 200.000,-
- Minimum søknadsbeløp for ett prosjekt er begrenset nedad til kr. 25.000,-

Hvem deler ut midlene?

Det er komité Mennesker og livskvalitet som beslutter tildeling av nærmiljømidler. Komiteen behøver ikke å grunngi vedtak om tildeling eller eventuelt avslag på søknad ut over en vurdering av om søknaden er innenfor tildelingskriteriene eller ikke.

Når er søknadsfristen?

- Det legges opp til to søknadsfrister pr år: 20. januar og 20. juni.
- Alle søkere vil få bekreftelse på at søknaden er mottatt
- De søkere som innvilges støtte vil motta tilsagnsbrev og akseptskjema. Akseptskjemaet må returneres kommunen senest 3 uker etter at tilsagnsbrevet er mottatt, ellers bortfaller tilsagnet.
- Skriftlig søknad sendes til: Verdal kommune, Rådhusgt. 2, 7650 Verdal.

Er søknaden offentlig?

All skriftlig korrespondanse med kommunen er i utgangspunktet offentlig. Unntak for dette er hjemlet i Offentlighetsloven.

Rådmannen vil ikke anbefale en gjeninnføring av denne søknadsinstituttet på bakgrunn av erfaringene med de tidligere bolystmidlene.

2. Ordning med utdeling uten søknadsprosess

Rådmannens innstilling i formannskapet sak 59/18 er i realitetene et utdelingsvedtak, men basert på en forutsetning om opprettelse av lokalsamfunnsutvalg. Fra saksframlegget i 59/18 hitsettes:

*Med denne bakgrunn foreslår rådmannen at det opprettes egne lokalsamfunnsutvalg i hver av de tre bygdene – **eksempelvis** Helgådal, Ness og Leksdal grendelag – sammensatt av 5-7 personer som representerer et bredt spekter av alder, kjønn og interesser. Det respektive lokalsamfunnsutvalg får ansvar for å etablere møteplasser (fysiske og/eller digitale) der innbyggerne får diskutere, prioritere og gjennomføre ønskede tiltak. Det er ikke ønskelig å legge for mange føringer for den enkelte tildeling av tilskudd, men **rene driftstilskudd skal unngås**.*

Det enkelte lokalsamfunnsutvalg gis selv ansvar for detaljutformingen av sine respektive tildelingskriterier, men rammene for kriteriene bør inneholde krav om at:

- *Tiltaket bidrar til deltakelse i lokalsamfunnet hvor mennesker møtes, samarbeider og bygger tillit til hverandre*
- *Tiltaket legger til rette for medvirkning i eget lokalsamfunn på tvers av alder, sosial eller kulturell bakgrunn*
- *Tiltaket søker å løse (eller belyse) en utfordring i lokalsamfunnet*
- *Tiltaket har innovative løsninger og arbeider for et bedre lokalsamfunn*
- *Tiltaket bidrar til varig endring*

Mange opplever at det offentlige er kommet langt vekk fra innbyggerne, og at vi derfor trenger å styrke samfunnets demokratiske verdier. Sterkere demokratiske koblinger krever at vi i større utstrekning enn hva som har vært vanlig, ser kommunen som sted – ikke en organisasjon. Nye løsninger må utvikles på bakgrunn av en bredest mulig oppfatning av et felles «vi» på stedet. En forsøksordning der lokalkunnskap og lokaldemokrati virkelig kommer til sin rett, helt uten overprøving fra kommunen, vil kunne gi både kommune og innbyggere verdifull erfaring i det som i økt omfang omtales som «samskaping». Med en egen ordning for nærmiljøtiltak som det her legges opp til, gis innbyggerne større ansvar og mulighet for å utvikle sine egne lokalsamfunn med utgangspunkt i innbyggernes egne ønsker og prioriteringer. Kommunen stiller initielt opp med direkte pengetilskudd, men kan også for eksempel bidra med annen bistand, som tilgang på kompetanse ved behov. En mulig tilnærming er Bylab-metodikken som nå prøves ut i f.eks. prosjektet «Attractive towns». Vi ser her også til Steinkjer kommune som har utviklet sin egen lokale variant for grendeutvikling; Bolystteam.

Kommunen ønsker som nevnt ikke å opprette en byråkratisk ordning. Det er likevel på sin plass å understreke at alle tildelte midler skal kunne gjøres rede for i etterkant, dvs. at vanlige krav gjelder for dokumentasjon (regnskap med kvitteringer/bilag) på hva pengene er brukt til. Lokalsamfunnsutvalgene må belage seg på å levere en kortfattet årlig rapport om hvordan midlene til nærmiljøtiltak er benyttet.

Ved å gjøre dette til en ren tildelingssak er det nødvendigvis ingen videre interaksjon mellom kommunen (folkevalgte organ eller administrasjon), ut over rapportering. Dermed går kommunestyret glipp av muligheten til å utvikle samhandlingsmuligheter mellom formelle folkevalgte organ og innbyggere (jf. økonomiplan 2019 -22).

Etter at sak 59/18 ble behandlet i formannskapet juni 2018 har oppmerksomhet og kunnskap om ordninger for samvirke mellom folkevalgte organ og innbyggere utviklet seg betydelig. Av den grunn viet rådmannen «Demokrati og samskaping» så vidt mye plass i økonomiplandokumentet. I økonomiplandokumentet ble det fokusert på oppgaveutvalg som virkemiddel, som et av flere mulige – og utprøving som beskrevet.

3. Ordning med utprøving av samskapingsmodell

Rådmannen ser på ordningen med nærmiljømidler som er utmerket anledning til å prøve ut samskaping i praksis, og i noen grad er ordningen beskrevet under «2. Ordning med tildeling...» til lokalsamfunnsutvalg et steg mot en samskapingsmodell.

Ordning med tildeling til lokalsamfunnsutvalg er etter rådmannens skjønn å foretrekke framfor en utdeling etter søknad (jf. tidligere bolystmidler). Men kommunen mister da muligheten til å prøve ut systematisk samskaping, hvor folkevalgte samarbeider med innbyggere på en fast måte. Kommunens involvering stopper ved tildeling av midler.

Foruten et direkte pengetilskudd, kan kommunen også for eksempel bidra med annen bistand, som tilgang på kompetanse ved behov. Det gir også en oppfølging av kommunestyrets vedtak i PS 108/17 punkt 11 om økt innbyggerdialog.

Lokalsamfunnsutvalg bør representere et bredt spekter av alder, kjønn og interesser. Lokalsamfunnsutvalget får ansvar for å etablere møteplasser (fysiske og/eller digitale) der innbyggerne i grenda får diskutere, prioritere og gjennomføre ønskede tiltak. Det er ikke ønskelig å legge for mange føringer for den enkelte tildeling av tilskudd, men rene driftstilskudd skal unngås; Ei heller bør det gis ut penger direkte til enkeltpersoner – nærmiljømidlene er ikke en stipendordning.

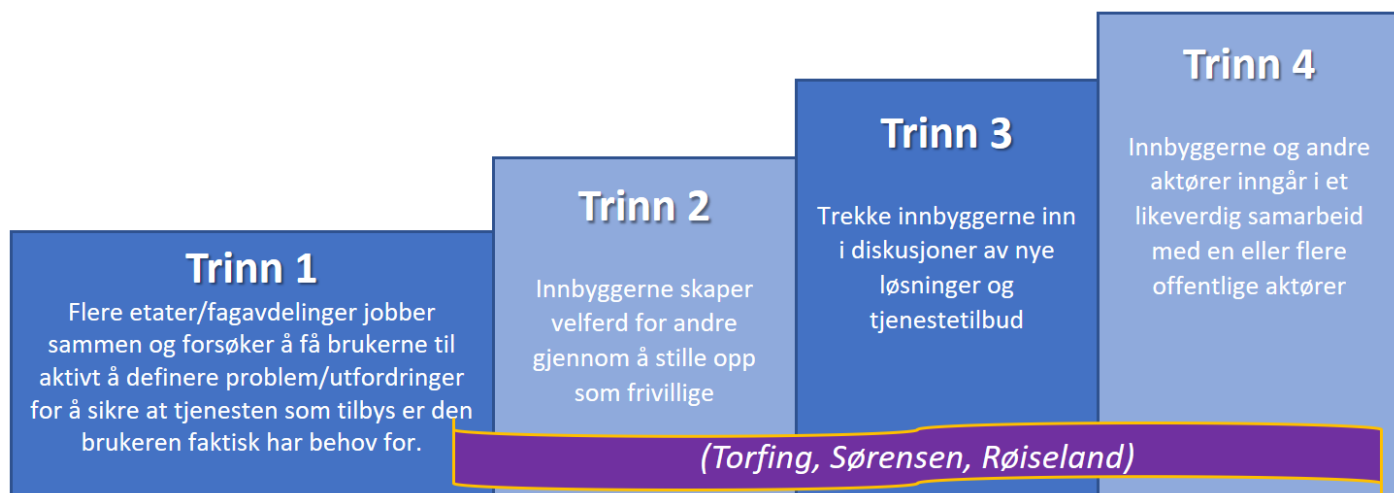
Ikke alle grender og lokalsamfunn har etablerte og godt fungerende interesseorganisasjoner eller utvalg som representerer alle innbyggerne. Det er altså ikke slik at kommunen uten videre kan henvende seg direkte til en etablert aktør og be dem innta rollen som "lokalsamfunnsutvalg", slike må etableres.

Rådmannen mener imidlertid at vi kan gå lengre, jf.:

Et naturlig forsøksområde for oppgaveutvalg i Verdal kommune er gjennomføring av vedtak om at 1 mill kroner skal brukes i de lokalsamfunn som er berørt av endringer i skolestruktur. Dette fremmes i så fall som egen sak til kommunestyret for etablering i første halvdel 2019.

Samskapingstrappa → Når kommunen utvikler og gjennomfører løsninger sammen med innbyggerne, næringsliv, organisasjoner og foreninger.

Spesielt innenfor kulturområdet har mange kommuner benyttet samskappingsmodellen for å virkeliggjøre gode tiltak, men kanskje ikke alltid med en like bevisst holdning til at det er det en faktisk har holdt på med. Nå kommer samskaping mer og mer inn som arbeidsform på flere saksområder. Det skyldes mellom annet at i dagens velferdsdebatt konkurrerer to fortellinger: Den ene handler om strammere økonomiske rammer og gradvis nedbygging av velferden. Den andre handler om at kommunen og innbyggerne sammen kan forbedre velferden, til tross for

strammere økonomiske rammer.

Gjennom ordningen med nærmiljømidler ser rådmannen en mulighet for å prøve ut en modell for samskaping i form av oppgaveutvalg, der vi jobber for å virkeliggjøre den siste av de to fortellingene.

En utprøving med oppgaveutvalg i denne saken kan gjøres forenklet, ved at det oppnevnes oppgaveutvalg bestående av to folkevalgte fra Komite Mennesker og livskvalitet og tre fra det enkelte lokalsamfunn. Rekruttering og oppnevning kan gjøres av komiteen for disse utvalgene. Dette vil bidra til ytterligere aktivitet i komiteen, samt relevant utvikling av samarbeid mellom folkevalgt organ og komite. (Andre tematisk oppnevnte oppgaveutvalg fram i tid kan skje i andre organ, selv om oppgaveutvalg skal brukes «med nennsomhet»).

Med utgangspunkt i det ovenstående blir det da en utprøving med å etablere tre oppgaveutvalg: ett i Helgådal, ett i Ness og ett i Leksdal. Disse kan få sine mandater fra kommunestyret, herunder en andel av den samlede pengesummen som stilles til rådighet, og en tidsfrist (tre – fire måneder) på å utvikle og beskrive bruk av nærmiljømidler.

Det blir også viktig at beslutningen som til slutt fattes av kommunestyret om gjennomføring respekterer oppgaveutvalgets vurderinger, slik at det omtrent er kun en lovlighetsvurdering i sluttvurderingen.

Kort oppsummert er det altså flere måter å gjennomføre ordning for nærmiljøtiltak, og rådmannen går inn for alternativ 3 av de beskrevne i saken. Dette fordi det er den tilnærmingen som vurderes å gi mest med tanke på utvikling av demokrati og samhandling mellom folkevalgt organ og innbyggere. Ordningen gjennomføres som en forsøksordning for de tre grendene som har vedtak om nedleggelse av skoler (Helgådal, Ness og Leksdal) (jf pkt 11 i PS 108/17), og

evalueres som del av videre utvikling av samskapingsprosesser i kommunen – og en struktur som behandler alle lokalsamfunn i kommunen likt (jf. PS 59/18).

En tilleggsdimensjon

Normisjon Verdal, eier av Askeladden barnehage, la ned barnehagedriften ved utløpet av forrige barnehageår. I den forbindelse har rådmannen mottatt henvendelse om utkjøp av lekeapparater og gjerde (fra 2016) rundt utearealet leid av Verdal kommune. Det må vurderes at det er innenfor nærmiljøinteresse at det lekeutstyr fortsatt blir tilgjengelig i det offentlige rom på Ørmelen. En velforening på Ørmelen har også uttrykt interesse for å overta lekeutstyret, og et kommunalt utkjøp av lekeutstyr m.v. må resultere i at en velforening får overta både utstyr og ansvar. Det er ikke nødvendig eller riktig at kommunen har noe driftsansvar for dette.

Det er ikke budsjettert med slikt kjøp, men rådmannen foreslår at Normisjon Verdal tilbys inntil 100.000 kroner av den opprinnelige millionen som minnelig sum for å overta lekeutstyr og gjerde.

Ordning for nærmiljøtiltak i Leksdal, Ness og Helgådal

Saksbehandler: Øystein Kvistad E-post: oystein.kvistad@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/7634 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	14.06.2018	59/18
Kommunestyre		

Saksprotokoll i Formannskap - 14.06.2018

BEHANDLING:

AP v/Arild K. Pedersen fremmet følgende utsettelsesforslag:

«Verdal kommune bevilger kr 1.000.000,- fra disposisjonsfond til nærmiljøtiltak.

Formannskapet legger til grunn at en ordning som eksklusivt rettes mot kun 3 grender; Helgådal, Ness og Leksdal verken ivaretar grunnleggende likebehandlingshensyn eller en rettferdig fordeling av midlene Verdal kommune avsetter til formålet nærmiljøtiltak. Slik ordningen er beskrevet i saken ekskluderer de aller fleste grendene i Verdal fra å delta i ordningen. Slike grender kan eksempelvis være Leirådal, Sul og Ulvilla – som alle er grender preget av en solid og aktiv frivillighet.

Av hensyn til ordningens godhet utsettes derfor saken, og rådmannen bes komme tilbake med ny sak til politisk behandling der etableringen av en ordning gjeldende for hele kommunen, med lik metodisk tilnærming for alle grender, utredes. Ordningen gjøres søkbar, og det utarbeides egne retningslinjer med nærmere beskrivelser av krav og kriterier knyttet til ordningen.

I saken belyses også nærmere hvorvidt det er forsvarlig å gjøre unntak fra en slik helhet for området som omfattes av kommunedelplan Verdal by.»

Ved votering ble utsettelsesforslag vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

VEDTAK:

Verdal kommune bevilger kr 1.000.000,- fra disposisjonsfond til nærmiljøtiltak.

Formannskapet legger til grunn at en ordning som eksklusivt rettes mot kun 3 grender; Helgådal, Ness og Leksdal verken ivaretar grunnleggende likebehandlingshensyn eller en rettferdig fordeling av midlene Verdal kommune avsetter til formålet nærmiljøtiltak. Slik ordningen er beskrevet i saken ekskluderer de aller fleste grendene i Verdal fra å delta i ordningen. Slike grender kan eksempelvis være Leirådal, Sul og Ulvilla – som alle er grender preget av en solid og aktiv frivillighet.

Av hensyn til ordningens godhet utsettes derfor saken, og rådmannen bes komme tilbake med ny sak til politisk behandling der etableringen av en ordning gjeldende for hele kommunen, med lik metodisk tilnærming for alle grender, utredes. Ordningen gjøres søkbar, og det utarbeides egne retningslinjer med nærmere beskrivelser av krav og kriterier knyttet til ordningen.

I saken belyses også nærmere hvorvidt det er forsvarlig å gjøre unntak fra en slik helhet for området som omfattes av kommunedelplan Verdal by.

Rådmannens innstilling:

1. Verdal kommune bevilger kr. 1.000.000 fra disposisjonsfond til nærmiljøtiltak.
2. Midlene øremerkes Leksdal, Ness og Helgådal, jfr. vedtak i PS 108/17.
3. Rammen fordeles med utgangspunkt i et grunntilskudd på kr. 150.000 til hver grend, totalt kr. 450.000,-. De øvrige kr. 550.000,- fordeles etter folketall i skolekretsene Leksdal, Ness og Volden (Helgådal). Det gir følgende fordeling, avrundet til nærmeste 10.000 kroner:
 - Leksdal kr. 390.000,-
 - Ness kr. 330.000,-
 - Helgådal kr. 280.000,-
4. Innbyggerne i den enkelte grend får selv ansvar for å etablere lokalsamfunnsutvalg med en hensiktsmessig organisering for å gjennomføre ordningen. Kommunen må få opplyst organisasjonsnummer, kontonummer og kontaktperson(er) slik at ordningen rent teknisk kan gjennomføres.
5. Ordningen skal evalueres i fellesskap av kommunen og innbyggerne, representert ved lokalsamfunnsutvalget, etter første driftsår (2018).

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I sak PS 108/17 (Budsjett og økonomiplan 2018-2021) den 11.12 i 2017 fattet kommunestyret følgende vedtak:

«[...]

Punkt 11 – Innbyggerdialog og nærmiljø. Kommunestyret ønsker å forsterke fokuset på innbyggeren og på nærmiljøet, og vil derfor legge til rette for å utvikle en løpende dialog med innbyggerne på en stadig mer aktiv og oppsøkende måte.

På bakgrunn av dette bes rådmannen om å utrede følgende:

- At enkelte kommunestyre- eller formannskapsmøter arrangeres ute i lokalsamfunnene. Møtene starter eksempelvis med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikere.
- Opprettelsen av en egen budsjettpost «nærmiljøtiltak» til bruk i det enkelte lokalsamfunn etter lokale disposisjoner. Den årlige bevilgningen til dette formålet fastsettes ved kommunestyrets behandling av årsregnskapet.
- Det arrangeres en årlig dialogkonferanse med frivillige lag og foreninger med siktemål på å få fram de gode ideene underveis i den løpende samfunnsutviklingen.

[...]»

og

«[...]

Punkt 13 – Det forventes at kommunens regnskap for 2017 vil gi overskudd. Kommunestyret forskutterer at kr 1 mill. av overskuddet skal til bolysttiltak, i de grendene som har vedtak om nedleggelse av skoler (Helgådal, Ness og Leksdal). Over nyåret starter arbeidet med involvering av grendene, for å få eierskap til hvilke tiltak som gir best bolyst.

[...]»

I budsjettjusteringssak PS 03/18 i kommunestyret 29.01.18 ble punkt 11 i desembervedtaket gjentatt som et punkt 13, mens punkt 13 fra desembervedtaket i sin helhet er utelatt. Ordningens godhet ville, etter rådmannens skjønn, vært bedre om kommunestyret hadde etablert en ordning gjeldende for hele kommunen med lik metodisk tilnærming for alle grender. Unntaket fra slik helhet kunne vært området med egen kommunedelplan, som er Verdal by. Rådmannen tolker det imidlertid slik at det er kommunestyrets **intensjon** at opprettelsen av en egen budsjettpost for nærmiljøtiltak skal rettes eksklusivt mot de tre nevnte grendene; Helgådal, Ness og Leksdal.

Verdal kommune har tidligere hatt en egen pott for nærmiljøtiltak i hele kommunen, såkalte Bolystmidler. Den samlede potten for hele kommunen var på 1 million kroner. I sak 45/14 vedtok Komité mennesker og livskvalitet å avvikle ordningen med bolystmidler «for å avhjelpe den økonomiske situasjonen i kommunen». Vedtaket ble gjort på senhøsten 2014 og ordningen med bolystmidler er siden ikke blitt gjeninnført.

Noen erfaringer fra sist kommunen hadde bolystmidler:

- Betydelig variasjon i kvaliteten på søknadene
- Stor spredning i størrelse på omsøkt støttebeløp
- Mange søknader på svært små midler
- Store forskjeller i evnen til å dokumentere hvordan midlene faktisk var benyttet

Vedtaket i PS 108/17 slår fast at det for 2018 skal settes av en ramme på 1 mill. kroner som skal fordeles kun på grendene Helgådal, Ness og Leksdal. Formålet med ordningen er å skape engasjement og eierskap for nye tiltak som kan øke bolysten i de nevnte lokalsamfunn. Det politiske vedtaket i PS 03/18 fastslår videre at det er et selvstendig poeng at **lokalsamfunnet selv skal bestemme over disposisjonen** av budsjettposten «nærmiljøtiltak».

Det er ikke ønskelig å innføre mer offentlig byråkrati og en ordning basert på individuelle søknader med påfølgende individuell saksbehandling i administrasjonen og politiske organer (komité Mennesker og livskvalitet) og eventuelle klagerunder.

Med denne bakgrunn foreslår rådmannen at det opprettes egne lokalsamfunnsutvalg i hver av de tre bygdene – **eksempelvis** Helgådal, Ness og Leksdal grendelag – sammensatt av 5-7 personer som representerer et bredt spekter av alder, kjønn og interesser. Det respektive lokalsamfunnsutvalg får

ansvar for å etablere møteplasser (fysiske og/eller digitale) der innbyggerne får diskutere, prioritere og gjennomføre ønskede tiltak. Det er ikke ønskelig å legge for mange føringer for den enkelte tildeling av tilskudd, men **rene driftstilskudd skal unngås**.

Det enkelte lokalsamfunnsutvalg gis selv ansvar for detaljutformingen av sine respektive tildelingskriterier, men rammene for kriteriene bør inneholde krav om at:

- Tiltaket bidrar til deltakelse i lokalsamfunnet hvor mennesker møtes, samarbeider og bygger tillit til hverandre
- Tiltaket legger til rette for medvirkning i eget lokalsamfunn på tvers av alder, sosial eller kulturell bakgrunn
- Tiltaket søker å løse (eller belyse) en utfordring i lokalsamfunnet
- Tiltaket har innovative løsninger og arbeider for et bedre lokalsamfunn
- Tiltaket bidrar til varig endring

Mange opplever at det offentlige er kommet langt vekk fra innbyggerne, og at vi derfor trenger å styrke samfunnets demokratiske verdier. Sterkere demokratiske koblinger krever at vi i større utstrekning enn hva som har vært vanlig, ser kommunen som sted – ikke en organisasjon. Nye løsninger må utvikles på bakgrunn av en bredest mulig oppfatning av et felles «vi» på stedet. En forsøksordning der lokalkunnskap og lokaldemokrati virkelig kommer til sin rett, helt uten overprøving fra kommunen, vil kunne gi både kommune og innbyggere verdifull erfaring i det som i økt omfang omtales som «samskaping». Med en egen ordning for nærmiljøtiltak som det her legges opp til, gis innbyggerne større ansvar og mulighet for å utvikle sine egne lokalsamfunn med utgangspunkt i innbyggernes egne ønsker og prioriteringer. Kommunen stiller initielt opp med direkte pengetilskudd, men kan også for eksempel bidra med annen bistand, som tilgang på kompetanse ved behov. En mulig tilnærming er Bylab-metodikken som nå prøves ut i f.eks. prosjektet «Attractive towns». Vi ser her også til Steinkjer kommune som har utviklet sin egen lokale variant for grendeutvikling; Bolystteam.

Kommunen ønsker som nevnt ikke å opprette en byråkratisk ordning. Det er likevel på sin plass å understreke at alle tildelte midler skal kunne gjøres rede for i etterkant, dvs. at vanlige krav gjelder for dokumentasjon (regnskap med kvitteringer/bilag) på hva pengene er brukt til. Lokalsamfunnsutvalgene må belage seg på å levere en **kortfattet årlig rapport** om hvordan midlene til nærmiljøtiltak er benyttet.

Midlene for nærmiljøtiltak er i vedtaket i PS 108/17 direkte knyttet til beslutningen om nedleggelse av skolene Leksdal, Ness og Volden (Helgådal). Følgelig legger rådmannen til grunn innbyggertallet i de tre skolekretsene som begrunnelse for størrelsen på tilskuddsrammen den enkelte grend kan trekke på. Alle tre får et grunntilskudd på kr. 150.000,- (totalt 450.000,-), mens de resterende 550.000 fordeles etter innbyggertall i den enkelte skolekrets pr. juni 2018.

Det gir følgende fordeling, avrundet til nærmeste hele 10.000 kroner:

• Leksdal	(273 kvinner, 327 menn)	kr. 390.000,-
• Ness	(209 kvinner, 248 menn)	kr. 330.000,-
• Helgådal	(160 kvinner, 164 menn)	kr. 280.000,-
SUM		kr. 1.000.000,-

Siden ordningen kommer i gang sent på året, er det rimelig at eventuelle ubenyttede midler av 2018-budsjettet overføres til påfølgende år. Ellers vises det til punkt 13 i budsjettjusteringssak PS 03/18 (kommunestyret 29.01.2018) der det heter at «[...] *den årlige bevilgningen til dette formålet fastsettes ved kommunestyrets behandling av årsregnskapet.*»

Hvordan tilskuddsrammene til det enkelte lokalsamfunnsutvalg rent teknisk overføres, må besluttes i dialog mellom kommune og lokalsamfunnsutvalg så fort sistnevnte har funnet sin organisasjonsform i den enkelte grend.

Ved utgangen av første driftsår (2018) bør ordningen evalueres – herunder organisering/arbeidsform, resultater, økonomi og rammer – i fellesskap av kommune og innbyggerne i det enkelte lokalsamfunn.

Vurdering:

Verdal kommune har tidligere hatt en egen pott for nærmiljøtiltak i hele kommunen, såkalte Bolystmidler. Ordningen utgjorde kr. 1.000.000 og var rettet mot bolysttiltak i hele kommunen. Ordningen ble avviklet høsten 2014.

Rådmannen ønsker ikke å gjeninnføre en ordning som gir økt byråkrati. Samtidig fastslår vedtaket i PS 03/18 at lokalsamfunnet selv skal bestemme over hvordan midlene til nærmiljøtiltak skal disponeres. Med innføring av en egen ordning for nærmiljøtiltak i de grendene som har vedtak om skolenedleggelse (Leksdal, Ness, Volden), er det viktig at den organiseres på en måte der innbyggerne har reell innflytelse og kontroll på hvordan midlene prioriteres. En modell med egne lokalsamfunnsutvalg som både definerer tildelingskriterier og sørger for at tiltakene blir gjennomført, ivaretar dette.

Et annet punkt som ble gjentatt i de to nevnte sakene om inneværende økonomiplan er:

At enkelte kommunestyre- eller formannskapsmøter arrangeres ute i lokalsamfunnene. Møtene starter eksempelvis med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikerne.

Samme intensjoner ble også omtalt i PS 112/15, kommunestyrets vedtak om økonomiplan 2016 – 2019:

Innbyggerdialog

Verdal kommune ønsker å forsterke fokuset på innbyggeren og på nærmiljøet. For å styrke dialogen med innbyggerne i Verdal kommune bes rådmannen utrede følgende:

Enkelte av møtene i folkevalgte organ avvikles ute i lokalsamfunnene. To formannskapsmøter i løpet av hvert år avholdes ute i kommunens ulike lokalsamfunn. Møtene starter med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikerne.

Ordningen evalueres ved utløpet av økonomiplanperioden

Det har ikke vært egen sak om dette, kun samtaler, hvor bla problematikk med hvem som kan møte folkevalgte organer på dagtid, kostnader med kveldsmøter m.v. har vært tema. Rådmannens oppfatning er at dette punktet ligger til folkevalgte selv å beslutte.

Demokrati og samskaping

Planstrategiens mål bilde, de vedtatte samfunnsmål, samfunnstrendene og de strategiske prinsippene indikerer alle behov for utvikling av folkestyret og hvordan kommunerollen samspiller med samfunnet for øvrig. Utviklingsbehovet understøttes også av borgerundersøkelsen gjennomført sommeren 2018.

I grove trekk kan kommunerollen de siste tiårene beskrives som å ha beveget seg fra å *arbeide mot* (myndighetsfokus), til å *arbeide for* (kunde fokus) til nå å gå i retning av å *arbeide med* (samskapingsfokus).

Det finnes ulike måter å framstille denne utviklingen på, men en hovedessens er å skape prosesser hvor samfunnets ressurser aktiveres og tas i bruk i systematisk. Hensikten er å flytte involvering fra lite medvirkning/ren informasjon til å være rådgivende og deltakende. I ytterste fall også at det gis delegert makt fra kommunestyret ut av organisasjonen.

Endring av kommunerolle og samhandlingsmønster med samfunnet er ikke "gjort over natta". Det må utvikles både forståelse og systematikk. En mulig systematikk i arbeidsform er såkalt oppgaveutvalg.

Oppgaveutvalg

Formålet med oppgaveutvalg er å styrke samarbeidet mellom lokalpolitikere og innbyggerne, og sikre optimale vilkår for innovativ og ressurseffektiv utvikling i kommunen. Et oppgaveutvalg er ikke et politisk utvalg etter kommuneloven (heller ikke ad-hocutvalg), men en metode for medvirkning.

Oppgaveutvalg fungerer i en avgrenset tidsperiode, det er rådgivende overfor kommunestyret, og skal arbeide med bestemte tema. Kommunestyret inviterer/rekrutterer innbyggere med spesiell interesse for og kompetanse om oppgaven til å delta i oppgaveutvalget. Sammen skal politikere og innbyggere samskape løsninger på spesifikke politikkområder, problemer og utfordringer, som er definert og avgrenset, i et mandat vedtatt av kommunestyret.

[Gentofte kommune](#) i Danmark har i flere år hatt oppgaveutvalg som arbeidsform og er ofte brukt som eksempel for norske kommuner. Gentofte har siden 2015 hatt oppgaveutvalg innenfor tema som innovasjon, ungdom, skolestruktur, bærekraftig kommune og innkjøpspolitikk m.m. I Norge har blant annet [Svelvik kommune](#) tilpasset «Gentofte modellen» til Kommuneloven og opprettet oppgaveutvalg for tema som «Framtidas omsorgstjenester – Velferdsteknologi», «Omdømmeprojektet Svelvik 2020» og «Temaplan for friluftsliv og rekreasjon».

Politikernes rolle

I et oppgaveutvalg deltar politikerne på lik linje med innbyggerne i å utforme forslag til politikk for tema/området.

Det er kommunestyret som oppretter oppgaveutvalgene og vedtar oppgaveutvalgenes mandat, samt velger de folkevalgte medlemmene til utvalget.

Politikerne som velges inn i oppgaveutvalgene velger så de andre medlemmene (innbyggerne) etter gjennomført annonsering og vurdering fra administrasjonen, jf. de kompetanseprofiler/kriterier kommunestyret har satt for medlemmer til utvalget.

Politikerne i oppgaveutvalget bør ha særskilt interesse av oppgaveutvalgets tema og den partipolitiske tilhørigheten bør «settes noe til side». Det er viktig at de politiske representantene i oppgaveutvalget sørger for nødvendig kommunikasjon med eventuelt andre oppgaveutvalg, og forankring av arbeidet i komiteene, formannskapet og kommunestyret.

Innbyggernes rolle

Innbyggerne i et oppgaveutvalg representerer kun seg selv, ikke lag/forening eller lignende. Innbyggerrepresentantene i utvalget er som nevnt likestilte med politikerne i utvalget, noe som er viktig for at oppgaveutvalget skal fungere etter intensjonen om økt medvirkning.

Innbyggerrepresentantene til oppgaveutvalget kan rekrutteres gjennom annonsering, der det annonseres etter personer som oppfyller kompetansekriteriene i mandatet. Interesserte innbyggere kan da søke om å få bli medlem av et oppgaveutvalg. Ved utvelgelse av innbyggerrepresentanter er det viktig å få med representanter fra grupper som ellers ikke deltar like aktivt i samfunnet. Kompetanse og interesse er nøkkelbegrep for sammensetting.

Administrasjonens rolle

Administrasjonens rolle vil under arbeidsformen oppgaveutvalg ha en fasiliterende rolle.

Administrasjonens oppgaver vil blant annet være:

- å utarbeide forslag til mandat for de ulike utvalgene, etter dialog med den aktuelle komiteen eller med formannskapet.
- bistå med søknadsprosessen for å skaffe/finne kandidater
- bistå oppgaveutvalget med møteinnkallelser, utsendelse av dagsorden og referat, informasjon på kommunens hjemmesider, rigge møtested o.l
- bistå leder av oppgaveutvalget med å planlegge og tilrettelegge utvalgets møter, samt bidra med fagkunnskap og kompetanse ved å holde innlegg, forberede notater og utredninger

Mandat og oppgaveutvalgets arbeid

Et mandat beskriver oppgaveutvalgets oppdrag og inneholder bakgrunn og formål, oppgaveutvalgets oppgaver, sammensetning av oppgaveutvalget (eventuelt kompetanseprofil for medlemmer), oppgaveutvalgets arbeidsform, tidsplan og økonomi.

Sammensetningen av oppgaveutvalget bestemmes av kommunestyret. Svelvik kommune har valgt en sammensetning der innbyggerne utgjør flertallet i utvalget – vanligvis 5 politikere og 10 innbyggere. Oppgaveutvalget kan involvere innbyggere/andre aktører med interesse og/eller kompetanse for oppgaveutvalgets tema gjennom for eksempel å nedsette referansegrupper, arbeidsgrupper, holde åpne møter, gjennomføre workshops, undersøkelser eller annet.

For å unngå en stor økning i arbeidsbelastningen både for politikere og for administrasjonen er det naturlig å se på om antallet møter i de politiske komiteene kan reduseres ved en eventuell innføring av oppgaveutvalg som arbeidsform.

Det utbetales ikke ekstra honorar til politikere for deltakelse i oppgaveutvalg og innbyggere mottar heller ikke honorar for sin deltakelse.

Utprøvningsmulighet

Et naturlig forsøksområde for oppgaveutvalg i Verdal kommune er gjennomføring av vedtak om at 1 mill kroner skal brukes i de lokalsamfunn som er berørt av endringer i skolestruktur. Dette fremmes i så fall som egen sak til kommunestyret for etablering i første halvdel 2019.

Lokalsamfunnsinitiativ

Som beskrevet over arbeider oppgaveutvalg med avgrensede tema gitt i mandatet fra kommunestyret. Det er altså det politiske nivå som bestemmer hvilke temaer som skal behandles i utvalgene.

Det er viktig at kommunen, ved en eventuell innføring av oppgaveutvalg, samtidig har en struktur for å understøtte initiativ fra lokalsamfunnene som ikke nødvendigvis omfattes av et oppgaveutvalg.

Engasjementet og kompetansen i lokalsamfunnene er svært verdifull for utviklingen av kommunen som helhet og dette kan kommuneadministrasjonen understøtte gjennom å bidra med faglig og prosessuell kompetanse i lokale initiativ. Steinkjer kommune har etablert [Bolystteam](#) for dette formålet og en tilpasning av en slik ordning kan sees som et supplement til metoden oppgaveutvalg.

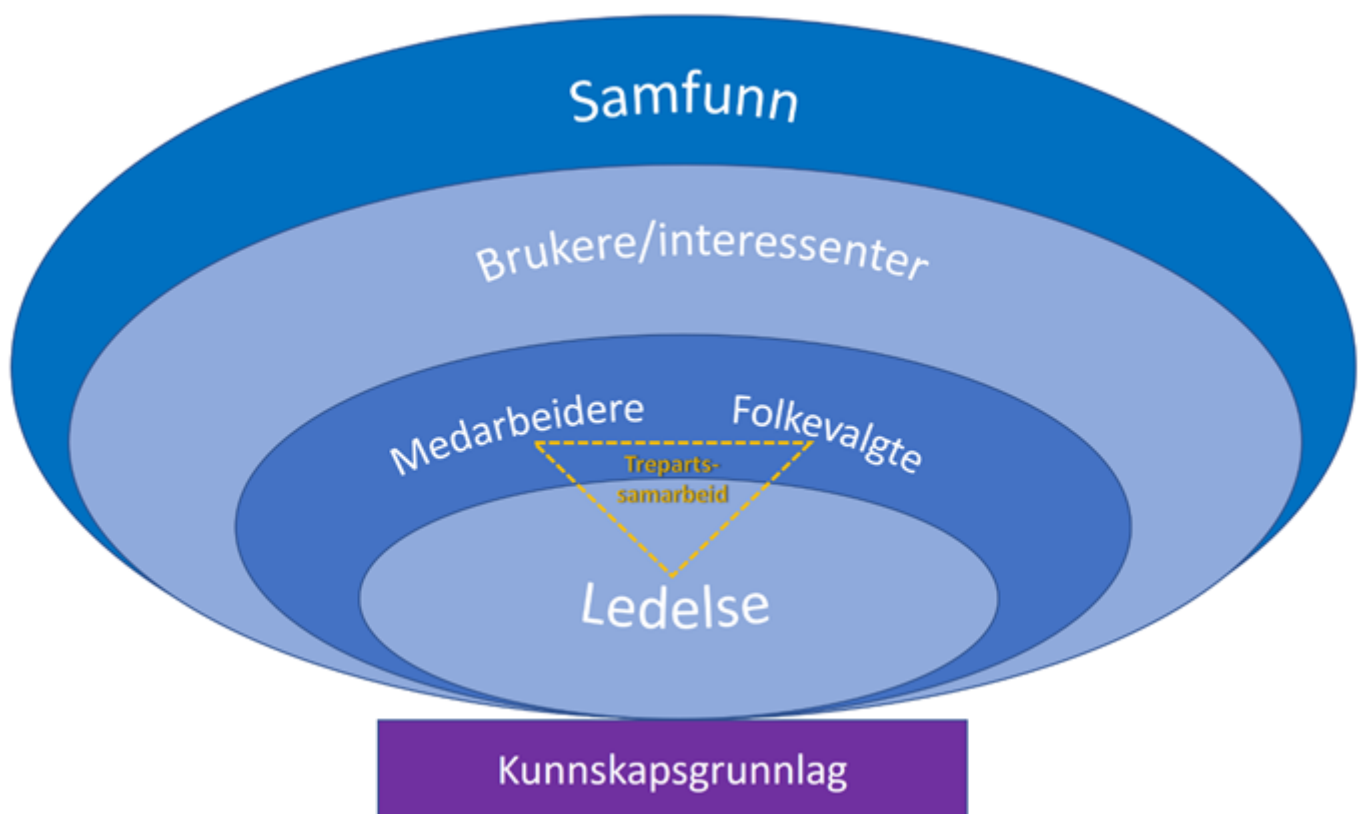
Ressursbehov

En slik systematisk arbeidsform for å vitalisere samfunnets ressurser krever tilrettelegging og gjennomføringsressurser. Ressurs til en stilling i stab for utvikling og virksomhetsstøtte prioriteres i budsjett 2019, med hovedfokus å utvikle samskapings-/ medvirkningprosesser på vegne av hele kommuneorganisasjonen. Sammen med samfunnsplanlegger/folkehelsekoordinator har da Verdal kommune viktige roller for å legge til rette for gode medvirkningsprosesser.

Kommunikasjonsmodell

Systematisk arbeid i form av oppgaveutvalg krever også fast strukturelt utgangspunkt for kommunikasjon. Dette gjelder også med hensyn til større byggeprosjekter, endringsprosesser, planoppgaver m.v.

En grunnleggende modell for kommunikasjon legges til grunn, slik den følgende figuren viser.

Basert på denne vil det lages gjennomgående maler for kommunikasjon, jf også kommunestyrets etterspørsel etter kommunikasjonsstrategier for de kommende investeringer.

Ørin industriområde - festeavtale med grunneier

Saksbehandler: Bjørn Erik Haug E-post: bjorn.erik.haug@verdal.kommune.no Tlf.: 993 54 879	Arkivref: 2019/1775 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	16.05.2019	56/19
Kommunestyre	27.05.2019	39/19

Saksprotokoll i Formannskap - 16.05.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling vedtatt med 7 mot 2 stemmer.

INNSTILLING:

1. Verdal kommunestyre godkjenner at det inngås festekontrakt for deler av gnr. 277, bnr. 1, mellom Verdal kommune og Reidar Berg slik det framgår midlertidig avtale og av situasjonskart som er vedlagt saken.
2. Foreslåtte tomtepris mellom grunneier og Verdal kommune er 475 kr/kvm.
3. Festeavgifta som Verdal kommune betaler til grunneier blir beregnet ut fra 6 % av tomtepris.
4. Rådmannen gis fullmakt til å slutføre kontrakten.

Rådmannens innstilling:

5. Verdal kommunestyre godkjenner at det inngås festekontrakt for deler av gnr. 277, bnr. 1, mellom Verdal kommune og Reidar Berg slik det framgår midlertidig avtale og av situasjonskart som er vedlagt saken.
6. Foreslåtte tomtepris mellom grunneier og Verdal kommune er 475 kr/kvm.
7. Festeavgifta som Verdal kommune betaler til grunneier blir beregnet ut fra 6 % av tomtepris.
8. Rådmannen gis fullmakt til å slutføre kontrakten.

Vedlegg:

Midlertidig avtale om feste

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Vedlagt følger forslag til avtale mellom Reidar Berg og Verdal kommune om feste av ca. 85 dekar av eiendommen 277/1 på Ørin sør. Avtalen er bygd på samme prinsipp som festeavtale av 23.11.06 (sak 119/06), og festeavtale av 17.11.08, godkjent i formannskapet 4.12.08 som sak 167/08.

Endelig festekontrakt vil bli utarbeidet på dette grunnlag når arealene er oppmålt og fradelt og målebrev foreligger.

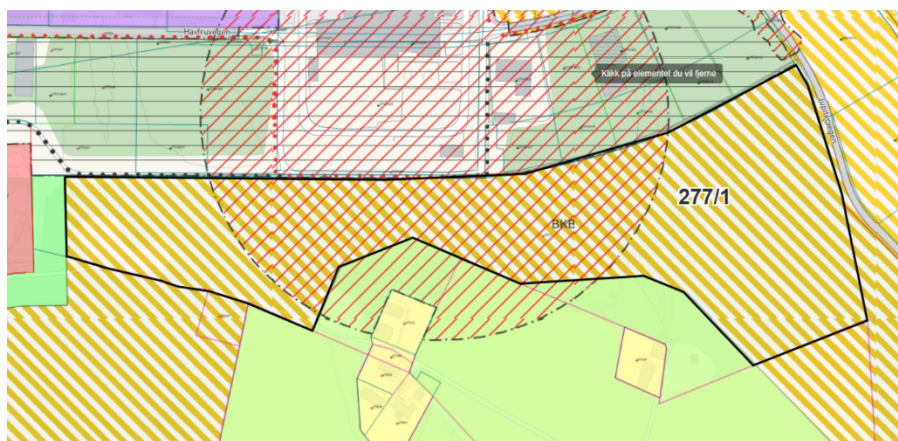
Framforhandlet tomtepris mellom grunneier og Verdal kommune er 475 kr/kvm. Festeavgifta som Verdal kommune betaler til grunneier blir beregnet ut fra 6 % av tomtepris. For et areal på ca. 85000 kvm som er avmerket i kartet og som det foreslås å avtalefeste, blir årlig festeavgift ca. 2,4 mill.kr.

Beregnet opparbeidelseskostnader/reguleringskostnader er beregnet til 150-200 kr/kvm.

Kommunen økte tomtepris til 500 kr/kvm i 2016 for opparbeidet areal på Ørin sør, og med opparbeidelseskostnader for det nye området anbefales festeavgifta å økes til tomtepris på 700 kr/kvm og med 6 % festeavgift pr. år til nye framfestere. Det forventes at arealet er ferdig for bortfesting i løpet av 2020. Endelig pris foreslås derfor blir satt i forbindelse med behandling av budsjett for 2020.

Vi har undersøkt for tilsvarende kommuner i Trøndelag. I Orkdal på Grønnøra er det nå 700 kr/kvm - men de har planer om å øke denne til 1000 kr/kvm, Levanger kommune med Rinnleiret har solgt etter takst på 350 - 500 kr/kvm, og på Moan 1000 kr/kvm. Stjørdal kommune har takster som varierer noe etter området, men ligger på rundt 1000 kr/kvm og nedover, og har 7 % leiesats av tomtepris.

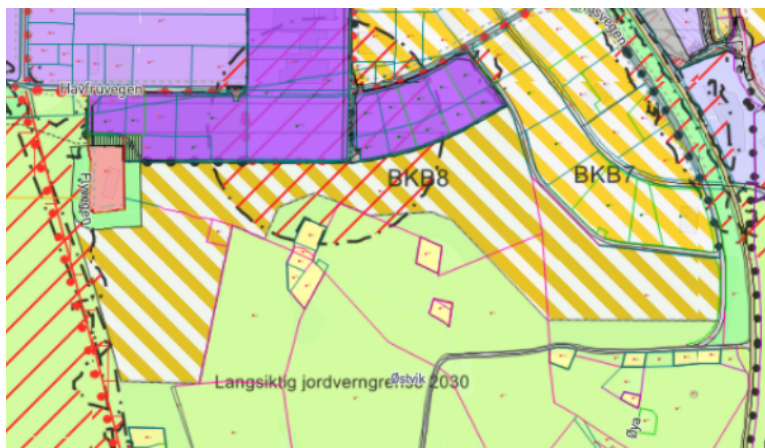
Rådmannen kommer til å kontakte de andre grunneierne i planområdet for å forhandle om festeavtaler på samme grunnlag som foreslåtte avtale.

Del av 277/1 der det ønskes å inngå en festeavtale.

I Kommunedelplan Verdal by - Planbeskrivelse med konsekvensutredning – er område 1B: Utvidelse av industriområdet, Fættaskogen, foreslått til formålet næringsbebyggelse/forretning. Etter konsekvensutredning av området ble konklusjonen: Området omdisponeres til næringsbebyggelse/forretning.

Rådmannen er i oppstartsfasen for å utarbeide en reguleringsplan for området.

Kommunedelplan Verdal by – område 1B: utvidelse av planområdet.

Vurdering:

Framforhandlet avtale mellom Verdal kommune og Reidar Berg om feste av nye arealer til næringsbebyggelse/forretningsformål slik det framgår av situasjonskart, vurderes som akseptabel i den situasjon som foreligger og anbefales godkjent.

FORSLAG TIL AVTALE

mellom Reidar Berg og Verdal kommune:

1. Bakgrunn for avtalen

Bakgrunnen for avtalen er at Verdal kommune ønsker å feste et areal av Reidar Berg. På bakgrunn av at det ikke er foretatt noen oppmåling og fradeling av området på tidspunkt underskrift av denne avtalen, inngås denne midlertidige avtale.

Avtalen kan først underskrives når det er gjort vedtak i formannskap/kommunestyret..

2. Avtalens omfang

Avtalen omfatter et område på ca. 85 daa på Ørin som eies av Reidar Berg.

3. Festekontrakt

Partene er enige om at man skal inngå en festekontrakt på området hvor Verdal kommune skal være fester. Vilåårene i festekontrakten skal være lik den siste festekontrakt som er inngått mellom Verdal kommune og Reidar Berg for naboarealet. Det er dog enighet om at prisen pr. kvm skal utgjøre kr. 475.

Festetiden løper fra når det foreligger godkjent reguleringsplan for området.

4. Videre fremdrift

Partene er enige om at kommunen iverksetter alt nødvendige arbeid i sakens anledning umiddelbart. Det er videre enighet om at kommunen bærer alle kostnader med saken.

Når oppmåling og fradeling har funnet sted skal advokat Kjøren underrettes, slik at han kan opprette en egen festekontrakt for området.

5. Eksemplarer

Denne avtale er utferdiget i 2 – to – eksemplarer.

Bjørn Iversen
Verdal kommune

Reidar Berg

Innkjøpspolitikk

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 958 48 148	Arkivref: 2018/8704 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	11.04.2019	36/19
Kommunestyre	27.05.2019	40/19

Saksprotokoll i Formannskap - 11.04.2019

BEHANDLING:

Utdelt i møtet: Brev fra Woxholt Libris v/Paul Erik Woxholt.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Forslag til ny innkjøpspolitikk vedtas.
2. Innkjøpspolitikken vil være førende for ny innkjøpsstrategi som vedtas av styret i innkjøpssamarbeidet.

Rådmannens innstilling:

3. Forslag til ny innkjøpspolitikk vedtas.
4. Innkjøpspolitikken vil være førende for ny innkjøpsstrategi som vedtas av styret i innkjøpssamarbeidet.

Vedlegg:

Innkjøpspolitikk for Innherred innkjøp.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunestyret vedtok 24. september 2018 ([PS 73/18](#)) etablering av interkommunalt samarbeid om innkjøp på Innherred.

Sak om innkjøpspolitikk er en oppfølging av dette vedtaket, og samarbeidskommunenes folkevalgte organer får forelagt likelydende innstillinger fra rådmenn.

Innkjøpssamarbeidet ble formelt igangsatt fra og med 1. januar 2019, med tilsetting av daglig leder og etablering av et styre som består av rådmennene fra deltakerkommunene. Det henvises for øvrig også til [PS 108/18](#), behandlet i kommunestyret den 10. desember 2018. I denne saken ble vedtektene for innkjøpssamarbeidet vedtatt.

Etter oppstarten har man, i tillegg til blant annet tilsetting av nye medarbeidere, hatt fokus på etablering av en felles og helhetlig innkjøpspolitikk for alle deltakerkommunene. Det har vært et vesentlig poeng fra styret at drift og utvikling av innkjøpssamarbeidet skal kunne ta utgangspunkt i en politisk forankret felles innkjøpspolitikk. Dette fordi at innkjøpsområdet de senere år har vært gjenstand for stadig større interesse og krav om åpenhet.

Kravene til kommunale anskaffelsesprosesser har, særlig inspirert av EØS-avtalens fokus på det felles marked og de fire friheter, blitt stadig strengere. Det er svært positivt at man i kommunal sektor opplever stadig økt fokus på antikorrupsjon, forutberegnelighet og likebehandling.

Innherred innkjøp ble etablert blant annet for å kunne imøtekomme de økte krav og forventninger som legges i kommunens innkjøpsarbeid. Dette samarbeidet er et §27-samarbeid med Inderøy kommune som arbeidsgiverkommune, og deltakerne er som kjent Levanger, Verdal, Inderøy, Steinkjer, Verran og Snåsa kommuner.

Det er betydelige forventninger til effektivisering og ressursbesparelser på innkjøpsområdet.

For å kunne gjennomføre gode anskaffelser er det viktig at Innherred Innkjøp har et godt styringsverktøy. Og det er viktig at politikk og strategi for innkjøp er likelydende for å kunne gjennomføre gode anskaffelser på vegne av alle deltakerkommunene.

Vurdering:

Innkjøpspolitikken regulerer ansvar og myndighet for rådmann, Innherred Innkjøp og virksomhetsledere når det gjelder anskaffelse av varer og tjenester, overordnede politiske målsettinger og samfunnsansvar.

Som beskrevet over vil vedlagte forslag til innkjøpspolitikk dermed danne grunnlaget for drift og utvikling av innkjøpssamarbeidet. Dette vil først og fremst komme til uttrykk i form av at det, med utgangspunkt i den politisk vedtatte innkjøpspolitikken, blir etablert en felles innkjøpsstrategi. Framgangsmåte ved etablering av denne innkjøpsstrategien er regulert i de vedtatte vedtekter for Innherred Innkjøp.

I denne sammenheng refereres det til vedtektenes §12 som viser til at styret vedtar strategiske føringer og mål for innkjøpssamarbeidet. Videre står det i §15 at en felles innkjøpsstrategi behandles i kommunestyret og vedtas av styret. Rådmannen legger til grunn at formannskapet i denne sammenheng skal være høringsinstans. Videre legger rådmannen til grunn at den politisk vedtatte innkjøpspolitikken skal være sterk førende for det videre strategiske arbeidet som gjøres i innkjøpssamarbeidet.

Arbeidet med ny innkjøpsstrategi ledes av daglig leder i Innherred Innkjøp sammen med en strategigruppe som har representanter fra alle kommunene. Det er bred faglig forankring i denne gruppa. Gruppen utarbeider et forslag til ny innkjøpsstrategi som sendes ut på høring.

Rådmannen ser for seg at styret vedtar ny innkjøpsstrategi ultimo september 2019.

Innkjøpspolitikk for Innherred Innkjøp –

**Steinkjer, Verran, Snåsa, Inderøy, Levanger og Verdal kommune
og tilhørende kommunale foretak**

2019-2023

Formål

Innherred Innkjøps innkjøpspolitikk skal sikre en felles overordnet tenking og adferd når kommunenes virksomheter skal anskaffe varer og tjenester eller inngå en bygge- og anleggskontrakt. Dette skal føre til at kommunene ved alle anskaffelser opptre med stor integritet og ivaretar sitt samfunnsansvar, samtidig som anskaffelsen er kostnadseffektiv og etter gjeldende regelverk. Anskaffelsene skal gjennomføres med en tverrfaglig involvering og alltid med et brukerperspektiv. Innkjøpspolitikken legger grunnlaget for Innherred Innkjøps innkjøpsstrategi.

Ansvar og myndighet

Rådmann

Rådmann har overordnet ansvar og myndighet til å inngå kontrakt ved alle typer anskaffelser i kommunen. For Kommunale Foretak har daglig leder slik ansvar og myndighet. Innherred Innkjøp gis delegert myndighet fra rådmann ved anskaffelser i kommunene. Styret kan fastsette nærmere retningslinjer for gjennomføring av innkjøpsarbeidet.

Strategisk innkjøpsfunksjon

Innherred Innkjøp er kommunenes strategiske innkjøpsfunksjon. Hovedoppgavene til den strategiske innkjøpsfunksjonen vil være kvalitetssikring av anskaffelsesprosessen, bidra til økt verdiskaping og sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved kommunens anskaffelser basert på likebehandling, gjennomsiktighet og etterprøvnbarhet.

Organisering og koordinering av anskaffelser

Alle anskaffelser må organiseres slik at våre ressurser benyttes på best mulig måte. Innherred Innkjøp skal sikre samhandling mellom deltakerkommunene.

Alle innkjøp skal skje i tråd med kommunens rammeavtaler og etter retningslinjer vedtatt av styret.

Overordnet politiske målsettinger

Konkurranse

Alle anskaffelser skal være basert på konkurranse og gjennomføres i henhold til god forretningsskikk, uavhengig av størrelse på anskaffelsen og hvilken anskaffelsesprosedyre som velges.

Like muligheter

Alle leverandører skal ha like muligheter til å konkurrere om leveranser til kommunene. Konkurranser skal gjennomføres på en måte som innebærer lik behandling av alle leverandører, og med like muligheter for leverandørene til å bli kjent med forhold som vektlegges ved tildeling av kontrakt.

Dokumentasjon

Ved anskaffelser med krav til protokollplikt oppgitt i Forskrift til Lov om Offentlige Anskaffelser skal disse gjennomføres elektronisk, der det fortløpende genereres skriftlig dokumentasjon. Dette skal sikre at vurderingene som er gjort i forbindelse med anskaffelsen er tilgjengelige for deltakerne i konkurransen, eventuelle klageorgan, og offentligheten.

Miljø

Innherred Innkjøp skal via sin innkjøpsrolle være med og løfte miljøambisjonene på vegne av innbyggerne, påvirke til grønn næringsutvikling og oppfyllelse av lokale energi, klima – og miljømål. I alle anskaffelser av varer og tjenester og i alle bygge- og anleggskontrakter skal det stilles miljøkrav. Kommunens enhver tid bestemte miljøkrav, som vedtatt i kommunens planverk, eller krav utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og IKT, (Difi) skal være retningsgivende. I alle anskaffelser over nasjonal terskelverdi skal det stilles krav til leverandør om miljøledelsessystem.

Etiske og sosiale retningslinjer

Innherred Innkjøp forvalter fellesskapets ressurser og har et ansvar for å anskaffe varer og tjenester som er produsert på en lovlig og etisk forsvarlig måte. Alle anskaffelser skal gjenspeile at kommunen tar samfunnsansvar.

Ansatte i Innherred Innkjøp og i kommunen skal opptre med stor integritet og ikke motta noen form for gave, provisjon, tjeneste eller annen ytelse som er egnet til, eller ment, å påvirke valg som ansatte må foreta i forbindelse med en anskaffelse til kommunene.

Ansatte i Innherred Innkjøp og i kommunene kan ikke delta i anbudskonkurranser, eller inngå kontrakter, om oppdrag som kommunene skal ha utført. Det samme gjelder firma som helt eller i overveiende grad eies av en eller flere av kommunens ansatte.

Svart økonomi og arbeidslivskriminalitet

Innherred Innkjøp skal rette en ekstra innsats mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Gjennom innsatsen skal vi så langt det er mulig hindre at de useriøse og kriminelle aktørene får tilgang til kontraktene. Dette gjør vi ved å stille ekstra høye krav til leverandører og underleverandører der risikoen for svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er størst. Vi skal rapportere alle tilfeller av svart økonomi og arbeidslivskriminalitet til kontrollmyndighetene og/eller politi.

Universell utforming

Kommunen skal gjennom sine anskaffelser legge til rette for at alle skal kunne benytte seg av varen, tjenesten, bygningen eller omgivelsene.

Leverandørutvikling

Alle som foretar anskaffelser i kommunen skal ha en åpen og god dialog med sine leverandører, og medvirke til utvikling av lokale leverandører, for å gjøre dem i stand til å vinne fremtidige offentlige konkurranser. Likebehandling og gjennomsiktighet skal prege denne dialogen.

Innovasjon

Nytenkning og utvikling er avgjørende for at kommunene skal kunne møte de utfordringene kommunene står overfor. Kommunene skal være behovs- og funksjonsorienterte, og på bakgrunn av dette være med å stimulere til, og ta initiativ til innovasjon for å kunne tilby de beste tjenestene. Ved å utvikle nye arbeidsmetoder, produkter og tverrsektorielle løsninger, i

samhandling med innbyggere og eksterne aktører, skal Innherred Innkjøps deltakerkommuner kunne skape mer med mindre antall hender mer effektivt. FoU-strategiene underbygger dette, og vil være et viktig verktøy i dette arbeidet.

Implementering og kontraktsoppfølging

Innherred Innkjøp skal ha gode rutiner for implementering og oppfølging av nye avtaler. Gevinstrealiseringen ligger i implementeringen og kontraktsoppfølgingen, og alle med myndighet til å anskaffe varer og tjenester i kommunene skal være lojale til de avtalene som inngås.

Reserverte kontrakter

Det skal tilstrebes å prioritere å tildele kontrakter til virksomheter der flertallet av de berørte ansatte har nedsatt funksjonsevne. Oppdragsgiveren kan begrense konkurransen til virksomheter eller programmer som har som hovedformål å integrere funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer i arbeidslivet.

Inkluderende kontrakter

Dette er en konkurranse som ikke reserveres for virksomheter som oppfyller kravene i anskaffelsesforskriften § 8-8, men hvor det likevel stilles krav om en viss bruk av ansatte som har nedsatt funksjonsevne eller arbeidsevne, eller som av andre grunner har spesielle utfordringer på arbeidsmarkedet.

Det skal gjøres en vurdering i alle anskaffelser om det er hensiktsmessig å inngå en inkluderende kontrakt. Det gjøres også en vurdering om det skal være et krav eller tildelingskriterium om bruk av slik type arbeidskraft.

Læringer

I alle anskaffelser der dette er hensiktsmessig, skal det stilles krav til leverandør om bruk av læringer i gjennomføringen av kontrakten.

Rapportering

Innherred Innkjøp skal utarbeide en årlig rapport med status, analyse over kommunenes kjøp foregående år, planlagte kjøp neste år og forslag til tiltak på kort og lang sikt for å sikre at formålet i kommunens innkjøpspolitikk blir ivaretatt. Rapportering skjer etter kommunenes rapporteringsrutiner.

Woxholt Libris
Amfi Verdal

Vi ønsker å kommentere noen punkter når det gjelder Verdal kommunes nye innkjøpspolitikk, der varer og tjenester til flere samarbeidende kommuner skal ut på anbud.

Det vi ønsker å belyse, er innkjøp av bøker til bibliotek i denne ordningen.

Vi ble kontaktet av Verdal bibliotek om dette for en tid siden, da de hadde fått signaler om at innkjøp av bøker til biblioteket muligens skulle ut på anbud.

De var bekymret for å eventuelt miste en lokal leverandør av bøker, med de gode avtalene de har fått fra oss som lokal bokhandel.

Dette bekymrer også oss, da vi har hatt biblioteket som vår største og viktigste kunde gjennom mange 10-år.

Når anbud på bøker blir lagt i slike store innkjøpssamarbeid, ser vi gang på gang at det kommer én stor nasjonal aktør (Biblioteksentralen) som tar hele kaka. De har snart monopol på levering av bøker i hele kommune-Norge. Som liten lokal aktør blir vi for små til å håndtere så mange bibliotek på en ordentlig måte.

Det som er paradokset når det gjelder priser og rabatter på bøker, er at det er lovregulert. Bøker har faste utsalgspriser, og det kan gis maks 20% rabatt til bibliotek. Uansett hvor stort volum og store enheter som legges ut på anbud, så står denne prosenten fast.

Vi har ikke hatt noen formell kontrakt med Verdal bibliotek, men de har fått særdeles gode avtaler fra oss. Spesielt når det gjelder retur av bøker og tilgang på bokdatabasen osv. Dette er de redd for å miste. Vi som liten lokal bokhandel har ingen mulighet til å gi samme avtale til så mange enheter som innkjøpssamarbeidet omfavner.

Eksempel: I løpet av et år returnerer biblioteket bøker for ca kr 40 000,- til oss (ca 10% av totalt innkjøp). Dette er bøker de tidligere har kjøpt fra oss, men som de også får fra kulturfond lenge etter utgivelsen. Disse pengene bruker de til å kjøpe nyere bøker for. En slik avtale har vi ikke mulighet til å gi til mange enheter.

En bokhandel og bibliotek er sammen viktige kulturformidlere i et lokalsamfunn, og vi utfyller hver vår rolle i i Verdalssamfunnet i dag.

Når vi ser at butikker rundt oss blir nedlagt, blir dette et tankekors.

Jeg leser i Innherred en artikkel om innkjøpssamarbeidet, at det er muligheter for å inngå egne kontrakter for hver enkelt kommune med lokale leverandører der det er hensiktsmessig. I dette tilfellet håper vi at en slik ordning kan bli vurdert.

Vennlig hilsen

Paul Erik Woxholt

Sluttbehandling av detaljregulering- Kvislaparken

Saksbehandler: Anders Nordgård-Larsen E-post: anders.nordgard-larsen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/5716 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	14.05.2019	32/19
Kommunestyre	27.05.2019	41/19

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 14.05.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling vedtatt med 8 stemmer. 1 stemte mot.

INNSTILLING:

Vedlagte planforslag vedtas med hjemmel i plan- og bygningslovens § 12-12.

Rådmannens innstilling:

Vedlagte planforslag vedtas med hjemmel i plan- og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse Kvislaparken
- 2 Bestemmelser 02052019
- 3 Plankart Kvislaparken-A1-L

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsuttalelser.

Saksopplysninger:

Sammendrag

Planområdet ligger sør på Reinsholm i Verdal, mellom allerede etablert boligbebyggelse på Reinsholm, jordbruksareal og Verdal sentrum. Vest for området ligger Kvislabekken og Fv757. Planområdet har i dag navnet Reinsvold søndre og er ca. 42 daa. Området ligger ca. 300 meter i sørøstlig retning fra jernbanestasjonen i Verdal sentrum.

Planforslaget er en detaljregulering som viser bebyggelsens plassering, internt veisystem og tilhørende fellesområder med parkering og lekeområder. Planforslaget legger til rette for tett boligbebyggelse på et sentrumsnært område.

Området er flatt og bebyggelsen er plassert i flere tun, og i en rekke med boligblokker mot vest. De laveste byggene på to etasjer ligger vest på området mot Kvislabekken og Fv757. Disse vil skjerme de bakenforliggende boligene og uteoppholdsarealene mot støy fra Fv757.

Midt på området er det bygninger i 3 og 4 etasjer, mens det lengst øst på området er punktthus på 5 etasjer. Volumoppbyggingen med lavest hus i vest sikrer at flest mulig får gode forhold for kvelds- og ettermiddagssol.

Komite plan og samfunn (KPS) i Verdal kommune har i møte den 20.11.2018, sak 99 /18, med hjemmel i plan- og bygningsloven §12-10, vedtatt at ovennevnte forslag til detaljregulering legges fram for høring og offentlig ettersyn. Saken har vært ute på offentlig ettersyn i perioden 28.11.2018 til 19.01.2019.

Høring

Planforslaget er framlagt for høring og offentlig ettersyn i samsvar med ovennevnte vedtak. Planforslaget ble i tillegg sendt på begrenset høring i perioden 25.03.19-25.04.19 med bakgrunn i endringer forslagstiller har foretatt av eget tiltak, og endringer etter offentlig ettersyn. Endringene omfatter:

- Bom nordøst i planområdet ved Kassefabrikkvegen er fjernet fra opprinnelig planforslag.
- Byggehøyden er endret på deler av planområdet med 1 meter økning i gesims- og mønehøyde på deler av planforslaget.
- Gang- og sykkelveg innenfor planområdet langs Kassefabrikkvegen i samsvar med kommunedelplan for Verdal by.
- Tilpasning av planforslaget i forhold til innkomne høringsforslag etter offentlig ettersyn.

Det er innkommet to høringssvar på begrenset høring fra Statens vegvesen og fylkesmannen i Trøndelag. Statens vegvesen har foreslått en vegteknisk endring i bestemmelsene som nå er innarbeidet i planen. Fylkesmannen hadde ingen merknader. Uttalelsene fra begrenset høring er ikke gjengitt.

I forbindelse med ordinær høring og offentlig ettersyn har det innkommet de uttalelser som nedenfor er gjengitt i sin helhet og kommentert:

Det er mottatt følgende uttalelser:

• Fylkesmannen i Trøndelag,	datert 15.01.19
• Trøndelag Fylkeskommune	datert 04.02.19
• Riksantikvarens uttalelse	datert 01.02.19
• NVE	datert 20.12.18
• Statens vegvesen	datert 13.12.18
• Innherred brann og redning	datert 04.12.18
• Sametingets uttalelse	datert 04.12.18

Landbruk

Ved behandling av kommunedelplan for Verdal by 2016-2030 varslet Fylkesmannen innsigelse for dette området (Reinsvold Søndre/Kvislaparken) inntil det var lagt inn grønn strek og langsiktig jordverngrense 2030. Vi varslet videre innsigelse til minimum utnytting som settes lavere enn 6 boenheter pr. daa. I bestemmelsene til planen som ble endelig vedtatt finner vi i pkt. 1.6.3 – Utbyggingsvolum ved utarbeidelse av reguleringsplan – område B7: Reinsvold Søndre (36,4 daa) – minimum 6 boenheter pr. daa (juridisk bindende krav) og minimum antall boenheter 218(retningslinje).

I uttalelse til oppstartvarsel for detaljregulering Kvislabakken datert 12.03.2018 svarte Fylkesmannens landbruksavdeling bl.a. med å minne om langsiktig grense og utnyttingsgrad som var stadfestet i vedtatt kommunedelplan for Verdal by. I tillegg ble det påpekt at matjordlaget skulle fjernes og overskytende matjord primært brukes til jordbruksformål i nærområdet. Dette skulle ivaretas gjennom bestemmelsene til planen, og er derfor et viktig oppfølgingspunkt.

Verdal by er omkranset av store sammenhengende jordbruksområder med jordsmonn av meget god kvalitet. Byutviklingsgrep som lar byen vokse «utover» vil derfor nesten uten unntak utfordre jordvernet. Dyrkamarka som foreslås omdisponert her har matkornkvalitet. Dette er den mest verdifulle jordressursen vi har i landet, og skal ha et spesielt strengt vern. Vi minner om at jordvernet ble kraftig innskjerpet gjennom Stortingets behandling av Nasjonal jordvernstrategi i 2015. Her ble jordvernålet skjerpet fra maks 6000 da omdisponert i året til maks 4000 da innen 2020. En samlet næringskomite var tydelig på at praktiseringen av jordvernet særlig måtte bli mer restriktiv til formål som bolig, næring og fritid.

Planområdet som er på høring er utvidet fra 36,4 daa til 42,3 daa i forhold til område B7 i kommunedelplan for Verdal by. Vi forutsetter at området gis en så høy utnytting som mulig innenfor de rammer som kommunen har lagt i KDP for Verdal by, dvs. med minimum 6 boenheter pr. daa.

Selv om det ikke eksisterer noen naturlig avgrensing i landskapet er planforslagets østlige og sørlige grense å anse som en langsiktig jordverngrense, jfr. tidligere uttalelser. I planbeskrivelsen gis det kommentarer til tidligere uttalelse. Bl.a. beskrives en avgrensing som er tydelig underbygget med etablering av vegsystem og øvrig infrastruktur for kjørende og myke trafikanter på området. Fylkesmannen kan ikke se at dette er gjort gjeldende i planen som nå er på høring. Fylkesmannens landbruksavdeling jobber ut fra at vi har en felles forståelse for at grensen mot sør og sørøst er en langsiktig jordverngrense 2030 som skal respekteres.

Planområdet består av verdifulle jordressurser. Som avbøtende tiltak forutsetter vi at matjordlaget fjernes og overskytende matjord primært brukes til jordbruksformål i nærområdet. Jordmasser som skal flyttes forutsettes å være fri for smittsomme sykdommer eller uønskete arter. Lokal landbruksmyndighet kan gi råd om dette. I bestemmelsene pkt. 11.2 står det at «overskytende matjord bør primært brukes til jordbruksformål i nærområdet». For å sikre dette mener Fylkesmannen det er nødvendig at det stilles tydeligere krav i bestemmelsene. Jfr. jordloven § 9. «All

matjord som blir berørt i anleggsgjennomføringen skal tas vare på, mellomlagres separat og tilbakeføres til areal som skal brukes til jordbruksproduksjon i nærområdet».

Fylkesmannen fremmer innsigelse til dette punktet inntil det er endret. Fylkesmannen fremmer også følgende faglige råd: «Vi har faglig råd om at det vurderes på hvilke jordbruksarealer matjorda kan gjøre best nytte i forhold til jordkvaliteten og prioriteres for de områdene.»

Klima og miljø

Naturmangfold – Kvislabekken

Vi viser til vår forhåndsuttalelse der vi minner om at planforslaget må ta hensyn til eventuelle miljøkvaliteter i området, bl.a. biologisk mangfold, landskap og friluftsliv, og at dette må synliggjøres i reguleringsplanen. Vi peker der spesielt på at planområdet omfatter deler av Kvisla, som er et sjørrøttvassdrag og registrert som naturtype Viktig bekke, verdsatt som viktig (B-verdi) i Naturbasen med IdBN00011122.

Av Vannressurslovens § 11 framgår det at «langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr». Bakgrunnen for bestemmelsen om kantskog langs vassdrag er den store betydningen kantskogen har for det biologiske mangfoldet, landskapsbildet og som «filter» i forhold til avrenning av næringssalter og forurensning fra landbruksvirksomhet mm. Kantskogen må være bred nok til å hindre forurensning og til å fungere som levested for planter og dyr. Hvor bred den må være er avhengig av blant annet jordsmonn, størrelsen på bekken eller elva og om elvekanten er slak eller bratt. Ti meter med flommarkskog kan ta opp mer enn 3/4 av avrenningen fra terrenget rundt og redusere forurensning av vassdraget. Kvislabekken er preget av forurensning, og status mht. sjøare er i dag dårlig på grunn av forurensning fra bl.a. fra kloakkutslipp. Pågående tiltak innen avløp og landbruk forventes å medføre bedre vannkvalitet og bedre forutsetninger for vannlevende organismer. Miljømålet er god økologisk tilstand innen utgangen av 2021.

Planbestemmelsene har krav om at miljøkvalitetene i Kvislabekken må ivaretas ved gjennomføring av utbygging (§ 5 j). Området langs Kvislabekken er satt av til «grønnstruktur – friområde». I følge bestemmelsene skal friområde langs Kvislabekken opparbeides med et parkmessig, grønt preg, der normal skjøtsel og pleie av grønnstruktur er tillatt.

I følge vår vurdering sikrer ikke dette ivaretagelsen av en tilstrekkelig kantsone langs Kvislabekken. Parkmessig opparbeidelse medfører ofte at mye av kratt- og buskvegetasjonen langs vassdraget fjernes, og at det anlegges plen helt ned til bekkeløpet. Dette er uheldig både ut fra forholdene for sjøare og annet naturmangfold i og langs bekken, og vil også kunne ha negativ effekt for forurensningssituasjonen i bekken.

Fylkesmannen vil av hensyn til naturmangfold knyttet til Kvislabekken, gi faglig råd om at det settes av en kantsone på minimum 6 meter langs bekken der målet er å ivareta og/eller reetablere et naturlig vegetasjonsbelte. Dette bør framkomme av bestemmelsene og formål. Her kan f.eks. underformål vegetasjonsskjerm brukes.

SPR BATP

I følge planbestemmelsen § 5 g) skal det etableres 2 sykkelparkeringer pr. boenhet, der sportsbod kan regnes som en sykkelparkeringsplass. Vi stiller spørsmål ved om dette er hensiktsmessig. Etter vår vurdering er formålet med bestemmelser om sykkelparkeringsplasser å legge til rette for at det skal være enkelt å bruke sykkel. Planområdet ligger nært Verdal sentrum, og med gode muligheter for å bruke sykkel som transportmiddel. Vi vil derfor tilrå at det legges ytterligere vekt på å tilrettelegge for sykler i boområdet, ved at setningene om sportsbod tas ut av bestemmelsen § 5 g).

Barn og unge

Planforslaget ivaretar tilstrekkelig og hensiktsmessige uteoppholdsareal/lekeområder for barn og unge, herunder areal for nærlekeplasser rettet mot de aller minste barna. Området er planlagt med en tydelig kvartalsstruktur der det indre av kvartalene er bilfritt og satt av til uteoppholdsareal/lekeplass – noe som gir trygge områder lek og opphold for beboerne.

Gang- og sykkelvei som knyttes sammen med eksisterende slike er også regulert inn i planen. Dette er viktig for å sikre trygg ferdsel til barnehage, skole og fritidsaktivitet. Det samme gjelder etablering av ny fotgjengerovergang over Fv757.

Helse og omsorg

Det kan være krevende å ivareta bokvalitet i nye boligområder hvis kravet til arealutnytting ligger høyt. Her er det valgt å fravike kommuneplanen ved at det avsettes 15m² til uteoppholdsareal/boenhet. Det er vist til andre områder som kan kompensere og at tilgang til disse skal utvikles. Det er likevel grunn til å minne om at det for de minste barna og for personer med forflytningsvansker alltid vil være de nærmest beliggende uteoppholdsarealene som har høyest bruksverdi. Det bør nøye vurderes om det skal settes et noe høyere krav til størrelsen på uteoppholdsarealet. Bestemmelsene gir i 10.2 og 10.3 tydelige føringer med rekkefølge- og prosesskrav når det gjelder luftspenn og jordkabel. Kravene viser innsikt i at jordkabel er et bedre alternativ, men at kabel i bakken også gir felteffekt. Selv om bredden av feltet på bakkenivå reduseres, kan feltstyrken like over en jordkabel være like stor som under et luftspenn.

Helse og omsorg og Klima og miljø

Støy og luftkvalitet:

Store deler av bebyggelsen mot vest er eksponert for gul støysone fra veitrafikk på fasaden og støyen brer seg også inn mellom bebyggelsen. Det er ikke i støyutredningen ellers synliggjort hvilken effekt avbøtende tiltak vil få. Støy er et plantema og skal vanligvis være avklart i planfasen. Dette fordi utfordringer med støy kan få direkte konsekvens for plassering og utforming av bebyggelsen samt for arealdisponeringen.

For Kvislaparken vil skjerming mellom bygg mot veien gi både en bedre støysituasjon inne i tunene, samt en opplevelse av større avstand til veien. Dette vil i sum klart kunne forventes å bedre bokvaliteten. For Kvislaparken vurderes det likevel som tilstrekkelig med fastsetting av eventuelle avbøtende skjermingstiltak ved byggesaksbehandlingen. Det viktigste for temaet støy i denne planen er sikringen av stille side for de enkelte boenheter og hvilke romfunksjoner som plasseres på denne siden.

Det er positivt at bestemmelsene i 9.2. sikrer gjennomgående boenheter i gul støysone. Det er også positivt at planbeskrivelsen angir intensjon om at soverom skal plasseres mot stille side. Det fremgår i tillegg av bestemmelsene til kommuneplanen at minimum 50% av antall rom til støyfølsomt bruksformål i hver boenhet skal ha vindu mot stille side. Herunder er det angitt at minimum 1 soverom skal ligge mot stille side. Disse kravene er ikke sikret i bestemmelsene.

Fylkesmannen har med hjemmel i kommuneplanens arealdel innsigelse til planen inntil bestemmelsene sikrer at minimum 50% av antall rom til støyfølsomt bruksformål i støyeksponert bebyggelse har vindu mot stille ($L_{den} < 55\text{dB}$) side og at minst et soverom er plassert på stille side.

Retningslinjen for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2016 kan åpne for tolkninger. For å gjøre bestemmelsen lettere å bruke bør det derfor helst fremgå eksakt hvilken støygrense som gjelder. Alternativt bør det som minste standard for bestemmelsene fremgå hvilken tabell i retningslinjen det henvises til når det gjelder kvalitetskrav for støy for bebyggelse, uteoppholdsarealer og lekeplasser. 9.2 bør oppdateres i tråd med dette.

Bestemmelse 6.9 angir gode intensjoner for uteoppholdsarealer, men det er for lite konkret. Selv om det står at de skal være avskjermet for trafikk, støy og annen miljøbelastning må det fremgå tydelig at kvalitetskravet for støy er at det skal være stille med $L_{den} < 55\text{dB}$, enten ved å oppgi støygrensen konkret eller henwise til rett tabell i T 1442/2016. BLK4 er på plankartet ikke plassert utenfor hensynssonen for støy i uskjermet situasjon. Den synes likevel å ligge utenfor gul støysone på støykartet i utredningen. Det bør likevel ved sikring i bestemmelsene stilles konkrete kvalitetskrav til støynivå.

Fylkesmannen anbefaler med hjemmel i T-1442/2016 retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, at det stilles konkrete krav til støynivå for bebyggelse, uteoppholdsarealer og lekeplasser.

Samlet fremstår sikringen av støy i planen å være noe lite oversiktlige og kunne vært samlet i en støybestemmelse. Nå er det tatt inn støykrav i fellesbestemmelse 5a), i 6.9 for uteoppholdsareal og under hensynssone i 9a) og 9b). For oversikt over temaet støy i planen må alle kravene uansett sees i sammenheng og da kunne de vært samlet.

Det vil bli etappevis ferdigstillelse innenfor planområdet. Dette medfører risiko for at gjenstående bygge- og anleggsarbeider kan gi ulemper og risiko for helsemessig skade for de som har flyttet inn. Bestemmelsene må sikre at dette unngås ved at det tas inn en bestemmelse som stiller krav om sikring mot ulykker og eksponering for støy og støv som overstiger anbefalingene i retningslinjene for behandling av støy og luftkvalitet i arealplanlegging T-1442/2016 og T-1520. Det bør videre også i planen for gjennomføring stilles konkrete krav til driftstider.

Fylkesmannen har jf. retningslinjene for behandling av støy og luftkvalitet i arealplanlegging T-1442/2016 og T-1520 innsigelse til planen inntil det er tatt inn en bestemmelse som sikrer beboerne mot helsemessig risiko i bygge- og anleggsfasen.

Samfunnssikkerhet

Det foreligger en enkel ROS-analyse i planforslaget. Fylkesmannen påpeker at

analysen med fordel kunne henvist til kilder og gjennomførte undersøkelser der dette er aktuelt. Dette ville styrket analysen.

Kart fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser at tiltaket ligger innenfor en aktsomhetssone for flom som analysen påpeker. Man må framover forvente økt ekstremnedbør, samt flere og større regnflommer og vi kan ikke se at det er vurdert klimapåslag i analysen for et endret klima på for eksempel vind og nedbør ut fra klimaprofiler for fylket. På bakgrunn av dette anbefaler Fylkesmannen at det vurderes hvordan klimaendringer kan påvirke tiltaket og området i framtiden.

Dersom det avdekkes reell risiko for flom, må dette hensyntas iht. krav til sikkerhet mot flom og stormflo i byggeteknisk forskrift § 7-2. Vi viser samtidig til § 28-1 i plan og bygningsloven som sier at grunn kan bare bebygges, eller eiendom opprettes eller endres, dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold. Det samme gjelder for grunn som utsettes for fare eller vesentlig ulempe som følge av tiltak.

Videre viser vi til NVE, sektormyndighet på skred og flom, og forutsetter at deres retningslinjer og anbefalinger blir hensyntatt i behandling av søknaden.

Vi minner om at analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, jfr. plan- og bygningsloven § 4-3. Fylkesmannen påpeker samtidig at det er kommunen som planmyndighet som har ansvar for å godkjenne ROS-analysen i henhold til plan- og bygningsloven § 4-3.

Fylkesmannens konklusjon

Det fremmes følgende innsigelse til reguleringsplanen:

1. Fylkesmannen har med hjemmel i kommuneplanens arealdel innsigelse til planen inntil bestemmelsene sikrer at minimum 50% av antall rom til støyfølsomt bruksformål i støyeksponert bebyggelse har vindu mot stille side og at minst et soverom er plassert på stille side.

2. Fylkesmannen har jf. retningslinjene for behandling av støy og luftkvalitet i arealplanlegging T-1442/2016 og T-1520 innsigelse til planen inntil det er tatt inn en bestemmelse som sikrer beboerne mot helsemessig risiko i bygge- og anleggsfasen.

3. Fylkesmannen har med hjemmel i jordlovens § 9 innsigelse til pkt 11.2 i bestemmelsene inntil ordlyden er endret til «All matjord som blir berørt i anleggsgjennomføringen skal tas vare på, mellomagres separat og tilbakeføres til areal som skal brukes til jordbruksproduksjon i nærområdet».

Det fremmes følgende faglige råd til reguleringsplanen:

1. Fylkesmannen anbefaler med hjemmel i T-1442/2016 retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, at det stilles konkrete krav til støynivå for bebyggelse, uteoppholdsarealer og lekeplasser.

2. Fylkesmannen vil av hensyn til naturmangfold knyttet til Kvislabekken, gi faglig råd om at det settes av en kantsone på minimum 6 meter langs bekken der målet er ivareta og/eller reetablere et naturlig vegetasjonsbelte.

Dette bør framkomme av bestemmelsene og formål.

3. Fylkesmannen har faglig råd om at det vurderes på hvilke jordbruksarealer matjorda kan gjøre best nytte i forhold til jordkvaliteten og prioriteres for de områdene.

Kommentar:

Det er tatt inn de bestemmelser som gjør at innsigelsene lenger ikke er aktuell. Det er lagt inn bestemmelser om støy, helsemessig risiko i anleggsfasen og bestemmelse om jordvern.

Når det gjelder fylkesmannens faglige råd er det lagt inn bestemmelse som sikrer kantsone til Kvisla på 3 meter til hver side av bekken. Dette gir en total kantsone på 6 meter. Den skulle vært noe større. Det er krevende å få til en bredere kantsone i forhold til å sikre nok kvalitativt uteareal. Når det gjelder vurdering av hvor matjord skal plasseres er forslagstiller og kommunens landbruksavdeling deltatt i møter hvor temaet er belyst. Forslagstiller har vært i kontakt med gårdbrukere i nærheten.

Trøndelag fylkeskommune

Planområdet er om lag 42 dekar stort og ligger sør på Reinsholm i Verdal, mellom etablert boligbebyggelse, jordbruksareal og Verdal sentrum. Vest for området ligger Kvislabekken og Fv 757. Området har en sentral beliggenhet, 300 meter fra jernbanestasjonen.

Planområdet er avsatt til boligområde (B7) og friområde i kommunedelplan for Verdal by fra 2017.

Reguleringsplanen legger til rette for opptil 249 nye boenheter, med bygninger fra 2 til 5 etasjer. Bebyggelsen er planlagt som kvartalsstruktur. Det er regulert uteoppholdsareal, lekeplass, interne veier og parkeringsplasser. Arealet rundt Kvislabekken er regulert til friområde

Planforslaget mangler krav til minimum utnyttingsgrad

Planområdet er sentralt plassert i Verdal og innebærer nedbygging av dyrka jord. I vår høringsuttalelse til oppstart trakk vi fram at planforslaget må ha bestemmelser for minste grad av utnytting.

Planforslagets fellesbestemmelse §5i) sier at det skal etableres minimum 218 boenheter på området. Dette er i tråd med retningslinjene i kommunedelplanen, som igjen svarer til kommunedelplanens krav om 6 boenheter per dekar for område B7. Planområdet er utvidet fra 36,4 daa til 42,3 daa i forhold til område B7 i kommunedelplan for Verdal by. Planforslaget tøyer altså kravene fra kommunedelplanen. Samtidig oppgis det i planbeskrivelsen at planforslaget legger til rette for 249 boenheter.

I planforslaget som nå er på høring regulerer bestemmelsene og plankartet kun maks BYA, ikke minimum for hvert delområde. Dette er en klar svakhet i planen. Området vil trolig måtte utvikles og bygges ut over tid. Om det da ikke blir stilt krav til høy nok utnytting i de første byggetrinnene vil det få konsekvenser for de siste byggetrinnene. Disse må da enten bygges med

høyere utnytting enn reguleringsplanen gir rom for, eller kanskje mer realistisk, at det totale planområdet blir bygd ut med lavere utnytting enn det kommunedelplanen krever.

Når områder utbygges over tid er rekkefølgekrav, i tillegg til krav om minimum utnytting, avgjørende for godt sluttresultat. Dette påpekte vi også i vårt varsel til oppstartvarsel. Rekkefølgekrav for byggetrinn hadde etter vår vurdering vært en styrke for planen.

Verdal kommune som planmyndighet har ansvaret for å følge opp nasjonale og regionale føringer og retningslinjer, og ikke minst sin egen kommunedelplan for sentrum. Å vedta planforslaget slik det nå foreligger, uten minimumskrav til utnyttingsgrad (BYA) eller rekkefølgekrav, vil etter vår vurdering gjøre det utfordrende å oppnå målsettingene i lokal og regional arealpolitikk. Vi oppfordrer kommunen til å ta stilling til dette, før endelig vedtak av planen.

Parkering

Planforslaget burde stilt krav til parkering i kjeller, områdets sentrale plassering tatt i betraktning. BBB1-BBB6, samt BBB8 har parkering i 1. etasje. Øvrig parkering løses i frittstående garasjer og som bakkeparkering. Med parkering i 1. etasje bør planen stille krav til at utformingen av ytterveggene for å sikre at de tilfører området og bomiljøet gode nok kvaliteter. Dette forholdet omtales i planbeskrivelsen, men må befestes i reguleringsbestemmelsene for å bli bindende.

Uterom og vegetasjon

Bestemmelsene stiller krav til detaljert utomhusplan ved innsending av søknad om tiltak. Det er bra. Vegetasjon er en viktig del av uteområdene, og dette bør også listes opp som et krav i § 5d).

Bevisst bruk av vegetasjon, eksempelvis i form av rekker med større trær, kan også være et grep for å markere grensa mellom åker og utbygging, og vise at utbygginga er en reell langsiktig jordverngrense.

Kulturminner og arkeologisk registrering

Ved fylkeskommunens arkeologiske registrering høsten 2018 ble det påvist en lokalitet med bosettingsspor fra middelalder (Askeladden-id 244708). I forbindelse med offentlig ettersyn ble planforslaget videresendt til NTNU Vitenskapsmuseet og Riksantikvaren for dispensasjonsbehandling.

På bakgrunn av dette har NTNU Vitenskapsmuseet utarbeidet et budsjett på inntil kr. 576.054,- (2019-kr og -satser), samt prosjektplan for utgravning av denne lokaliteten. Riksantikvaren finner at reguleringsplan for Kvislaparken kan godkjennes under forutsetning av at det først foretas en arkeologisk utgravning av de berørte kulturminnene, før tiltak etter planen realiseres. Jf. kulturminneloven § 10 skal kostnader til denne utgravningen dekkes av tiltakshaver.

Kulturminnene, Askeladden-ID 244708, skal merkes i plankartet som bestemmelsesområde #1, og følgende tekst skal tas inn i reguleringsplanens fellesbestemmelser:

«Før iverksettingen av tiltak i medhold av planene skal det foretas arkeologisk

utgravning av det berørte automatisk fredet kulturminnet id. 244708, som er markert som bestemmelsesområde #1 i plankartet.

Det skal tas kontakt med Trøndelag fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes.»

Dispensasjon fra den automatiske fredningen gjennom planvedtaket forutsetter at ovennevnte tekst innarbeides i reguleringsbestemmelsene. Dersom kommunen gir melding om at ovennevnte tekst ikke vil bli innarbeidet i reguleringsbestemmelsene, vil fylkeskommunen vurdere å reise innsigelse mot planen. Dersom fylkeskommunen velger å ikke reise innsigelse, skal Riksantikvaren straks varsles om dette. Riksantikvaren vil i så fall normalt reise innsigelse mot planen.

Vi ber kommunen om å laste ned lokalitetsavgrensning/bestemmelsesområde som wms fra Askeladden, ev. ta kontakt med oss for å få den oversendt som sosi-fil.

Kommentar:

Det er tatt inn antall boenheter for hvert delområdet, og samlet for hele planområdet som sikrer minimum utnyttelse i samsvar med kommunedelplan for Verdal by. Videre er det lagt inn bestemmelse som ivaretar kulturminne, og det er merket i plankartet. Det er lagt inn i planbestemmelsen om at yttervegger ved parkering på bakkeplan skal sikres god estetisk utforming.

Riksantikvaren

Konflikt med bosettingsspor id. 244708

Innenfor reguleringsområdet er det registrert et felt med bosettingsspor som er automatisk fredet i medhold av lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 første ledd. I henhold til kulturminneloven § 8 fjerde ledd skal det, i forbindelse med behandlingen av reguleringsplan, tas stilling til om det kan gis tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner som blir berørt av planen. Riksantikvaren er rette myndighet til å fatte avgjørelse i slike saker, jf. forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 1 nr. 1.

Beskrivelse av kulturminnene

Trøndelag fylkeskommune foretok arkeologiske registreringer av planområdet i september 2018. Totalt ble det registrert 18 strukturer; hvorav fire nedgravninger, to bosettingsspor med treverk og 13 stolpehull. Det ble analysert to kullprøver fra lokaliteten. Begge viste seg å være fra middelalderen. Strukturene er vurdert å være automatisk fredete kulturminner.

Nærmere om planforslaget

Planområdet ligger sør på Reinsholm i Verdal, mellom allerede etablert boligbebyggelse på Reinsholm, jordbruksareal og Verdal sentrum. Det er om lag 42, 3 daa og ligger bare 3 00 meter unna jernbanestasjonen. Planområdet er i gjeldende kommunedelplan avsatt til boligformål og et friområde langs i Kvislabekken. Det legges opp til tett boligbebyggelse på et svært sentrumsnært område.

Trøndelag fylkeskommune bemerker

Fylkeskommunen tilrår at det gis tillatelse til inngrep i kulturminnet. De vurderer at det

funnområdet ikke har særskilt høy verne - eller pedagogisk verdi slik at det bør bevares. Et så sentrumsnært utbyggingsområde bør ha en høy utnyttelsesgrad, noe som er vanskelig å gjøre med et bevaringsområde. De foreslår primært at det gis dispensasjon uten vilkår om videre arkeologisk gransking, da de vurderer at fylkeskommunens dokumentasjon er tilstrekkelig. De vurderer også at boplassfunnet er dårlig bevart og diffust.

NTNU Vitenskapsmuseet bemerker

Verdalsøra er ett av flere tettsteder som utviklet seg i Trondheimsfjorden. De andre er Steinkjer, Stjørdal, Levanger, Trondheim (Nidaros) og Orkanger. For Steinkjer og Levanger finnes det skriftlige kilder som forteller om aktivitet i vikingtid og middelalder. Med unntak av Trondheim er det gjort svært lite arkeologiske undersøkelser på disse stedene og vi vet således svært lite om hvordan disse plassene har utviklet seg. Økt kunnskap om utviklingen må sees i forhold til likheter og forskjeller sammenlignet med utviklingen i Trondheim. Selv om de påviste sporene ikke representerer en omfattende aktivitet, representerer de likevel en mulighet for økt kunnskap om utviklingen av Verdalsøra.

Riksantikvarens merknader og vurdering av saken

Verdal er generelt rikt på kulturminner, men mange reguleringsplaner i nærheten av Kvislaparken ble godkjent på en tid da arkeologiske ikke var så vanlig. Man tror derfor at mange arkeologiske spor i dyrket mark ble bygd ned. Tidligere ras kan også ha ødelagt kulturminner. Det er derfor av betydning for kunnskapen om Verdals forhistorie at de påviste kulturminnene blir undersøkt. Vi sier derfor enig i NTNUs vurdering.

Riksantikvaren finner at reguleringsplan for Kvislaparken kan godkjennes under forutsetning av at det først foretas en arkeologisk utgravning av de berørte kulturminnene, før tiltak etter planen realiseres, jf. vedlagte kart datert 1. februar 2019. I henhold til kulturminneloven § 10 skal arkeologiske granskinger bekostes av tiltakshaver.

Vedtak om omfang av den arkeologiske granskingen, herunder endelige kostnader og avgrensing av undersøkelsesområdet, kan først skje etter at reguleringsplanen er endelig vedtatt. Vi gjør oppmerksom på at arkeologisk utgravning normalt bare lar seg gjennomføre i sommerhalvåret, og at tiltakshaver i sin planlegging må ta hensyn til dette.

Tiltakshaver må varsle Trøndelag fylkeskommune i god tid før tiltak etter reguleringsplanen ønskes realisert. Riksantikvaren vil deretter fatte vedtak om omfanget av den arkeologiske granskingen. Dette vedtaket vil kunne påklages i medhold av forvaltningsloven §§ 28 og 29.

I følge NTNU Vitenskapsmuseets forslag til budsjett er en utgravning av angjeldende kulturminner, bosettings spor på Reinsvoll søndre, gnr. 23, bnr. 15 beregnet å koste inntil kr 576 054 (201 9 - kroner og satser). Riksantikvaren vil se nærmere på forslaget til budsjett og arbeidsomfang før vedtak etter kulturminneloven § 10 blir fattet.

Kulturminnene, id 244708 skal merkes i plankartet som Bestemmelsesområde #1

Følgende tekst skal tas inn i reguleringsplanens fellesbestemmelser:

"Før iverksettingen av tiltak i medhold av planens skal det foretas arkeologisk utgravning av de berørte automatisk fredete kulturminnene id. 244708, som er markert som bestemmelsesområde #1 i plankartet.

Det skal tas kontakt med Trøndelag fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes."

Dispensasjon fra den automatiske fredningen gjennom planvedtaket forutsetter at ovennevnte tekst innarbeides i reguleringsbestemmelsene. Riksantikvaren ber Trøndelag fylkeskommune

om å klargjøre dette i sin endelige uttalelse til Verdal kommune. Vi ber også om at foreliggende uttalelse fra Riksantikvaren til fylkeskommunen i saken, vedlegges fylkeskommunens endelige uttalelse til kommunen.

Dersom kommunen gir melding om at ovennevnte tekst ikke vil bli innarbeidet i reguleringsbestemmelsene, og fylkeskommunen ikke finner å ville reise innsigelse mot planen, må fylkeskommunen umiddelbart varsle Riksantikvaren om dette. Riksantikvaren vil i så fall normalt reise innsigelse mot planen.

Kommentar:

Kulturminne er lagt inn som hensynsone 4 med tilhørende bestemmelse.

NVE

Flom

Området er flomutsatt fra vassdraget Kvislabekken. Forslaget til bestemmelsenes 6.b stiller imidlertid krav om en minstehøyde på ferdig gulv i første etasje på kote 4,5 (NN 2000). I tillegg er det stilt krav om sikring av parkeringskjeller med OK gulv lavere enn denne kote samt krav om at innkjøring til slike ikke skal ligge lavere enn kote 4.5 meter. Dette er positivt og vi anser at dette vil bidra til å oppfylle kravene i TEK/PBL om sikker byggegrunn mot denne naturfaren.

Overvann

Det opplyses i de tilsendte plandokumentene at overvannsnotat vil følge byggesaken sammen med utomhusplan. Det er positivt at det utarbeides slikt notat. I et klima i endring med økende og mer intensiv nedbør er det sentralt at større bygge- og anleggstiltak planlegges klimarobust. Skader som følge av overvann beløper seg årlig i størrelsesorden 1,5-3 milliarder kroner. Dette forventes å øke som følge av klimaendringene. Vi anbefaler derfor at overvannshåndtering ses i nær sammenheng med selve arealplanleggingen, herunder utomhusplan slik at for eksempel fordøyningssystemer og flomveger blir en integrert del av arealplanen. Ved å ta inn disse temaene i ettertid kan det bli vanskelig på en god måte å tilrettelegge for slike løsninger.

Geoteknikk/grunnforhold

Norconsult har utarbeidet en geoteknisk vurderingsrapport av 19.06.2018. Vi har gjennomgått rapporten og anser at konsulenten har en god argumentasjon knyttet til stabilitet og skredfare basert på topografiske forhold og generell god kjennskap til grunnforholdene. Vi anser derved at det ikke er behov for grunnundersøkelser for å dokumentere tilstrekkelig sikkerhet mot områdeskred.

Kommentar:

Uttalelse fra NVE har medført endringer i plandokumentet ved at det er lagt inn bestemmelse om at det skal utarbeides overvannsnotat. I tillegg er det regulert en kantsone mot Kvisla som bedrer bekken som vannveg og biologisk mangfold.

Statens vegvesen

Statens vegvesen har ansvar for å sørge for at føringer Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivarettatt i planleggingen. Vi uttaler oss som eier og forvalter av riksveg, forvalter av fylkesveg på vegne av fylkeskommunen og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Om planforslaget

Området er på ca 43,5 daa, og ønskes regulert til boligformål. I kommunedelplan for Verdal er området avsatt til fremtidig boligområde og friområde. Boligformålsdelen i planområdet tilsvarer felt B7 i kommunedelplanen. Tiltaket er således i tråd med overordnet plan. Planen legger opp til bygging av opptil 249 boenheter. Adkomst skal være fra kommunal veg Kvislavegen, mens dagens adkomst fra Kassevegen skal stenges med bom, som kan åpnes ved behov for renovasjon eller utrykning.

Vurdering av planforslaget

Byggegrensen mot fv. 757 er satt til 30 meter, noe som her er tilstrekkelig for å sikre boligene mot miljøulempen som støy og støv fra vegtrafikk. Avkjørsel fra Kvislavegen er tegnet inn uten hjørneavrunding. Dette er uheldig med tanke på å sikre areal til å få utformet avkjørselen korrekt. Statens vegvesen mener dette bør endres i plankartet før endelig godkjenning. Avkjørsel fra Kassevegen mangler sikttrekant. Dette bør tegnes inn for å sikre at siktsonene ikke blir beplantet eller at det oppføres konstruksjoner der som hindrer sikten. Statens vegvesen legger til grunn at avkjørslene internt i planområdet, som er vist med avkjørslespiller, også bygges i henhold til våre retningslinjer om sikt- og stigningsforhold.

Planbestemmelsenes punkt 7.2 sier at det over kjøreveg med formål o _SKV skal etableres gangfelt. Vedtak om gangfelt må søkes særskilt om, og kan ikke hjemles i reguleringsplanen. Vi ber om at dette punktet tas ut av bestemmelsene.

Faglige råd:

- Avkjørsel fra Kvislavegen bør tegnes inn med hjørneavrunding for å sikre areal til å utforme avkjørselen korrekt.
- Avkjørsel fra Kassevegen bør tegnes inn med sikttrekant for å sikre at siktsonene ikke blir beplantet eller at det oppføres konstruksjoner der som hindrer sikten.
- Planbestemmelsenes punkt 7.2 må endres, slik at setning om etablering av gangfelt tas ut. Statens vegvesen ber om at kommunen ved sluttbehandling av planen redegjør for hvordan faglige råd er tatt inn og/eller vurdert.

Kommentar:

Statens vegvesens faglige råd om sikttrekanter og hjørneavrunding er innarbeidet i planforslaget. Bestemmelse pkt. 7.2 er endret.

Innherred brann og redning

Vannforsyning utendørs.

Brannkum/hydrant bør plasseres innenfor 25-50 meter fra inngangen til hovedangrepsvei i større bygg. Det må være tilstrekkelig antall brannkummer/hydranter slik at alle deler av bygninger dekkes.

Tilgjengelighet frem til bygninger.

Når en brann oppstår, er det viktig at forholdene i og rundt bygningen er lagt til rette for at brannvesenet skal kunne utføre effektiv rednings- og slokkeinnsats uten unødvendig risiko for skader på personell og utstyr. Bygninger der en forutsetter innsats fra brannvesenet ved brann, må derfor ha kjørbare atkomst for brannvesenets biler frem til bygningen. Der det er nødvendig for rednings- og slokkeinnsatsen, må det i tilknytning til bygningen være oppstillingsplass for brannvesenets biler og utstyr. Behovet må avklares med brannvesenet mht. veiens minste kjørebredde, maks stigning, minste fri kjørehøyde, svingradius og akseltrykk.

Rømning fra bygninger.

Innherred Brann og Redning har ikke høyderedskap som kan benyttes til rømning.

Høyderedskap er plassert i Levanger, og kjøretøyet kan benyttes til slokking, men det vil ta tid før det er på plass. Det må derfor avklares at forholdene blir lagt til rette for oppstilling av høyderedskap.

Kommentar:

Uttalelsen er oversendt utbygger og utbygger må avklare med brann. Det forutsettes hensyntatt gjennom utbyggingsavtale og teknisk plan.

Sametinget

Vi viser til deres brev av 28.11.2018 og vårt brev av 05.03.2018 til Arcon Prosjekt AS.

I tråd med vår uttalelse til Arcon Prosjekt AS, kan vi etter vår vurdering av beliggenhet, omfang og annet kan ikke se at det er fare for at det omsøkte tiltaket kommer i konflikt med automatisk freda, samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til detaljreguleringsplanen.

Vi ser også at aktsomhets- og meldeplikten er ivaretatt i planbestemmelsene, hvilket vi er veldig fornøyde med.

Vi vil til sist informere om at det den 22.06.2018, ble vedtatt en endring i Kulturminneloven, slik at alle samiske kulturminner eldre enn år 1918 er automatisk freda i følge kml. § 4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt åskade eller skjemme freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Trøndelag fylkeskommune.

Kommentar:

Uttalelsen er tatt til orientering.

Endringer etter høring

I samråd med tiltakshaver er det etter høring og offentlig ettersyn gjort følgende endringer i plandokumentene:

Plankart

- Endring av formål for randsone langs Kvislabekken (o_GN, 3 meter på hver side av regulert strandlinje vassdrag).
- Hjørneavrunding inn til Kvislavegen (9 meter radius).
- siktlinjer og sikttrekanter.
- Fjernet linjer for planlagt bebyggelse og lagt inn byggegrenser.
- Målsetting av byggegrenser.
- Lagt inn sikringssoner mot vannledning (4 meter).
- Lagt inn bestemmelsesområde for utgraving av kulturminner (Bestemmelsesområde #4).
- Lagt inn nye formålsflater for garasjeanlegg og boder.
- Justerte formål mot ny utomhusplan.

Bestemmelser

- § 3.1 Naturområde grønnstruktur
- § 4.4 Krav til arkeologisk utgraving kulturminne id 244708 bestemmelsesområde#4
- § 5.a Støybestemmelsene er endret i samsvar med fylkesmannens uttalelse.
- § 5.c Krav til arkeologisk utgraving.
- § 5.g Sykkelparkering kan skje i sportsbod.
- § 5 k Krav til overvannsnotat.
- § 6. Det er føyd til krav om minimum antall boenheter for delfeltene(flere steder)
- § 6. Gesims og mønehøyde er økt med 1 meter
- § 6,2 d Utforming av vegger rundt parkeringskjeller over bakkeplan
- § 6.8 Bebyggelse kan oppføres helt ut til formålsgrense
- § 8.1 Naturområde-grønnstruktur- Nytt pkt. om kantvegetasjon langs Kvisla.
- § 8.2 Det presiseres at friområdet utenfor kantsonen skal opparbeides
- § 9.1 Endret ordlyd for å sikre friskt over vegen.
- § 9.2 Ny bestemmelse om avstand til hovedvannledning
- § 11.1 Presisering av arkeologisk utgraving
- § 11.2 Presisering av etterbruk av matjord
- § 11.7 Ferdigstillelse av friområde

Endringer av gesims- og mønehøyde og antall boenheter pr delfelt gjelder flere bestemmelser under pkt. 6. Derfor er det ikke nærmere angitt hvor bestemmelsene er.

Vurdering:

Det er mottatt 7 uttalelser til ordinær høring, og to uttalelser på begrenset høring. Alle innsigelser er avklart og de fleste faglige råd er innarbeidet i planforslaget. Det som er endret og innarbeidet i planen er oppsummert under avsnittet kommentarer etter hver uttalelse og under avsnittet endring etter høring.

Konklusjon:

På bakgrunn av en helthetsvurdering tilrår rådmannen at reguleringsplanen vedtas med de endringer som er foretatt med bakgrunn i offentlig ettersyn og forslagstillers endringer av eget tiltak.

REGULERINGSPLAN KVISLAPARKEN

PLANBESKRIVELSE

UTARBEIDET AV: ARCON PROSJEKT AS

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.	SAMMENDRAG	3
2.	NØKKELOPPLYSNINGER	3
3.	BAKGRUNN FOR PLANARBEIDET	4
4.	PLANPROSESSEN	4
5.	GJELDENDE PLANSTATUS OG OVERORDNEDE RETNINGSLINJER	5
6.	BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET (DAGENS SITUASJON)	7
7.	UTREDNINGER I HHT. FORSKRIFT OM KONSEKVENsutREDNING	14
8.	BESKRIVELSE AV PLANFORSLAGET	14
9.	KONSEKVENSER AV PLANFORSLAGET	24
10.	UTTALELSER OG MERKNADER	30
11.	FORSLAGSTILLERS AVSLUTTENDE KOMMENTAR	33
12.	Vedlegg	34

1. SAMMENDRAG

Stiklestad Eiendom AS ønsker å regulere Kvislaparken til boligformål.

Formålet med planforslaget er å regulere området som omfattes av planen til boligbebyggelse.

Forslaget samsvarer med overordnet plan, der området er avsatt til boligformål.

I gjeldende kommunedelplan, Kommunedelplan for Verdal By, er området definert som fremtidig boligområde, B7 Her planlegges det for boligområde med høy utnyttelse. En mindre del rundt kvislabekken er regulert til framtidig friområde. Friområdet planlegges opparbeidet med gangveier og parkmessig grønt preg.

Planforslaget er i samsvar med overordnet plan og utløser ikke krav om planprogram og konsekvensutredning, jf. PBL§§ 4-1 og 4-2 m/tilhørende forskrift om konsekvensutredning. Dette ble stadfestet av Verdal kommune i februar 2018.

Planområdet ligger på et fulldyrket landbruksareal i Verdal sentrum, ca. 300 meter sørøst for jernbanestasjonen og Amfi Verdal. Planen ligger i et område som i dag er omgitt av kulturlandskap, næringsvirksomhet og sentrumsformål. Planområdet omfatter Gnr 23 og Bnr 15, samt deler av gnr 1 bnr. 0 og gnr 21 bnr 68.

Området er avgrenset av Fv757, Stiklestad Alle i vest, Nordsuvenir AS lokaler i Kassefabrikkvegen 5 og Reinsvold mellom, gårdsnr 23 og bruksnr 18 i nord. Eiendomsgrense mot Febyvegen 49 A og 49 B utgjør plangrensen i øst og eiendomsgrense mot Estvoldvegen 94 i sør. Planområdet har i dag tilkomst fra Kassefabrikkvegen 9.

2. NØKKELOPPLYSNINGER

Sted:	Verdal
Adresse:	Kassefabrikkvegen 9
Gårdsnr / bruksnr.	Gnr 23, Bnr 15. Deler av Gnr 1, Bnr 0 og Gnr 21, Bnr 68.
Gjeldende planstatus:	Kommunedelplan for Verdal byområde vedtatt 29.05.2018, Planident:2013011. Kommuneplanens arealdel
Forslagsstiller:	Stiklestad Eiendom AS
Grunneiere:	Planområdet er sammensatt av flere grunneiendommer. Stiklestad Eiendom AS har opsjon på å kjøpe ut aktuelle grunneiere etter evt. vedtatt reguleringsplan
Plankonsulent:	Arcon Prosjekt AS
Ny plans hovedformål:	Boliger
Planområdets areal i daa:	42,3
Ant. Nye boenheter i (T_BRA):	min. 218
Aktuelle problemstillinger (støy, byggehøyder o.l.)	Støy fra Fv757 i vest. Høyspent.
Foreligger det varsel om innsigelse (j/n)	Nei
Konsekvensutredningsplikt (j/n)	Nei
Kunngjøring oppstart, dato	22.02.2018
Fullstendig planforslag mottatt, dato	
Informasjonsmøte avholdt (j/n)	Nei

3. BAKGRUNN FOR PLANARBEIDET

3.1 Bakgrunn

Stiklestad Eiendom AS ønsker å regulere Kassefabrikkvegen 9 til boligområde. I dag består området i hovedsak av fulldyrket jord og et grøntbelte langs Stiklestad allé

3.2 Intensjon med planen

Formålet med reguleringen er detaljregulere planområde til boligformål. Intensjon med planarbeidet er å avklare nærmere om tomteutnyttelse, utforming og plassering av ny bebyggelse, friarealer, infrastruktur mv, og med dette legge til rette for at utbygging på område kan igangsettes.

4. PLANPROSESSEN

Forhåndskonferanse med Verdal kommune ble gjennomført 12.02.2018.

Varsel om igangsettelse av planarbeid for Kvislaparken ble annonsert i Verdalingen 22.02.2018.

Naboer og rettighetshavere i området ble på ordinært vis tilskrevet med varsel om igangsettelse av planarbeid i brev datert 21.02.2018.

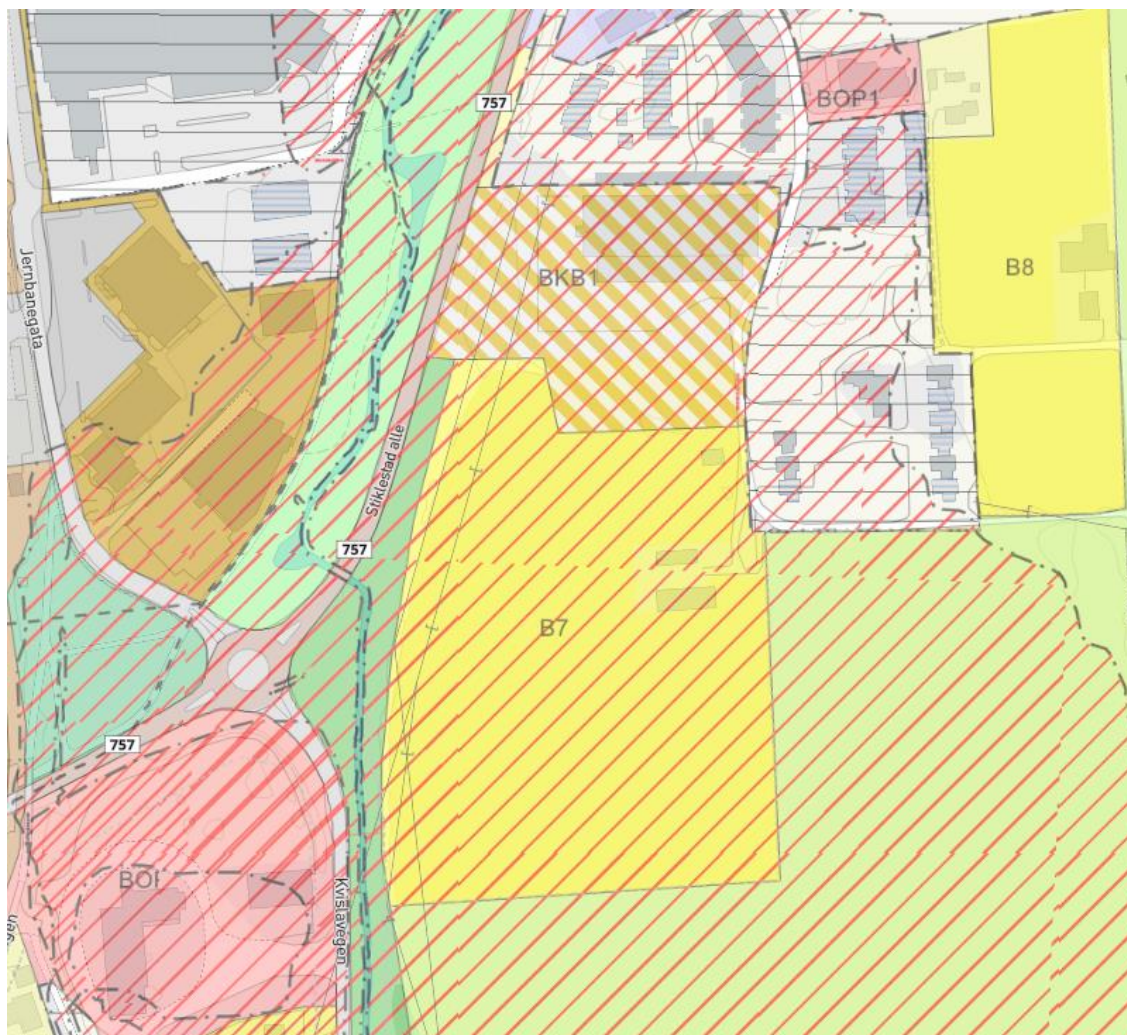
Det er ikke avholdt informasjonsmøte.

Reguleringsplanen er ikke konsekvensutredningspliktig.

5. GJELDENE PLANSTATUS OG OVERORDNEDE RETNINGSLINJER

Kommunedelplan i Verdal byområde med ikrafttredelsesdato 29.05.2017 og Planid. 2013011 er gjeldende plan for området.

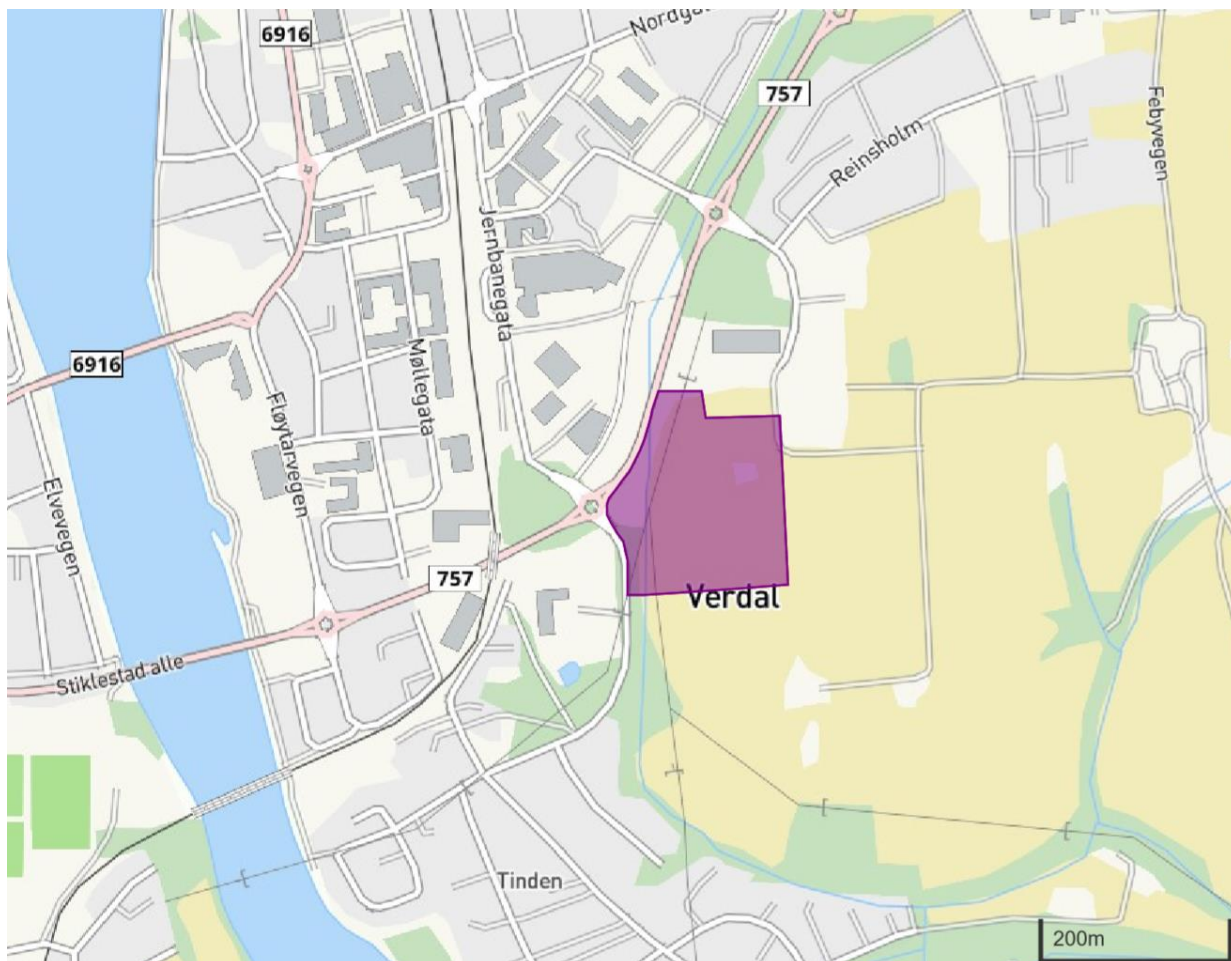
Planområdet er regulert til fremtidig bolig og friområde. Boligformålsdelen av planområdet er tilsvarende felt B7 i kommunedelplan for Verdal by, som er avsatt til framtidig boligbebyggelse med minimum 218 boenheter.

Kommunedelplan Verdal by 2017-2030.

Utsnitt av grunnkart for Verdal

Utsnitt av grunnkart for Verdal Gnr 23, Bnr 15. Deler av Gnr 1, Bnr 0 og Gnr 21, Bnr 68.

1: Reguleringsplaner:

Kommunedelplan i Verdal by 2017-2030. Planidentifikasjon 2013011, ikrafttredelsesdato 29.05.2017

2: Tilgrensende Reguleringsplaner:

Detaljregulering Reinsholm vest. Planidentifikasjon 2012011, ikrafttredelsesdato 27.05.2013

Detaljregulering Reinsholm sør. Planidentifikasjon 2014012, ikrafttredelsesdato 15.06.2015

Planforslaget forholder seg til følgende kommunale, regionale, rikspolitiske og statlige retningslinjer:

- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.
- Statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal-, og transportplanlegging.
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging.
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging.
- Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag.
- Bestemmelser og retningslinjer i kommunedelplan.

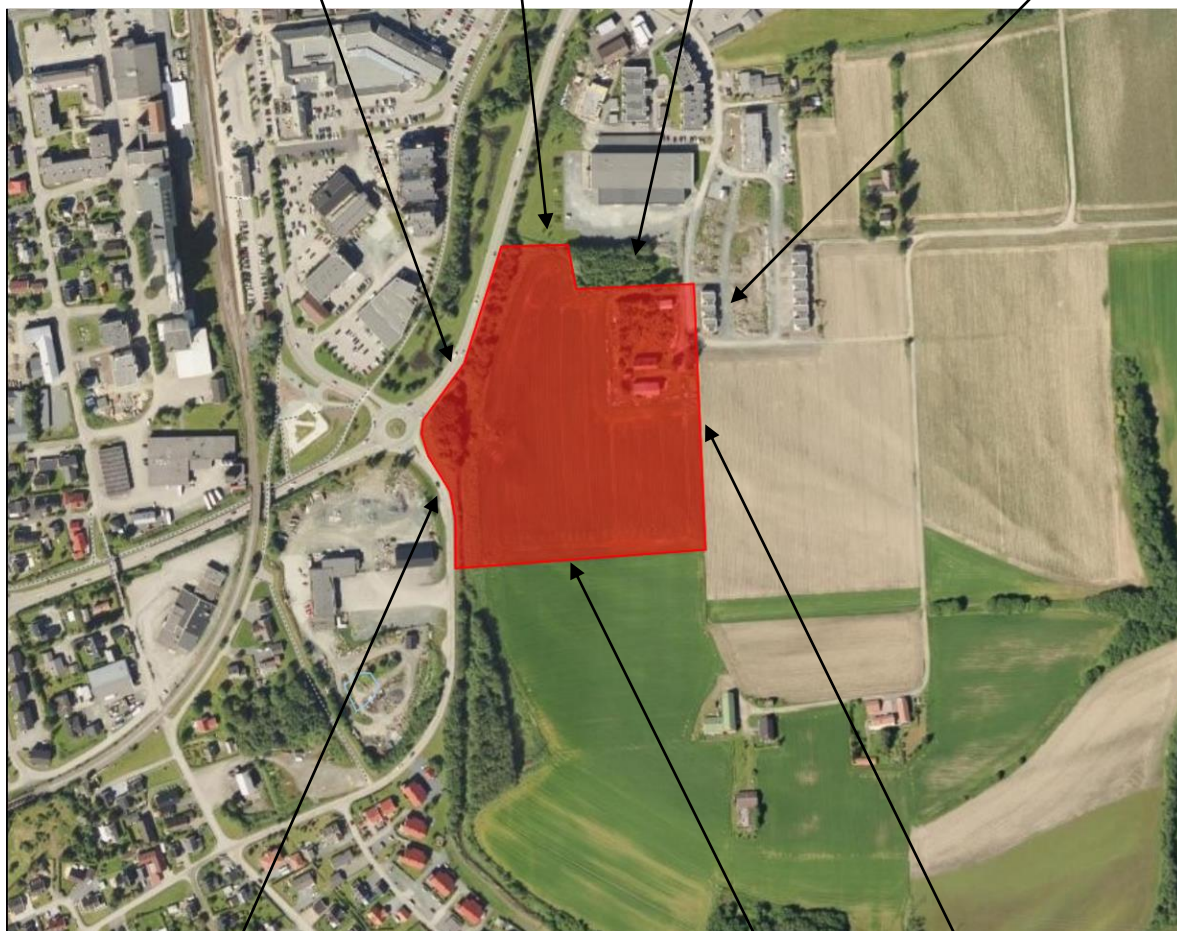
6. BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET (DAGENS SITUASJON)

6.1 Beliggenhet

Planområdet ligger sør på Reinsholm i Verdal, mellom allerede etablert boligbebyggelse på Reinsholm, jordbruksareal og Verdal sentrum. Planområdet har i dag navnet Reinsvold søndre og er ca 42,3 daa. Området ligger ca. 300 meter i sørøstlig retning unna Jernbanestasjonen i Verdal sentrum.

6.2 Avgrensning

Planen avgrenses av Fv757 mot vest. , «Nordsuvenir AS» og «Reinsvold mellom» i nord og «Reinsholm sør» i nordøst.

I sørvest utgjør Kvislavegen grensen. Landbrukseiendom tilhørende Estvoldvegen 94 og Febyvegen 49 utgjør plangrensen i sørlig og østlig retning.

6.3 Bruk/status, tilstøtende arealer

Tilstøtende arealer er regulert til LNFR, bebyggelse, Boligbebyggelse – blokkbebyggelse, veg, kombinert bebyggelse og anleggsformål, og framtidig friområde.

6.4 Eksisterende bebyggelse.

Det ligger et småbruk innenfor planområdet som har bruksnavnet Reinsvold søndre. Småbruket består av et Våningshus, et garasjeuthus og et bygg i kategorien annen landbruksbygning, i form av en låve. Småbruket ligger omringet av lettbrukt fulldyrka jord i sør, sørøst og sørvest mot Kvislavegen. På motsatt side av småbruket ligger Reinsholm sør, et boligområde som er en del av den nye bydelen Reinsholm på Verdal. Reinsholm sør har høy utnyttelse og består av både kjedede eneboliger og blokkbebyggelse. Nord for planområdet ligger et stort næringsbygg med tilhørende parkering som utgjør hovedkontor for NordSuvenir AS.

6.5 Topografi/landskapstrekk

Landskapsbildet på planområdet er todelt. Vest på planområdet renner Kvislabekken fra nord mot sør med tilhørende bekkedar og landskapsformasjoner typisk for mindre meanderende elver i denne delen av landet. Resten av området er kulturlandskap i form av eiendommen Reinsvold søndre og dets fulldyrkede landbruksareal.

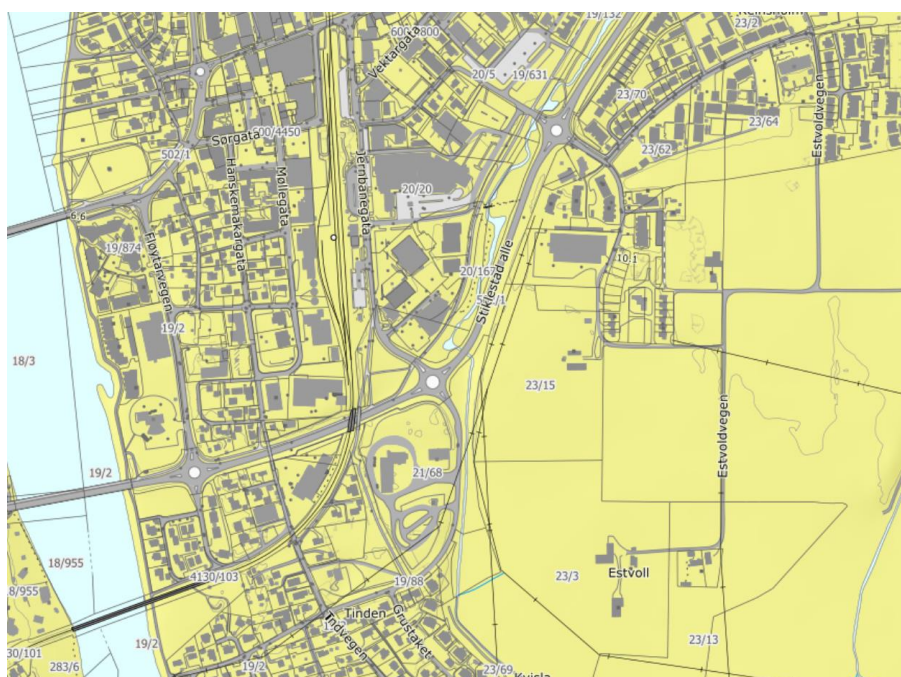

Bilde av planområdet tatt fra sørøst. Til høyre vises eksisterende bebyggelse og til venstre skimtes Verdal sentrum.

Reinsvold søndre er et lett bebyggbart område beliggende på tilnærmet flatt terreng på kote +4 (NN2000). Området har bra solforhold hele dagen, og er ikke nevneverdig utsatt for vind. Dimensjonerende flomnivå ved 200-årsflom for det aktuelle profilet i Verdalselva er kote +4 (NN2000)

33,1 dekar av området er i dag fulldyrka jordbruksareal. Omtrent halvparten av dette arealet er karakterisert som lettdrevet areal. Det vil si at jordkvaliteten tilsier at arealet normalt sett skal gi gode og årvisse avlinger av kulturvekster tilpasset det lokale klimaet. Den resterende halvparten av landbruksområdet består av jordsmonn klassifisert som godt. Dette vil si at jordsmonnet har egenskaper som kan begrense vekstvalg og påvirke agronomisk praksis.

Hele Verdals sentrumsområder består av elveavsetninger, planområdet er intet unntak. Grunnforholdene ble vurdert av Norconsult AS v/Aksel Lynum, 19 juni 2018. Geotekniker vurderte situasjonen slik at det ikke var fare for at området skulle rase ut, eller at området skulle bli truffet av rasmasser fra høyereliggende områder. Det øvre løsmasselaget består av sand. Videre i dybden består grunnen av mer finkornige masser. Dybden til berg er ukjent, men antas å være stor.

Løsmassekart fra NGU over området.

6.6 Klima

Klimaet innenfor planområdet skiller seg ikke ut fra klimaet i Verdal forøvrig.

6.7 Vegetasjon, dyreliv og andre forhold

Naturmangfoldloven slår fast at enhver er pliktig til å opptre aktsomt, og unngå å skade naturmiljøet.

I Miljødirektoratets naturbase er Kvislabekken klassifisert som naturtype viktig bekkedrag. Kvislabekken er et viktig gyteområde for sjøørret.

Åpne vannveier i bynære områder tjener også et formål i landskapet som flomveier, område for bynært friluftsliv og levested for planter og dyr i området.

Planområdet ligger i nedslagsfeltet til Verdalsvassdraget. Verdalsvassdraget er et vernet vassdrag hvor størrelsen på vassdraget bidrar til stor diversitet knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Flere lokaliteter og områder langs Verdalsvassdraget har store verdier av både nasjonal og delvis internasjonal karakter.

6.8 Grønne interesser

Planområdet brukes ikke av barn og unge i dag, etter som det består av stort sett fulldyrket jordbruksarealer.

6.9 Kulturhistorisk stedsanalyse/kulturminner

Det er ikke registrert automatisk fredede kulturminner på tomte etter Kulturminneloven §3. Rapport fra nærmere arkeologiske undersøkelser vil ettersendes Verdal kommune i løpet av høsten 2018.

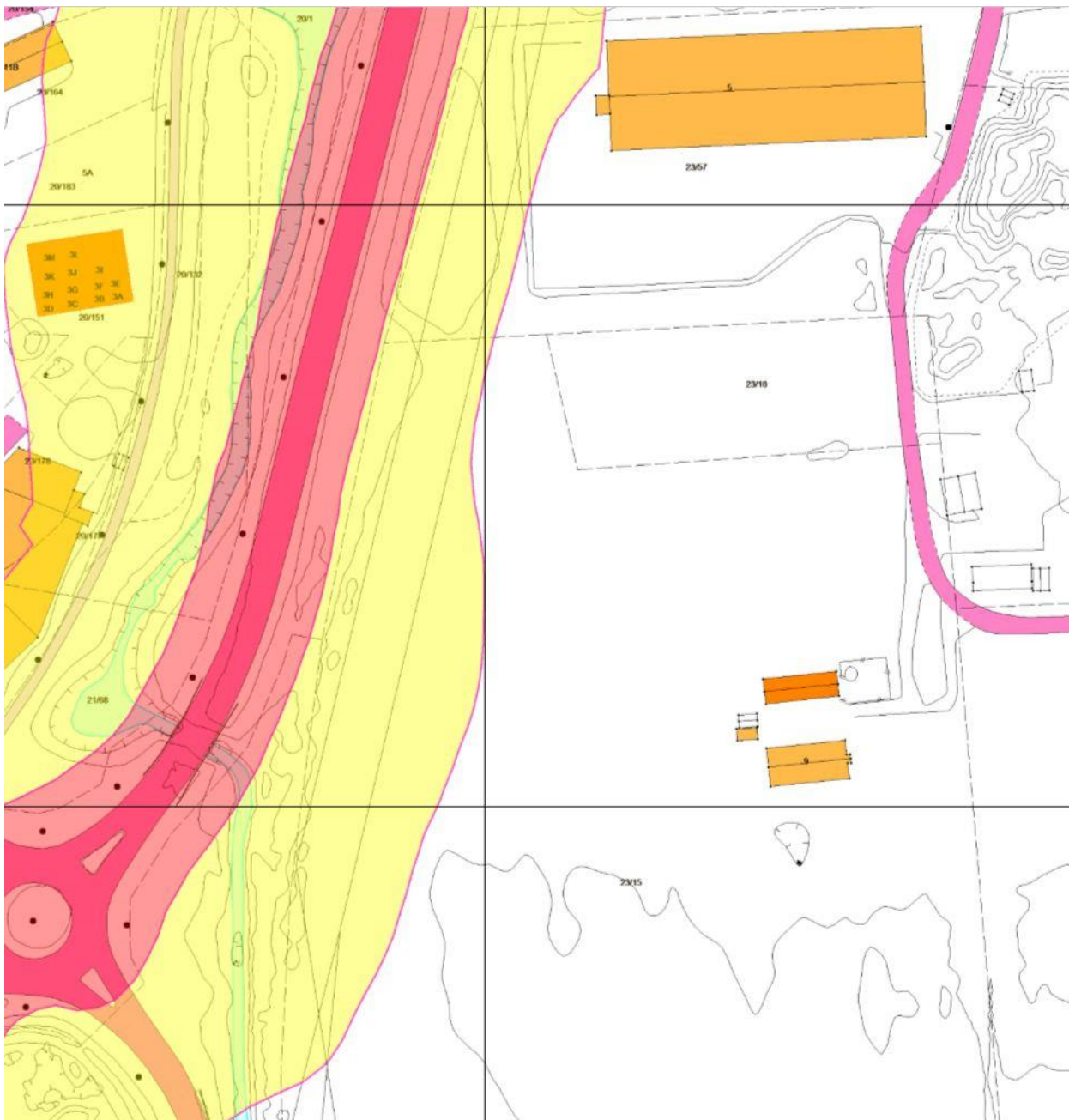
Dersom det oppdages kulturminner under byggearbeidet, gjelder varslingsplikten.

6.10 Veg og trafikkforhold

Planområdet får i dag adkomst fra Kassefabrikkvegen.

6.11 Støy

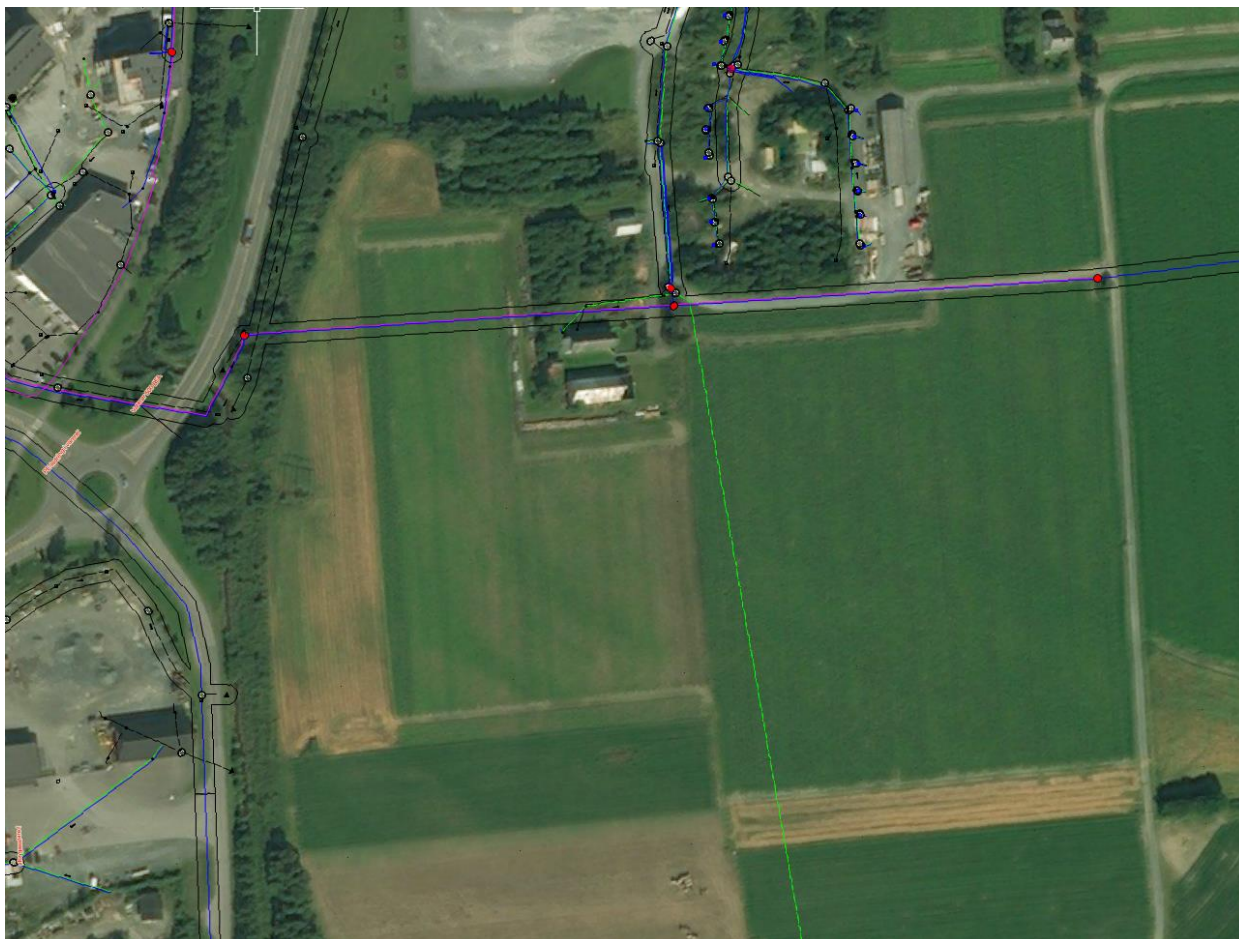
Området er utsatt for støy fra Fv757 mot vest. Dette må hensynstas ved etablering av boliger i tråd med *retningslinjer for støy*, T-1442/16

Støysonekart, Fv757

6.12 Offentlig kommunikasjon/kollektivdekning

Planområdet ligger i underkant av 300 meter fra Verdal stasjon hvor det regelmessige buss- og togavganger til hele regionen med høy frekvens.

Vann- og avløpsledninger på planområdet

6.13 Vann og avløp

Hovedvannledningen til Verdal går gjennom området og er vist i illustrasjonen over (blått) i samme trase går det også en drensledning (lilla). Parallelt med denne traseen går det signalkabel på tvers av området. Overvannsledning (sort) går inn på området i nordvest og ut i Kvislabekken. Spillvannsledning (grønn) går fra nord til sør. Brannventiler (røde punkter) for tilgang til slukkevann er etablert langs ledningsnett.

6.14 Energi og Høyspentlinje

NTE har Overføringslinje/kabel og HS Linje/kabel parallelt langs Fv757, på den vestre delen av området. Til sammen er det fire høyspentanlegg som går gjennom planområde i denne traseen. Det er to 22kv kabler, en går langs Stiklestad allé og en linje i retning Stekke. I tillegg går det to 66kv linjer i samme trase, en i retning Vuku og en i retning Ørin. Byggeforbudsbeltet til nærmeste 66kv linje er i forskriftene fastsatt til minimum 6,7 meter i horisontalavstand.

I hht notat fra NTE datert 21.09.2018, viser beregningene av elektromagnetisk felt at det maksimale elektromagnetiske feltet i en høyde på 1 m over bakkenivå under luftledningene er 2,52 μT .

Utredningsgrensen på 0,4 μT mot det nye boligfeltet går ca. 25 m til høyre for senter på masten.

Høyspentledninger på området

6.15 Privat og offentlig servicetilbud

Planområdet ligger i Ørmelen skolekrets.

1-7. Klasse: Ørmelen skole. Distanse ca 2km med bil og 1,5km til fots.

8-9. Klasse: Verdalsøra ungdomsskole. Distanse ca 2,2km med bil og 1,5km til fots.

Det er mulig å gå på sammenhengende gang/sykkelveg og fortau fra planområdet og til både barne- og ungdomsskole. Skolevegen kategoriseres som trygg for myke trafikanter. Planområdet er i gangavstand til både barne- og ungdomsskole.

Barnehage:

Reinsholm barnehage.

Lekekroken barnehage .

Maritvold barnehage.

Distanse:

ca 600 m unna

ca 1,4 km unna

ca 1,3 km unna

Matbutikker i Verdal sentrum (Meny, Bunnpris og Rema1000)

ca 300m unna

Helsetilbud i Verdal sentrum (Helsestasjon og rehabiliteringstjenesten)

ca 300m unna.

6.16 Risiko- og sårbarhet

I hht. ROS-analysen er det registrert følgende områder der det kan oppstå uønskede hendelser:

Naturhendelser:

- Flom/elveflom:

NVEs aktsomhetskart for flom viser at området er utsatt for flom fra Verdalselva. Ved 200-årsflom kan området bli delvis liggende under vann. Høyeste vannstand for 200-års flom er 4m (NN2000).

Andre uønskede hendelser:

- Stråling tilknyttet Høyspentnett:
Det går til sammen fire høyspentlinjer gjennom planområdet.
- Støy fra fylkesvei 757:
En del av område lengst nord-vest på tomte ligger innenfor gul støysone fra Fv757.

6.17 Telefoni og fiberoptikk

Det er signalkabel som går parallelt med hovedvannledningen på tvers av området. Det er mulighet for å koble seg til bredbåndsnett.

6.18 Privatrettslige bindinger.

Det er ingen heftelser i hht. Tinglysningen

7. UTREDNINGER I HHT. FORSKRIFT OM KONSEKVENsutREDNING

Ikke aktuelt.

8. BESKRIVELSE AV PLANFORSLAGET

8.1 Innledning

Kvislaparken blir en ny bydel i Verdal i forlengelsen av Reinsholm. I kommunedelplanen er det stilt krav om høy tetthet med minimum 218 boenheter.

I reguleringsplanen for Kvislaparken er det lagt opp til enda høyere tetthet med rom for opptil 249 boenheter.

Volumoppbygging:

De laveste byggene på to etasjer ligger vest på området mot Kvislabekken og FV 757. Disse vil skjerme de bakenforliggende boligene og uteoppholdsarealene mot støy fra Fv 757.

Midt på området er det bygninger i 3 og 4 etasjer, mens det lengst øst på området er punkthus på 5 etasjer. Volumoppbyggingen med lavest hus i vest sikrer at flest mulig får gode forhold for kvelds- og ettermiddagssol.

Området med 2, 3 og 4-etasjes bygninger er planlagt med en tydelig kvartalsstruktur der det indre av kvartalene er bilfritt og satt av til uteoppholdsareal/lekeplass. Dette gir trygge områder lek og opphold for beboerne.

Fra området er det vidt utsyn over tilliggende jorder i sør og øst til fjellområdene i Verdal og Levanger. Punkthusene mot øst er utformet slik at de skal åpne for denne utsikten, også for de andre beboerne i området.

Siktakser:

Det er to siktakser i området, en fra øst til vest som vil kunne oppleves når en nærmer seg området langs Fv757 fra vest, og en som går nord-sør. Siktaksen nord- sør slipper sola inn på området også midt på vinteren.

Plankart

8.2 Reguleringsformål

Arealtabell	
§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg	Areal (daa)
Boligbebyggelse-blokkbebyggelse (17)	19,8
Energianlegg (2)	0,0
Garasjeanlegg for bolig-/fritidsbebyggelse (3)	0,5
Lekeplass (6)	2,5
Renovasjonsanlegg (4)	0,0
Uteoppholdsareal (2)	1,8
Uthus/naust/badehus (5)	0,3
Sum areal denne kategori:	25,0
§12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	Areal (daa)
Annen veggrunn - grøntareal (5)	0,8
Gangveg/gangareal (4)	1,3
Kjøreveg	0,0
Parkeringsanlegg (5)	0,5
Parkeringsplasser (15)	6,0
Veg (2)	2,6
Sum areal denne kategori:	11,0
§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur	Areal (daa)
Frømråde (5)	6,4
Sum areal denne kategori:	6,2
Totalt alle kategorier: 42,3	

8.3 Byggeformål

Planlagt bebyggelse fra nordvest.

Boligbebyggelse-Blokkbebyggelse: BBB1-BBB5.

BBB1-BBB5 er planlagt som punkthus med 5 etasjer. De 4 øverste etasjene er avsatt til bolig. I 1. etasje er det planlagt parkeringskjeller på eller under bakkeplan. Bakgrunnen for at det kan være nødvendig å plassere parkeringskjeller på bakkeplan er at nedkjøringsrampene vil ta stor plass. Hvis parkeringskjeller plasseres på bakkeplan forutsettes det blir en fasademessig bearbeiding av ytterveggene. Byggene skal utføres med heis. Takene utføres med flatt tak eller et slakt pulttak.

Gesimshøyde er angitt med maksimal høyde på 16m over gjennomsnittlig planert terreng. Maksimal mønehøyde er 18m over gjennomsnittlig planert terreng.

I tillegg tillates takoppbygg over øvre plan inntil 10 % av bebygd områdes grunnflate for etablering av teknisk rom, og/eller for å kunne føre trapp opp til over tak. Takoppbygget kan ha en høyde inntil 2,5 m over angitte gesimshøyde.

Ca. antall boenheter:	BBB1: 20 enheter.
	BBB2: 20 enheter.
	BBB3: 20 enheter.
	BBB4: 20 enheter.
	BBB5: 20 enheter.

Boligbebyggelse-Blokkbebyggelse: BBB6, BBB8 og BBB9.

BBB6, BBB8 og BBB9 er planlagt som boligblokker i 4 etasjer. De 3 øverste etasjene er avsatt til bolig. Under er det planlagt parkeringskjeller som utføres som delvis nedgravd kjeller. Byggene skal utføres med heis. Takene utføres med flatt tak eller et slakt pulttak.

Gesimshøyde er angitt med maksimal høyde på 12m over gjennomsnittlig planert terreng. Maksimal mønehøyde er 14m over gjennomsnittlig planert terreng.

Ca. antall boenheter:	BBB6: 18 enheter.
-----------------------	-------------------

BBB8: 15 enheter.
BBB9: 15 enheter.

Boligbebyggelse-Blokkbebyggelse: BBB7 og BBB17.

BBB7 og BBB17 er planlagt som boligblokker i 3 etasjer. Bebyggelsen kan oppføres med en maksimal utnyttelsesgrad som vist angitt i plankartet. Bygget skal utføres med heis. Maksimal gesimshøyde er angitt med høyde på 10,5m over gjennomsnittlig planert terreng. Maksimal mønehøyde er 12,5m over gjennomsnittlig planer terreng.

Ca. antall boenheter: BBB7: 15 enheter.
 BBB17: 12 enheter.

BBB7 ligger i gul sone hva veistøy fra Fv757 angår.

I tråd med Swecos støyutredning og anbefalinger, samt bestemmelser i kommunedelplan må balkong og felles uteareal etableres på stille side. Balkonger mot vei må prosjekteres med tanke på støy. Minimum 50% av antall rom til støyfølsomt bruksformål skal ha vindu mot stille side. Minimum et soverom må ha vindu mot stille side. Boligen tilfredsstiller da bestemmelser i kommunedelplan.

Boligbebyggelse-Blokkbebyggelse: BBB10-BBB16.

BBB10-BBB16 er planlagt som boligblokker i 2 etasjer. Bebyggelsen kan oppføres med en maksimal utnyttelsesgrad som vist angitt i plankartet. Byggene skal utføres med heis eller løfteplattform. Maksimal gesimshøyde er angitt med høyde på 8m over gjennomsnittlig planert terreng. Maksimal mønehøyde er 10m over gjennomsnittlig planer terreng.

Ca. Antall boenheter: BBB10: 12 enheter.
 BBB11: 10 enheter.
 BBB12: 10 enheter.
 BBB13: 8 enheter.
 BBB14: 18 enheter.
 BBB15: 8 enheter.
 BBB16: 8 enheter.

BBB14, BBB15 og BBB16 ligger i gul sone hva veistøy fra Fv757 angår.

I tråd med Swecos støyutredning og anbefalinger, samt bestemmelser i kommunedelplan må balkong og felles uteareal etableres på stille side. Balkonger mot vei må prosjekteres med tanke på støy. Minimum 50% av antall rom til støyfølsomt bruksformål skal ha vindu mot stille side. Minimum et soverom må ha vindu mot stille side. Boligen tilfredsstiller da bestemmelser i kommunedelplan.

Bebyggelsen og tilhørende boder er planlagt oppført som angitt i plankartet +/- 2m.

Garasjeanlegg for bolig-/fritidsbebyggelse: BG1-BG3

BG1-BG3 er planlagt som garasjeanlegg på en etasje. Bebyggelsen kan oppføres med en maksimal utnyttelsesgrad som vist angitt i plankartet. Maksimal gesims- og mønehøyde for garasjeanlegg er 3,5m over gjennomsnittlig planert terreng.

Ca. Antall garasjer: BG1: 8 enheter.
 BG2: 4 enheter.
 BG3: 8 enheter.

Boder: BUN1-BUN5

BUN1-BUN5 er planlagt med uthus på en etasje som skal romme boder.

Bebyggelsen kan oppføres med en maksimal utnyttelsesgrad angitt i plankartet.

Maksimal gesims- og mønehøyde for uthus er 3,5m over gjennomsnittlig planert terreng.

Ca. Antall boder:	BUN1: 5 enheter.
	BUN2: 5 enheter.
	BUN3: 5 enheter.
	BUN4: 5 enheter.
	BUN5: 24 enheter.

8.4 Topografi og landskapstrekk

Det er ikke planlagt noen store inngrep i terrenget på området. Området vil fylles opp tilstrekkelig for å tilfredsstille krav om flomsikring, dvs til kote +4,5 (NN2000)

Området er preget av elveavsetninger. Under disse elveavsetningene er det leire og sand.

8.5 Klima

Det er ikke nødvendig med spesielle tiltak i forhold til klima.

8.6 Vegetasjon, dyreliv og andre naturforhold

Kvislabekken er klassifisert i Miljødirektoratets Naturbase, som naturtype viktig bekkedrag for sjørørret.

Elva er et viktig gyteområde for fisk.

Det er ikke gjort registreringer innenfor plangrensen av arter av interesse for vern.

Trær og annen vegetasjon som etter kommunens skjønn er viktig naturmangfold langs Kvislabekken skal tas vare på. Opparbeidelse av friområdet skal skje med minst mulig inngrep i grunn eller terreng. Normal skjøtsel og pleie av grønnstruktur skal være tillatt. Inngrep i direkte påvirkning av bekkedraget Kvislabekken skal unngås.

8.7 Grønne interesser / grov uteroms-plan**Lekeplass: f BLK1, f BLK2, f BLK3, f BLK4, og f BLK5 :**

f BLK1 - f BLK4: Småbarnslekeplass (minimum 150m²).

f BLK5: Områdelekeplass (minimum 1500m²).

Det skal avsettes felles areal til lek og opphold. Områdene for lek og opphold skal gis en attraktiv utforming, og utformes med tanke på god tilgjengelighet, vindskjerming og rikelig sollys. Arealet tilrettelegges for aktiv bruk av beboere i ulike aldersgrupper. Lekeplasser skal utformes i tråd med bestemmelser og retningslinjer for kommunedelplan Verdal by 2017-2030.

Planlagt lekeplass f_BLK4 fra vest

Uteoppholdsareal: f BUT1, f BUT2 og f BUT3:

Uteoppholdsarealene legges til rette for rekreasjon, lek og aktiviteter for ulike aldersgrupper. Uteoppholdsareal skal utformes slik at fare for personskade unngås. Området skal avskjermes mot trafikk. Nivåforskjeller skal sikres slik at fallskader forebygges. Uteoppholdsarealer skal utformes i tråd med bestemmelser og retningslinjer for kommunedelplan Verdal by 2017-2030.

Alle boligene har tilgang til uteoppholdsareal som er skjermet mot støy.

Solstudie, se vedlegg 9.

Friområde o GF1 og o GF2:

Friområde langs Kvislabekken skal opparbeides med et parkmessig, grønt preg som legger til rette for bruk til friluftaktiviteter og rekreasjon. Trær og annen vegetasjon som etter kommunens skjønn er viktig for rekreasjon og lek skal tas vare på. Opparbeidelse skal skje med minst mulig inngrep i grunn eller terreng. Normal skjøtsel og pleie av grønnstruktur er tillatt. Friområdet skal utformes i tråd med bestemmelser og retningslinjer for kommunedelplan Verdal by 2017-2030.

Gangvei o SGG1, f SGG og f SGG

Utformes med regulert bredde og kurvatur som vist i plankart. Gang- og sykkelveg skal ha fast dekke. Gangvei er regulert slik at etablering av kulvert for Kvislabekken vil være nødvendig.

Gangvei o_SGG1 går gjennom friområdet langs kvislabekken og i retning Verdal sentrum. Denne gangvegen bindes sammen med eksisterende gangveg på motsatt side av Stiklestad allé (Fv757) med fotgjengerovergang. Fotgjengerovergangen må være etablert før gangveien ferdigstilles.

Innenfor planområdet er det planlagt flere gangforbindelser, som knytter det nye området til eksisterende infrastruktur i Verdal sentrum. Internt på området vil det også være sammenhengende gangveger som knytter de forskjellige kvartalene og lekeplassene sammen. Infrastruktur for myke trafikanter kobles og opp mot eksisterende boligbebyggelse på Reinsholm forøvrig og bidrar til et sammenhengende gangnett mot Verdal sentrum for hele området øst for Stiklestad alle.

8.8 Kulturhistorisk stedsanalyse/kulturminner

Det er ikke foretatt arkeologiske utgravinger på området.

Dokumentasjon av arkeologisk utgravning skal ettersendes kommunen og ligge til grunn for planforslaget.

8.9 Veg og trafikkformål

Veg o SV1

Interne veier skal ha fast dekke.

Regulert veibredde og kurvatur er vist i plankart.

Ny adkomstvei vil bli etablert fra Kvislavegen. Denne vegen vil gå gjennom planområdet fra sørvest til nordøst og knytte seg til Kassefabrikkvegen på samme plass som dagens adkomst til eiendommen. Alt av bilveger på området reguleres til fartsgrense 30 km/t. Avkjørselen til Kassefabrikkvegen vil stenges med bom som kan åpnes slik at veien kan benyttes til gjennomkjøring for renovasjon og utrykningskjøretøy. Vegen vil være stengt for normal personbiltrafikk.

Det vil være nødvendig med etablering av kulvert over kvislabekken for tilkomstvei. Vegen vil i sør utgjøre en tydelig grense mot tilgrensende landbruksarealer.

Parkering for beboerne er løst med garasjer/carporter, parkeringskjeller og p-plasser. I tillegg er det gjesteparkering. Størrelsen på P-plassene er i hht. anbefalinger i vegnormal 017. Adkomst fra gjesteparkering til boligene er universelt utformet.

Det er regulert for 1,20 P-plasser pr boenhet. Dette er i hht. Verdals kommunes parkeringsnorm. 5% av P-plassene skal være HC-parkering. HC-parkeringsplassene er vist på plankartet.

Det skal være 2 sykkelparkering pr boenhet, sportsbod regnes som en sykkelparkeringsplass.

Planlagt hovedgate fra sør mot nord i planforslaget

8.10 Offentlig kommunikasjon /kollektivdekning

Det er buss- og togforbindelse i området, fra Verdal stasjon til hele regionen, og landet for øvrig. Se punkt 6.12.

Det legges ikke til rette for offentlig kommunikasjon i form av kollektivtransport internt på planområdet.

8.11 Vann og avløp

Verdal kommune oppgir at hovedvannledninga for Verdal går gjennom nordlig del av området. Ledningsnett for spillvann er i tilknytning til dette, nord i området.

Vann og avløp kobles opp mot ovenfor nevnte infrastruktur, nord på planområdet.

Det forutsettes at vann og avløp prosjekteres før utbygging av området.

Dette beskrives i utbyggingsavtalen.

8.12 Avfall

Renovasjonsanlegg: f BRE1-f BRE4

Området er avsatt til oppføring av felles renovasjonsanlegg. Nedgravde søppelcontainere er forutsatt benyttet.

Det vil åpnes for at søppelbil kan kjøre inn på området fra Kassefabrikkvegen i øst via innkjørsel med begrenset tilgang for annen trafikk ved hjelp av bom.

Denne løsningen gjør det mulig for søppelbilen å kjøre en runde, og på denne måten unngå å måtte rygge bilen.

8.13 Energi

Energianlegg: o BE1 og o BE2

Området er avsatt til oppføring av høyspent trafoanlegg.

Hensynssone høyspentanlegg inklusive høyspentkabel

Sikkerhetsavstand til trafo er 5m dette gjelder i forhold til brann. Trasé for underjordisk høyspentkabel har en bredde på 3m. I Hensynssone tilknyttet trasé for underjordisk høyspentkabel kan det etableres gang- og sykkelvei.

Bestemmelsesområder for høyspentanlegg

Rundt alle elektriske anlegg oppstår det elektromagnetiske felt. Det kreves utredning for nybygg og nye anlegg ved felt over 0,4 microtesla. For å sikre beboerne som skal flytte til Kvislaparken, er det lagt inn bestemmelsesområder i tilknytning til høyspentanleggene som er og vil bli etablert innenfor planområdet.

Hvis det skal etableres rom med varig opphold nærmere høyspentanlegg enn grensa på 0,4 microtesla, må dette utredes.

8.14 Risiko og sårbarhet

Flomfare

Deler av det sørlige området opp til kote 4m (NN2000) er utsatt ved 200-årsflom. Område vil fylles opp slik at gulvhøyde på første etasje blir på minimum kote 4,5m(NN2000). Parkeringskjeller som etableres lavere enn kote 4,5m (NN2000) må sikres mot flom.

Skole og barnehage

Skoleveien for barna som går på Ørmelen skole og Verdalsøra ungdomsskole går langs Kassefabrikkvegen og krysser Fv757 ved eksisterende fotgjengerovergang. Fotgjengerovergang skal etableres over Fv757 i forlengelse av gangveg gjennom friområdet langs kvislabecken vest på planområdet.

Eventuell utvidelse av skolekapasitet og barnehage er belyst i kommunale planer.

Kraftforsyning

Det må i tråd med NTEs anbefalinger etableres to nye trafostasjoner for bebyggelsen innenfor planområdet. Høyspentkabel som krysser området i vest vil bli lagt i kabel i egen trasé.

Støv og støy; trafikk

Støykart for området viser at et område nord-vest på tomte ligger innenfor gul støysone fra Fv 757. Gul støysone er der trafikkstøyen kommer over $L_{den}=55dB$

Det er tatt inn i planbestemmelsene at ekvivalent støynivå i boliger og for utendørs oppholdsarealer ikke skal overstige miljøverndepartementets retningslinjer.

Bygningsmasse innenfor gul støysone etableres med en stille side vendt bort fra Fv757 hvor soverom etableres. Bygningsmasse oppføres slik at felles uteoppholdsareal bli skjermet for støy. Balkonger mot vei må prosjekteres med tanke på støy.

Avfallshåndtering

Det er vist plass til avfallsstasjoner for nedgravde søppel-løsninger på plankartet. Vegnettet på området er regulert slik at søppelbil har mulighet til gjennomkjøring til Kassefabrikkvegen og slipper å snu inne på området.

9. KONSEKVENSER AV PLANFORSLAGET

Planforslaget legger opp til en høy utnyttelse av området. Det er planlagt minimum 218 boenheter totalt. Det er avsatt grøntområder med flere lekeplass for hele området, og gangforbindelser mellom, og utenom bilvegene.

9.1 Overordnede planer og vedtak

Omsøkte plan er ihht. Kommunedelplan i Verdal by 2017-2030, trådt i kraft 29.05.2017 Planid. 2013011

Planområdet er regulert til et fremtidig boligområde med høy utnyttelse og tetthet. Dette fører til at minimum uteopphold per boenhet i planforslaget vil bli 15m². Dette er mindre enn hva kommunedelplanen legger opp til, men sees som nødvendig for å oppnå den ønsket tettheten det legges opp til i samme plan. Planområdet ligger i nær tilknytning til Verdal sentrum. Innenfor sentrumssonen i gjeldende kommunedelplan er minimum uteopphold 10m². Planområdet vil på sikt bli sett på som en del av Verdal sentrum, på tross av at det ligger utenfor dagens definerte sentrumssone.

En løsning på at kravet om uteopphold ikke blir møtt kan være å opparbeidelse det tilgrensende offentlige friområdet med parkmessig grønt preg og utstyr for rekreasjon, lek og offentlige møteplasser. Dette vil føre til at offentlige arealer i nær tilknytning til boligutbyggingen fremstår som mer attraktiv for rekreasjon og fritidsaktiviteter.

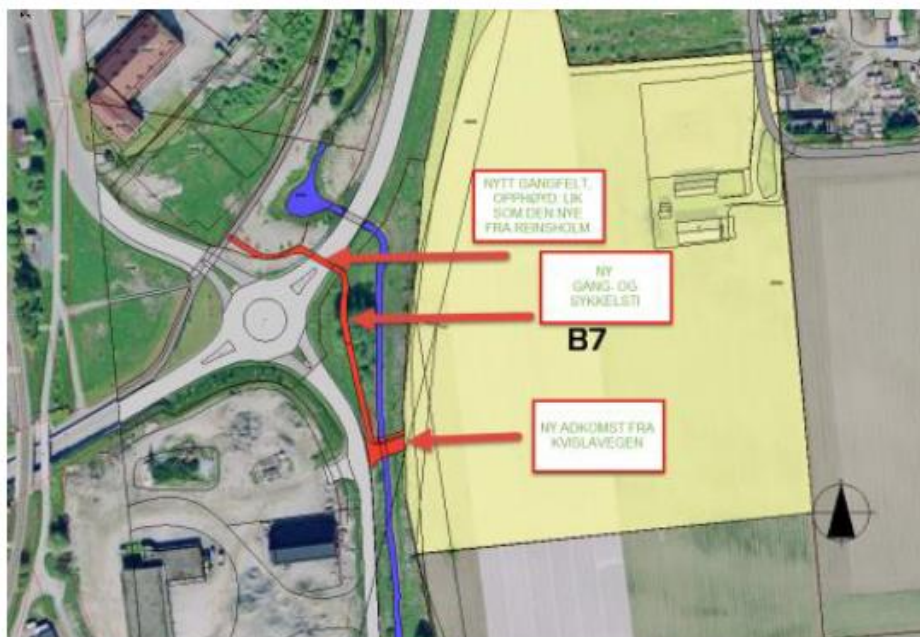
Det aktuelle området det her er snakk om er arealene langs Kvislabekken og Stiklestad allé regulert til offentlig friområde. Opparbeidelse av disse arealene vil føre til at vi får en sammenhengende gangvei langs Kvislabekken på begge sider av Stiklestad allé, i nær tilknytning til den planlagte boligbebyggelsen.

I tillegg ligger Verdals elvepromenade ikke langt unna planområdet. Promenaden vil være et godt tilbud for rekreasjon og friluftsliv for framtidige beboere på området.

En god utnyttelse av planområdet med høy utnyttelse og mange boenheter vil kunne redusere utbyggingspresset på eksisterende grøntarealer i og rundt Verdal sentrum.

Adkomst til området

I konsekvensutredningen til kommunedelplanen for Verdal by er adkomst til område B7 behandlet under: Område 42: Framtidig veglinje Reinsvold-Tindvegen. Det er skissert to alternativer, A og B. I konklusjonen heter det: Plankartet endres iht. alternativ B. Endelig løsning vurderes i detaljreguleringen.

Alternativ B

I planforslaget er innkjøring til området flyttet lengst sør på planområdet. Bakgrunnen for dette er ønsket om å skape uteoppholdsarealer som er skjermet for biltrafikk og støy, og som har en viss størrelse. Med eksisterende hovedvannledning til Verdal plassert rett nord for den eksisterende bebyggelsen på Reinsvold søndre, var det nødvendig å flytte innkjøring til området lengst sør for å få tilstrekkelig plass til uteoppholdsarealene.

Gang- og sykkelsti

Gang- og sykkelstiene på planforslaget er lagt i trase som gir kortest mulig avstand fra de nye boligene til sentrum. Dette vil gjøre det enkelt for folk å ferdes til fots eller med sykkel mellom «Kvislaparken» og sentrum.

Det er mulig å forlenge gang- og sykkelveien langs Kvislavegen videre sørover for å knytte den sammen med Tinden, men dette kommer utenfor planområdet i denne planen.

9.2 Eksisterende reguleringsplaner

Tilgrensende Reguleringsplaner:

Detaljregulering Reinsholm vest. Planidentifikasjon 2012011, ikrafttredelsesdato 27.05.2013

Detaljregulering Reinsholm sør. Planidentifikasjon 2014012, ikrafttredelsesdato 15.06.2015

9.3 Eksisterende bebyggelse

Det er tre eksisterende boliger på planområdet som er forutsatt revet.

9.4 Topografi og landskapstrekk

Den planlagte bebyggelsen vil danne en silhuett som spiller videre på Verdal sentrum og eksisterende bebyggelse på Reinsholm. Byggene er planlagt fra 2 opp til 5 etasjer.

For å tilfredsstille krav i forhold til at området er utsatt for flom vil det være nødvendig å fylle opp deler av området. Fylling skal gjøres slik at gulv i første etasje er på minimum kote 4,5m (NN2000).

Den gode matjorda på området vil bli flyttet før fyllinga etableres. Fylling og tilkomstvei vil fungere som en tydelig grense mot tilgrensende jordbruksområder som er planlagt bevart. Den tydelige grensen er i tråd med Verdal kommunes ønske om en grense som tydelig angir hvor boligområdet Kvislaparken slutter og hvor jordbruksarealet begynner.

Bekkedraget Kvislabekken skal bevares. Det vil være nødvendig å etablere to kulverter som elva kan gå igjennom. Dette for å sikre tilstrekkelig infrastruktur for tilkomst på området. Inngrep som etablering og bygging av tilkomstvei og kulvert medfører skal begrenses i så stor grad det lar seg gjøre med tanke på bekkedraget.

9.5 Klima

Se vedlegg 9, Sol- og skyggestudie.

9.6 Vegetasjon, dyreliv og andre naturforhold

Vernede områder er hensyntatt i utarbeidelsen av planforslaget. Til tross for at det kan bli utfordring knyttet til den vernede biotopen Kvislabekken. Disse utfordringene går først og fremst på å begrense skade på dyre- og planteliv i forbindelse med etablering av tilkomstvei med kulvert inn på området i sør-vest.

9.7 Grønne interesser

Området er i utgangspunktet ikke benyttet av barn og unge i dag. I planforslaget er det foreslått å etablere flere arealer for lek på området, samt tydelige infrastruktur for gående og syklende.

Dette vil tilføre nye muligheter for lek og opphold utover det som finnes i dag. Planforslaget legger til rette for gode områder som også vil kunne benyttes av beboere utenfor planområdet.

Fotgjengertrafikk ut av området vil krysse Fv757, like nord for rundkjøringa i krysset Jernbanegata-Stiklestad allé-Kvislavegen. Her må det opparbeides en fotgjengerovergang som er utformet slik at den sikrer trygg ferdsel for fotgjengere på veg fra og til Verdal sentrum fra Kvislaparken.

Uteoppholdsareal pr. boenhet er planlagt til minimum 15m². Det ansees som nødvendig for å få planlagt et godt område med ønsket høy tetthet.

I sentrumssonen i Verdal er det krav om 10m² uteoppholdsareal pr. boenhet. 50% av dette må være på bakkenivå. Sentrumssonen slutter i fv 757.

Kvislaparken vil få en utnyttelse som tilsvarer den i sentrum av Verdal, og det vil være naturlig å se dette i sammenheng med kravet til uteoppholdsarealer. Innenfor planområdet er det følgende uteoppholdsarealer:

Lekeplasser:

F_BLK1	159m ²
F_BLK2	243m ²
F_BLK3	178m ²
F_BLK4	150m ²
F_BLK5	153m ²
F_BLK6	163m ²
Sum:	2425m ²

Uteoppholdsareal:

F-BUT1	1027m ²
F_BUT2	765m ²
Sum:	1792 m ²

Uteoppholdsareal og lekeplasser til sammen: 4217m² pr boenhet (249) = 16,9m²

Opparbeidelse av friområde som går langs kvislabekken og Fv757 vil ha positive ringvirkninger for barn og unge og bidra til bruk av naturen til rekreasjon for alle aldersgrupper.

9.8 Kulturhistorisk stedsanalyse/kulturminner

Se punkt 8.8.

Det må foretas en arkeologisk undersøkelse av området før iverksetting av tiltak i medhold til planen.

9.9 Veg og trafikkforhold

Det etableres en ny adkomstvei fra Kvislavegen.

Dagens adkomst via Kassefabrikkvegen stenges med bom som kan åpnes etter behov i form av renovasjon eller utrykning.

Etablering av atkomstvei fra Kvislavegen vil gi en oversiktlig og trafiksikker adkomst til området samtidig som Kassefabrikkvegen ikke belastes ytterligere.

Kvislavegen vil som følge av ny tilkomstvei få mer trafikk og større belastning. Veien er i dag hovedatkomstvei for Tinden på Verdal som er et relativt stort boligfelt i Verdal sentrum. I krysset er det regulert en frisiktsone i tråd med statens vegvesens standardkrav for utforming av veger og gater gitt i håndbok N100 Veg- og gateutforming. Dette for sikre en oversiktlig og sikker situasjon i forhold til inn- og utkjøring til området.

Blokkleilighetene har en parkeringsdekning på 1,2 p.plasser pr. boenhet.

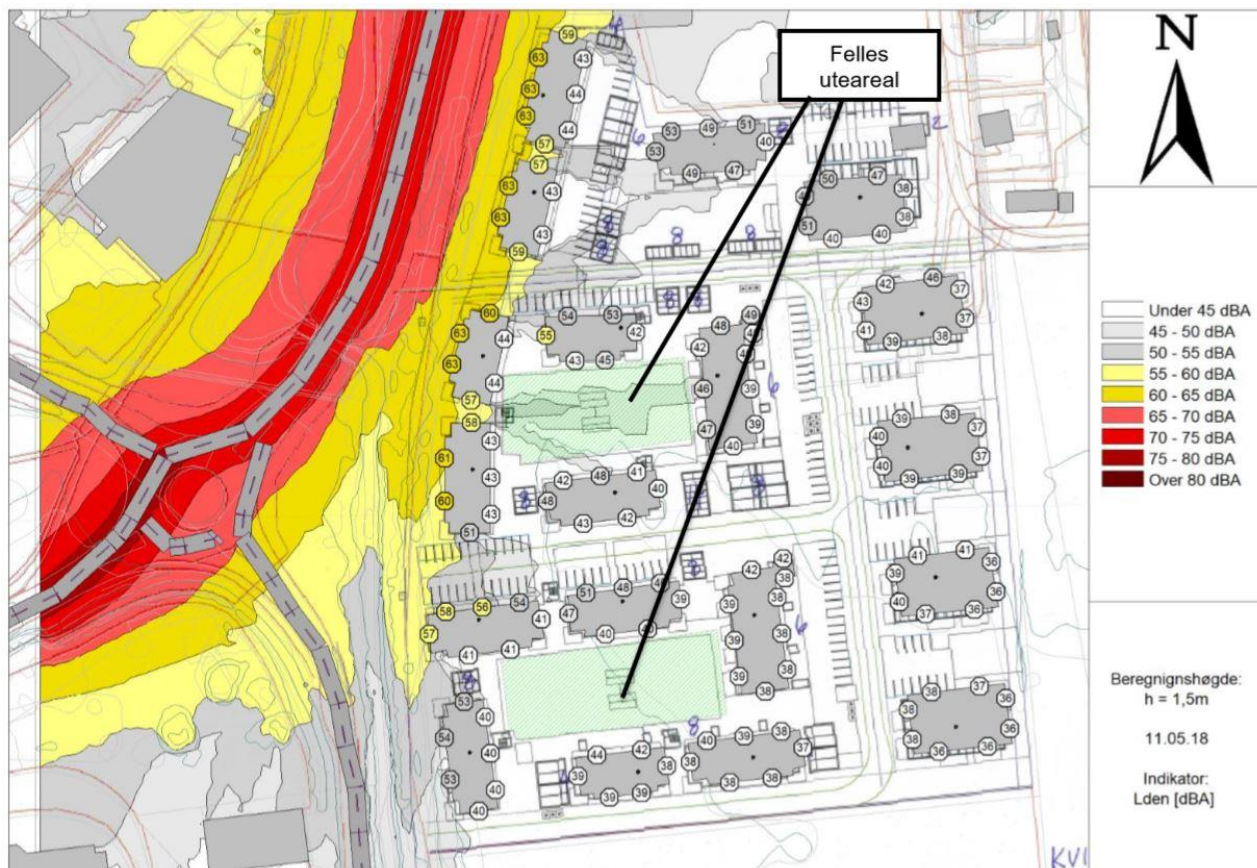
Det er planlagt 2 sykkelparkering pr. boenhet.

Det etableres gangveier innenfor planområdet. Disse vil lette mulighetene for bevegelsen til fots gjennom planområdet. Gangveiene er universelt utformet.

9.10 Støy

Området er utsatt for støy fra Fv757 mot vest. Dette må tas hensyn til ved etablering av boliger.

Det må etableres uteplasser på stille side for boliger innenfor gul sone. Soverom bør etableres på stille side av bebyggelse. I følge *retningslinjer for støy*, T-1442/16 er gul sone en vurderingssone hvor det kan etableres støyfølsom bebyggelse gitt at det gjennomføres tiltak som gjør at man kommer under grenseverdiene.

Støykart viser støysoner med planlagt bebyggelse. For mer utfyllende beskrivelse se støyrapport, vedlegg 7.

9.11 Offentlig kommunikasjon/kollektivdekning

Planforslaget får ingen konsekvenser for kollektivtilbudet.

9.12 Vann og avløp

Se punkt 8.11

Planforslaget medfører at det blir flere harde flater.

Håndteringen av overvann må planlegges og være del av utomhusplan som forutsettes godkjent før utbygging.

9.13 Energi

NTE opplyser om at de har 4 høyspentledninger som går gjennom vestre del av planområde. Disse legges i ny trasé under bakken før utbygging på området i vest kan starte. Trase for jordkabel er vist i reguleringskartet med hensynssone H370 og har en bredde på 3 meter.

Ved forlegning av de to ledningene i kabel i grøft vil utredningsgrensen være ca. 6 m fra nærmeste kabel i kabelgrøften (Vuku-kabelen).

I samråd med NTE er det regulert inn 2 nye trafostasjoner på området.

Se plankart. Kopi av planbestemmelsene...

9.14 Privat og offentlig servicetilbud

Det er ledige skoleplasser i Verdal i Ørmelen skolekret.

Det er ikke behov for tiltak i forhold til skoleveien.

Det er ikke vurdert å legge inn en barnehage i planområdet.

Det finnes ledige barnehageplasser i Verdal, men det kan være nødvendig å reise noen kilometer fra planområdet.

9.15 Risiko og sårbarhet

Se vedlegg 8.

9.16 Telefoni og fiberoptikk

Se punkt 6.17

Det forutsettes av telefoni og fiberoptikk prosjekteres før utbygging av området.

9.17 Konsekvenser for næringsinteresser.

Planforslaget er i tråd med intensjonen i den nye kommunedelplanen.

Eksisterende dyrket mark omreguleres til boligområde. Planen vil ha konsekvenser i positiv forstand for næringslivet i Verdal sentrum etter som butikker i sentrumskjernen ligger i kort gangavstand til planområdet.

9.18 Juridiske/økonomiske konsekvenser for kommunen

Planforslaget utløser ikke offentlig opplysningsplikt eller ekspropriasjonstiltak.

9.19 Utbyggings-/opparbeidingsavtale

Det er nødvendig med utbyggingsavtale.

10. UTTALELSER OG MERKNADER

Sammendrag av uttalelser og merknader med forslagsstillers kommentar.

Det kom inn 5 skriftlig innspill til planarbeidet:

Fylkesmannen, brev datert 12.03.2018

Effektivt arealbruk

Det legges til grunn at planarbeidet ivaretar kommunedelplanens krav til boligtetthet. Om mulig enda høyere utnyttelse enn skissert etter som konsekvensutredningen la til grunn en tetthet på mellom 6 til 8 boenheter per dekar. Dersom det planlegges for ulike delfelt, anbefales det totale antallet fordelt på disse for å sikre forutsigbarhet samtidig som etappevis utbygging gjør det mulig å realisere alle enhetene. Legg hele avgrensningen i kommunedelplan til grunn for beregning av boligtetthet.

Arealeffektiv løsning av parkering, helst under bakkenivå og maksimumskrav til parkering på bakkeplan.

Langsiktig jordvern grense og ivaretagelse av matjordlager

Planområdets grense mot sør og øst skal være en langvarig jordvernsgrense, utbygging skal gjøres på et vis som understrekker dette, eventuelt med en veg i ytterkant.

Matjord skal fjernes og brukes til jordbruksformål i nærområdet.

Miljø og klima

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging skal legges til grunn for planleggingen. bl.a. skal det i by- og tettstedsområder og rundt kollektivknutepunkter legges særlig vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon. Sett av tilstrekkelig areal for sykkelparkering.

Minimumsnormen er 1-3 plasser pr boenhet.

Støy og luftforurensning

Det må vurderes om boligene vil bli utsatt for støv/dårlig luftkvalitet.

Deler av området ligger i gul og rød støysone. Skal det etableres støyfølsom bebyggelse i gul sone skal det gjøres tiltak som gjør at man kommer under grenseverdiene for sonen. I rød sone skal det ikke etableres ny støyfølsom bebyggelse.

Kommuneplanens bestemmelser og retningslinjer 1.6.1 Støy og annen forurensning stiller krav om en støyfaglig utredning ved planlegging og oppføring av ny bebyggelse i gul støysone. Vi forutsetter at dette blir utarbeidet og legges til grunn for videre planlegging.

Hvis støyfaglig utredning dokumenterer at tiltak er nødvendig, skal disse ivaretas gjennom reguleringsbestemmelser med klare, juridisk bindende krav, samt rekkefølgebestemmelser, og evt. avbøtende tiltak bør synliggjøres i plankartet. Utendørs støy er et plantema og skal være avklart før byggesak.

Naturmiljø

Langs bredden av Kvisla skal det opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Planområdet ligger også i nedslagsfeltet til Verdalsvassdraget, som er et vernet vassdrag.

Da tiltakene vil kunne medføre en del terrenginngrep med oppgraving og forflytting av masser, må dette inkludere en vurdering av fare for spredning av fremmede arter.

Barn og unge

Ved detaljregulering er det viktig å velge utelekeområder som er godt skjermet fra trafikk, støy og annen forurensning. For å sikre trygg ferdsel til barnehage, skole og fritidsaktivitet vil også valg av gang- og sykkeltrase være viktig. Tilrettelegging bør tas inn i rekkefølgebestemmelsene.

Helse og omsorg

Det bør fremgå hvordan folkehelseperspektivet er ivare tatt og hvilke vurderinger som er gjort. trafiksikkerhet, tilrettelegging for de myke trafikantene og tilgang til områder for lek, rekreasjon og idrett skal ivaretas. Utformingen av planområdet har også betydning for trivsel og helse. Aktuelle faktorer å legge vekt på er tilgang til sosiale møteplasser tilpasset ulike aldersgrupper, utformingen av utearealene samt tilgangen på lys og sol.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen.

Samfunnssikkerhet

Vi forutsetter at det foretas en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) .

Kommentar:

Kommunedelplanens krav til boligtetthet er ivaretatt, og det er innarbeidet minimumskrav til antall boenheter i reguleringsbestemmelsene. Et høyere boligantall enn først skissert er vurdert på oppfordring fra fylkesmannen. Det er lagt opp til etappevis utbygging av de forskjellige delområdene i bestemmelsene. Areal effektive løsninger for parkeringsformål er vurdert og så mye som teknisk gjennomførbart er planlagt under bakkenivå. Planforslaget legger opp til at ca. 12% av parkering løses under bakkenivå. 27% av parkeringa på området løses i første etasje i planlagt bebyggelse.

Det er i planleggingen av Kvislaparken lagt opp til en utbygging som i størst mulig grad vil bli oppfattet som en tydelig og langsiktig grense mot sør og sørøst. Dette etter som det ikke er noen tydelig grense i landskapet her mellom boligformål og fulldyrket landbruksområde. Avgrensningen er tydelig underbygget med etablering av vegsystem og øvrig infrastruktur for kjørende og myke trafikanter på området.

Ved igangsettelse av prosjektet og utbygging av Kvislaparken vil matjordlaget på området fjernes og brukt til jordbruksformål i nærområdet. Dette er det stilt krav om i bestemmelsene.

Statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal- og transportplanlegging er lagt til grunn for planlegginga. Tilstrekkelig areal er satt av til sykkelparkering i tråd med retningslinjer i Statens vegvesens sykkelhåndbok.

Retningslinjene for støy T-1442/16 med tilhørende veileder (M-128/2014) samt retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging T-1520 er lagt til grunn for utarbeidelse av dette planforslaget. I tråd med kommuneplanens bestemmelser og retningslinjer er det gjort en støyvurdering av Sweco 29.05.2018. Nødvendige tiltak i forhold til støy og luftkvalitet er ivaretatt gjennom reguleringsbestemmelsene.

Hensyn til miljøkvaliteter i og tilgrensende området er ivaretatt i planforslaget. I tråd med Vannressurslovens § 11 skal inngrep i direkte kontakt med Kvislabekken begrenses. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag er lagt til grunn for utarbeidelsen av denne planen.

Planen er vurdert etter §§ 8- 12 i naturmangfoldloven.

Det er i planforslaget avsatt tilstrekkelig og hensiktsmessige arealer til lekeområder for barn og unge, nærlekeplass og friområder godt skjermet fra trafikk. Støy og annen forurensning. Valg av gang og sykkelvegtrase er gjort for å sikre en tryggest mulig ferdsel til barnehage, skole, fritidsaktiviteter, etc. tilrettelegging av lekeplasser, gang- og sykkelveg og friarealer er tatt inn i rekkefølgebestemmelsene. Barn, unge og funksjonshemmede vil gis anledning til å delta i planprosessen når planen sendes ut på høring til interne etater i kommunen.

Folkehelse, omsorg og universell utforming er ivaretatt. Dette i tillegg til hvilke grep som er gjort for å sikre trivsel og helse, tilgang til sosiale møteplasser og utforming av utearealer beskrives mer inngående i planbeskrivelsen under beskrivelse av planforslaget.

ROS-analyse er gjennomført.

Sametinget, brev datert 05.03.2018:

Sametinget har ingen spesielle kulturminnefaglige innvendinger til planforslaget.

Om noen under arbeidet skulle oppdage spor etter eldre aktivitet må en umiddelbart stanse arbeidet og gi beskjed til sametinget. Alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda.

Kommentar:

Den generelle aktsomhetsplikten vil bli fulgt under iverksettelse av planen og er beskrevet i reguleringsbestemmelsene. Kulturminneloven er fulgt i planlegginga og utarbeidelse av plandokumentet og vil også følges i gjennomføringa av tiltaket og er fastsatt i reguleringsbestemmelsene.

NTE, brev datert 26.02.2018:

Eksisterende nettanlegg

Byggeforbudsbeltet til 66 kV linje vest på området er i forskriftene fastsatt til minimum 6,7 meter horisontalavstand til nærmeste bolig (bygningsdel). Med tanke på magnetfeltet fra høyspentlinjer kan det vurderes større avstand eller andre tiltak, ved magnetfelt over utredningsgrensen på 0,4 µT.

Andre tiltak i denne forbindelse kan være å legge nevnte 22 kV og 66 kV linjer i kabel. En fremtidig trase for høyspentkabler bør da avsettes mellom Kvislabekken/Stiklestad alle og dagens høyspentlinjer, like ved dagens 22 kV kabel. Denne traseen bør være ca. 3 m bred, og med en byggeforbudsgrense på 2 m.

Den eller de som utløser tiltak i strømforsyningsnettet, både flytting, nyanlegg og forsterkning, må som hovedregel dekke kostnadene med tiltaket, inkludert eventuelle kostnader til erverv av nye rettigheter. Nye traséer må gis rettigheter med minst like gode vilkår som det vi har til de eksisterende trasé og eller nettstasjoner.

Strømtilførsel nye boliger

Det antydes et utbyggingspotensial på 220 til 260 boenheter.

- Ved en utbygging der flesteparten av boenhetene er av type blokkbebyggelse må det reguleres plass til to nettstasjoner for strømtilførsel til boenhetene.
- Ved en utbygging der flesteparten av boenhetene er av type enebolig må det reguleres plass til tre nettstasjoner for strømtilførsel til boenhetene.

Plassering av nettstasjonene må være sentral i forhold til utbyggingsrekkefølge, og forskriftenes minimumsavstand på 5 meter mellom bolighus (bygningsdel) og nettstasjon må overholdes (brannsikkerhet). Avstanden eller andre tiltak må imidlertid vurderes om størrelsen på magnetfeltet rundt nettstasjon ligger over utredningsgrensen på 0,4 µT. Generelt anbefales det derfor en avstand på 10 meter ved nettstasjoner i «bystrøk».

Høyspent kabeltilførsel vil mest sannsynlig hentes fra dagens kabel i Kassefabrikkvegen.

Kommentar: To nye transformatorer er regulert inn i plankartet i samråd med NTE. På plankartet er det lagt inn en hensynssone på 5m i forhold til brann, og en bestemmelsessone på 10m i forhold til en vurdering av magnetfelt.

Høyspentkabel er planlagt lagt i bakken i trasé vist i plankartet. Det er også lagt inn en bestemmelsessone på 6m for vurdering av magnetfelt fra høyspentkablene.

NVE, brev datert 19.03.2018:

Geoteknisk/grunnforhold:

Forhold til geoteknikk må avklares som del av ROS-analysen. Under elveavsetninger kan det finnes skredfarlige løsmasser som kvikkleire og/eller sprøbruddmaterialer. Evt. avbøtende tiltak for å opprettholde sikkerheten må tas inn i planforslaget.

Overvann:

Hvordan en har tenkt å løse problematikken rundt håndteringen av overvann må framgå av planforslaget.

Flomfare:

NVE utarbeidet i 2004 et flomsonekart for Verdalsøra. Det anbefaler at en som minimum legger dette kartet til grunn for etablering av laveste kotehøyde gulv + anbefalt usikkerhetstillegg (0,5 m). I tillegg anbefales det at det legges på et klimapåslag i tråd med klimaprofilen for Sør-Trøndelag for å legge grunnlag for en klimarobust utbygging. Dersom en ønsker å etablere parkeringskjeller bør denne bygges vanntett og slik at innkjøring ligger over kritisk flomnivå.

Kommentar:

Geotekniske undersøkelser er utarbeidet av Norconsult og viser at det ikke er problematikk knyttet til grunnforholdene på området. Løsninger knyttet til overvannshåndtering vil være en del av utomhusplan og Va-plan som er grunnlag for byggesak. Utfylling av masser på område vil skape tilstrekkelig avrenning til at utfordringer knyttet til overvann ikke vil være noe problem. flomfare er beskrevet inngående i ROS-analysen og planbestemmelser. Fylling av masser for å få bebyggelses første etasje over farenivå for 200års-flom og krav om tette garasjeanlegg der dette ligger under anbefalt grense vil gjøre at konsekvenser av flom vil være minimale.

Trøndelag Fylkeskommune, brev datert 20.03.2018:

Det understrekes fra Trøndelag fylkeskommune at arealet får høyt utnyttelse. Dette er svært viktig. Minste grad av utnyttelse må framgå av bestemmelser. Parkering bør i all hovedsak løses under bakken. Planområdets sentrale beliggenhet som innfallsport til Verdal gjør at Trøndelag fylkeskommune oppfordrer at høye krav til estetikk og byform hjemles i reguleringsplanen, i tillegg til at bokvalitet, god sammenheng og høy kvalitet på uterom sikres gjennom bestemmelser og rekkefølgekrav. Utbyggingen skal bli oppfattet som en reel jordverngrense.

Det skal utføres en kulturminnefaglig feltregistreringen som skal utgjøre grunnlaget for fylkeskommunens kulturminnefaglige uttalelse til planoppstart. Feltarbeidet kan tidligst utføres våren 2018 etter5 at marka er fri for tele.

Bruk av regionalt planforum oppfordres.

Kommentar:

Krav til høy utnyttelse framgår av plankartet og er juridisk hjemlet i maksimal grad av utnyttelse %BYA samt et minimumskrav på 218 boenheter innenfor planområdet. Planforslaget legger opp til at ca. 12% av parkering løses under bakkenivå. 27% av parkeringa på området løses i første etasje i planlagt bebyggelse.. Krav til estetikk og utforming framgår av planbeskrivelse og bestemmelser. Rekkefølgekrav er utformet for å sikre en god helhetsløsning, bokvalitet, høy kvalitet på uterom og gode sammenhenger. Dette sikres gjennom planbestemmelsene.

Rapport fra arkeologisk feltarbeid og endelige kulturminnefaglige uttalelse fra Trøndelag fylkeskommune skal ettersendes kommunen ettersom det ikke er muligheter for å grave i dyrket mark i løpet av sommerhalvåret.

11. FORSLAGSTILLERS AVSLUTTENDE KOMMENTAR

Planforslaget legger opp til en reguleringsplan med boligbebyggelse i høy tetthet. Dette er i tråd med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Fortetting i sentrumsnære områder og nært kollektivknutepunkter har lenge vært langt oppe på den nasjonale planfaglige agenda.

Forslaget er i tråd med gjeldende kommuneplan, der området er avsatt til boliger og etablerings av friområde. Det vil bli høy utnyttelse, og blokkbebyggelse i 2 til 5 etasjer. Forslaget er med på å fortette Verdal sentrum og skape et kompakt, mindre bilavhengig, mer miljøvennlig, triveligere, og mer sosialt sentrumsmiljø som legger til rette for verdiskapning og næringsutvikling i Verdal sentrum utover det vi ser i dag.

12. Vedlegg

Vedlegg 1	Forhåndsuttalelse Fylkesmannen i Trøndelag
Vedlegg 2	Forhåndsuttalelse Trøndelag fylkeskommune
Vedlegg 3	Forhåndsuttalelse NTE Nett AS
Vedlegg 4	Forhåndsuttalelse NVE
Vedlegg 5	Forhåndsuttalelse Sametinget
Vedlegg 6	Geoteknisk rapport
Vedlegg 7	Støyrappport
Vedlegg 8	ROS-analyse
Vedlegg 9	Solstudie
Vedlegg 10	Beregning av magnetfelt ved Kvislaparken

DETALJREGULERING KVISLAPARKEN

REGULERINGSBESTEMMELSER

Reguleringsplankart datert:
Reguleringsbestemmelser datert:

01.10.2018
01.10.2018

**REGULERINGSBESTEMMELSER TIL DETALJREGULERING FOR
KVISLAPARKEN
PLAN NR. 2012012**

Dato:
Dato for siste revisjon: 02.05.2019
Dato for kommunestyrets vedtak/egengodkjenning: *

I

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-7 gjelder disse reguleringsbestemmelsene for det området som er avgrenset på plankartet med reguleringsplangrense.

II

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-5 er området regulert til følgende arealformål:

1. BEBYGGELSE OG ANLEGG

- 1.1 Boligbebyggelse - blokkbebyggelse (BBB)
- 1.2 Garasjeanlegg for bolig (BG)
- 1.3 Energianlegg (BE)
- 1.4 Renovasjonsanlegg (BRE)
- 1.5 Boder (BUN)
- 1.6 Uteoppholdsareal (BUT)
- 1.7 Lekeplass (BLK)

2. SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR

- 2.1 Veg (SV)
- 2.2 Kjøreveg (SKV)
- 2.3 Gangveg/gangareal (SGG)
- 2.4 Annen veggrunn - grøntareal (SVG)
- 2.5 Parkeringsanlegg (SPA)
- 2.6 Parkeringsplasser (SPP)

3. GRØNNSTRUKTUR

- 3.1 Naturområde- grøntstruktur (GN)
- 3.2 Friområde (GF)

III

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-6, jf. § 11-8 tredje ledd, er det fastsatt følgende hensynssoner:

3. HENSYNSSONER

- 3.1 Frisikt (H140)
- 3.2 Andre sikringssoner – hovedvannledning (H190)
- 3.3 Gul sone iht. T-1442 (H220)
- 3.4 Høyspenningsanlegg (inkl. høyspentkabel) (H370)

IV

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-7 fjerde og tiende ledd, er det fastsatt følgende bestemmelsesområder:

4. BESTEMMELSESOMRÅDER:

- 4.1 Funksjonskrav til bygninger og anlegg (Magnetfelt trafo)
- 4.2 Krav om nærmere undersøkelser, overvåking og klargjøring av virkning (Magnetfelt jordkabel)
- 4.3 Krav om særskilt rekkefølge for gjennomføring av tiltak (Magnetfelt luftlinje)
- 4.4 Krav om arkeologisk utgravning kulturminne t id. 244708, bestemmelsesområde #4

V

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-7 er det gitt følgende bestemmelser om bruk og utforming av bygninger og arealformål i planområdet:

5. FELLESBESTEMMELSER:

a) Støy

For boliger og utendørs oppholdsarealer skal ekvivalent støynivå ikke overstige grenseverdien $L_{den}=55\text{dB}$. For områder innenfor gul støysone skal avbøtende tiltak gjennomføres. I hht pkt 9.2. Ved søknad om rammetillatelse skal det gjøres rede for nødvendige tiltak for skjerming av støy, både i fasader og uteareal for boliger.

Sikring av beboerne i anleggsperioden

Under bygge- og anleggsarbeidet må de delene av området som er ferdigstilt sikres mot ulykker og eksponering for støy og støv som overstiger anbefalingene i retningslinjene for behandling av støy og luftkvalitet i realplanlegging T-1442/2016 og T-1520.

Etter at de første boligene er innflyttet skal driftstider være i perioden 06.00- 22.00 på hverdager, og 07.00-16.00 på lørdager. Det skal ikke foregå anleggsarbeid på søndag, helligdager eller offentlige fridager.

b) Geoteknisk vurdering

Ved fundamentering for setningsømfintlige eller tunge bygg i tiltaksklasse 2 (3-5 etasjer) skal nærmere geoteknisk prosjektering være gjennomført før rammetillatelse kan gis.

c) *Tiltak i grunn*

Det skal gjennomføres en arkeologisk utgravning av det berørte automatisk fredete kulturminne t id. 244708, som er markert som bestemmelsesområde #4 i plankartet i hht Pkt 11.1.

Dersom det i forbindelse med tiltak i grunnen oppdages automatisk fredete, eller samiske kulturminner som tidligere ikke er kjent, skal arbeidet stanse i den utstrekning det berører kulturminnene.

De som utfører arbeidet i grunnen skal straks melde fra til Trøndelag Fylkeskommune eller Sametinget, jfr. Lov om kulturminner §8, annet ledd, ut ifra type kulturminne.

d) *Universell utforming*

Prinsippene for universell utforming skal legges til grunn for utforming av uteområdene.

Sammen med søknad om tillatelse til tiltak skal det sendes inn detaljert utomhusplan. Planen skal vise bebyggelse med markering av innganger, atkomst og parkering, behandling av overflater, sitteplasser, lekeplasser med utstyr, areal for avfall, vegetasjon, eventuelle støttemurer samt andre arealavgrensende tiltak.

Alle bygningene der det er krav om heis skal ha adkomst som er universelt utformet.

e) *Tilgjengelige boenheter*

Minimum 50% av boenhetene skal være utformet som tilgjengelige.

f) *Bebyggelse og estetikk*

Bebyggelsen skal gis en attraktiv og estetisk tiltalende utforming.

Bebyggelsen kan ha flatt tak eller pulttak.

Boligene skal planlegges med en enhetlig karakter.

Ubebygde arealer skal gis en tiltalende behandling.

Fargebruk skal illustreres ved søknad om byggetillatelse.

g) *Parkering*

For boligblokkene skal det beregnes 1,2 parkering for bil pr. boenhet.

Innenfor planområdet skal 5% av parkeringsplassene være tilrettelagt for bruk av bevegelseshemmede.

Det skal etableres 2 sykkelparkeringer pr. boenhet. For BBB1, BBB2, BBB3, BBB4 og BBB5 kan sykkelparkering anlegges i sportsbod og regnes som en sykkelparkeringsplass. Sykkelparkering skal ikke henvises til offentlig gate.

h) *Uteoppholdsareal*

Det skal være opparbeidet minimum 15 m² felles uteoppholdsareal pr. boenhet. Felles lekeplass kan regnes som del av uteoppholdsareal.

i) *Antall boenheter.*

Det skal etableres minimum 225 boenheter på området.

- j) *Naturmangfold og fremmede arter*
Miljøkvalitetene i Kvislabekken må ivaretas ved gjennomføring av utbygging. Ved all massehåndtering må fare for spredning av fremmede arter vurderes. Det må foretas en kartlegging før anleggsstart og etterkontroll etter åpning av anleggene.
- k) *Overvann*
Det skal lages et overvannsnotat som leveres sammen med søknad om tiltak.

6. BEBYGGELSE OG ANLEGG

6.1 Boligbebyggelse- blokkbebyggelse (BBB1-BBB5)

Området er avsatt til bygging av boligblokk på maksimalt 5 etasjer. 4 etasjer bolig og parkering i 1. etasje.

a) Utnyttingsgrad

Felt BBB1-BBB5 har en maksimal utnyttelsesgrad som angitt på plankartet. Utnyttelsesgraden er angitt som maks % bebygd areal (%BYA). Innenfor området tillates i tillegg til boligbebyggelse etablering av boder som vist i plankart. Minimum antall boenheter er 100 stk.

b) Høyde

Maksimal gesims- og mønehøyde er angitt med høyde over gjennomsnittlig planert terreng. Høyde på ferdig gulv i 1. etasje skal være på minimum kote 4,5m (NN2000). Parkeringskjeller med OK gulv lavere enn kote 4,5m (NN2000) må sikres mot flom. Innkjøring til parkeringskjeller skal ikke ligge under kote 4,5m (NN2000).

BBB1-BBB5 har en maksimal angitt gesimshøyde på 17m. Maksimal mønehøyde skal være på 19m. I tillegg tillates takoppbygg over øvre plan inntil 10 % av bebygd områdes grunnflate for etablering av teknisk rom, og/eller for å kunne føre trapp opp til over tak. Takoppbygget kan ha en høyde inntil 2,5 m over angitte gesimshøyde.

c) Bebyggelsens plassering.

Byggegrenser er vist på plankartet.

d) Utforming av vegger rundt parkeringskjeller over bakkeplan.

Hvis parkeringskjeller legges over bakkeplan skal ytterveggene gis en fasademessig bearbeiding som er estetisk tiltalende og tilfører området og bomiljøet gode kvaliteter.

6.2 *Boligbebyggelse- blokkbebyggelse (BBB6, BBB8 og BBB9)*

Området er avsatt til bygging av boligblokk inntil 4 etasjer, 3 etasjer bolig og parkering i kjeller eller 1.etg.

a) Utnyttingsgrad

Felt BBB6, BBB8 og BBB9 har en maksimal utnyttelsesgrad som angitt på plankartet. Utnyttelsesgraden er angitt som maks % bebygd areal (%BYA). Innenfor området tillates i tillegg til boligbebyggelse etablering av boder som vist i plankart. Minimum antall boenheter er 42 stk.

b) Høyde

Maksimal gesims- og mønehøyde er angitt med høyde over gjennomsnittlig planert terreng. Høyde på ferdig gulv i 1. etasje skal være på minimum kote 4,5m (NN2000). Parkeringskjeller med OK gulv lavere enn kote 4,5m (NN2000) må sikres mot flom.

BBB6, BBB8 og BBB9 har en maksimal angitt gesimshøyde på 13,5m. Maksimal angitt mønehøyde er 15m. I tillegg tillates takoppbygg over øvre plan inntil 10 % av bebygd områdes grunnflate for etablering av teknisk rom, og/eller for å kunne føre trapp opp til over tak. Takoppbygget kan ha en høyde inntil 2,5 m over angitte gesimshøyde.

d) Utforming av vegger rundt parkeringskjeller over bakkeplan.

Hvis parkeringskjeller legges over bakkeplan skal ytterveggene gis en fasademessig bearbeiding som er estetisk tiltalende og tilfører området og bomiljøet gode kvaliteter.

c) Bebyggelsens plassering.

Byggegrenser er vist på plankartet.

6.3 *Boligbebyggelse- blokkbebyggelse (BBB7 og BBB17)*

Området er avsatt til bygging av boligblokk på inntil 3 etasjer.

a) Utnyttingsgrad

Felt BBB7 og BBB17 har en maksimal utnyttelsesgrad som angitt på plankartet. Utnyttelsesgraden er angitt som maks % bebygd areal (%BYA). Innenfor området tillates i tillegg til boligbebyggelse etablering av boder som vist i plankart. Minimum antall boenheter er 18stk.

b) Høyde

Maksimal gesims- og mønehøyde er angitt med høyde over gjennomsnittlig planert terreng. Høyde på ferdig gulv i 1. etasje skal være på minimum kote 4,5m (NN2000).

BBB7 og BBB17 har en maksimal angitt gesimshøyde på 10,5m. Maksimal angitt mønehøyde er 12,5m. I tillegg tillates takoppbygg over øvre plan inntil 10 % av bebygd områdes grunnflate for etablering av teknisk rom, og/eller for å kunne føre trapp opp til over tak. Takoppbygget kan ha en høyde inntil 2,5 m over angitte gesimshøyde.

c) Bebyggelsens plassering.

Byggegrenser er vist på plankartet.

6.4 *Boligbebyggelse- blokkbebyggelse (BBB10-BBB16)*

Området er avsatt til bygging av boligblokk på 2 etasjer.

a) *Utnyttingsgrad*

Felt BBB10-BBB16 har en maksimal utnyttelsesgrad som angitt på plankartet.

Utnyttelsesgraden er angitt som maks % bebygd areal (%BYA). Innenfor området tillates i tillegg til boligbebyggelse etablering av boder som vist i plankart. Minimum antall boenheter er 65 stk.

b) *Høyde*

Maksimal gesims- og mønehøyde er angitt med høyde over gjennomsnittlig planert terreng. Høyde på ferdig gulv i 1. etasje skal være på minimum kote 4,5m (NN2000).

BBB10-BBB16 har en maksimal angitt gesimshøyde på 8m. Maksimal angitt mønehøyde er 10m. I tillegg tillates takoppbygg over øvre plan inntil 10 % av bebygd områdes grunnflate for etablering av teknisk rom, og/eller for å kunne føre trapp opp til over tak. Takoppbygget kan ha en høyde inntil 2,5 m over angitte gesimshøyde.

c) *Bebyggelsens plassering.*

Byggegrense er vist på plankartet.

6.5 *Garasjeanlegg for bolig (BG)*

Området er avsatt til bygging av garasjeanlegg.

a) *Utnyttingsgrad*

Maksimal utnyttelsesgrad er %BYA=100%.

b) *Høyde*

Maksimal gesims- og mønehøyde for garasjeanlegg er 3,5 m over planert terreng. Høyde på ferdig gulv skal være minimum på kote 4,5m (NN2000).

c) *Bebyggelsens plassering.*

Bebyggelsen kan oppføres helt ut til formålsgrensa.

6.6 *Energianlegg (o_BE)*

Plassering av trafokiosk er vist på plankartet. Sikkerhetsavstand i forhold til branntekniske hensyn er beskrevet under punkt 9.3. Sikkerhetsavstand i forhold til elektromagnetisk stråling og bebyggelse for permanent opphold er beskrevet i punkt 10.1.

6.7 *Renovasjonsanlegg (f_BRE)*

Nedgravde søppelcontainere skal benyttes. Utnyttelsesgrad er %BYA=100%.

6.8 *Boder (BUN)*

Området er avsatt bygging av uthus som skal romme boder.

a) Utnyttingsgrad

Felt BUN1-BUN5 har en maksimal utnyttelsesgrad som angitt på plankartet.

b) Høyde

Maksimal gesims- og mønehøyde for uthus er 3,5 m over planert terreng.

Høyde på ferdig gulv skal være minimum på kote 4,5m (NN2000).

c) Bebyggelsens plassering.

Bebyggelsen kan oppføres helt ut til formålsgrensa.

6.9 *Uteoppholdsareal (f_BUT)*

Uteoppholdsareal skal utformes med gode sol- og lysforhold, avskjermet mot trafikk, støy, og annen miljøbelastning.

6.10 *Lekeplass (f_BLK)*

Det skal avsettes felles areal til lek og opphold. Områdene for lek og opphold skal gis en attraktiv utforming med tanke på god tilgjengelighet. Arealet tilrettelegges for aktiv bruk av beboere i ulike aldersgrupper.

f_BLK1 – f_BLK4 er avsatt til småbarnslekeplass. I tråd med kommunedelplanen skal lekeplassen ha tre typer utstyr, som for eksempel benker, husker og sandkasse.

f_BLK5 er avsatt til områdelekeplass.

7. SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR

7.1 *Veg (o_SV)*

Interne veier skal ha asfaltdekke. Regulert bredde og kurvatur er vist på plankartet.

O_SV2 har vikeplikt for o_SV1.

7.2 *Kjøreveg (o_SKV)*

Eksisterende veggrunn. Tatt inn i plankart og bestemmelser for å illustrere planlagt kryssing av FV757 for myke trafikanter mellom o_SGG4 og o_SGG1.

7.3 *Gangveg/gangareal (o_SGG og f_SGG)*

Gangveg skal ha fast dekke. Regulert bredde og kurvatur er vist på plankartet.

7.3 *Anne veggrunn-grøntareal (SVG)*

Anne veggrunn-grøntareal skal opparbeides med beplantning som gress eller busker.

7.4 *Parkeringsanlegg (f_SPA)*

Parkering skal ha fast dekke. Utforming er vist i plankart.

7.5 *Parkeringsplasser (f_SPP)*

Parkeringsplasser skal ha fast dekke. Plassering av parkeringsfelter og parkering for bevegelseshemmede er vist i plankartet

8. GRØNNSTRUKTUR

8.1 *Naturområde- grøntstruktur (o_GN)*

Innenfor regulert område skal det ivaretas eller reetableres en naturlig kantvegetasjon langs Kvisla. Vannressursloven §11 første ledd slår fast at det langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Kantvegetasjonen skal ha en bredde på 3m på hver side av Kvislabekken.

8.2 *Friområde (o_GF)*

Friområdet utenfor beltet med kantvegetasjon langs Kvislabekken, skal opparbeides med et parkmessig, grønt preg. Normal skjøtsel og pleie av grønnstruktur er tillatt.

9. HENSYNSSONE

9.1 *Frisikt (H140)*

Det skal innenfor denne sonen være fri sikt fra 0,5m over nye internveiers kjørebanelnivå til 0,5m over tilstøtende primærvegers kjørebanelnivå. Frittstående trær der trekrona ikke skjærer for sikt for biler og lastebiler kan tillates innenfor frisiktsonen.

9.2 *Andre sikringssoner – hovedvannledning (H190)*

Bygninger eller konstruksjoner tillates ikke etablert i en sone på 4m på hver side av hovedvannledningen.

9.2 *Gul sone iht. T-1442 (H220)*

a) Boligbebyggelse- Blokkbebyggelse innenfor gul sone

Alle boenheter innenfor gul støysone vist i plankart skal være gjennomgående og ha en stille side.

Minimum 50% av antall rom i boligen til støyfølsomt bruksformål i støyeksponert bebyggelse skal ha vindu mot stille ($L_{den} < 55dB$) side og minst ett soverom skal være plassert på stille side.

Ved oppføring av balkonger i gul sone iht. T-1442(2016), skal støyreduserende tiltak vurderes med tanke på materialbruk, behandling av flater og skjermende tiltak som del av byggesak.

b) Uteoppholdsareal og lekeplasser innenfor gul sone

Boligbebyggelsens plassering, og utforming av fasade skal gjøres slik at støykrav for uteoppholdsareal er tilfredsstillt iht. T-1442(2016) tabell 3.

9.3 *Høyspenningsanlegg inkludert høyspentkabel (H370)*

Det kan ikke oppføres bygninger eller andre innretninger som medfører risiko for eksempelvis brann innenfor grensen for hensynsone H370. Sikkerhetsavstand til trafo (H370_1 og H370_2) er 5m. Trasé for underjordisk høyspentkabel (H370_3) har en bredde på 3m. Sikkerhetsavstand til Høyspentkabel i luftstrek (H370_4 og H370_5) er 25 meter fra senter av mast for eksisterende høyspentlinje.

Etter omlegging av høyspentlinje fra luftstrek til underjordisk trase avsatt jordkabel opphører hensynsone H370_4 og H370_5. I Hensynsone tilknyttet trasé for underjordisk høyspentkabel tillates etablering av gang- og sykkelvei.

10. BESTEMMELSESOMRÅDER

10.1 *Funksjonskrav til bygninger og anlegg (#1 trafo)*

Bebyggelse med rom for permanent opphold tillates ikke oppført innenfor dette bestemmelsesområde. Dersom etablering av ovenfor nevnte bebyggelse ønskes oppført innenfor bestemmelsesområdet må det søkes om dispensasjon fra bestemmelser før oppføring. I en eventuell dispensasjonssak skal skadelige nivåer av elektromagnetisk stråling utredes og dokumenteres inngående for det enkelte tiltak.

10.2 *Krav om særskilt rekkefølge for gjennomføring av tiltak (#2 luftlinje)*

Dette bestemmelsesområde er fastsatt ut ifra beregnet magnetfelt høyere enn 0,4 µT med bakgrunn i eksisterende høyspentanlegg på området.

Bebyggelse med rom for permanent opphold tillates ikke oppført innenfor dette bestemmelsesområdet før eksisterende høyspent luftlinje er lagt i underjordisk trasé for jordkabel vist i plankart. Dersom etablering av ovenfor nevnte bebyggelse ønskes oppført innenfor bestemmelsesområdet før høyspentkabel er omlagt i underjordisk trasé må det søkes om dispensasjon fra bestemmelser før oppføring av bebyggelse. I en eventuell dispensasjonssak skal skadelige nivåer av elektromagnetisk stråling utredes og dokumenteres inngående for det enkelte tiltak.

Etter at eksisterende høyspentanlegg er lagt i jordkabel faller dette bestemmelsesområde bort og området som omfattes av denne bestemmelsen kan utbygges.

10.3 *Krav om nærmere undersøkelser, overvåking og klargjøring av virkninger (#3 jordkabel)*

Dette bestemmelsesområde er fastsatt ut ifra beregnet magnetfelt høyere enn 0,4 µT med bakgrunn i planlagt trasé for jordkabel.

Dersom rom for permanent opphold prosjekteres innenfor beregnet magnetfelt for nedgravd jordkabel vist i plankart, skal skadelige nivåer av elektromagnetisk stråling utredes og dokumenteres inngående for det enkelte tiltak.

V REKKEFØLGEBESTEMMELSER OG VILKÅR

11 VILKÅR FOR GJENNOMFØRING AV BESTEMTE TILTAK

11.1 *Arkeologisk utgraving*

Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen skal det foretas arkeologisk utgravning av det berørte automatisk fredete kulturminne t id. 244708, som er markert som bestemmelsesområde #4 i plankartet.

Det skal tas kontakt med Trøndelag fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføreslik at omfanget av den arkeologiske granskningen kan fastsettes. Utgravning bekostes av tiltakshaver jf. Kulturminneloven §10.

11.2 *Ivaretagelse av eksisterende matjordlag*

All matjord som blir berørt i anleggsgjennomføringen skal tas vare på, mellomlagres separat og tilbakeføres til areal som skal brukes til jordbruksproduksjon i nærområdet.

11.3 *Høyspent*

Felt BBB7, BBB11, BBB14, BBB15 og BBB16 kan ikke bygges ut før høyspent luftstrek er lagt i trasé under bakken.

11.4 *Veier*

Før midlertidig brukstillatelse på boliger kan gis skal normal tilgjengelighet sikres. Det kan aksepteres komprimert grus fram til området er ferdig utbygd.

11.5 *Gangveger*

Før gangveg o_SGG1 opparbeides skal o_SGG4 ferdigstilles og sikker kryssing av fv757 være etablert. Før bebyggelse på felt BBB7, BBB11, BBB14, BBB15 og BBB16 kan gis ferdigattest skal o_SGS1 være ferdigstilt med fast dekke.

11.6 *Lekeplasser*

Før ferdigattest på boliger kan gis skal lekeplass være opparbeidet innenfor en avstand på 100m fra det aktuelle boligbygget.

11.6 *Parkering*

Midlertidig brukstillatelse på boenheter kan gis når minimum en parkeringsplass per boenhet innenfor en gangavstand på 150m fra ytterdør på bygg er etablert. På parkeringsplass kan opparbeidelse med komprimert grus aksepteres fram til klimatiske forhold gjør det mulig å legge asfalt.

11.7 *Friområde*

Friområde o_GF skal opparbeides senest ved ferdigstillelse av BBB14-16.

Totalt alle kategorier:	42,3
--------------------------------	-------------

Reguleringsplan PBL 2008

- ## §12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- ### §12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur

- ## §12-6 - Hensynssoner

-
- Detaljregulering
Kvislaparken**

SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVENY707580C

X622800

av _____ Date _____ Plaintiff _____

Retningslinjer for motorferdsel i utmark i Verdal kommune

Saksbehandler: Inga Stamnes E-post: inga.stamnes@verdal.kommune.no Tlf.: 40400435	Arkivref: 2019/1658 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utmarksnemnda - Utgått	07.05.2019	6/19
Kommunestyre	27.05.2019	42/19

Saksprotokoll i Utmarksnemnda - 07.05.2019

BEHANDLING:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Retningslinjene for motorferdsel i Verdal kommune revideres. Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling høsten 2019.

Rådmannens innstilling:

Retningslinjene for motorferdsel i Verdal kommune revideres. Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling høsten 2019.

Vedlegg:

- 1 Gjeldende retningslinjer for motorferdsel i utmark i Verdal kommune

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Gjeldende retningslinjer og motorferdsel i Verdal kommune ble vedtatt av Innherred samkommunestyret i 30.03.2006. Utmarksnemnda ba i sak 12/17 om at de kommunale retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune skulle revideres. Denne saken er ikke blitt prioritert i 2018. Rådmannen vurderer det som riktig at kommunestyret ber om revidering av retningslinjene, dette på bakgrunn av at samkommunestyret vedtok de eksisterende retningslinjer.

Vurdering:

Bruk av motorkjøretøy er regulert gjennom følgende regelverk:

- Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)
- Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (nasjonal forskrift)
- Rundskriv T-1/96 "Om lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. juni 1977 nr. 82"
- Rundskriv T-6/09 "Om endringer i Nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og islagte vassdrag»
- Retningslinjer for motorferdsel i utmark i Verdal kommune vedtatt av Innherred samkommunestyret i 2006..

Eksisterende retningslinjer for motorferdsel er utarbeidet i henhold til motorferdselloven og motorferdsselforskriften, samt rundskriv T-1/96 kap 7.3.3 Felles regler for tillatelser, § 7 i forskriften. Det er nå 13 år siden retningslinjene ble vedtatt. På bakgrunn av at utmarksnemnda har bedt om revidering vil rådmannen anbefale at retningslinjene gjennomgås og behandles på nytt politisk.

Kommunale retningslinjer
for behandling av
motorferdselsaker i
Innherred Samkommune
Levanger kommune og Verdal kommune

Vedtatt av Innherred Samkommunestyre den
30.03.2006.
med virkning fra 01.04.2006

De kommunale retningslinjene gjelder inntill lov om motorferdsel eller forskrift eventuelt endres, eller til nye retningslinjer blir vedtatt.

Innledning

Motorferdsel i utmark reguleres i hovedsak av følgende regelverk:

- Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. ([Link](#))
- Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag. ([Link](#))

Til regelverket er det av Miljøverndepartementet utarbeidet retningslinjer i rundskriv MD-T-1-96. ([Link](#))

All kjøring i utmark må skje i henhold til gjeldende lover og regler. Innenfor de gjeldende lover og forskrifter kan kommunen gi dispensasjoner for kjøring. Kommunale retningslinjer er utarbeidet for å gi klare føringer for hvilke dispensasjoner som kan gis.

Retningslinjene gjelder både for Levanger kommune og Verdal kommune. Grunnet ulik bruk av utmarka og ulike naturforhold er det noen forskjeller mellom kommunene. Levanger har i hovedsak ett utgangspunkt for omtrent all motorferdsel (Vulusjøen) og meget få fjerntliggende hytter, mens Verdal har svært mange innfallsporter til fjellområdene og flere fjerntliggende hytter.

VERDAL

Retningslinjer i henhold til forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag:

§ 2. Motorkjøretøy kan på bar mark utenfor veg nyttes til:

- a) formål som nevnt i motorferdselslovens § 4 første ledd,
- b) transport av jaktutbytte ved jakt på elg og hjort, og transport ved jakt på villrein innenfor Hardangervidda villreinområde slik dette er avgrenset av Direktoratet for naturforvaltning. Kjøring i nasjonalparken kan bare skje i samsvar med vernereglene for området, og utenfor bare for nødvendig transport etter sleper som tidligere er fastsatt av Direktoratet for statens skoger på statsgrunn og av kommunen/grunneiere på privat grunn,
- c) offentlig oppsyns- og tilsynsstjeneste,
- d) nødvendig transport i samband med fiskekultiveringstiltak i offentlig regi,
- e) nødvendig transport i forbindelse med anlegg og drift av veger og større anlegg.

Kjøring skal om mulig følge eldre kjørespor.

Fylkesmannen kan - med unntak av formål nevnt i motorferdsellovens § 4 første ledd - begrense eller forby kjøring i spesielt sårbare områder. Fylkesmannen kan delegere denne myndigheten til kommunestyret.

Fylkesmannen kan etter søknad eller av eget tiltak treffe vedtak om kjøreformålet går inn under første ledd. Fylkesmannens vedtak kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning.

§ 3. Motorkjøretøy kan på vinterføre nyttes til:

- a) formål som nevnt i motorferdsellovens § 4 første ledd,
- b) andre formål som nevnt i § 2 i denne forskrift,
- c) transport som er nødvendig for drift av turistanlegg (overnattings- og serveringssteder, skiheiser m.v.) som ikke ligger til brøytet bilveg,
- d) transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk til bygging i samsvar med byggetillatelse,
- e) opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og for konkurranser, når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter,
- f) nødvendig transport i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser, herunder dyretellinger og liknende registreringer, etter oppdrag fra forskningsinstitusjon,
- g) nødvendig transport av ved fra egen eiendom til fast bopel, samt etter utvisning fra skogforvaltningen i Finnmark.
- h) praktisk kjøretrening på nærmere fastsatte områder ved obligatorisk opplæring for beltemotorsykkelførere. Områdene fastsettes av fylkesmannen etter forslag fra kommunene.

Kommunestyret kan gi bestemmelser om kjøring som nevnt i bokstavene b-g, herunder om områder, traseer, sesonglengde, tidspunkter for kjøring, utstyr m.v.

Bestemmelsene i § 2 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Retningslinjer:

§ 3d gjelder første vintersesong etter at byggeløyve er gitt. Tillatelse etter første hele sesong må omsøkes, men det kan gis inntil 5 turer i andre sesong etter at byggeløyve er gitt. Kjøring etter andre sesong må vurderes strengt, og fortrinnsvis skje med ervervskjørere. Byggeløyve skal følge med under kjøring. Minste transportmengde er 25 kg.

§ 3e, Preparering av spor kan skje med inntil 2 snøscootere/tråkkemaskiner. Før kjøring finner sted skal kart over skitraseen, navn på kjørere og reg. nr på kjøretøy oversendes kommunen.

§ 5. Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for:

- a) fastboende som i ervervsmessig øyemed vil påta seg
- transport mellom bilveg og hytte,
 - tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag
 - transport for massemedia på reportasjeoppdrag,
 - transport av funksjonshemmede,
 - transport av ved,
 - transport etter dispensasjon i medhold av denne forskrifts § 6,

Retningslinjer:

Dagens ordning med ervervskjørere videreføres som et tilbud til de som har transportbehov, samt for å dekke transportbehov innen nasjonalparken. Ervervsløyve skal fortrinnsvis gis til fastboende som kan ha kjøringen som en binæring. For lag og foreninger som gis løyve kan inntil 5 personer stå som kjørere.

- b) funksjonshemmede,

Retningslinjer:

Bestemmelsen kan benyttes i forbindelse med transport av varig funksjonshemmet til følgende formål:

- Transport mellom vei og egen hytte (som egen hytte regnes også hytte eid av foreldre eller egne barn).
- Rekreasjonskjøring i 8 godkjente ruter. Kart over rutene finnes hos kommunen (servicekontoret).

Dispensasjonen gis for inntil fire år om gangen, med inntil 5 turer hvert år. For rullestolbrukere gis ingen begrensninger i antall turer. Etter særskilt vurdering kan det for tungt funksjonshemmede gis ekstraturer (Det skal vurderes grad av funksjonshemming, kjøreavstand, miljøbelastning) . Ved bruk av ervervskjørere kreves ikke egen søknad og det er ingen begrensninger i antall turer.

- c) eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg når det i området ikke er mulighet for leiekjøring etter bokstav a,

Retningslinjer:

I områder uten leiekjøring (ervervskjøring) kan det gis tillatelse til transport mellom veg og hytte når hytta ligger minst 2,5 km fra brøytet veg. Hytte og kjørerute skal inntegnes på kart og vedlegges søknaden. Dispensasjonen kan gis for inntil 4 år med inntil 5 turer hver vintersesong.

- d) kjøring i utmarksnæring for fastboende,

Retningslinjer:

Bestemmelsen skal kun benyttes i forbindelse med drift av utleiehytter i fjellet. Det skal forelegges næringsoppgave ved søknad om dispensasjon og utleien skal ha næringsmessig betydning. Tillatelsen kan benyttes i forbindelse med nødvendig drift av utleiehytte, herunder transport av ved, gass og nødvendig utstyr til hytta. Dispensasjonen gis for inntil 4 år med inntil 5 turer hver sesong. Minimum transportmengde for hver tur er 15 kg.

- e) transport av ved utover det som følger av denne forskrifts § 3 første ledd bokstav g.¹

Retningslinjer:

Bestemmelsen skal benyttes i forbindelse med transport av ved hogd på annens eiendom. Transportrute skal være kortest mulig strekning fra vedteig til vei. Vedteig og transportrute skal inntegnes på kart og vedlegges søknaden. Hogstbevis eller påtegning fra grunneier må følge søknaden. Slike dispensasjoner gis ikke for påskeuka.

Kommunestyrets myndighet etter denne paragraf kan delegeres til et folkevalgt organ eller kommunal tjenestemann.

0 Endret ved forskrift 19 juni 1995 nr. 563.

1 Endret ved departementets gjennomgang våren 1997.

§ 6. I unntakstilfelle kan kommunestyret - eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer - etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 - § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Retningslinjer:**Snøscooter.**

Bestemmelsen skal bare brukes ved særlige behov for transport, kjøringen skal ikke være rekreasjonskjøring. Eksempel på bruk av snøscooter kan være:

- Handicaparrangement gjennomført av lag og foreninger.
- Oppkjøring av skiløyper ut over §3e,
- Beredskapskjøring for Røde Kors.
- Kjøring av trase for hundeløp når det gjennomføres av lag og foreninger.
- Kjøring i forbindelse med drift av åpenhytter i fjellet. Tillatelsen kan gis for inntil 4 år med inntil 2 turer hvert år. Det forutsettes at det er allment kjent at hytta er åpen. Ved større behov (større vedlikehold/utbedringer o.lign) kan det gis flere turer vurdert etter behov.

Barmarkkjøring.

Bestemmelsen skal bare brukes ved særlige behov for transport.

Eksempler er:

- Transport i samsvar med godkjent byggeløyve. Tillatelse gis etter behov for et begrenset tidsrom/turer. Transport i forbindelse med normalt vedlikehold bør fortrinnsvis gjennomføres vinterstid med snøscooter.
- Transport for rullestolbrukere mellom veg og egen hytte, når transporten kan skje etter egnet trase. Tillatelsen kan gis for flere år, antall turer vurderes etter behov og kjøreforhold. Avstand mellom veg og hytte skal ikke overstige 1 km. Kjøretøy som kan benyttes er 4- eller 6 hjuls terrengmotorsykkel, eventuelt kjøretøy som kan sannsynliggjøres vil gi mindre kjøreskader
- I unntakstilfeller kan tillatelse gis for nødvendig tungtransport til fjerntliggende hytter hvor ulempene anses som små, maksimum 2 turer årlig
- Nødvendig transport for AS Værdalsbruket i forbindelse med utleie av eksklusiv jakt/hytteutleie. Dette gjelder hyttene: Fiskløysningen, Kråksjøen, Billingen og Nøktjernstua.

§ 7. For tillatelse etter § 5 og § 6 kan det settes vilkår, bl.a. om at kjøring skal skje etter angitte traséer. Tillatelsen kan tidsbegrenses.

Tillatelsen skal være skriftlig og skal medbringes under transporten. Den skal vises fram på forlangende av politi eller oppsyn.

Kommunens vedtak etter § 5 og § 6 kan påklages til fylkesmannen.

Kommunene skal rapportere behandlingen av saker etter § 5 og § 6.

Miljøverndepartementet fastsetter rapporteringsform. Rapporteringsplikten kan utvides til også å gjelde andre forhold vedrørende motorferdsel.

0 Endret ved forskrifter 19 juni 1995 nr. 563, 30 april 2003 nr. 516 (i kraft 1 mai 2003).

§ 8. I avgrensede områder med viktige fiskevann som ligger mer enn 5 km fra brøytet veg, og som har liten befolkning og ligger utenom hyttegrender og sårbare naturvern-, friluft- eller viltområder, kan Direktoratet for naturforvaltning åpne mulighet i enkelte deler av landet for bruk av snøscooter. I slike områder kan fylkesmannen legge ut løyper for kjøring med snøscooter etter forslag fra kommunen. Fylkesmannen kan fastsette vilkår for bruken av løypene.

Retningslinjer i henhold til lov om motorferdsel i utmark og vassdrag

§ 6. (tillatelse etter søknad).

Når særlige grunner foreligger, kan kommunen gi tillatelse til bruk av motorfartøy eller luftfartøy som ellers ikke kan finne sted etter denne lov eller med hjemmel i loven.

Tillatelse etter første ledd kan gis for bestemte høve eller for bestemte tidsrom. Kommunen kan sette vilkår for tillatelsen.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Endret ved lover 15 jan 1988 nr. 4, 10 jan 1997 nr. 7 (i kraft 1 mars 1997).

Retningslinjer:

Bestemmelsen benyttes i forbindelse med søknad om bruk av helikopter.

Eksempler på tillatelse:

- Tillatelse kan gis for transport av byggemateriell i henhold til godkjent byggeløyve i perioden 15 juni – 1 november.
- Rullestolbrukere kan gis inntil to landingstillatelse pr år ved egen hytte (som egen hytte regnes også hytte eid av foreldre eller egne barn). Tillatelsen kan gis i tidsrommet 15 juni – 1 november. I særlig viktige viltområder og verneområder kan tidsperioden innskrenkes.
- I unntakstilfeller kan også eier av fjerntliggende hytter gis inntil to landingstillatelse pr år.
- AS Værdalsbruket kan innvilges et begrenset antall turer til hver av følgende hytter i forbindelse med eksklusiv utleie: Lakavassbua, Bjarnetjern og Grønningen. Tillatelsen til de to førstnevnte gjelder to turer årlig (jfr. Forvaltningsplan for nasjonalparken).
- I tilfeller hvor det er innvilget transport med barmarkkjøretøy, kan det etter ny søknad tillates brukt helikopter i stedet.

LEVANGER

Retningslinjer i henhold til forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag:

§ 2. Motorkjøretøy kan på bar mark utenfor veg nyttes til:

- a) formål som nevnt i motorferdselslovens § 4 første ledd,
- b) transport av jaktutbytte ved jakt på elg og hjort, og transport ved jakt på villrein innenfor Hardangervidda villreinområde slik dette er avgrenset av Direktoratet for naturforvaltning. Kjøring i nasjonalparken kan bare skje i samsvar med vernereglene for området, og utenfor bare for nødvendig transport etter sleper som tidligere er fastsatt av Direktoratet for statens skoger på statsgrunn og av kommunen/grunneiere på privat grunn,
- c) offentlig oppsyns- og tilsynsstjeneste,
- d) nødvendig transport i samband med fiskekultiveringstiltak i offentlig regi,
- e) nødvendig transport i forbindelse med anlegg og drift av veger og større anlegg.

Kjøring skal om mulig følge eldre kjørespor.

Fylkesmannen kan - med unntak av formål nevnt i motorferdsellovens § 4 første ledd - begrense eller forby kjøring i spesielt sårbare områder. Fylkesmannen kan delegere denne myndigheten til kommunestyret.

Fylkesmannen kan etter søknad eller av eget tiltak treffe vedtak om kjøreformålet går inn under første ledd. Fylkesmannens vedtak kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning.

§ 3. Motorkjøretøy kan på vinterføre nyttes til:

- a) formål som nevnt i motorferdsellovens § 4 første ledd,
- b) andre formål som nevnt i § 2 i denne forskrift,
- c) transport som er nødvendig for drift av turistanlegg (overnattings- og serveringssteder, skiheiser m.v.) som ikke ligger til brøytet bilveg,
- d) transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk til bygging i samsvar med byggetillatelse,
- e) opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og for konkurranser, når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter,
- f) nødvendig transport i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser, herunder dyretellinger og liknende registreringer, etter oppdrag fra forskningsinstitusjon,
- g) nødvendig transport av ved fra egen eiendom til fast bopel, samt etter utvisning fra skogforvaltningen i Finnmark.
- h) praktisk kjøretrening på nærmere fastsatte områder ved obligatorisk opplæring for beltemotorsykkelførere. Områdene fastsettes av fylkesmannen etter forslag fra kommunene.

Kommunestyret kan gi bestemmelser om kjøring som nevnt i bokstavene b-g, herunder om områder, traseer, sesonglengde, tidspunkter for kjøring, utstyr m.v.

Bestemmelsene i § 2 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Retningslinjer:

§ 3d Formålet skal omsøkes men det kan gis tillatelse etter behov for kjøring første sesong etter at byggeløyve er gitt. Antallet turer/tidsrom kan begrenses. Ved kjøring etter første sesong skal ervervskjørere benyttes.

§ 3e, Preparering av spor kan skje med inntil 2 snøscootere/tråkkemaskiner hvorav minst 1 skal ha sporlegger. Før kjøring finner sted skal kart over skitraseen, navn på kjørere og reg. nr på kjøretøy oversendes kommunen.

§ 5. Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for:

- a) fastboende som i ervervsmessig øyemed vil påta seg
- transport mellom bilveg og hytte,
 - tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag
 - transport for massemedia på reportasjeoppdrag,
 - transport av funksjonshemmede,
 - transport av ved,
 - transport etter dispensasjon i medhold av denne forskrifts § 6,

Retningslinjer:

Dagens ordning med ervervskjørere videreføres. Ervervskjøring skal fortrinnsvis gis til fastboende som kan ha kjøringen som en binæring. For lag og foreninger som gis løyve kan inntil 5 personer stå som kjørere.

- b) funksjonshemmede,

Retningslinjer:

Bestemmelsen kan benyttes i forbindelse med transport av varig funksjonshemmet til følgende formål:

- Transport mellom vei og egen hytte (som egen hytte regnes også hytte eid av foreldre eller egne barn).

Dispensasjonen gis for inntil fire år om gangen, med inntil 5 turer hvert år. For rullestolbrukere gis ingen begrensninger i antall turer. Ved bruk av ervervskjørere kreves ikke egen søknad og det er ingen begrensninger i antall turer.

- c) eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg når det i området ikke er mulighet for leiekjøring etter bokstav a,

Retningslinjer:

I områder uten leiekjøring (ervervskjøring) kan det gis tillatelse til transport mellom veg og hytte når hytta ligger minst 2,5 km fra brøytet veg. Hytte og kjørerute skal inntegnes på kart og vedlegges søknaden. Tillatelsen gjelder inntil 5 turer hver vintersesong. (Pr dato er alle områder i Levanger dekket opp av ervervskjørere)

d) kjøring i utmarksnæring for fastboende.

Retningslinjer:

Bestemmelsen skal kun benyttes i forbindelse med drift av utleiehytter i fjellet. Det skal forelegges næringsoppgave ved søknad om dispensasjon og utleien skal ha næringsmessig betydning.

Tillatelsen kan benyttes i forbindelse med nødvendig drift av utleiehytte, herunder transport av ved, gass og nødvendig utstyr til hytta. Det gis inntil 5 turer hver sesong. Tillatelsen kan gis for inntil 4 år. Minimum transportmengde for hver tur er 15 kg.

e) transport av ved utover det som følger av denne forskrifts § 3 første ledd bokstav g.¹**Retningslinjer:**

Bestemmelsen skal benyttes i forbindelse med transport av ved hogd på annens eiendom. Transportrute skal være kortest mulig strekning fra vedteig til vei. Vedteig og transportrute skal inntegnes på kart og vedlegges søknaden. Det kan gis inntil 3 dagers kjøring. Kjøringen skal foregå innenfor en periode på inntil tre uker. Hogstbevis eller påtegning fra grunneier må følge søknaden. Slike dispensasjoner gis ikke for påskeuka.

Kommunestyrets myndighet etter denne paragraf kan delegeres til et folkevalgt organ eller kommunal tjenestemann.

0 Endret ved forskrift 19 juni 1995 nr. 563.

1 Endret ved departementets gjennomgang våren 1997.

§ 6. I unntakstilfelle kan kommunestyret - eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer - etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 - § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Retningslinjer:Snøscooter.

Bestemmelsen skal bare brukes ved særlige behov for transport. Eksempel på transport med snøscooter kan være: Handicaparrangement arrangert av lag og foreninger.

Oppkjøring av skiløyper ut over §3e, beredskapskjøring for Røde Kors.

Barmarkkjøring.

Bestemmelsen skal bare brukes ved særlige behov for transport.

Eksempler er:

- Transport i samsvar med godkjent byggeløyve. Tillatelse gis etter behov for et begrenset tidsrom/turer. Transport i forbindelse med normalt vedlikehold må gjennomføres vinterstid med snøscooter.
- Transport for rullestolbrukere mellom veg og egen hytte, når transporten kan skje etter egnet trase. Søknader skal vurderes strengt. Avstand mellom veg og hytte skal ikke overstige 1 km. Kjøretøy som kan benyttes er 4- eller 6 hjuls terrengmotorsykkkel, eventuelt kjøretøy som kan sannsynliggjøres vil gi mindre kjøreskader
- Det skal normalt ikke gis tillatelse til barmarkkjøring i naturreservat.

§ 7. For tillatelse etter § 5 og § 6 kan det settes vilkår, bl.a. om at kjøring skal skje etter angitte traséer. Tillatelsen kan tidsbegrenses.

Tillatelsen skal være skriftlig og skal medbringes under transporten. Den skal vises fram på forlangende av politi eller oppsyn.

Kommunens vedtak etter § 5 og § 6 kan påklages til fylkesmannen.

Kommunene skal rapportere behandlingen av saker etter § 5 og § 6.

Miljøverndepartementet fastsetter rapporteringsform. Rapporteringsplikten kan utvides til også å gjelde andre forhold vedrørende motorferdsel.

0 Endret ved forskrifter 19 juni 1995 nr. 563, 30 april 2003 nr. 516 (i kraft 1 mai 2003).

§ 8. I avgrensede områder med viktige fiskevann som ligger mer enn 5 km fra brøytet veg, og som har liten befolkning og ligger utenom hyttegrender og sårbare naturvern-, friluft- eller viltområder, kan Direktoratet for naturforvaltning åpne mulighet i enkelte deler av landet for bruk av snøscooter. I slike områder kan fylkesmannen legge ut løyper for kjøring med snøscooter etter forslag fra kommunen. Fylkesmannen kan fastsette vilkår for bruken av løypene.

Generelt for alle dispensasjoner gitt etter forskriftens §§ 3d, 5 og 6

Retningslinjer:

Kjøretider:

Dispensasjon gitt av kommunen til kjøring i henhold til forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag gjelder følgende tidsrom:

”Tillatelsen gjelder alle hverdager, lørdager i tidsrommet fra kl. 07.00 til 10.00 og 18.00 - 20.00 og på søn- og helgedager i tidsrommet 17.00 - 20.00.

Det gis anledning til utvidet ervervskjøring «palmelørdag» i perioden 07.00-20.00 og skjærtorsdag kl. 07.00 - 10.00.”

På våren tillates normalt ikke kjøring etter 30/4

Kjøretidene gjelder ikke tillatelser gitt med hjemmel direkte i loven, deriblant løypekjøring.

Retningslinjer i henhold til lov om motorferdsel i utmark og vassdrag

§ 6. (tillatelser etter søknad).

Når særlige grunner foreligger, kan kommunen gi tillatelse til bruk av motorfartøy eller luftfartøy som ellers ikke kan finne sted etter denne lov eller med hjemmel i loven.

Tillatelse etter første ledd kan gis for bestemte høve eller for bestemte tidsrom. Kommunen kan sette vilkår for tillatelsen.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Endret ved lover 15 jan 1988 nr. 4, 10 jan 1997 nr. 7 (i kraft 1 mars 1997).

Retningslinjer:

Bestemmelsen benyttes i forbindelse med søknad om bruk av helikopter.

Eksempler på tillatelser:

- Tillatelse kan gis for helikoptertransport av byggemateriell i henhold til godkjent byggeløyve.
- I regulerte hyttefelt kan helikopterselskap gis løyve til transport av byggemateriell i henhold til godkjent byggeløyve i perioden 15. juni – 1. november. Søknader ut over denne periode/formål må søkes enkeltvis. Transport av materiell til normalt vedlikehold må utføres vinterstid med snøscooter.
- For rullestolbrukere kan det gis inntill to landingstillatelser pr år ved egen hytte (som egen hytte regnes også hytte eid av foreldre eller egne barn). Tillatelsen kan gis i tidsrommet 15. juni – 1. november. I særlig viktige viltområder og verneområder kan tidsperioden innskrenkes.

Tillatelsene gis for inntill ett år. Helikoptertransport kan utføres hverdager i perioden 08.00-17.00.

Krav til søknaden:

Søknaden skal inneholde følgende opplysninger:

- Navn og fullstendig adresse på søker og eventuelt fører.
- Opplysninger om kjøretøytype (Snøscooter, 4- eller 6-hjuls terrengmotorsykel, beltegående kjøretøy og lignende).
- Registreringsnr. på kjøretøy (Gjelder ikke hvis det skal benyttes ervervskjører eller helikopter)
- Formålet med transporten.
- Startsted og endested, ved all barmarkkjøring skal rute inntegnes på kart som vedlegges søknaden.
- Tidsrom/tidspunkt for kjøring, Nødvendig antall turer det søkes om skal oppgis.
- Dato og underskrift
- Legeattest for transport av funksjonshemmede skal vedlegges søknaden.
- Søknader skal være kommunen i hende minst 3 uker før kjøring finner sted. Søknader som i henhold til gjeldende lovverk kan behandles administrativt vil normalt være behandlet innen 14 dager.

Fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden grunnet flytting fra kommunen

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 47692392	Arkivref: 2019/1585 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	02.05.2019	47/19
Kommunestyre	27.05.2019	43/19

Saksprotokoll i Formannskap - 02.05.2019

BEHANDLING:

Det ble votert punktvis med følgende resultat:

Pkt. 1 enstemmig vedtatt.

Pkt. 2 enstemmig vedtatt.

Pkt. 3 enstemmig vedtatt.

Pkt. 4-7: Forslag fremmes i kommunestyret.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Siv Engelin om fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden grunnet flytting.
2. Emmanuel Glordy Bowah rykker inn som fast medlem i kommunestyret for Arbeiderpartiet resten av valgperioden.
3. Varamedlemmer i kommunestyret rykker opp uendret rekkefølge.
4. Nytt medlem i eldrerådet for resten av valgperioden:
5. Ny 3. vara i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden:
6. Ny 4. vara i komite plan og samfunn for resten av valgperioden:
7. Ny 1. vara i utmarksnemnda for resten av valgperioden:

Rådmannens innstilling:

8. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Siv Engelin om fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden grunnet flytting.
9. Emmanuel Glordy Bowah rykker inn som fast medlem i kommunestyret for Arbeiderpartiet resten av valgperioden.
10. Varamedlemmer i kommunestyret rykker opp uendret rekkefølge.
11. Nytt medlem i eldrerådet for resten av valgperioden:
12. Ny 3. vara i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden:
13. Ny 4. vara i komite plan og samfunn for resten av valgperioden:

14. Ny 1. vara i utmarksnemnda for resten av valgperioden:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Siv Engelin søker i epost datert 12. april 2019 om fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden grunnet flytting. Søknaden gjelder fra 1. mai.

Ved flytting fra kommunen er Siv Engelin ikke lenger valgbar.

Siv Engelin er innvalgt som medlem i kommunestyret for Arbeiderpartiet og innvalgt som medlem i eldrerådet, 1. vara komite mennesker og livskvalitet, 4. vara komite plan og samfunn og 1. vara i utmarksnemnda for felleslista AP/H/KRF.

AP/H/KRF har følgende medlemmer /varamedlemmer i eldrerådet:

Medlemmer

1. Siv Engelin
2. Inga Astrid Hildrum
3. Ragnar Evenstad

Personlige varamedlemmer:

1. Brit Lisbeth Kverkild
2. Tor-Finn Granlund
3. Ola Sagvold

Følgende medlemmer/varamedlemmer i komite mennesker og livskvalitet:

Medlemmer:

1. Trine Reitan (AP), leder
2. Arild Kvernmo Pedersen A(P)
3. Bjørn Holmli (AP)
4. Silje H. Sjøvold (H)
5. Helena Kruken Ulvin (KRF)

Varamedlemmer:

1. Tor Ove Nettet (H)
2. Torill Elverum (AP)
3. Siv Engelin (AP)
4. Einar Asbjørn Tromsdal (AP)
5. Geir Singstad (AP)
6. Torunn A. Rotmo (AP)
7. Terje Rennemo (AP)

Følgende medlemmer/varamedlemmer i komite plan og samfunn:

Medlemmer:

1. Ove Morten Haugan (AP), leder
2. Oddleiv Aksnes (H), nestleder
3. Inger Åse L. Evenmo (AP)
4. Jorunn Dahling (AP)
5. Torbjørn Sellæg (H)

Varamedlemmer:

1. Tor-Petter Abelsen (KRF)
2. Arild Stenberg (AP)
3. Jøran Helge Zakariassen (AP)
4. Siv Engelin (AP)
5. Silje H. Sjøvold (H)
6. Kristoffer Lorås Nicolaysen (AP)

Og følgende medlemmer/varamedlemmer i utmarksnemnda:

Medlemmer:

1. Oddleiv Aksnes (H), leder
2. Arild Stenberg (AP), nestleder
3. Inger Åse L. Evenmo (AP)

Varamedlemmer:

1. Siv Engelin (AP)
2. Kristoffer Lorås Nicolaysen (AP)
3. Tor-Petter Abelsen (KRF)

I § 15.1 i kommunelovens står følgende:

«Den som taper valgbarheten til et folkevalgt organ i valgperioden, trer endelig ut av dette. Hvis tap av valgbarhet skyldes registrert utflytting av kommunen eller fylkeskommunen for to år eller mindre, trer vedkommende ut av vervet for den tid utflyttingen varer.»

Rådmannen vil ut ifra dette tilrå at søknaden om fritak fra folkevalgte verv for resten av valgperioden innvilges.

Felleslista AP/H/KRF bes i møte fremme forslag på medlemmer/varamedlemmer i ovennevnte utvalg. Det bør tas hensyn til kjønnskoteringsreglene.

Kontrollutvalgets årsmelding for 2018

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 958 48 148	Arkivref: 2018/4675 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	27.05.2019	44/19

Kontrollutvalgets innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2018 til orientering.

Vedlegg:

Kontrollutvalgets årsmelding for 2018.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Behandling i kontrollutvalget 18.03.19:

Kontrollutvalget behandlet forslag til årsmelding 2018.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til årsmeldingen for 2018. Årsmeldingen legges frem for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2018 til orientering.

Saksutredning

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner skal kontrollutvalget rapportere om sine resultater til kommunestyret, jf. § 77 pkt. 6. Foruten resultater fra forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, er det vanlig praksis at kontrollutvalget oppsummerer sitt arbeid i en årsmelding.

Kontrollutvalgssekretariatet har utarbeidet utkast til årsmelding for 2018. Denne behandles av kontrollutvalget før den oversendes til behandling i kommunestyret.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Kontrollutvalgssekretariatet anbefaler kontrollutvalget å behandle utkastet til årsmelding for 2018. Om nødvendig må utvalget be sekretariatet innarbeide eventuelle endringer før den sendes til kommunestyret.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Kontrollutvalgets årsmelding 2018

Verdal kommune

Behandlet i kontrollutvalgets, den 18.3.2019, i sak 13/19

Innholdsfortegnelse

1.	Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	3
1.1	Kontrollutvalgets sammensetning i 2018	3
1.2	Reglement for kontrollutvalget	3
1.3	Rammer for utvalgets arbeid	3
1.4	Kontrollutvalgets ressurser	4
1.4.1	Sekretariat	4
1.4.2	Revisjon	4
1.4.3	Økonomi	4
2.	Lovpålagte oppgaver	4
2.1	Regnskapsrevisjon	4
2.2	Forvaltningsrevisjon	4
2.2.1	Forvaltningsrevisjon teknisk drift, offentlige anskaffelser mv	4
2.3	Selskapskontroll	5
2.4	Påseansvar overfor revisor	5
3.	Annet arbeid i utvalget	5
3.1	Møter	5
3.2	Saker	5
3.3	Opplæring og faglig samarbeid	5
4.	Avslutning	6

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. Utvalget velges av kommunestyret og skal utføre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg.¹

1.1 Kontrollutvalgets sammensetning i 2018

Medlemmer		Varamedlemmer
John Hermann Kristine Kulstad Astrid Tromsdal, Kristin Johanne Hildrum Knut Snorre Sandnes	Leder Nestleder Medlem (M1) Medlem (M2) Medlem (M3)	for leder og nestleder: Tore Landstad Jostein Grande Mette Karlgård Randi Kvernmo for medlemmene M1 M2, M3 Jon Sælleg Knut Johansson Inga A. Hildrum

Utvalget størrelse og representasjon i kommunestyret er i henhold til kravene i kommuneloven. Kravene i kommuneloven til jevn fordeling mellom kjønnene er ivaretatt.

1.2 Reglement for kontrollutvalget

Retningslinjer for kontrollutvalget er vedtatt av kommunestyret. Retningslinjene er publisert på utvalgets nettside: www.konsek.no/kontrollutvalg/verdal/

1.3 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.
- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på en overordnet analyse, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.
- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen.

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utøve tilsynsrollen på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, eller etter vedtak i kommunestyret, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser.

¹ Jf. kommuneloven § 77 nr.1

1.4 Kontrollutvalgets ressurser

1.4.1 Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS, selskapet har 36 eiere. Sekretariatet skriver saksframstillinger, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt følger opp vedtak. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

1.4.2 Revisjon

Verdal kommune er medeier i og har avtale om levering av revisjonstjenester med Revisjon Midt-Norge SA.

1.4.3 Økonomi

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør en høy nok aktivitet.

Kontrollutvalgets regnskap

Arts- gruppe	Tekst	Regnskap 2018	Budsjett 2018
000 – 099	Godtgjørelser og sosiale utgifter	10 611	51 000
100 – 499	Driftsutgifter, kurs og reiser	3 245	32 000
SUM DRIFTSUTGIFTER		13 856	83 000

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester

Art	Tekst	Regnskap 2018	Budsjett 2018
375	Sekretariat og revisjon	1 472 000	1 509 000
SUM DRIFTSUTGIFTER		1 472 000	1 509 000

Utgiftene til sekretariat og revisjon var i 2018 henholdsvis kr. 247 000 og kr. 1 225 000.

2. Lovpålagte oppgaver

2.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig revisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

Kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens årsregnskap. Uttalelsen blir lagt fram for formannskapet og inngår som beslutningsgrunnlag ved kommunestyrets behandling av regnskapet. Kontrollutvalget vedtok forslag til uttalelse til årsregnskapet for Verdal kommune. Uttalelsen ble oversendt kommunestyret med kopi til formannskapet.

2.2 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i kommunen og resultatene fra arbeidet skal rapporteres til kommunestyret.

2.2.1 Forvaltningsrevisjon teknisk drift, offentlige anskaffelser mv

Kontrollutvalget i Verdal kommune bestilte i sak 25/16 forvaltningsrevisjon av teknisk drift, offentlige anskaffelser mv. Rapporten ble behandlet av kontrollutvalget i sak 36/18, den 21.9.2018. Kontrollutvalget oversendte rapporten til kommunestyret som behandlet rapporten

i sak 83/18, den 29.10.2018. Kommunestyrets vedtak var i tråd med kontrollutvalgets innstilling.

2.3 Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere at selskapene som kommunen er eier i blir drevet i tråd med politiske vedtak og lovverket. Utvalget skal også føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivaretatt og at eierstyringen er god.

Det ble ikke gjennomført selskapskontroll i 2018.

2.4 Påseansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning, vandel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer. For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter. Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

3. Annet arbeid i utvalget

3.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2018 avholdt 6 møter og behandlet 59 saker, 6 av sakene gikk videre til kommunestyret for endelig behandling.

3.2 Saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold de er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommunelovens § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

3.3 Opplæring og faglig samarbeid

Alle medlemmer i kontrollutvalget har fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid gjennom Konsek Trøndelag IKS, Norges kommunerevisorforbund og Forum for kontroll og tilsyn. Utvalget har ikke vært representert på noen samlinger i 2018.

4. Avslutning

Årsmeldingen er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, utvalgets saker ligger åpent på sekretariatets hjemmesider: <http://www.konsek.no/kontrollutvalg/verdal/>

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet. Utvalget håper fjorårets virksomhet har bidratt til dette og vil takke kommunestyret, administrasjonen og Revisjon Midt-Norge SA for samarbeidet.

Verdal 18.3.2019

Kontrollutvalget

Regnskap 2018 - Innherred Brann og redning - meldingssak

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 958 48 148	Arkivref: 2019/1962 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	27.05.2019	45/19

Rådmannens forslag til vedtak:

Regnskap 2018 for Innherred kommunesamarbeid brann og redning tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Regnskap 2018 - Innherred Brann og redning
- 2 Årsberetning 2018 - Innherred Brann og redning
- 3 Revisjonsberetning

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til [vedtektenes](#) punkt 9.5 skal regnskap for Innherred brann og redning fastsettes av styret og forelegges kommunestyrene som melding sammen med årsberetning og revisors beretning.

Styret behandlet regnskapet i sitt møte 11.mars 2019 og revisjonsberetning ble mottatt 22. mars.

Regnskapet viser et ordinært resultat på 538.227,99 og et regnskapsmessig resultat på kr 0 etter avregning mot de samarbeidende kommunene.

I tråd med vedtektene legges regnskapet fram for kommunestyret som melding.

Årsregnskap

Innherred brann og redning

2018

Innherred Brann og redning

INNHERRED BRANN OG REDNING 2018

		Økonomisk oversikt - drift		
		Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett
Driftsinntekter				
Andre salgs- og leieinntekter		9 349 428,84	6 326 000,00	6 326 000,00
Overføringer med krav til motytelse		25 811 821,83	25 028 528,00	21 519 000,00
Sum driftsinntekter	5	35 161 250,67	31 354 528,00	27 845 000,00
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	1,3,6	20 205 264,68	18 760 000,00	18 760 000,00
Sosiale utgifter		5 398 906,89	6 048 054,00	6 048 054,00
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		4 589 790,42	3 402 500,00	3 402 500,00
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		3 981 185,43	3 162 500,00	3 162 500,00
Overføringer		446 461,45	14 000,00	-3 495 528,00
Sum driftsutgifter	5	34 621 608,87	31 387 054,00	27 877 526,00
Brutto driftsresultat		539 641,80	-32 526,00	-32 526,00
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	5	4 524,89	-	-
Sum eksterne finansinntekter		4 524,89	-	-
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger		5 938,70	-	-
Sum eksterne finansutgifter		5 938,70	-	-
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-1 413,81	-	-
Netto driftsresultat		538 227,99	-32 526,00	-32 526,00
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av bundne fond	2	321 524,54	32 526,00	32 526,00
Sum bruk av avsetninger		321 524,54	32 526,00	32 526,00
Overført til investeringsregnskapet		37 755,00	-	-
Avsatt til bundne fond		821 997,53	-	-
Sum avsetninger		859 752,53	-	-
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk		-	-	-

**Innherred
Brann og redning**

INNHERRED BRANN OG REDNING 2018

	Økonomisk oversikt - investering		
	Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett
Inntekter			
Sum inntekter	-	-	-
Utgifter			
Sum utgifter	-	-	-
Finanstransaksjoner			
Kjøp av aksjer og andeler	37 755,00	-	-
Sum finansieringstransaksjoner	37 755,00	-	-
Finansieringsbehov	37 755,00	-	-
Dekket slik:			
Overført fra driftsregnskapet	37 755,00	-	-
Sum finansiering	37 755,00	-	-
Udekket/udisponert	4	-	-

**Innherred
Brann og redning**

INNHERRED BRANN OG REDNING 2018

		Anskaffelse og anvendelse av midler		
		Regnskap 2018	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel	5	35 161 250,67	31 354 528,00	27 845 000,00
Innbet. ved eksterne finanstransaksjoner	5	4 524,89	-	-
Sum anskaffelse av midler		35 165 775,56	31 354 528,00	27 845 000,00
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	5	34 621 608,87	31 387 054,00	31 387 054,00
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	5	43 693,70	-	-
Sum anvendelse av midler		34 665 302,57	31 387 054,00	31 387 054,00
Anskaffelse - anvendelse av midler	5	500 472,99	-32 526,00	-3 542 054,00
Endring i arbeidskapital	5	500 472,99	-32 526,00	-3 542 054,00
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	2	821 997,53	-	-
Bruk av avsetninger	2,7	321 524,54	32 526,00	32 526,00
Netto avsetninger		500 472,99	-32 526,00	-32 526,00
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv		37 755,00	-	-
Interne utgifter mv		37 755,00	-	-
Netto interne overføringer		-	-	-

Innherred Brann og redning

INNHERRED BRANN OG REDNING 2018

Oversikt - balanse

Regnskap 2018

EIENDELER

Anleggsmidler

14 876 626,00

Herav:

Aksjer og andeler

37 755,00

Pensjonsmidler

6

14 838 871,00

Omløpsmidler

5

20 640 390,23

Herav:

Kortsiktige fordringer

6 181 700,37

Kasse, postgiro, bankinnskudd

14 458 689,86

SUM EIEDELER

35 517 016,23

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

-2 751 303,01

Herav:

Bundne driftsfond

2,7

500 472,99

Kapitalkonto

-3 251 776,00

Langsiktig gjeld

18 128 401,99

Herav:

Pensjonsforpliktelser

6

18 128 401,99

Kortsiktig gjeld

5

20 139 917,25

Herav:

Annen kortsiktig gjeld

3,4,8

17 744 630,25

Premieavvik

6

2 395 287,00

SUM EGENKAPITAL OG GJELD

35 517 016,23

Levanger 11.03.2019

Ola Stene
Styreleder

Jostein Grimstad
Nestleder

Unni Storstad
Styremedlem

Torbjørn Haddal
Styremedlem

Ove Brattaker
Styremedlem

**Innherred
Brann og redning**

INNHERRED BRANN OG REDNING 2018

Endring arbeidskapital

**Regnskap
2018**

OMLØPSMIDLER

Endring betalingsmidler

14 458 689,86

Endring kortsiktige fordringer

6 181 700,37

ENDRING OMLØPSMIDLER (A)

20 640 390,23

KORTSIKTIG GJELD

Endring kortsiktig gjeld (B)

-20 139 917,25

ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)

5

500 472,98

INNHERRED BRANN OG REDNING 2018

Note 0 - Regnskapsprinsipper, vurderingsregler og organisering (jfr. KRS 6)

Det er vedtatt at regnskapet for Innherred brann & redning skal føres etter kommunale prinsipper og er derved finansielt orientert.

Det skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året og anvendelsen av disse.

Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet.

Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører virksomheten skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Note 1 - Ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.v.

Lønnskostnader består av følgende poster:

	2018
Lønninger	20 204 284,68
Daglig leder	1 137 967,76
Styrehonorar	67 000,00
Pensjonskostnader	2 231 577,20
Arbeidsgiveravgift	3 167 329,69
Sum lønnskostnader	25 603 191,57

Antall ansatte:

18 ansatte i 100%-stilling og 40 ansatte i deltidsstillinger mellom 0,96% og 2,75%.

Foretaket har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP)

Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet for styret eller ansatte.

Revisor:

Det er ikke kostnadsført revisjonshonorar i regnskapsåret. Dette er et nytt oppdrag for Revisjon Midt-Norge og første faktura blir utstedt i løpet av 2019.

Note 2 - Avsetning og bruk av bundne driftsfond

Beholdning 01.01.2018 er overført fra Innherred Samkommune.

Bundet driftsfond feiing	2018
Beholdning 01.01	821 997,53
Bruk av fondet i driftsregnskapet	-321 524,54
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	0,00
Avsetninger til fondet	0,00
Beholdning 31.12	500 472,99

Bunde driftsfond er feiefond overført fra Verdal og Levanger, det er inntektsført i drift og så avsatt til fond.

Innherred Brann og redning

Note 3 - Vesentlige poster

Periodisering av variabel lønn utbetalt januar 2019 utgjør totalt kr 38.292,27.

Selskapet har i 2018 hatt utgifter på 1,45 mill. kroner knyttet til bistand under sommerens skogbranner i Sverige. Beløpet er refundert fra svensk oppdragsgiver.

Note 4 - Regnskapsmessig mindreforbruk

Regnskapsmessig mindreforbruk 2018 286 271,15

Mindreforbruket er fordelt slik:

Levanger	164 319,62
Verdal	121 951,53

Note 5 - Arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	20 640 390	0	
2.3 Kortsiktig gjeld	20 139 917	0	
Arbeidskapital	500 473	0	500 473
Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum	
Anskaffelse av midler :			
Inntekter driftsregnskap	35 161 251		
Inntekter investeringsregnskap	0		
Innbet.ved eksterne	4 525		
Sum anskaffelse av midler	35 165 776	35 165 776	
Anvendelse av midler :			
Utgifter driftsregnskap	34 621 609		
Utgifter investeringsregnskap	0		
Utbetalinger ved eksterne	43 694		
Sum anvendelse av midler	34 665 303	34 665 303	
Anskaffelse - anvendelse av midler			500 473
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)			0
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap			500 473
Endring arbeidskapital i balansen			500 473
Differanse (forklares nedenfor)			0

Note 6 - Pensjon

Generelt om pensjonsordningene i Innherred Brann og Redning (IHBR)

IHBR har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) om sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01.	-	0
Tilført premiefondet i løpet av året	3 650 193	0
Bruk av premiefondet i løpet av året	-2 765 857	0
Innestående på premiefond 31.12.	-884 337	0

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen med 1/7 per år.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 48 nr 2). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2018 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 298.679,- høyere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %

Innherred
Brann og redning

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik	2018
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	2 648 750
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	682 477
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-594 663
Adminstrasjonskostnad	117 366
Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	2 853 930
Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	2 221 298
Årets premieavvik (B-A)	-632 632

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2018
Forfalt pensjonspremie inkl. adm.kostnader)	2 221 298
Årets premieavvik	632 632
Amortisering av tidligere års premieavvik	-333 953
Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	2 519 977
Pensjonstrekk ansatte	342 226
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	2 177 751

Akkumulert premieavvik	2018
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	-1 800 608
Årets premieavvik	-632 632
Sum amortisert premieavvik dette året	333 953
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	-2 099 287
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	-295 999
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	-2 395 286

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2018
Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	2 882 776
Årets premieavvik	632 632
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-632 383
Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)	
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	2 883 025
<i>Herav:</i>	
Brutto pensjonsforpliktelse	17 721 896
Pensjonsmidler	-14 838 871
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	406 507

Note 7 Selvkostområder

	Resultat 2018					Balansen 2018	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/ under- skudd (-)	Årets deknings- grad i %	Vedtatt deknings- grad i %	Avsetn(+)/ bruk av (-) selvkost- fond	Selvkost- fond/ fremførbart underskudd pr. 31.12
Feiing	7 109 281	7 430 805	-321 524	95,7 %	0,0 %	-321 525	500 473
Verdal kommune sin andel	3 028 554	3 165 523	-136 969	95,7 %	100,0 %	-136 970	213 201
Levanger kommune sin andel	4 080 727	4 265 282	-184 555	95,7 %	100,0 %	-184 555	287 272

Noten selvkost feiing vises også i Verdal og Levanger kommune sine regnskap.

Det er ikke tatt inn tall for 2017 da Innherred Brann og Redning ble opprettet/stiftet 01.01.2018.

Selvkostfond feiing er overført fra Verdal kommune med kr 351.321,74 og fra Levanger kommune med kr 470.675,79.

Dette er fondsmidler opparbeidet i Innherred Samkommune frem til 31.12.2017.

Note 8 Fordringer og gjeld til deltakerkommuner

Selskapet har følgende fordringer og gjeld til deltakerkommunene:

Kommunal virksomhet - navn	31.12.2018	
	Skyldig Beløp	Beløp til gode
<u>Kortsiktige poster:</u>		
Levanger Kommune	16 573 347,33	
Verdal Kommune		3 686 010,44

INNHERRED BRANN OG REDNING

Innherred brann og redning, årsberetning for 2018

Innherred brann og redning (IHBR) skal løse deltakerkommunenes oppgaver innen:

- Aktivt arbeid med forebyggende tiltak mot brann og ulykker.
- Ulykkes- og katastrofesituasjoner som brann, redning, drukning og akutt forurensing.
- Feiing og tilsyn med fyringsanlegg.
- Salg av tjenester knyttet til forebygging og beredskap.

Samarbeidet har ansvar for, og myndighet til, å ivareta kommunenes forpliktelser etter lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (Brann- og eksplosjonsvernloven) av 14. juni 2002 med tilhørende forskrifter.

Arbeidsoppgavene fordeler seg hovedsakelig på forebygging og beredskap. Enheten har også ansvar for drift av trygghetsalarmene innen Levanger og Verdal, og den selger tjenester i form av ledelse og brannforebygging til Frosta kommune. IHBR er lokalisert med tre brannstasjoner, Levanger, Verdal og Ytterøy.

Redegjørelse for organisasjonen

IHBR har tilsammen 58 ansatte, hvorav 18 heltidsansatte, resten er deltid. Det er 18 heltidsansatte fordelt mellom ledelse 4 personer, forebyggende 2 personer, feiere 7 personer og 5 i beredskap. Blant de deltidsansatte er det 16 personer i Verdal, 13 personer i Levanger og 11 på Ytterøy. Alle må gjennomføre og bestå fysisk test minst en gang per kalenderår.

Opplysninger om arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet anses som tilfredsstillende.

Det er organisert både tillitsvalgte, hovedtillitsvalgt og verneombud, og hovedverneombud i foretaket.

Det ble gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse i regi av BHT for alle ansatte i IHBR i 2018. Dette var en elektronisk undersøkelse som de ansatte kunne svare på gjennom ulike elektroniske medier.

Undersøkelsen viser at ansatte IHBR har et meget godt arbeidsmiljø og er overveiende fornøyd med arbeidsplassen.

Det vil bli gjennomført oppfølgende undersøkelser i 2019, slik at det holdes fokus på arbeidsmiljøet også videre.

Sykefravær er meget lavt, hvor hoveddelen av de sykmeldte er blant deltid og årsaken er ikke relatert til brannyrket.

Totale sykefraværet er på 1,1 %, korttidsfravær er 0,9 % og langtidsfraværet er på 0,1 %.

Det foreligger avvik på alle brannstasjonene angående arbeidsforholdene, spesielt rettet mot manglende beskyttelse av ureint miljø.

Opplysninger om ytre miljø

IHBR forurenser i svært liten grad det ytre miljøet, og tiltak er ikke funnet nødvendig.

Redegjørelse for likestilling

Av selskapets 58 ansatte er kun en ansatt dame på deltid.

Styret har vært sammensatt av 5 personer, 4 menn og 1 kvinne, og 1 mannlig vararepresentant, og er dermed dårlig representert med henblikk på likestilling.

Det blir gjort forsøk å rekruttere kvinner ved nytilsetninger i selskapet, men grunnet ulike krav til stillinger har det vært vanskelig å få dette til.

Redegjørelse for årsregnskapet

Årsregnskapet for IHBR viser et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr. 0,-. Regnskapet viser at det ikke har vært noen økning i totale utgifter etter at IHBR ble eget juridisk selskap. I regnskapet er fordeling av utgiftene foretatt i henhold til vedtektene. Etter at Levanger kommune har dekket kostnaden ved drift av «Beredskap Ytterøy» særskilt, er det tilbakeført drøyt 286.000,- kroner til deltakerkommunene på bakgrunn av vedtatt fordelingsnøkkel.

Ut i fra forutsetningene for budsjettet for 2018 som kom seint på plass, og hvordan selskapet har klart å hente inn ekstra inntekter i 2018, må dette sees som et godt resultat.

Merforbruket hører til selvkostområdet og dekkes inn av fond. Dette er også planlagt budsjettmessig, da fondet skal avskrives til null i løpet av 2-3 år.

Lønnsutgiftene har vært en del høyere enn budsjettet, men dette har blitt dekket inn med økte inntekter i form av utleie av personell.

Redegjørelse for foretakets utsikter

Resultat for 2018 nødvendiggjør også i 2019 et nytt revidert budsjett, da det er en del utgifter som tilfaller IHBR direkte, som tidligere tilfalt kommunene som ikke er ompostert.

Aktiviteten er stadig økende, noe som viser igjen på utrykningsstatistikken. Videre er det stadig ekstra oppgaver som kommer fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) til IHBR uten at det tilføres kompensasjon for dette.

Videre må det legges opp i investeringsbudsjett utskiftninger av større kjøretøy både i Levanger og Verdal.

Levanger 11.3.2019

Ola Stene

Jostein Grimstad

Unni Storstad

Ove Brattaker

Torbjørn Haddal

**Fordeling Innherred brann og redning
Regnskap 2018**

Fordelingsnøkler	Folketall 31.12.17	%
Levanger	20 116	57,4 %
Verdal	14 941	42,6 %
Totaler	35 057	100,0 %

	Verdal	Levanger	Ytterøy	Totalt
Ansvar 6850 Administrasjon	441 453	594 356	-	1 035 809
Ansvar 6851 Forebyggende	765 965	1 031 267	-	1 797 232
Ansvar 6852 Beredskap	8 521 542	11 473 084	1 204 573	21 199 199
Sum	9 728 960	13 098 707	1 204 573	24 032 240

Beredskap Ytterøy er i sin helhet belastet Levanger kommune

**Til styret i
Innherred Brann og Redning**

Revisjon Midt-Norge SA
Postboks 2565
7735 Steinkjer

Besøksadresse:
Fylkets Hus
Seilmakergata 2
7735 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no

T +47 907 30 300

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Innherred Brann og Redning som viser et ordinært resultat på kr 538.227,99 og et regnskapsmessig mer/mindreforbruk på kr 0,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av samarbeidets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med kommuneloven med tilhørende regnskapsbestemmelser i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av samarbeidet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i samarbeidets årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommuneloven med tilhørende regnskapsbestemmelser i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll

den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av samarbeidets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Steinkjer 22. mars 2019

Knut Tanem
registrert revisor
oppdragsansvarlig

PS 46/19 Orienteringer

Spørsmål til ordfører fra Pål Sverre Fikse (SP): Nærpolitireformen

Saksbehandler: Bjørn Iversen	Arkivref: 2018/4971 - /X31
E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 952 83 946	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	27.05.2019	47/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Pål Sverre Fikse (SP) har stilt følgende spørsmål til ordfører:

«Nærpolitierformen

Bakgrunn for spørsmålet:

Nærpolitireformen sentraliserer mange av politiets funksjoner og mange lensmannskontor blir nedlagt, i landet og i Trøndelag.

En artikkel i Dagbladet 20.05.19 tar for seg SSB sine tall over årsverk i politi- og lensmannsetaten på kommunenivå. De viser en stor sentralisering av folk til hovedsetene i de nye politidistriktene de siste to årene. Litt under halvparten av alle norske kommuner har fått færre årsverk de siste årene, og i Trøndelag er det Verdal som taper mest med -15 årsverk.

- Det er ingen tvil om at den lokale tilstedeværelsen er blitt bygd ned, selv om ordningen med politikontakter synes å fungere godt. Det som bekymrer meg mest, er at vi mister kontakt med befolkningen vår. Det tror jeg er viktig for tilliten til politiet, hvor vi nå ser en nedgang, sier leder Vidar Johnsen i Politiets Fellesforbund i Trøndelag.

Politiets leieavtale med Coop Midt-Norge med lokaler i Fram-gården går ut i 2019, og ansatte i politiet har selv ønsket seg et nytt sted å være, gjerne samlokalisert med andre etater. Dagens lokaler anses for å være lite tidsriktige og fremtidsrettede.

En samlokalisering av brann og politi, og på sikt også med plass til ambulanse i Verdal bør tilfredsstillende kravet om samlokalisering og framtidsrettede lokaler.

Spørsmål 1:

Hvilke initiativ tar Verdal kommune ovenfor politiet for å tilby gode lokaler, gjerne i form av et blålysbygg i Verdal?

Spørsmål 2:

Er det gjort utredninger med tanke på tomt for mulig nytt bygg for politiet ved brannstasjonen på Tinna?»

Ordfører vil besvare spørsmålet i møtet.